

SERVEI GIRONI DE PEDAGOGIA SOCIAL (S.E.R.G.I.)

La joventut de les comarques gironines.

Vida, viscut i significació.

Raimon BONAL i altres

1983 (entregat març 1984)

Aquest treball ha estat elaborat per un col·lectiu de persones sota els auspicis del SERGI.

Amb una important ajuda del CIRIT, ha comptat en la seva realització amb Carme Timoneda -de Sant Hilari Sacalm-, Maria Domingo -de Sils- i M. Eugènia Gras -de Girona-, estudiantes de Psicologia; amb Lluís Comalada -de Caldes de Malavella-, mestre; amb Amadeu Mora -de Girona-, treballador social; i amb M. Lluïsa Pérez -de Banyoles- i Manuel Palahí -de Girona-, professionals de l'educació especial.

Des d'una mica més lluny, i sempre que les seves obligacions els ho han permès, també hi han col·laborat Mariona Ferrer -de Figueres-, Anna Saie -de Girona- i Anna Pujolràs -també de Girona-, estudiantes de Psicologia; i Alfons Martinell -de Banyoles-, tècnic de l'Àrea de Joventut de l'Ajuntament de Girona.

La recerca ha estat dirigida i transcrita per Raimon Bonal, sociòleg domiciliat a Barcelona. La coordinació i el treball de secretaria han estat garantits amb una eficàcia extraordinària per Joana Sureda, de Girona.

Amb tot, ^{jais} aquest treball és obra dels nois i noies anònims que han tingut l'amabilitat de posar damunt la taula un fragment notable de les seves vides.

5. Induccions i generalitzacions. Simbologia del món juvenil.
- 5.1 El treball.
- 5.1.1 El treball dintre d'una jerarquia de valors.
- 5.1.1.1 Preferències del treball sobre l'estudi o de l'estudi sobre el treball.
- 5.1.1.2 Atès el fracàs d'EGB i BUP, la sortida és el treball. Aquesta sortida està carregada d'angoixa.
- 5.1.1.3 Dependència de la família.
- 5.1.2 La definició del treball.
- 5.1.2.1 No és treballar per casa
- 5.1.2.2 Se centra el treball ^a tenir ocupació.
- 5.1.3. La significació del treball.
- 5.1.3.1 Disposar de diners i tenir-ne.
- 5.1.3.2 El treball dona tranquil·litat i felicitat.
- 5.1.3.3 El treball és condició de realització personal i de poder-se sentir en el medi.
- 5.1.3.4 A través del treball s'adquireix un ofici.
- 5.1.3.5 Amb el treball t'espaviles, arribes a la maduresa.
- 5.1.3.6 A través del treball, coneixes la gent.
- 5.1.3.7 L'experiència laboral obliga a tocar de peus a terra.
- 5.1.4 Les condicions de treball.
- 5.1.4.1 L'aprenentatge laboral és un període d'explotació.
- 5.1.4.2 S'accepten les condicions dures per no perdre la feina.
- 5.1.4.3 Per a l'immigrat, hi ha una identificació de l'explotador amb el català.
- 5.1.4.4 Des de determinades perspectives no s'acaben d'entendre les relacions laborals.
- 5.1.4.5 Es valora molt la feina fixa i estable.
- 5.1.4.5 *S'aprecia, així mateix, la dimensió creativa de la feina*
- 5.1.5 L'atur i les seves implicacions.
- 5.1.5.1 La recerca desesperada de treball és un atzar de les circumstàncies.
- 5.1.5.2 L'atur porta un sofriment agut a causa de les seves conseqüències.

5.1.5.3 Visió immediata de l'atur.

5.1.5.4 Interpretacions de l'atur.

5.1.5.5 La sortida de l'aturat.

5.1.5.6 La mili suposa un trencament de la relació laboral.

5.1.5.7 Cal comptar amb les discriminacions a l'hora d'accedir a una feina.

5.1.6 Conclusiones:

A) Identificació amb els models o patrons dels adults.

B) Recerca de substituts en coses secundàries.

C) Diferència de simbolisme entre els nois joves i els nois grans.

D) L'atur: perllongació de l'estat d'infantilisme i d'adolescent.

E) Les contemplacions diferenciades de l'atur.

F) Elements per a una política juvenil.

5.2 La cultura (Estudis - Ideologia (política i religiosa) - Sexe).

5.2.1 La formació rebuda.

5.2.1.1 Valoració dels estudis rebuts.

5.2.1.2 Justificació de la manca d'estudis dels pares.

5.2.1.3 D'una concreta ambigüitat vers una decidida maduresa.

A) Als 14-16 anys.

B) Als 17-18 anys.

C) Edats superiors als 19 anys.

5.2.2 La joventut és una crisi, una etapa de pas.

5.2.2.1 Els espais culturals encara no estructurats.

5.2.2.2 És el jove un agent de canvi social?.

5.2.3 Les expressions d'una subcultura.

5.2.4 Vers una tipologia juvenil en funció de la maduració:

Primer tipus: raonament concret.

Segon tipus: món de l'estudi.

Tercer tipus: racionalització religiosa.

Quart tipus: recerca personal.

5.2.5 Conclusions.

A) Inadequació dels estudis o de la roda educativa a les expectatives.

B) Manca pedagogia religiosa, política i sexual. Les contradiccions del treballador social.

C) Dues maneres d'ésser jove o de viure la joventut.

D) Elements per a una política juvenil.

- trobar alternatives culturals.

- foment de la formació sexual.

5.3. Oci i temps lliure.

5.3.1. El context d'una necessitat sentida: l'amistat.

5.3.1.1 El pes feixuc d'una dependència familiar.

5.3.1.2 La colla i la seva significació.

5.3.1.3 El moviment de joventut: canalitzador de vivències.

5.3.1.4 Hi ha un valor suprem: l'amistat.

5.3.2 La discoteca i les seves significacions.

5.3.2.1 Els diners com a condició indispensable de diversió.

5.3.2.2 La fugida d'un món absurd.

5.3.3 La droga: vehicle de comunicació o element de fugida?

5.3.3.1 Els joves davant la droga.

5.3.3.2 La llibertat i l'autonomia davant de la dependència de la droga.

Apèndix. Indagant sobre la significació de la droga.

5.3.4 Conclusions.

A) La coherència del món juvenil.

B) Viure la joventut.

1) L'evasió o fugida vers el propi món.

2) La responsabilitat crítica o la prodigalitat llibertària.

3) Els plantejaments vitals o les ganes de viure intensament.

C) Proposta d'actuació.

- 5.4 La joventut davant la gent gran.
- 5.4.1 Les relacions viscudes a casa com a suport d'una dialèctica davant la gent gran.
 - 5.4.1.1 El model d'unitat, d'harmonia i de respecte en el context.
 - 5.4.1.2 El model derivat d'un clima de llibertat i de convivència, dintre d'una evident distància.
 - 5.4.1.3 El model marcat per la rutina i el desinterès de la convivència.
 - 5.4.1.4 El model centrat en l'absència d'un dels cònjuges, però pràcticament de tots dos.
 - 5.4.1.5 El model més generalitzable: el distanciament dels pares i, a vegades, l'accessibilitat més fàcil a l'un que a l'altre.
- 5.4.2 Joventut i adults: harmonia i conflictivitat.
 - 5.4.2.1 En un context verbalitzat de mirada llunyana de la pròpia joventut, es manté una dura crítica davant la gent gran.
 - 5.4.2.2 Intent d'interpretació comprensiva de la joventut.
 - 5.4.2.3 La crítica del món adult per causa de la pressió social que genera.
 - 5.4.2.4 La tensió joves/grans està fora de qüestió. El que interessa és assumir el que són els valors fonamentals de la vida.
 - 5.4.2.5 No es tracta d'una guerra entre els joves i els grans. La tensió s'origina a partir de les contradiccions del sistema.
- 5.4.3 La joventut davant la desviació juvenil
 - A) El rebuig.
 - B) La comprensió.
 - C) La situació interior del delinqüent.
- 5.4.4 Conclusió.

INTRODUCCIÓ

El dissabte 17 i el diumenge 18 de setembre del 1.982, la Diputació de Barcelona reunia dotze professionals per tal que discutíssim i intercomuniquéssim les nostres experiències d'investigació i treball de camp entorn de "La realitat actual de l'estudi dels conflictes i inadaptacions socials de l'adolescent i el jove de Catalunya". Se'ns proposava que, en funció de l'experiència i el rodatge personal de cadascú, establíssim unes prioritats i assenyaléssim una metodologia a què haurien d'adaptar-se les investigacions futures.

Sota un directori força coherent, se'ns suggeria que valoréssim i féssim un balanç dels estudis realitzats, que intentéssim de veure les qüestions, àrees/i problemàtiques no tractades fins llavors i que elaboréssim uns models metodològics per tal d'aprofundir en l'estudi d'aquesta realitat.

En règim tancat, psicòlegs, juristes, sociòlegs, educadors i polítics vam intentar seguir fidelment l'esquema proposat, tot concentrant la nostra atenció en una finalitat última: treballar unes bases per a una actuació adequada i racional des d'un àmbit municipal o més ampli.

Fugir de l'anàlisi del conflicte específic -delinqüència, drogues...- amb la finalitat exclusiva de resoldre aquesta guerra -residències, llars, centres de toxicòmans, educadors de carrer...- va ser interpretat com una de les necessitats més evidents que hi havia. La idea global era arribar a comprendre la totalitat i la generalitat del fenomen juvenil, no pas amb (la idea) de considerar-lo ingènuament com a conflictiu, sinó amb el projecte d'inscriure'l dins d'un programa juvenil global que, entre d'altres aspectes, inclogui el fet de la desviació, la marginació i el conflicte.

Dels estudis sobre la joventut realitzats a Catalunya alguns plantegen qüestions molt parcials i d'altres, amb un afany globa-

litzador, acaben patint d'un tractament temàtic superficial. Darrera de tota una tasca meritòria, malgrat que limitada, es troba a faltar un plantejament global de la recerca sobre la joventut i una gran llacuna: la desconnexió entre teoria i pràctica polítiques.

Hom té la impressió que la casa s'ha començat pel teulat: s'ha dinamitzat un plantejament rigorós de la problemàtica juvenil -sobretot, des de l'adveniment al govern local i de l'Estat de les anomenades esquerres-, però la necessitat de prendre decisions polítiques concretes fa que el treball previ d'informació tingui greus mancaments. D'una banda, és ben cert que cap govern municipal no pot congelar una bona quantitat de decisions en matèria juvenil fins a tenir un coixí d'estudis rigorosos i vàlids; però també ho és que, sense un projecte de recerca ambiciós i a llarg o mig termini, no serà possible fer una política coherent.

Es deia textualment: "No podem pensar que és possible fer una política parcial i sectorial dels desviats juvenils sense saber què pensa, què desitja i què necessita tota la joventut". Encara que des d'una praxi política es vulgui prioritzar l'atenció preferentment sobre la joventut conflictiva i inadaptada, manca el marc de referència per tal de poder valorar el grau de desviació de la conducta juvenil; sobretot, en un marc d'un sistema de valors majoritàriament acceptats per la joventut.

Ens hem fiat massa de la intuïció i el sentit comú, i no sabem pas exactament en què i sobre quines bases el jovent del camp és diferent del de la ciutat, el que viu en barris marginats del centre de la vila, el qui pertany a una condició socio-econòmica precària del que viu en abundància, el noi de la noia, el qui encara és un adolescent del qui es troba en la maduresa juvenil, el qui ha sofert en la seva existència les interferències d'una mobilitat migratòria, de l'autòcton, etc. És que creuen el mateix? És que viuen les situacions de la mateixa manera? És que tenen uns

hàbits semblants per damunt dels contextos socials viscuts?....

Queda clar que necessitem una visió de conjunt i un estudi en profunditat de les significacions i del sentit viscut pels joves en tant que formen, estructuren i se senten immersos en un món diferent del dels adults.

Ens pot semblar relativament simple tot el que afecta la manera de fer, viure i reaccionar de la joventut, però és en deute amb aquesta simplicitat que, quan no comprenem certes actituds o opinions, ens limitem -per la via ràpida- a dir que "són desviados" aquelles manifestacions amb les quals no estem d'acord. Ens hem preguntat mai fins a quin punt el món juvenil està posant les bases d'una futura societat en què hi haurà possiblement una vertadera transvaloració? No s'hi val a baixar al terreny per la drecera de la facilitat, el simplisme o el determinisme. Sense l'assumpció total i plena del que ens diu la dinàmica juvenil, no estem autoritzats a pontificar sobre la matèria. Aquesta seria la perspectiva del gos que amaga el cap sota el sofà quan sent tronar. És millor intentar d'entendre i fer un esforç de comprensió per tal de veure si podem endivinar d'on i per quin motiu acaba de tronar.

Amb l'intent de fer un balanç dels estudis realitzats a Catalunya entorn de la joventut, cal fer esment en un primer apartat de recerques que tenen una perspectiva temàtica global i que investiguen conductes, actituds i opinions. Adés s'interessen per la joventut catalana, adés per àrees geogràfiques més reduïdes. Es tracta, fonamentalment, d'estudis molt descriptius i molt poc analítics, però que aporten elements d'interès.

Esteve Pinilla, l'any 1.973, redactava un Informe provisional sobre els primers resultats de l'enquesta sobre la joventut catalana i un any abans Àngels Pascual havia fet un estudi sobre la conurbació barcelonina: Enquesta a la joventut de la conurbació de Barcelona.

Més recentment, l'any 1.980, Pere Bordes lliurava al Consell Nacional de la Joventut un text sobre La joventut d'avui.

Més interessant és la unificació d'esforços realitzada comparativament el 1.981 per Joaquim Casal a La joventut a Catalunya, que sistematitzava i contrastava la informació diversa recollida en tres àmbits ben diferents: una ciutat important de la perifèria de Barcelona (Jaume Funes, La joventut a Cornellà de Llobregat), la ciutat de Barcelona (Francesca Blanc, La joventut a la ciutat de Barcelona) i una comarca rural de Catalunya (Modest Reixach, La joventut a la comarca d'Osona).

Gallup, S.A. duia a terme, l'any 1.982, tres recerques paral·leles i força semblants a requeriments d'instàncies diferents: Enquesta a la joventut de la província de Barcelona, La joventut de l'Hospitalet de Llobregat i La joventut del Prat de Llobregat.

Finalment, tenim notícia de recerques en curs de realització a Andorra (Pere Negre) i Santa Coloma de Gramanet (Jaume Farràs i Toni Inglès).

Un segon apartat l'ocupa el capítol de les recerques més sectorials tractant un tema ben específic del món juvenil. Així, el 1.973, Teresa Tutuseaus analitzava El temps lliure dels adolescents de Sabadell. El 1.975, Esteve Pinilla elaborava un Informe sobre la participació del jovent català en els mitjans de comunicació de masses.

Modest Reixach treballava, el 1.978, un estudi sobre Colònies d'estiu i escoltisme a Catalunya. Posteriorment, Rosa Virós analitzava La socialització política dels nois i noies de Bè. d'EGS al Vallès.

Raimon Bonal i Joan Costa portaven a terme, el 1.981, una recerca sobre la relació entre Delinqüència juvenil i atur a la Conca de l'Anoia. Aquests mateixos autors, el 1.982, presentaven un Estudi institucional de l'Escola Municipal del Treball de Granollers.

Tenim, així mateix, notícia d'altres recerques sectorials: Enquesta als joves vinculats als moviments d'Església (Jiménez Lozano), Juventut i militància política (El Viejo Topo), Els joves universitaris i la sexualitat (Universitat Autònoma de Barcelona), Els estudiants de BUP (Jaume Cucurull), El consum de l'oci en els estudiants de COU de Barcelona, La mitologia de les discoteques i El rock (diversos estudiants) i Característiques psicològiques de l'alumne d'EGB que arriba a la FP (Institut Politècnic de Barcelona).

El tercer apartat és el que gaudeix d'una proliferació més gran de documents i recerques. Es tracta de l'àmbit específic de la marginació social i, concretament, la delinqüència. Sense pretendre ser exhaustius, citem com a exemples:

Raimon Bonal i Joan Costa, La delinqüència juvenil a Mataró. 1.979.

Jaume Funes, La delinqüència juvenil a Cornellà. 1.979.

Juli Sabater, Els col·lectius infantils a Barcelona. 1.978.

Sánchez Chamorro, Psicoterapia individual y de grupo de la delincuencia juvenil. 1.980.

Sánchez Chamorro, Psicoterapia dinámica de la delincuencia juvenil. 1.981

Informes de treball, Tractament de la delinqüència juvenil a Sant Feliu de Llobregat. 1.979.

Àrea de Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona, Estudi quantitatiu dels col·lectius infantils. 1.980.

Àrea de Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona, Anàlisi de les estadístiques del Tribunal Tutelar de Menors, Estudi de casos i Premsa i delinqüència. 1.982.

Ebe Tizio, Estudi de l'evolució dels Hogares Mundet des del 1.974. 1.981.

Lluís Recolons i Lluís Ventosa, La delinqüència juvenil a l'Hospitalet de Llobregat. 1.982.

Josep M. Pascual, L'altra cara de la delinqüència. 1.980.

Raimon Bonal, L'estructura simbòlica de la delinqüència, 1.982.
 Qüestions de Vida Cristiana, Crisi social i delinqüència, 1.982.
 Ester Jiménez, La delinqüència juvenil i el control social,
 1.978.

Oriol Romaní, Droga i joventut, 1.982.

Carles González, Bandes juvenils, 1.981.

Col·lectiu, La delinqüència al País Valencià, 1.980.

Jaume Funes, La nueva delincuencia infantil y juvenil, 1.982.

Carles González, Investigació sobre els nens interns, 1.981.

Es tracta, únicament, d'una mostra de les grans fites que en la recerca i en l'intent de sistematització toquen -d'una manera o altra, des d'un àmbit més gran o més petit- un fenomen de comú interès: la joventut. La major part d'aquests estudis són desconeguts perquè no han arribat a publicar-se o, almenys, a divulgar-se suficientment. El que hem assajat de fer aquí no és una recopilació, menys encara exhaustiva, sinó només una garbellada que permeti prendre consciència del material que tenim a l'abast, amb totes les riqueses i limitacions que pugui tenir.

Fa un any el Servei Gironí de Pedagogia Social (SERGI), davant d'un treball de Joaquim Jubert, s'interrogà sobre la joventut arrencant de la tesi central de l'obra de Bernanos Les enfants humiliés (1.949): "Cada vint anys les joventuts del món fan una pregunta a la qual la nostra societat no pot respondre. A falta de resposta, la societat les mobilitza....".

Jubert observava que aquesta evolució juvenil en els seus interrogants al sistema vigent, partint de l'afirmació del gran escriptor francès, durava escassament una generació. Des d'aleshores, no ha de transórrer massa temps per tal que els llenguatges dels adults i dels joves es vegin distanciats, quan no frontalment oposats. Els primers, portats per un desig potser inconscient d'assimilació; els segons, sabent-se estigmatitzats de "rebels". El fantasma de la joventut plana damunt el sistema social i l'in-

terroga en la seva perenne incomprensió. Els uns inventen improvisacions dites, en bon llenguatge, "contestatàries" i, en una dicció més distant, "desviades". Els altres assagen imaginativament noves formes d'assimilació i reducció de la protesta i la rebel·lia als seus elements integratius més simples. La joventut no deixa de ser un fantasma que porta una màscara que encobreix el seu rerafons més profund.

L'apropament a les reflexions inductives de Margareth Mead, en la seva obra Cultura i compromís. Estudi sobre la ruptura generacional (1.970), sembla que formula una primera aproximació a l'interrogant que ens planteja pertinentment la nova generació. I és que el procés és ben simple, segons l'antropòloga: s'ha passat d'una cultura postfigurativa on "el passat dels adults és el futur de la nova generació: les seves vides proporcionen la pauta bàsica", a una cultura configurativa en què "el model prevalent per als membres de la societat resideix en la conducta dels seus contemporanis".

D'una cultura de models transmesos i admesos, s'ha derivat a una cultura de models proporcionats per l'orientació mútua i pel fet de compartir.

La traducció de l'assimilació en cadascun d'aquests patrons culturals no és pas la mateixa, ja que en la primera hi ha una identificació i en la segona es dona la institucionalització de l'escalonament generacional i, quan s'esdevé la incompatibilitat, es consagra la rebel·lia com una determinada i obligada etapa del desenvolupament que cal suportar, però també vigilar i reprimir. "Quan la configuració entre contemporanis s'ha institucionalitzat a través de la cultura, hom es troba amb el fenomen de la cultura juvenil". Quan aquesta institucionalització es fa a través dels mitjans socials, s'arriba a una situació en què "els joves s'estan transformant en desconeguts davant els nostres ulls".

Segons l'antropòloga citada, es fa necessari i urgent elaborar una cultura prefigurativa per a uns fills desconeguts, i l'inici

de resposta es troba en un intent de síntesi de les condicions objectives de la nostra època, en un inici de diàleg entre els adults conscients i preocupats de la nova situació i els seus joves. El principi d'aquest diàleg inclou ja l'esbós d'una resposta.

Els interrogants de Jubert, plantejats en l'osmentat document del SERGI, desembocaven en la necessitat de dissenyar una metodologia especial que permeti accedir més enllà de les dades sense perdre, per tant, el seu rigor científic. I és amb aquest objectiu que se sol·licità la col·laboració dels Serveis d'Estudis de la Fundació Jaume Bofill. L'objectiu de la recerca era clar: voler conèixer les preguntes que formula avui la nostra joventut. A partir d'aquí, fixant un punt de referència el més objectiu possible, es podria elaborar una resposta no pas global i definitiva, sinó parcial i argumentada. El que es tractava, en definitiva, era trobar un inici de sortida al repte més estimulante que els nostres temps ens plantegen: construir el futur que encara és per a nosaltres massa desconegut.

Conseqüents amb aquests plantejaments i amb una clara fidelitat a aquesta demanda, no hi havia darrera el nostre seminari de recerca una preocupació fonamentalment teoritzadora, sinó la voluntat de dur a terme un intent de conèixer el que es troba, fer moure i condicionar les pràctiques de la joventut gironina en aquests moments.

Aquest objectiu de coneixement es resumeix en la voluntat d'aprofundir en les significacions que s'expressen mitjançant la verbalització de la mateixa realitat juvenil. Dit d'una altra manera, l'intent es tradueix en el fet d'esbrinar i comprendre el sentit que dona la joventut de Girona a la seva vida ara i aquí, partint de materials biogràfics, tal com es realitza i desenvolupa a través de la pràctica quotidiana.

Hi ha, darrera de tot, una ferma convicció que, des de la perspectiva de les ciències socials, l'atenta lectura de la realitat

autobiogràfica permet de reconstruir, potser de manera incompleta i mitjançant esforços continuats, el veritable món simbòlic que explica aquelles pràctiques i en dóna raó. L'avantatge últim d'aquesta reconstrucció és que permet formular i verificar unes hipòtesis de resposta al món juvenil gironí que no siguin ja fruit únicament d'intuïcions més o menys encertades.

Si al final del nostre treball podem arribar a parlar de "subcultura juvenil", hi ha dos elements que en configuren, afaïçonem i disposen els encontorns. D'una banda, la seva provisionalitat, ja que la joventut respon a uns paràmetres ben concrets que estableixen una discontinuïtat clara entre jove i no jove. De l'altra, el relleu de la seva dinàmica interna, que permet definir la coherència de les seves pràctiques com integrades en un món que no només es defineix per la seva actitud d'oposició, sinó per l'intent de construcció i reconstrucció d'uns valors propis que autèntifiquen la naturalesa d'aquella dinàmica i que donen una raó de ser de les seves pràctiques.

Ambdós components, provisionalitat i coherència dinàmica, condicionen a bastament la validesa de la recerca que es pretén portar a terme. Les condicions i limitacions dels seus resultats no ens permeten dir que hem fet la "ciència de la joventut" vàlida en qualsevol cas. Tampoc no estem en condicions d'afirmar que els nostres resultats són fàcilment extrapolables a d'altres contextos que no siguin els gironins.

La manca d'estudis que aprofundeixin en aquest terreny podria dur apressadament a dir, per la llei de la facilitat, que la generalització en l'espai i el temps és certa, amb un perill massa exagerat d'apropiacions temeràries o determinismes greument científics.

Ens interessa, doncs, tractar l'ara i aquí de la joventut gironina i no hem pas estalviat esforços -ni científics, ni humans- per tal d'aconseguir-ho. El sentit final d'aquesta recerca, mal-

grat la gran quantitat de limitacions que una bona autocrítica ens imposa, és servir de pont de diàleg entre l'adult i el jove gironí, que -més o menys comprès- viu i es mou en un món que aparentment no el comprèn i, fins a cert punt, àdhuc li és hostil. I el jove gironí considera inquestionablement que té un clar dret d'existència dins d'aquest món.

El SERGI posà a la disposició de la recerca un col·lectiu de persones motivades especialment per dur una tasca tan difícil i tan aspra. Les sessions de treball han estat dures i llargues, i les condicions de diàleg, d'intercanvi i de contrast han ratllat el límit d'una dinàmica col·lectiva veritablement eficient. Tant les elaboracions teòriques, com la recollida del material biogràfic, com l'anàlisi d'aquest material, han estat realitzades en equip i no seria just atribuir l'autonomia d'aquesta recerca a una persona determinada, ja que tot s'ha posat en comú i la participació col·lectiva ha esdevingut un fet.

L'informe que presentem és únicament la condensació d'una gran quantitat d'hores viscudes junts i fotes fecundes a partir de la reflexió col·lectiva.

En un primer moment, hem fet l'acte de la reflexió teòrica que ha obert el foc de les nostres trobades. A continuació, hem fet constar la nostra posició metodològica, tant des del punt de vista de la teoria que la possibilita, com des del de la pràctica que la fa real. El tercer moment és el de la col·lecció de materials biogràfics que han servit per a la nostra reflexió. El quart instant és el de la construcció de la simbologia del món juvenil. Finalment, acabem amb l'elaboració d'unes pautes d'actuació i d'opcions polítiques juvenils que caldria prendre.

La redacció d'aquest treball, malgrat les induccions que se'n desprenen, vol ser només una invitació a l'estudi d'aquest tema dins d'una perspectiva futura.

Si aquesta redacció servís per posar les bases d'aquest futur

a) diàleg amb el desconegut món dels joves i per donar pautes per a una discussió política sobre què cal fer de cares als joves, ja ens donaríem per satisfets. I és que el que veritablement ens interessa és obrir les portes a la comprensió de la significació del món i del sentit de la vida del jovent de les comarques gironines.

2. CONCEPTES TEÒRICS QUE CENTREN EL NOSTRE TEMA.-

L'elaboració teòrica que segueix ha estat fruit d'una àmplia reflexió col·lectiva portada a terme dintre les sessions dels nostres seminaris de treball. La base dels nostres materials de reflexió és una bibliografia bàsica existent sobre el tema i és per això que el relat que intentem d'exposar recobreix indistintament l'allau de lectures fetes sobre el tema contrastades i elaborades en una reflexió conjunta que es basava en la intuïció personal, una acurada racionalització o una experiència viscuda pels diversos participants.

Volem presentar-vos només la línia del discurs seguit en cadascuna de les trobades, sense cap intenció deliberada de fer una sistematització. La dinàmica dels diàlegs sostinguts conté una vivacitat que no podríem suprimir sense caure en un greuge greu i en un oblit inconfessable de l'àgil riquesa de les diverses aportacions.

Una qüestió teòrica fonamental és la d'aclarir-nos sobre què entenem per joventut. Es tracta d'arribar a la formulació d'un concepte suficientment operatiu per tal de definir l'objecte de la recerca que volem portar a terme.

No és necessari provar la justificació d'aquest punt de partida teòric. Es fonamenta en el fet que la sociologia és una aventura racional i ens trobem, per tant, en el deure de coordinar críticament tota concepció o elaboració que s'hagi fet entorn del

Malgrat tot, es formula una observació que polaritza la desorientació inicial de la conversa: "Els problemes de la joventut s'arrosseguen de manera molt prematura i, per tant, a l'hora de parlar dels joves caldria pensar també en les edats de l'adolescència". El crític advertiment tindrà la qualitat implícita de centrar poderosament l'atenció en la necessària distinció entre jove i adolescent.

Segons alguns, almenys des de la perspectiva de la psicologia dinàmica, l'adolescència ha estat molt ben definida des de tots els punts de vista. Sembla que hagi nascut, arran d'aquest fet, una tendència a ampliar el concepte de joventut, fent-lo arribar fins als intervals d'edat més científicament definits de l'adolescència.

Per tal de contrar directament el nostre raonament, qui sap si no és millor deixar de banda el contrast comparatiu entre l'adolescència i la joventut i adreçar més la nostra reflexió a respondre la pregunta que es concreta així: per què l'ésser jove es troba contraposat a l'ésser adult? Quina referència concreta cal prendre per tal de definir la joventut?

Si és des del punt de vista de la legislació laboral, caldrà retenir l'edat dels 16 anys, que és el moment concret en què es tipifica l'entrada efectiva al treball; si es prenen diferents conceptes legislatius del nostre ordenament jurídic, segons com es miri, haurem de retenir els 14 -edat en què es clou el període d'escolaritat obligatòria-, els 18 -edat en què s'autoritza el dret al vot, s'atorguen les plenes potestats reconegudes als adults i es confereix l'anomenada majoria d'edat-; si és des d'una perspectiva paternalista -la que prové d'una societat protectora, assistencial i salvaguardadora- es pot prendre efectivament qualsevol referència. No ens en sortim pas per aquest camí.

Què s'entén, doncs, per jove? És aquell que treballa? És aquell que encara estudia? És qui ha entrat a treballar? És qui

viu amb la seva parella?

A partir del raonament previ, ja es veu que la tasca més important a fer immediatament és definir uns paràmetres que donin la fesomia exacta dels encontorns que concreten aquests tres moments de la vida: l'adolescència, la joventut i l'adulteresa.

Pel que fa a l'adolescència, sembla que es podria recórrer a un esborcoll bibliogràfic per tal d'intentar una anàlisi crítica de treballs previs anteriorment realitzats.

Quant a la joventut, probablement alguns trets dels que la caracteritzen millor són, en contraposició amb l'anterior, la màxima mobilitat, l'adquisició d'una certa autonomia i una capacitat espontània d'enfrontar tota mena de riscos.

L'adult, des d'un punt de vista abstracte, és qui coneix les seves pròpies limitacions i, a més, elabora els seus conflictes específics.

A partir d'aquí, es proposa a la consideració de tots una definició d'aquestes tres etapes:

a) Adolescència (menys de 15 anys): Etapa en què hom cerca la identitat pròpia en contraposició a l'altra, que generalment es concreta en els pares o tutors. Durant aquesta fase es prova i s'experimenta què passa amb els esdeveniments. Fins i tot hi ha qui s'escapa del conflicte.

b) Joventut (entre els 16 i els 21 anys):

busca la seva pròpia identitat en un enfrontament obert amb l'altre i sap molt bé de l'existència i connotacions del conflicte. És, a més, un personatge que es posa a prova constantment.

c) **Adultesa** (més enllà dels 21 anys): es planteja cruament la vida quotidiana i assumeix conscientment les seves pròpies responsabilitats.

La pauta de reflexió, aleshores, està assegurada. El diàleg s'enriqueix, es contrasta, es polemitzava. D'entre la riquesa de les diverses aportacions, n'hi ha tres que queden a la consideració col·lectiva i que són, quasi totes elles, fruit de l'observació empírica.

La primera se centra en la constatació de veure que molts adolescents dels pobles que es troben relativament pròxims a nuclis urbans o que tenen una certa facilitat de comunicacions amb els nuclis urbans, se'n van a la ciutat per prosseguir els seus estudis de BUP i COU. Aquests són menors que, pel fet del desplaçament, han aconseguit la seva independència i aquesta variable ens obligaria a modificar substancialment l'esquema, puix que serien adolescents que han passat automàticament a posseir l'estatut de joves per causa d'aquesta independència (i aquesta variable ens obligaria a modificar substancialment l'esquema, puix que serien adolescents que han passat automàticament a posseir l'estatut de joves per causa d'aquesta independència.)

La segona constatació afecta únicament els nois. És la que observa i constata que l'oferta de feina ve condicionada al fet de tenir complert el servei militar; és a dir, generalment no hi ha oferta de treball si no has fet la mili. És evident que aquest fet, forga extensiu, condicionaria extraordinàriament el pas d'una etapa a l'altra, almenys pel que toca als nois.

La tercera és la que, després d'observar les dificultats concretes d'estatuir uns límits d'edat, per a cadascuna de les etapes de la vida considerada, acaba interrogant-se si no seria millor,

per anar més segurs, decretar una edat tipus que se centrés, en el cas de la joventut, en els 17 i 18 anys.

Del conjunt de tot el que ha estat dit, hom s'adona que cal fer recurs a una aportació bibliogràfica que ens ajudi a centrar operativament el concepte mateix de joventut.

2.2 LES APORTACIONS BIBLIOGRÀFIQUES.-

Cinc són les referències recollides per tal de donar peu a una reflexió posterior. Literalment o esquemàticament són les següents:

e) A. "La joventut és el període de la vida d'una persona que va des de l'inici de la maduració sexual (la pubertat) fins al moment en què l'individu adquireix un estatus social, professional i familiar que li dona una total autonomia (l'adulthood).

Durant aquest període l'individu es veu afectat per una crisi d'identitat que és observable a través de les actituds que pren l'adolescent: introversió, egocentrisme, inestabilitat emocional, incoherència, desig d'autonomia, etc. Per compensar aquesta crisi, l'adolescent adopta una sèrie d'actituds o conductes, com són ara:

- a) l'obstinació, o manca de flexibilitat en el diàleg.
- b) el "passotisme", o actitud cínica.
- c) l'evasió, o romanticisme, sentimentalisme, hipersensibilitat.
- d) la rebel·lia, o negació de tot el que ve donat pels pares o per la societat." (*Aparts d'una classe de psicologia*)

B. "La joventut és una fase crítica durant la qual l'equilibri afectiu, adquirit precedentment, es veu afectat i trastornat per l'arribada de la maduresa genital.

És un període de conflictes, de contradiccions, de profunda confusió.

Des del punt de vista socio-cultural, l'adolescència és, amb

tota evidència, un fenomen social. En la nostra civilització l'adolescència és particularment llarga a causa del temps necessari perquè el subjecte adquireixi un estatus social, professional i familiar que li confereixi una real autonomia. A més, hi ha una variació que caldria tenir en compte segons el medi socio-familiar: el fet que l'estatus d'estudiant manté el subjecte en l'adolescència un temps molt més ampli que una activitat professional iniciada aviat; des dels 16 anys, per exemple.

En el pla psicològic, apareix a l'adolescència un trastorn instintivo-afectiu en el qual el noi es veu obligat a disposar i plantejar unes noves relacions amb els seus pares i amb els altres, així com amb ell mateix i amb el seu propi cos.

Pel que fa a les relacions amb l'entorn familiar, cal destacar el fet que, davant l'angoixa que li produeix el conflicte edípic, l'adolescent sent la temptació de negar els seus vincles familiars i sotstreure's de la seva influència; porta sistemàticament la contrària a les opinions i els gustos de la família.

La solució a la crisi seria la ruptura seguida d'una orientació persistent cap a d'altres formes de vida, portada per aspiracions diferents que les de la família. Això permet el subjecte d'estrenar la seva independència i orientar els seus interessos sexuals fora del medi familiar; sempre que la ruptura no es tradueixi en sentiments de culpabilitat o d'inferioritat". (Mazet-Houzel, Psiquiatria del niño y del adolescente, Ed. Médica y Técnica, Vol 1, Barcelona, 1.981)

C. "L'edat no és vàlida per marcar uns límits a l'etapa de la joventut.

Tampoc no ens podem basar ni en el codi civil ni en el penal. Cal no confondre joventut i pubertat. La pubertat es correspon amb alteracions físiques i fisiològiques perquè és una etapa de maduració de l'individu; la joventut, en canvi, ve determinada

per factors socials.

Des d'un punt de vista sociològic, la joventut és el període de la vida d'una persona en el qual la societat no la considera ja un nen; però no li concedeix tampoc l'estatus, els rols i les funcions de l'adult. Quant al comportament, es defineix la joventut pels rols que el jove, donat el seu estatus en la societat, pot desenvolupar, pels que es troba obligat a assumir o pels que li són prohibits. La joventut no la determina un moment especial, com pot ésser la pubertat¹ biològica, sinó que es troba delimitada de diferents maneres segons la forma, el contingut, la duració i l'etapa de les diferents cultures i societats. La joventut no es pot definir satisfactòriament ni des d'un punt de vista biològic ni cronològic, sinó en virtut d'un comportament empíricament acumulat dins d'uns límits d'edats aproximats i, també, de l'atorgament encara incomplet de drets i l'aconseguint encara pendent de posicions econòmiques.

Aquest concepte de joventut implica la utilització de dos termes. El d'adolescent, que és qui es troba en la pubertat¹, i el de jove adult, que és aquell que ja ha accedit a uns nivells no atesos pels adolescents.

A causa de l'extraordinària dispersió de l'edat en la qual es comença a treballar o en la qual es contreu matrimoni, el final de la joventut no s'ha d'indicar mai mitjançant l'edat: una persona deixa d'ésser jove quan adopta una professió fixa o es casa" (Neidhart)

2) (Alkerbeck-Roselmayer. Introducción a la sociología de la juventud, B.A., Kapelluz, col. Estudios e Investigaciones).

D. "Han estat proposades diverses definicions sobre l'edat corresponent a la joventut. Per a uns, és l'edat compresa entre els 14 i els 24 anys, encara que pot ampliar-se als 11 anys i als 30, segons sigui per dalt o per baix. Per a d'altres, és l'estadi que

* Alkerbeck
 & Roselmayer

s'estén des de la pubertat^t al matrimoni. Per a uns tercers, els joves són aquells individus que intenten eludir l'edat infantil sense haver atès encara les responsabilitats de l'adult.

Paradoxalment, cap d'aquestes definicions no és completament vàlida i totes ho són. Per altra banda, depèn de la perspectiva en què ens situem, i aleshores no és el mateix el punt de vista del jurista, del sociòleg, del psicòleg, de l'economista o del simple ciutadà, i encara -i això és molt important-, des del punt de vista subjectiu de cada home i de cada dona, també depèn de si se sent jove o no, si creu i està convençut que pertany a un estament anomenat "joventut". Amb tot, nosaltres en tindrem prou aquí i ara situant el principi de la joventut en l'adolescència i el seu final en el moment en què s'adopten els criteris dels adults, tant si això ocorre als 20 com als 30 anys. Per "criteris adults" cal entendre l'estabilitat emocional, la provisió del futur, la dependència de la necessitat econòmica i la no dependència del plaer momentani i immediat" (Josep Me Carandell, La protesta juvenil. Barcelona. Ed. Salvat, 1.974).

E. "En general, s'entén que l'adolescència té les seves arrels i primeres manifestacions cap als 10 anys, que als 18 o 19 anys la joventut està plenament establerta i que als 22 o 23 anys l'home comença ja a entrar a l'adulthood.

Lògicament, hi ha variacions que depenen de diversos factors individuals (l'aparició i el desplegament de la pubertat^t); però, des de la perspectiva del procés de socialització, les alteracions més significatives són les que resulten de la relació del subjecte amb el seu entorn comunitari i cultural. En aquest sentit, per exemple, un noiet de 8 o 9 anys pot trobar-se ja en plena adolescència prematura.

Durant l'adolescència la reacció contra el món dels adults és forta i el noi tendeix a evitar-lo com a aquell àmbit al qual fins

ara s'havia referit en la seva dependència; durant la joventut torna a referir-s'hi com a aquell àmbit al qual s'està apropant i del qual pròximament haurà de formar part com un adult més.

L'adolescent fa seu aquell ideal objectiu que durant la latència (des dels inicis de la vida fins als 5 anys) fou desenvolupat i mantingut per la relació pròxima amb les figures parentals. D'aquestes figures, procura ara d'apartar-se'n i mantenir-s'hi a distància, fent camí vers la independència. Alhora, però, preserva l'ideal que continua unint-ll. A partir d'aquest romanent, la realització de l'ideal es considera tasca pròpia.

La tasca pròpia de la joventut consisteix a acabar de concretar, en el terreny de la realitat social, els últims passos que porten a la realització de l'ideal com a membre adult de la societat. A partir de l'adolescència, el noi es distancia de les figures parentals. Al principi, el distanciament pot assumir formes més o menys extremes.

Posteriorment, a la joventut, consolidada ja la independència, a partir d'ella el noi torna a acceptar i cercar la presència paterna en els últims passos vers l'adulthood social.

La latència constituïa un circuit obert entre el noi, la realitat social i la funció paterna.

Ara, el circuit ja s'ha tancat i la relació del noi amb la societat corre més a compte d'ell. L'eficàcia de la funció paterna es torna més fràgil, per diverses raons:

- el seu exercici exigeix de mantenir el just equilibri entre la sòlida presència i la respectuosa distància.
- nous ideals fan notar també la seva presència al costat -i a voltes en franca competència- de l'ideal patern.
- en tractar-se dels darrers acabats del procés que porta a la plena realització adulta, hi ha una dificultat de concreció definitiva; és per això que molts joves avui es troben desorientats i insatisfets i tampoc no troben en mans de la funció pater-

na la resposta que necessiten".

(Lluís Ventosa i Lluís Recolons. La delinqüència juvenil a l'Hospitalet de Llobregat 1.976-1.981. Ajuuntament de l'Hospitalet, 1.982).

2.3 VERS UNA DEFINICIÓ DE JOVENTUT.

Es partint d'aquestes engrunes bibliogràfiques que el nostre diàleg adquireix noves possibilitats de reflexió.

Col·lectivament, es constata, a partir del material bibliogràfic aportat, que tota definició de joventut basada en perspectives únicament filosòfiques o psicològiques ens aparta manifestament de l'adquisició d'una operativitat en la definició de joventut, ens complica extraordinàriament l'existència i ens porta més problemes que no pas en resol. La idea de consciència d'ésser jove que es manté en totes elles d'una manera latent o explícita, ens dificulta d'acostar-nos a una concreció sobre un objecte que sigui empíricament analitzable i manipulable en la realitat de fet. Com mesurarem aquesta consciència? Amb quins indicadors?

Es pot fer aquí el paral·lelisme amb aquelles nocions tan difícils d'afrontar com són ara la consciència de classe, la consciència de barri o la consciència de pertinença a un grup, col·lectiu o entitat qualsevol de l'existència social quotidiana.

Per altra banda, definicions de joventut que pretenen incidir sobre algunes característiques socials preses de manera molt simplista i com volent fer un esforç de simplificació de la problemàtica, creiem que també ens porten a un camí sense sortida. Ens referim, concretament, a aquelles definicions que redueixen el pas a l'edat adulta pel fet d'ésser casat, d'haver entrat al món del treball o per haver adquirit responsabilitats definitives d'home o de dona en la vida. Se'ns apareix com a molt dubtós un intent d'aproximació tan aleatori en la mateixa definició d'una

realitat que ens sembla infinitament més complexa.

Es aleshores quan, en un desig de fidelitat conscient al nostre propi discurs, recordem que havíem parlat anteriorment que, donades les dificultats de fer una precipitació en l'abordatge de la realitat juvenil, potser fóra convenient centrar-nos en unes edats tipus, com per exemple les dels 17 i 18 anys. L'avantatge d'una decisió d'aquesta índole tindria almenys la qualitat de donar-nos la seguretat que, certament, aquestes edats entren plenament dintre la noció mateixa de jove.

Acceptada aquesta opció com a vàlida i recordant aquella primera expressió que polaritzà l'inici de les nostres discussions que consistia a dir que "els problemes de la joventut s'arrosseguen de manera molt prematura", ens proposem també tenir compte d'aquells inicis de la joventut fets presents probablement en els intervals que transcorren entre els 14 i els 15 anys.

Per altra banda, hi ha una convicció que ha entrat plenament a la consciència de tots, que és la que l'objectiu de la nostra recerca no és, de cap manera, fer un estudi evolutiu de la joventut. És a dir, no pretenem pas intentar fer unes grans pinzellades sobre les grans etapes de l'edat juvenil. Si el nostre projecte no és pas precisament aquest, la retenció de diversos intervals d'edat obeeix més a una globalització del coneixement del tema joventut que no pas l'evolució d'aquest fenomen en el temps biològic i vital d'unes persones.

Es per això que, a partir d'aquests moments, la discussió se centra en la necessitat d'eixamplar els límits i cobrir tot el ventall de possibilitats que pot presentar l'etapa juvenil. És aquí, precisament, que es pren la decisió de centrar-nos, sense que els límits hagin d'ésser considerats des d'una perspectiva indiscutible i quasi màgica, en els tres grans moments següents: els 14-15 anys, d'una banda; els 21-22, de l'altra, i els 17-18 al centre. Eixamplant la visió d'aquesta manera, trobarem fàcilment una via

per cercar els possibles matisos que els diversos moments de l'etapa juvenil poden tenir; des d'aleshores, també, es podran elaborar orientacions concretes de cara a la tasca, l'actuació i l'acció concreta que es pot portar a terme davant la realitat de la joventut.

A tots ens sembla que, presa aquesta decisió, es pot procedir ja a intentar definir les variables que estratifiquen la mostra; la veritat és que, de cara a la recerca que volem emprendre, l'edat és només un element dels que poden intervenir en la definició operativa de la joventut.

Es partint d'aquí, i d'un diàleg molt fecund i contrastat, que el nostre discurs fa sortir a la llum, d'una manera espontània i molt racionalitzada, unes variables que caldrà tenir en compte perquè poden, d'una manera o una altra, especificar i matisar l'ésser juvenil.

La primera d'aquestes variables és el sexe, que té compte de les diferenciacions entre noi i noia. Una segona variable és la de l'edat, guardant els tres segments que han estat retinguts suara. Una altra variable és la residència, que és la que ens ha portat més temps. Retenim la distinció entre rural i urbana i mantenim encara una subdivisió segons es tracti d'un poble aïllat de tot nucli urbà o d'un que depèn per moltes coses (estudi, treball, diversió) d'un nucli urbà pròxim o amb el qual hi ha facilitats de comunicació; i retenim, pel que fa a la vida urbana, la distinció entre una residència marginada o no marginada respecte al centre de la ciutat o vila. Una quarta variable serà la del fat migratori, segons que el seu passat estigui marcat per un procés de mobilització espacial tant si la procedència és de fora de Catalunya com si s'ha aterrat a les comarques gironines bo i provenint de fora dels seus límits. La ^{cinquena} variable, la del nivell social, és la que vol tenir en compte l'extracció socio-econòmica del jovent entrevistat. Per hipòtesi, pretenem que hi pot ha-

ver una relativa coincidència d'aquesta variable amb la de la residència; però, en la hipòtesi que aquesta no sigui certa, ens proposem mantenir-la perquè la considerem importantíssima de cara a una possible diferenciació de la joventut gironina. La darrera variable que volem retindre és la de l'activitat realitzada pel jove, segons es trobi estudiant, treballant o en atur. Sembla que l'evidència d'incloure aquesta darrera, essent com és precisament el fonament de l'experiència viscuda de la persona, és del tot inquestionable.

2.4 PRIMFILANT I APROFUNDINT EL CONCEPTE DE JOVENTUT.-

Es prossegueix la reflexió partint encara del material bibliogràfic aportat. I s'introdueix la discussió per mitjà dels continguts d'algunes afirmacions que consten en els papers.

El mot passotisme és objecte de controvèrsia, puix que molts no estan d'acord amb la identificació fàcil entre el passotisme i el cinisme (que, impudicament, fa gala de no creure en la rectitud i la sinceritat).

El passotisme se l'ha d'inscriure en els moments forts de la joventut que es corresponen amb situacions històriques determinades (Maig 68, beatniks, hippies...); és així, doncs, que el passotisme no seria sinó una manera singular de manifestar l'eterna oposició juvenil.

De fet és ja una constant de sempre la creació o l'adopció d'una mena de vàlvules de sortida que es tradueixen en una recerca constant de succedanis a unes situacions juvenils determinades. La sortida definitiva de les diverses conjuntures és dialèctica: o la crisi psicòtica o les actituds precedentment apuntades, sense excloure que aquestes respostes juvenils incloguin, comportin i provoquin tant vegades una bona dosi d'agressivitat.

El curiós és observar com les diverses respostes juvenils, del

tipus que sigui, han estat comercialitzades pel sistema; s'imposa la necessitat de consumir protesta o el moment històric conjuntural (vestit, instruments musicals, ús de determinats vehicles, etc.).

Abans el jove es fabricava les seves pròpies trobades: al domicili, al bar, en les sortides... En aquests moments, aquí i ara, no tenim moviments juvenils que facin efectivament una funció de coherència social; ni ecologista, ni feminista, ni estudiantil... Caldrà reconèixer, per tant, que el fenomen juvenil en un moment de crisi social com és la present és radicalment diferent de qualsevulla circumstància històrica més dinàmica. Vulguem-ho o no, genera un tipus de jove diferent.

Partint encara de les definicions aportades, es manifesta un profund desacord amb el mot "crisi" d'identitat, per les connotacions negatives que comporta. Caldrà tenir compte de no ésser agressius quan ens referim a la joventut; és un llenguatge que podem emprar per entendre'ns; però excloent tota càrrega d'agressivitat o d'intent d'estigmatització qualificadora del que es vol definir.

Sí, en canvi, que s'està d'acord amb la paraula "crisi" si se li dóna una dimensió de "voler afirmar-se"; és a dir, com una resposta o un intent de resposta a tot el que ve de fora i que no pertany pròpiament i exclusiva al món juvenil.

Sembla que en la vida d'un jove hi ha un moment en què l'estatus de "jove" desapareix; és aquell en el qual s'adquireix certes i determinades responsabilitats (familiars o laborals). De tota manera, una condició de l'assoliment d'aquestes responsabilitats és que siguin veritablement assumides i apropiades com a seves, cosa que descarta que siguin només patides o suportades d'una manera passiva i dissortada.

S'observa com moltes vegades aquesta assumpció de responsabilitats depèn molt de la classe social a la qual es pertany, puix que en condicions socio-econòmiques més benestants hi ha més mitjans socials i culturals per facilitar i possibilitar més prema-

turament aquesta assumpció de les pròpies responsabilitats. Aquesta precisió dificulta, en gran manera, la contraposició clàssica entre l'estudiant i el treballador; l'assumpció de responsabilitats depèn d'una altra variable, que no és altra que la classe social a la qual es pertany.

El cert és que el jove es defineix pel "vull i no puc", per la lluita titànica de l'home o la dona que té ganes de fer coses i de trobar-hi la seva realització i que, per altra banda, es troba amb un important dèficit de mitjans personals i contextuals que impedeixen la posada en pràctica immediata del seu projecte.

Lapassade (1) il·lustra a bastament uns conceptes que, essent enriquidors, defineixen les característiques -cinc, segons ell- bàsiques de la joventut:

a) l'entrada a l'organització; és a dir, la vida i les relacions socials

b) el sentiment de pertinença a un món juvenil.

c) la idea que s'afronta un món en el qual el paper de l'adult queda assimilat al mateix que juga el patró; és a dir, el de la persona que intenta fotre't i treure't el suc

d) l'aparició de noves relacions socials, tant pel que afecta l'amistat com pel que es refereix a l'amor.

e) el trobament del grup d'amics, de la colla, que és capaç de promoure en gran manera les pròpies potencialitats.

(1) Lapassade, E. La entrada en la vida. Barcelona. Fundamentos, 1.981.

— Sembla que aquestes característiques de la joventut caldrà tenir-les en compte a l'hora d'intentar definir operativament el concepte.

Amb tot, es retorna a la idea anterior de responsabilitat, puix que sembla quelcom particularment fecund de cara a la línia del nostre discurs. Hom creu que, certament, cal que es doni la possibilitat de la pràctica de la responsabilitat; efectivament, s'ob-

←
(per ve
plana)

serva que, fins i tot des del punt de vista de la mateixa administració, s'ha anat restringint el marge de l'exercici de la responsabilitat juvenil.

Ens plantejem, així mateix, si no seria necessari, en determinats contextes, intentar de fer un ensenyament o un real aprenentatge o guia de la responsabilitat. Els adults, davant les realitzacions juvenils, se situen massa a l'expectativa i a l'aguait. "Ja veurem com ho faran", diuen. Es passa fàcilment d'una postura que ho vol controlar tot (l'expressió "a les 9 a casa" n'és prou il·lustrativa) a un total abandó (concretant en la dita "fes el que vulguis"). Hom té la impressió que, per part dels adults, hi ha una real sensació d'impotència i, aleshores, s'acaba vivint el fenomen juvenil amb una profunda angouxa. I si, al costat d'aquesta incomprensió bàsica i d'aquestes postures extremes de control i d'abandó, fallen les institucions bàsiques de socialització (l'escola, la família i els mitjans de comunicació social), el resultat no pot ésser sinó la nebulosa d'una sortida particularment difícil i dilatòria. La distància pot acabar convertint-se en un abisme.

La resposta juvenil es tradueix en actituds tan excepcionals com el desafecte, el masoquisme i, àdhuc, l'autoagressió per cridar l'atenció o en actituds més corrents, com el gust del risc, les ganes de barallar-se o la provocació sistemàtica del conflicte. En definitiva, i en qualsevol cas, aquesta resposta juvenil tant pot ésser una agressió a l'altre com una agressió a si mateix.

El conjunt d'aquestes reflexions col·lectives entorn del concepte de joventut ens ajudaran, en definitiva, a relativitzar el concepte i a matisar una noció que, per ella mateixa, defuig i oblida qualsevulla simplificació apriorística.

3. METODOLOGIA D'APROXIMACIÓ A UNA REALITAT JUVENIL. TEORIA I PRÀCTICA.-

3.1. CONSIDERACIONS GENERALS ENTORN DEL MÈTODE.-

En la nostra recerca, bàsicament fonamentada en l'extracció d'un material biogràfic recollit entre els diversos actors que ens transmeten la seva experiència i el seu (vivent) com a joves, pretenem mantenir-nos a una notable distància de la concepció etnometodològica de la realitat social i, també, refusen els postulats de l'empírico-positivisme. Ambdues postures ideològiques les refusen, perquè se'ns apareixen com a simplificacions massa parcials de la realitat social que pretenem conèixer.

L'etnologia és la ciència que estudia les ètnies, els pobles i llurs cultures; l'etnologia empra les dades que li forneix l'etnografia (descripció dels costums i les tradicions dels pobles) i intenta d'establir les lleis que determinen la conducta, les realitzacions i l'evolució d'un grup humà o d'una àrea cultural.

L'etnometodologia, per tant, no dóna valor a les fonts censals o estadístiques i sosté que la realitat cal conèixer-la a través de la intencionalitat del subjecte; és a dir, a través de l'acció intencional.

A partir d'aquesta perspectiva, s'arriba a la impossibilitat de poder fer explicacions generals i, per tant, s'acaba realitzant un estudi del llenguatge i dels significats culturals, partint només de la pròpia experiència del ésser humà.

Hem de refusar la postura etnometodològica, i el seu correlatiu a Europa, la fenomenologia, pel fet que es fa dràsticament una reducció del coneixement a la pròpia experiència de l'investigador; des d'aquest moment, la dada empírica perd la seva objectivitat per reduir-la d'una manera simplista a la pròpia experiència del qui porta a terme la recerca.

També hem de descartar de la nostra perspectiva l'empírico-positivisme, que cau en l'extrem simplificador totalment oposat:

només compta l'elaboració estadística; som en el fetitxisme dels nombres i tota dada estreta de la realitat i que no sigui traduïble en nombres o en decimals no resisteix la crítica més suau.

L'empírico-positivisme fa la distinció entre dos llenguatges que no tenen cap mena d'unió. El llenguatge de la reflexió, basat exclusivament en conceptes teòrics, i el llenguatge que mesura i classifica, que parteix de conceptes operacionals. La unió d'ambdós llenguatges no és possible si no es fa recurs a l'anomenada teoria auxiliar i és precisament el treball del científic assolir el pont o el circuit que uneixi, amb la teoria auxiliar, aquests dos llenguatges, completament incompatibles, sobre el paper.

Nosaltres, en aquesta recerca, pretenem desmarcar-nos de l'empírico-positivisme per diverses raons. La primera és que creiem que no hi ha en l'estudi de la realitat observacions neutres, puix que aquestes depenen de la teoria prèviament establerta; segons sigui feta la teoria, es prendran un tipus o un altre d'observacions. No és un problema d'objectivitat, sinó que no hi ha indiferència al respecte.

La segona és que el que és veritablement important en tota recerca és la reformulació dels conceptes per tal que siguin operatius i que, en bona lògica científica, siguin traduïbles en indicadors, que no són sinó preguntes concretes que formulen a la realitat que pretenem observar. Per tant, per la nostra banda, una qüestió fonamental és la de fer veritablement el pont entre la teoria i la praxis metodològica, en tant que una està influenciant directament l'altra.

Finalment, cal heurísticament diferenciar, en tot moment, els conceptes elaborats dels fets observats empíricament i que els serveixen de prova; el concepte és precisament l'abstracció mental, fruit de la intuïció, de recerques prèvies, de fonts documentals o de tantes i tantes possibles paternitats, que representa la rea-

litat a observar. El concepte ens serveix, en definitiva, de guia per formular hipòtesis de recerca i per trobar els indicadors a través dels quals escorcollar la realitat.

La crítica que fem, tant a l'etnometodologia com a l'empírico-positivisme, és el seu caràcter d'exclusivitat; però això no impedeix que reconeguem la considerable importància i les notables aportacions d'ambdues perspectives metodològiques.

La concepció popular té tendència a considerar la teoria i els fenòmens socials en termes oposats, fins i tot un cert caràcter d'exclusivitat. És a dir, una cosa és fer filosofia social i una altra és observar la realitat; no es pot fer les dues coses ensems.

La confusió popular és causada per la sociologia nord-americana, que ha estat sempre presentada com a l'única sociologia. La important potència econòmica de la docència i de la recerca als Estats Units d'Amèrica ha acabat imposant una determinada direcció única en el terreny concret de la metodologia de la recerca sociològica. Des del moment en què, després de la Segona Guerra Mundial, el desplegament d'esforços i possibilitats de la recerca a Amèrica abraçava tots els camps imaginables de la realitat social, semblava que l'únic camí d'abordatge d'aquesta fos l'empirisme americà, el seu positivisme, i usant com a instrumental únic la quantificació, impulsada a bastament pel desplegament tecnològic de la informàtica. Els centres de recerca americans s'acabaven erigint en vertaderes multinacionals de la recerca, exportant arreu uns patrons i uns models analítics dels quals la sociologia nord-americana s'erigia com a un monopoli. Ens sembla que podem parlar d'imperialisme de la sociologia nord-americana contestada per unes minories investigadores dintre dels mateixos Estats Units i pels corrents de la sociologia marxista existents a la sociologia europea. Val a dir que, un tercer corrent innovador i molt crític, feia qüestionar sèriament aquest imperialisme portat per les èlits^e emigrants de l'Escola de Frankfurt.

En la nostra recerca present volem assumir tres moments de la sociologia actual que de cap manera no voldríem presentar com a la panacea o el paradigma de la recerca.

En un primer moment, la nostra recerca vol ésser predictiva; és a dir, voldríem trobar la formulació adequada de principis, constants, lleis o causes sociològiques que ens permetin considerar, comprendre, explicar i predir sobre el fenomen de la joventut a Girona i, si fos possible, de la joventut de Catalunya en general.

En un segon moment, voldríem que la nostra recerca arribés a fer el pont que cal entre la teoria i la recerca, la teoria i la praxis. El terme últim de la nostra recerca serà l'elaboració de nous conceptes, noves racionalitzacions, el descobriment d'un sistema formal per poder fer altra vegada teoria sobre la joventut amb un profund coneixement de causa.

En un tercer moment, voldríem donar prioritat a la metodologia social; no pas per perdre'ns en un mar epistemològic confús i impenetrable, sinó per aconseguir traduir la teoria en una actitud científica apropiada i adient. La nostra obsessió científica és la de trobar, partint de la teoria, els indicadors precisos i adequats, per acabar fent teoria en termes de probabilitat i de tendència i no pas en termes d'afirmacions categòriques i apodíctiques.

L'opció qualitativa de la nostra recerca no és pas una decisió únicament capriciosa i de moda, sinó que respon més aviat a una necessitat davant l'objecte específic que es pretén captar. Són diverses les raons que abonen la nostra decisió.

La primera és la que ens porta a voler trobar l'articulació entre l'individual, certament variant i aleatori en funció de la realitat social viscuda en una història personal, i el social, que emmarca i defineix la manera de comportar-se i de viure del grup social anomenat la joventut. És a dir, la nostra preocupació bàsi-

ca és trobar l'articulació entre els itineraris personals, complexos i heterogenis, i el canvi històric, col·lectiu i globalitzador.

La segona és la que es concreta en la il·lusió d'assolir la unitat entre subjecte i objecte. Concretament, el nostre objecte d'estudi, la joventut, és el qui s'expressa en un subjecte carregat de vida, de significació i de sentit en la seva pròpia existència quotidiana.

La tercera, i complement de l'anterior, és la que parteix del criteri, ja descobert des dels anys 1.920 per l'escola de Chicago i els precedents de Thomas i Znaniecki, segons el qual els materials biogràfics, inscrits en aquesta unió entre subjecte i objecte, són el tipus perfecte de materials sociològics. La raó no és altra que la interpretació de la pròpia realitat verbalitzada pel subjecte: dona definició i estructura els límits del mateix objecte d'estudi.

Una quarta raó és que necessitem d'una recerca que es lliuri generosament a nous aprofundiments en la lectura de la realitat social sobre la joventut. Per dir-ho ben concretament, no en tenim prou de saber si la joventut té aitals opcions en la seva conducta diària, sinó que volem conèixer el perquè i el sentit viscut d'unes determinades opcions en la seva vida quotidiana, expressades i manifestades pels mateixos subjectes en funció de l'edat, del sexe, del factor residència, de la immigració, del nivell socio-econòmic o de l'activitat d'estudi o treball.

Una darrera raó és la que se centra en la constant i necessària reconciliació entre l'observació i la reflexió. Generalment, la recollida de dades en un treball de camp sofreix un pronunciat divorci de la interpretació i reflexió constant sobre la dada recollida; en la nostra recerca ambdós moments van estretament lligats i no són pensables l'un sense l'altre.

El relat de vida sense una problemàtica és mut. Generalment,

això succeeix en tota recerca sociològica; el que veritablement informa i estructura tota la recerca és el que s'anomena problemàtica; per aconseguir-la, cal prèviament elaborar una teoria.

Nosaltres volem comprendre la vida, més que no pas mesurar-la. És per això que ens cal donar forma teòrica a un saber pràctic, manté vegades envoltat d'abstracció. En la nostra recerca -i en tota investigació que empi materials qualitatius- la dada bàsica són les pràctiques dels actors; pràctiques carregades de valoracions, de significacions, d'abstraccions. En una recerca quantitativa, la dada bàsica s'anomena característica.

Les pràctiques, verbalitzades per l'actor, s'inscriuen en un discurs que és una exposició de veritat on s'entreveuen uns valors, unes actituds, unes inquietuds, unes protestes, unes opcions ... El darrer criteri de veritat d'aquestes pràctiques és l'experiència, puix que es comença per la veritat personal per fer evident la veritat universal. La biografia o el relat biogràfic s'entronca dintre d'un procés històric i d'una pressió estructural; d'aquí neix el seu poder infinit de generalització.

El cert és que som alienats respecte de determinats móns culturals i determinades col·lectivitats, puix que ens movem entre presumpcions que, inapel·lablement, demostren la nostra ignorància. I el fenomen juvenil no escapa de cap manera a aquesta llei general. Cal explorar i cal verificar certes realitats de les quals tenim un coneixement massa intuitiu i superficial, això si no és absolutament deformat.

Però aquesta exploració i aquesta verificació no són permisi-
bles si no és en un món que es concep en una constant interacció. Per a nosaltres la sociologia no és pas la ciència dels fets socials, sinó la ciència de les relacions socials; la nostra existència, tant individual com col·lectiva, es defineix únicament a partir de la concepció d'una acció i d'una reacció interaccionista. La joventut cal conèixer-la en la seva mateixa essència

a partir d'aquesta concepció dinàmica de les relacions socials. És ^{en} aquesta tasca que voldríem emprar els nostres millors esforços i és per això que els nostres materials de base seran les pràctiques verbalitzades en un relat de vida expressat i posat a prova pels mateixos actors juvenils.

La nostra perspectiva metodològica és que vol incidir en la realitat sòcio-simbòlica de la joventut. Volem atènyer els mateixos complexos de valors i representacions que són presents simultàniament al nivell individual i al nivell col·lectiu. Ambdós nivells són els que ens facilitaran una adequada teorització de la praxis.

Volem descobrir la importància dels elements subjectius en la societat, perquè estem plenament convençuts que l'opinió col·lectiva juvenil es manifesta en l'experiència de la persona individual.

Des d'aleshores, el subjecte, o és un informador, és a dir, transmet la significació d'esdeveniments del seu propi grup i ens fa veure com l'experiència estructura el cicle de vida; o és un actor, és a dir, transmet un moment del cicle de vida i, per tant, és portador d'estructures encara que sigui ell el qui construeixi la pròpia experiència.

Per dir-ho diferentment, nosaltres volem cercar la integració necessària entre la biografia personal, l'estructura social i la història. El terme de la nostra recerca es trobarà en el punt de saturació assolit a través de l'anàlisi hermenèutica i de la descoberta dels sentits amagats que es troben darrera les paraules. L'art de l'hermenèutica és el de trobar la veritable significació d'un text.

Caldria dir, finalment, que el que pretenem atènyer en aquesta recer^ea és la dimensió subjectiva de la realitat social; per dir-ho d'una altra manera, el que s'anomena el viscut. No és difícil veure com tota experiència biogràfica és una reserva de materials simbòlics a través dels quals la consciència se situa a quelcom exterior a la situació.

Cada relat és una lectura crítica de la situació que depèn d'un projecte alimentat per l'experiència personal. Aquest projecte, cal tenir-ho en compte, és un projecte de societat que, amb tota veritat, conté una ideologia.

Des d'aleshores, el relat no és escollit perquè és singular i simptomàtic, sinó perquè és portador d'un saber real. I és per això que el viscut permet la generalització, perquè autoritza a desprendre, per comparació, tipus de vivències que entren en relació amb variables sociològiques susceptibles d'explicar-les.

El subjecte té una identitat i és l'autor d'operacions simbòliques i, en el seu discurs, està condensant una visió del que és real actuant en una història personal.

3.2. A LA RECERCA D'UN MODEL D'ANALISI.-

La nostra investigació no és pas un discurs sobre les funcions manifestes i latents de l'ordre social, com si l'investigador estigués en oberta oposició o actués de contrapunt per respecte a l'actor.

Tampoc no és un intent de reconstrucció de les percepcions juvenils viscudes i patides en la vida quotidiana, com si per la nostra part intentéssim situar-nos al lloc de l'actor social per refer el tríptic de la seva quotidianitat.

Així mateix, nosaltres estem plenament convençuts que els fets socials no són, de cap manera, el desenvolupament dels fets psíquics; tot el contrari, creiem que aquests són la prolongació dels fets socials a l'interior de la consciència. Per dir-ho d'una altra manera, pensem que la realitat juvenil gironina, presa com a col·lectivitat, no és explicable només per les pertorbacions o no pertorbacions individuals; creiem, doncs, amb Durkheim, que els fenòmens col·lectius cal explicar-los des d'una perspectiva social.

També, finalment, la nostra perspectiva analítica no és la de

voler considerar el món juvenil com un subordre propi i específic que atempta un altre ordre únic i indiscutible; voldríem despullar-nos de tot judici previ que condicioni la disponibilitat d'objectivació de la nostra recerca. El món juvenil integra i forma part de la totalitat del "fenomen social total" que és l'existència d'una coherència dintre d'una vida de societat i col·lectiva, i, per tant, és totalment inconcebible aquesta sense la presència del que és la realitat juvenil. Així mateix és impensable sense la presència d'altres subordres molt més difícils de comprendre, com són els de la marginació social, els de la bogeria, el de les minories ètniques i tants d'altres.

A nosaltres el que ens interessa és trobar un model que tingui com a únic i més important objectiu arribar a descobrir la lògica de les significacions de les pràctiques del món juvenil. És a dir, el que ens interessa és arribar a llegir, entendre i comprendre la coherència interna dels elements del sistema juvenil que, aparentment i en una lectura externa, no en tenen cap, de coherència. És en aquest sentit que partim de la idea de totalitat en la conducta juvenil; totalitat, que vol dir coherència, que vol dir legitimació, que vol dir perspectiva diferenciada, que vol dir connexió i relació en una vida plenament conseqüent.

El nostre model serà el de l'anàlisi de les estructures simbòliques i té, com a punt de partida, la convicció que la nostra consciència espontània està plenament deformada, perquè les evidències de la vida quotidiana són quasi indesxifrables, precisament per causa de la seva espontaneïtat.

Com que la nostra anàlisi vol treure la dada d'uns materials biogràfics que ens parlen de la quotidianitat de la vida juvenil, ens és forçós centrar la nostra tasca a assimilar aquesta pràctica social juvenil a una ideologia com si es tractés d'unes representacions elaborades que, d'una banda, gestionen la realitat juvenil i, per l'altra, intenten transformar-la. Ja ho sabem, que

això no és pas així, precisament a partir del caràcter d'espontaneïtat al qual al·ludíem suare; però és que estem convençuts que les pràctiques juvenils no són fruit de decisions i d'opcions personals, sinó que són veritablement un producte social.

A partir d'aquí, no ens interessa tant l'anàlisi de les pràctiques mateixes, sinó el mode dinàmic de producció i d'apropiació d'aquestes pràctiques. Volem deliberadament adoptar una perspectiva genètica; és a dir, volem veure com i en funció de què es generen models alternatius.

Si aquestes pràctiques són un producte social, no ens interessa tant l'anàlisi dels continguts mentals verbalitzats com els models diversos a través dels quals es poden trobar explicacions al sentit, a les significacions i, en darrer terme, a la mobilització afectiva dels actors.

Ens trobem

molt lluny del model d'explicació o d'interpretació clàssic i simplista que ho pensa trobar tot en l'anàlisi del poder i de les pressions econòmiques. Volem centrar-nos en la totalitat de la interpretació que, a més de la lògica social del poder i de les pressions econòmiques, vol tenir en compte tots els models culturals que intervenen en la realització i la mobilització afectiva d'unes pràctiques juvenils concretes i específiques.

Les pràctiques són el centre de la nostra recerca i volem deliberadament fer ruptur a sobre el seu caràcter d'espontaneïtat i prendre-les com si fossin una ideologia; a partir d'aquí, no analitzarem aquesta ideologia en si mateixa, sinó que intentarem veure quins models de producció i d'apropiació fan possibles i dinamitzen aquestes pràctiques juvenils: aquesta és la perspectiva central.

El nostre punt de partida és el de veure la percepció que de si mateix té l'individu; és a dir, com defineix la seva pròpia identitat. Aquesta definició de la pròpia identitat, no l'hem de cercar en els problemes interns de la persona, sinó en els models culturals

interioritzats i fets propis; l'expressió d'aquesta identitat es farà amb l'adherència i mobilització afectiva del jove entorn de les seves prioritats socials.

Aquestes pràctiques socials, conscientment o inconscientment, seran sistemàtiques; és a dir, són coherents, ordenades i metòdiques i, a més, poden tenir conseqüències no previstes, que poden àdhuc modificar el projecte inicial. Això vol dir que aquestes pràctiques juvenils són dialèctiques i poden tenir efectes contradictoris, adés estabilitzadors, adés transformadors.

Per tant, ens sentim com obligats a no tenir en compte únicament les relacions socials o únicament dels processos; el nostre model es troba en la conjunció entre les relacions socials juvenils i els processos que generen i, també, les realitats que ambdues recobreixen.

Per tant, hi ha un lligam entre les estructures i les pràctiques juvenils a través de l'anàlisi dels efectes culturals i dels efectes socials; i, també, hi ha un lligam de les pràctiques a les estructures a través de les lògiques de l'acció juvenil. És una mena de feed-back constant que posa en evidència l'essència dinàmica mateixa de la vida social.

Es per això que, partint de les pràctiques, l'anàlisi se centra sobre la legitimitat i els seus efectes, així com sobre les modalitats de producció de noves formes de legitimitat. I entenem per legitimitat l'atribució d'una qualitat a un sistema normatiu, qualitat en virtut de la qual aquest ordre és reconegut i acceptat.

legitimada Aleshores, quan una determinada pràctica social ha estat lligada, se'n desprèn una actitud de respecte i de submissió afectiva: l'acció ha estat motivada des de l'interior i es presenta com a posseïdora d'una força obligatòria, amb els termes d'una veradera evidència. L'ordre social legitimat motiva els actors des de dintre.

Hi ha una representació del món que preval i cada grup se l'apro-

pia a la seva manera. Es vol estudiar de quina manera esquemes culturals comuns organitzen experiències concretes diferents partint de les pràctiques juvenils antagòniques que formen part i constitueixen l'estructura social. És per això que tota aquesta manera de fer no es pot comprendre si no s'opera dintre d'una anàlisi global del sistema social i de les seves instàncies.

La identitat personal s'opera dintre de la interiorització de models col·lectius; l'individu no existeix com a tal sinó és concebut dintre d'unes regles d'intercanvi. Aquesta identitat personal és una construcció social que evoluciona segons les exigències del sistema social.

Amb tot, ^{jaixò} com dèiem més amunt, les experiències concretes diferents que desemboquen en pràctiques que poden arribar a ésser oposades, s'expliquen únicament per la forma diversa com s'ha fet la interiorització de les pautes i valors culturals i socials que els diversos grups i persones s'han apropiat.

Fer aquesta puntualització no és caure en cap mena de psicologisme, sinó fer-nos forts i refermar el fet que la lògica d'apropiació i el seu procés és capaç d'explicar-ho tot.

3.2.1 LA Lògica o Mode d'APROPIACIÓ DE LES PRACTIQUES.-

Es l'hora que centrem la nostra atenció a intentar dilucidar com concebem nosaltres, des del punt de vista del nostre model, aquest feed-back del lligam de les estructures i les pràctiques a través del mode o lògica d'apropiació d'aquestes i, també, a través del seu mode de producció.

Per la nostra banda, concebem tot el sistema cultural com una unitat de producció; molt semblantment a la manera com ho és una fàbrica; potser l'única diferència és que en el sistema cultural s'elaboren uns productes de consciència, que donen una per-

cepció i un sentit de la vida social, independentment de la intencionalitat de l'actor juvenil.

Hi ha quatre elements que integren aquest sistema cultural, que es presenten aparellats -encara que a nivell expositiu i heurístic els hàgim de diferenciar- i que contribueixen a produir una percepció del món i de la vida social.

La primera parella la integren les legitimacions i els valors; en tant que les primeres contribueixen a fer acceptable un cert nombre de valors i donen una visió de la vida social que és de l'ordre simbòlic (en el sentit d'un conjunt estructurat d'esquemes de percepció i d'acció assignats als individus o grups d'individus; en el nostre cas, és d'aquesta manera que podem parlar del món simbòlic juvenil).

Els valors són evidències que comparteixen els joves i que asseguren la seva mobilització afectiva. Les legitimacions, per la seva banda, ni són racionalitzacions dels valors, ni suposen per tant coherència lògica; fan referència a continguts que són objecte de creença per tal que esdevinguin evidències col·lectives. Les legitimacions creen respecte i submissió dels valors admesos i els justifiquen fent-los reconèixer com a vàlids. Acaben creant una adhesió, afectiva i no racionalitzada, des de l'interior de la consciència.

L'altra parella la formen el coneixement empíric, la pràctica quotidiana, la temptativa rutinària, i les normes, en tant que el primer va estructurant una sèrie de normes i ambdós donen una visió de la vida social que és d'ordre pràctic i experimental.

Les normes es van estructurant en funció d'uns criteris d'eficàcia, de validesa i d'efectivitat fruit de l'experiència quotidiana i el coneixement empíric és el que va creant evidències personals (no necessàriament compartides) com a fruit de l'experiència.

Tot plegat, és a dir, les dues parelles que formen part del sistema cultural, produeix uns efectes estructurals que acaben

creant en la realització de la pràctica social juvenil la idea del que és normal i la idea del que és possible; normalitat i possibilitat que, a més de donar una visió determinada de la vida social, seran com una guia per a la mateixa realització de les pràctiques.

A partir del sistema cultural, desglossat herísticament de la manera complicada com ho hem fet, tot jove en la seva vida quotidiana anirà establint les seves prioritats socials que acabaran influint directament en la realització de les mateixes pràctiques.

Però, com dèiem més amunt, aquesta dinàmica cultural és totalment inconcebible sense la inserció en el sistema social, la interacció entre ambdós sistemes, i és la raó última i l'explicació definitiva del que determina el jove a una pràctica social ^{específica}.

Tot plegat es presenta com un recurs socialment existent, que ja és aquí i del qual el jove disposa per apropiar-se d'una posició determinada dintre de l'estructura social; hipotèticament diferenciada de la posició de l'adult.

El sistema social està integrat per dos elements. D'una banda, la dimensió econòmica, que no és sinó la producció i reproducció de recursos materials i immaterials necessaris a la supervivència. Aquesta dimensió econòmica és caracteritzada tant per la seva abundància com per la seva manca de recursos. D'altra banda, la dimensió política que, articulant-se directament amb l'anterior, assegura uns procediments de coordinació i de jerarquització a l'hora d'imposar unes prioritats socials (el control i el poder i els seus oposats es troben íntimament associats a aquesta dimensió política).

El sistema social actua sobre les pràctiques a través dels efectes estructurals que desembequen en experiències concretes diferents, fins i tot antagòniques, i constitutives de l'estructura social. Els efectes de poder no són altra cosa que el conjunt de combinacions imaginables o possibles del sistema social; acaben organit-

zant vertaderes xarxes d'interaccions.

Un exemple pot il·lustrar tot el que acabem de dir entorn del procés d'apropiació de les pràctiques dels actors juvenils. El nostre plantejament és totalment dinàmic; és a dir, no admet cap mena de determinisme en la realització de les pràctiques, sinó que és únicament un model que ens vol fer veure la influència desigual i diferenciada que les estructures (sistema cultural i sistema social) exerceixen sobre les pràctiques dels actors juvenils.

Pr^efm, doncs, per il·lustrar-ho, la pràctica sexual juvenil prèvia a l'accés al matrimoni.

Hi ha a la base d'aquesta pràctica un coneixement d'ordre simbòlic que fa veure aquestes relacions com a normals. A aquesta normalitat s'arriba a través de l'evidència compartida pels joves del valor que diu "que és un bé desitjable un coneixement previ abans d'accedir a la formalització de la institució familiar". Aquest valor està legitimant per una adhesió, més afectiva que racionalitzada, basada en "la creença que el risc d'una relació sexual desconeguda pot, hipotèticament, portar un fracàs conjugal".

Però, a més, hi ha també a la base d'aquesta pràctica un coneixement d'ordre pràctic que fa veure aquestes relacions sexuals com a possibles. A aquesta possibilitat s'arriba a través de l'evidència personal -no necessàriament compartida pels altres- segons la qual "la relació entre els sexes es viu d'una manera promiscua i equívoca fins al punt que no es coneix totalment l'altre fins que no s'arriba a una forta intimitat que permet una comunicació total que desvetlla i posa en relleu les seves més íntimes reaccions". Aquest coneixement empíric acaba atribuint els abundants fracassos conjugals a aquesta manca d'experiència i coneixement previ. Això determina una norma que diu que "per ésser eficaç, vàlid i efectiu, cal sempre experimentar la relació sexual plena abans d'accedir a un compromís definitiu".

Ja tenim la guia cultural que farà realitzable la pràctica se-

xual prèvia abans de l'accés al compromís matrimonial formalitzat. Aquesta normalitat i aquesta possibilitat no solament defineix la pròpia identitat del jove davant del sexe, sinó que estableixen unes prioritats socials que influiran directament en la realització de les mateixes pràctiques sexuals. Els efectes de consciència que produeixen aquests mecanismes acaben donant una percepció i un sentit de la vida social en el qual es refereix directament a l'àmbit de les relacions sexuals.

Però aquesta dinàmica cultural s'insereix en una dinàmica social; no tindrem la raó última i l'explicació definitiva de la determinació del jove en la seva pràctica sexual determinada sense comprendre la seva posició en l'estructura social.

Aquest personatge es troba dintre d'unes realitats fàctiques que en la seva dimensió econòmica defineixen un conjunt de recursos materials i no materials capaços de generar aquesta pràctica. Un recurs serà l'educació, instrucció i pedagogia sexual rebuda; un altre serà la vivència personal de la relació sexual dels pares i el seu entorn; un altre serà la possibilitat o impossibilitat de posar en pràctica aquesta experiència prèvia segons la disposició de facilitat d'unes relacions heterosexuales planeres; etc.

Amb tot, ^{i això} aquesta dimensió econòmica no diu res per si mateixa mentre no s'articuli amb una dimensió política; és a dir, amb els procediments de coordinació i de jerarquització a l'hora d'imposar unes prioritats socials. Hi juga, aquí, tot el fenomen del control i el poder. Concretament, el poder no pot operar a partir només de les tècniques de producció de les pràctiques sexuals, sinó a partir de la predeterminació de qui prendrà aquestes decisions: a quins nivells i amb quines tècniques de control? Es tracta de veure on se situa la responsabilitat de la decisió: del que ho domina tot, del que hi té una participació important o del que obeeix. La situació en l'estructura social d'un jove determinat facilitarà o impedirà la realització concreta d'aque-

lla pràctica sexual prèvia al matrimoni. No serà la mateixa utilització dels recursos del qui es troba a dalt de l'escala social, o la del qui es troba a baix; del qui viu en un món d'abundància o la del qui es mou en un context de mancances. La distància social condicionarà allò que hem anomenat efectes de poder, o sigui, la capacitat de contribuir a organitzar xarxes d'interaccions, bé i afavorint certes modalitats i certs actors per damunt d'altres. Les experiències són diferents, sovint antagòniques, encara que totes juntes siguin constitutives de l'estructura social.

Les estructures socials actuen i pressionen sobre les pràctiques a través d'aquest mecanisme que determina la possibilitat de producció en el moment: és el que veritablement mobilitza l'actor i, des d'aquesta perspectiva, podem parlar de la coherència d'una sèrie de pràctiques que acaben donant una orientació a l'acció.

3.2.2 LA LÒGICA O MODE DE PRODUCCIO DE LES PRÀCTIQUES.-

Quan s'analitzen les pràctiques socials és important marcar les intencions que han portat la seva elaboració i que expliquen la seva elecció; és a dir, la seva lògica de producció.

Hí ha, d'una banda, tota una lògica subjectiva o intencional a partir de la qual s'esperen certes conseqüències de l'acció empresa. Aquesta intencionalitat organitza el sentit viscut que mobilitza l'actor juvenil que es correspon amb els objectius pretesos amb l'establiment d'un tipus d'acció. A través de la lògica intencional el jove és capaç d'arriscar-se en la seva pràctica, i, si és necessari, canviarà la seva intenció per tal de transformar les seves prioritats. Aquesta intencionalitat no és necessàriament un procés de consciència o una qüestió de reflexió.

Per altra banda, hí ha també una sèrie de conseqüències no in-

realitat

la llibertat futura de la relació", "la (sexualitat) possible de trobar-se davant d'una no acceptació de la relació sexual plena per part de la parella", et.

El fons de la nostra anàlisi de les pràctiques se situa en el punt de saber en què i per quins procediments la lògica de producció permet la modificació de les estructures del començament i, per tant, de no reproduir totalment la lògica d'apropiació (la qual ve donada pels sistemes culturals i social).

Les pràctiques sexuals dels joves no són uns llocs creadors independents o autònoms; són, més aviat, uns llocs mitjancers d'interdependències i de contradiccions que existeixen en les estructures i que orienten les conseqüències esperades o no d'aquestes pràctiques.

El que mobilitza l'actor al primer moment, no pot fer preveure el que el mobilitzarà en un segon moment perquè, mentrestant, els termes del problema que cal resoldre s'han modificat a partir de les pràctiques dutes a terme en aquell primer moment.

El nostre model permet de fer la unió entre la casualitat de les estructures i la casualitat genètica. Hi ha la consideració d'una transformació cultural (adopció d'unes pràctiques innovadores en el camp de la sexualitat) en un estret lligam amb el sistema de la personalitat; però aquesta transformació no es pot comprendre només amb aquest lligam, sinó que cal veure què passa a partir del sistema social.

Les regles d'intercanvi promogudes des del pla cultural es troben efectivament lligades a les exigències del pla social i possiblement modificades per la mateixa realització de les pràctiques. S'han modificat les posicions inicials que ja eren desiguals i diferents.

3.3 LES EXIGÈNCIES DEL MÈTODE D'OBSERVACIÓ.-

El mètode observacional és la classificació i registre dels esdeveniments; és, per dir-ho d'una altra manera, la classificació d'una realitat complexa que es troba inscrita en la vida quotidiana.

Aquesta classificació i aquest registre cal fer-los amb un ordre i és per això que és tan important partir d'unes categories prèvies que guien i encaminen l'observació cap a punts concrets i determinats de la realitat els quals es fan, per hipòtesi, susceptibles d'estructurar un determinat camp d'interrogació entorn de la realitat que es pretén analitzar.

Es per això que es fa absolutament imprescindible tenir clars els objectius i els procediments que possibilitaran no solament la definició de l'objecte d'estudi, sinó també la determinació dels camins a través dels quals intentarem escometre aquesta realitat.

Tot plegat suposa una important tasca preliminar que intenti definir la teoria que informa la recerca i la que determina la metodologia: és senzillament el que hem pretès fer fins ara. Els atreviments i les aventures de la teoria són les que posen en relleu la lògica que governa.

Ens manca ara puntualitzar el procediment a través del qual intentarem observar aquesta realitat; és a dir, es tracta de veure sota quin formulari, amb quina base d'observació, amb quines condicions o circumstàncies, sobre quines conductes, quines relacions interessen, per tal d'arribar a fer ciència sobre la joventut.

L'investigador es vol a si mateix objectiu i, quan no pot arribar a l'objectivitat, està inquiet i ple d'ansietat. Aleshores, amb una opció dramàtica, intenta desaparèixer per tal de fer-se substituir per les màquines; però tot el que s'aconsegueix és distanciar el subjecte que vol conèixer i l'objecte que ha d'ésser conegut. Aquest abisme se situa després; és a dir, en el moment

de l'observació empírica. Més encara, ja que no s'experimenta sobre el real a través dels instruments, s'acaba fent la teoria dels instruments.

Val la pena constatar la importància de tots els mecanismes de compensació que l'investigador es crea amb vista a superar aquella ansietat primordial de l'objectivitat. Alguns d'aquests mecanismes són conscients i d'altres són inconscients: són els mecanismes de defensa, les omissions en la descripció d'una cultura, la projecció de fantasmes de l'observador en l'objecte observat.

Ens movem aquí dintre d'uns paràmetres completament diferents. La nostra font informativa no és ni la màquina, ni ten sols una dada dels joves collida directament de la realitat. La nostra font informativa no és sinó la que ens ve donada per la vivència de l'actor juvenil en la seva vida quotidiana, reinterpretada per ell mateix i vista des de la lògica de la seva pròpia vida. A partir d'aquí, la nostra observació es fonamenta únicament en l'atenció a la verbalització dels joves entorn del seu propi món, dialogant sota l'empremta d'un guió prèviament estructurat i reflexionat pel grup de recerca.

En el diàleg amb els joves ens interessa la informació que donen els fets, les idees que hi ha darrera, les actituds que revelen i les opinions que manifesten.

La nostra entrevista és marcada per la profunditat, lligada estratament a una certa dosi d'intimitat, a una adaptació a la situació de cada subjecte donada efectivament per ell mateix, a una exploració sistemàtica dels perquès. Hi ha un vincle relacional amb el subjecte condicionat no solament al seu consentiment previ, sinó també a l'actitud "cara a cara" que es manté amb l'interlocutor.

El subjecte va construint, lentament i pausadament, la seva resposta, el seu relat, la seva vivència, i l'investigador es manté a una distància relativament pròxima, puix que les seves interven-

cions són només per estimular noves respostes, nous diàlegs, encara que, a vegades, a causa de la necessitat del manteniment d'una tensió comunicativa, s'haurà de vendre i posar en comú certes experiències personals que concorden o contradiuen les de l'interlocutor; tot plegat és una tècnica que només pretén prosseguir el diàleg i l'aprofundiment de certs aspectes que podrien mantenir-se en una obscura fase comunicativa.

Cada intervenció respon a una idea sense el més petit ànim de dirigir o encaminar el relat cap on el subjecte no vol. Així es procedeix en la forma d'embut: del més abstracte es baixa al més concret,

Quins ítems es fan totalment imprescindibles si volem arribar al fons de la qüestió? L'enumeració no ha estat pas fàcil, per tal d'evitar el perill de fer oblits inconfessables.

Hi ha un capítol de dades objectives dictades precisament per la decisió d'estratificació prèvia de la mostra a la qual hem fet referència anteriorment. Són els que volen indagar sobre el sexe, l'edat, la residència, el fet migratori, la condició socio-econòmica i l'activitat principal realitzada pel jove. Aquestes variables no solament estratifiquen el nostre camp de recerca, sinó que ja ens formulen unes primeres pistes per on ha de transcórrer el nostre qüestionari: tot el que fa referència a la composició familiar, tot el que es refereix a la migració, i allò que incideix en el món dels estudis, del treball i de l'atur.

Un segon capítol ens ve donat per elements que qualifiquen, determinen i especifiquen aquestes dades objectives. Són els punts d'interrogació que afecten la convivència familiar, la informació i la vivència sobre la sexualitat, la ideologia religiosa i política que des de la incubació de la família ateny a la joventut i a les relacions d'aquesta amb la comunitat adulta.

Un darrer capítol és el que s'interessa pel temps lliure, tant pel que es refereix a la seva ocupació com pel que fa referència

a la qüestió tan important de les drogues en general.

Es així que, a través de dotze punts d'interrogació i de diàleg, degudament contrastats i discutits, va sorgir el nostre guió-qüestionari, que és el que fem constar.

GUIÓ PER A LA RECOLLIDA DEL MATERIAL BIOGRÀFIC.-

1. Composició familiar de tots els que integren el nucli propi: edat, sexe, professions, qualificacions professionals...
2. Migració. Lloc de naixement, història migratòria, canvis de domicili, projectes de possibles canvis. Tipus d'habitatge: com és?, lloguer-propietat, condicions d'habitabilitat....
3. Estudis. Nivells assolits pels pares, per l'interlocutor i els seus germans. Tipus d'escola a la qual van i per què. Identificació amb l'escola en la qual s'estudia.

Valoració dels estudis dels pares i de l'educació en general. Dificultats en la decisió dels estudis propis i motivacions de l'elecció (diners, fet de tenir sortides, interès personal).

Es creu o no que els pares serien diferents si haguessin realitzat més estudis que els que tenen actualment?

Assignatures que agraden o per quines es té més aptituds.

Què agradaria més, estudiar o treballar? Per què?

Hi ha relació amb els companys de cara als estudis? Hi ha competitivitat entre els germans per causa de les notes?

4. Hores de convivència familiar. Els dies de cada dia, els festius i les vacances. Clima familiar i dinàmica de la relació: paper o interferències de familiars pròxims, de la televisió... A casa hi ha diàleg o és una despesa? T'hi trobes bé? Per què?

Quan tens un problema, a qui l'expliques? Per què?

Consideres que els teus pares són autoritaris o liberals? Notes que hi ha diferències de tracte entre el noi i la noia?

Com veus la relació entre els teus pares (normal, afectuosa, conflictiva, dominant...)? T'afecta?

Hi ha fets puntuals que han marcat la família o a través dels quals es poden fer etapes de la vida familiar (mort, prosperitat, pobresa, simultaneïtat de llocs de treball, treball del matrimoni, infermerats, subnormalitat, invalidesa...)?

Hi ha rivalitats o liderat entre els germans?

Si ets fill únic, et sents imitat? Hauries canviat si haguessis tingut germans?

Creus que la teva infància és o ha estat feliç?

Notes canvis en la família? En quin sentit? En què?

Creus que la família institucional té una raó d'ésser o hi hauria d'haver alternatives? Què proposaries?

Disposició de diners: d'on surt?, quan en necessites?, n'has de donar compte?, per a què els fas servir?

5. Treball. Ofici que fas, categoria, condicions de treball, perspectives de promoció, per què fas aquesta feina?, consideres que està ben pagada?, patiries si la perdessis?

Nombre de treballadors a l'empresa, a la secció. Hi ha companyonia?

Relacions amb el patró o l'encarregat, ambient, sindicació, lluites a l'empresa, com veus la plurioocupació?

Història laboral, per què els canvis de feina?, t'ha sentit realitzat?, ambicions laborals, començament de la feina: per obligació o per voluntat?, quina evolució has observat des d'aleshores?, efectes sobre la personalitat.

Què faries si no tinguessis feina?, què en penses, de l'atur?, per què no trobes feina?, què fas durant el dia?, conseqüències personals, familiars i econòmiques.

6. La sexualitat. Qui te'n va informar? Opinió sobre la informació: adat adequada, quines coses s'han de dir?, vols saber més coses?, qui te les hauria d'explicar?

Lloc o importància que té la sexualitat en la joventut; què és per a tu la sexualitat?, has tingut experiències? de quina

mena?

Mètodes anticonceptius: coneixement personal, s'han d'explicar abans de tot?, les relacions sexuals estan condicionades per la por a l'embaràs?

Malalties venèries: coneixement personal, transmissió; què faries si t'hi trobessis?, són exclusives de la prostitució?

Homosexualitat: normal o patològica?, acceptació; canviaries l'opinió d'algué si ho fos?, és diferent en l'home i en la dona?

Masturbació; sexualitat en grup: opinió personal i pràctiques, relacions sexuals sense matrimoni: opinió personal; et casaries amb algué amb experiència?

Prostitució: problema personal o social?, per què és majoritàriament femenina?

Avortament. Divorci: opinió personal; és un afer de parella, familiar o social.

Què és millor, la parella estable o la temporal? T'agradaria tenir fills? Quants? Per què?

7. La convivència. Amb qui vius i amb qui t'agradaria viure? Com valores la convivència? Què suposa viure amb algué? Dinàmica de la convivència, sigui familiar o una altra.

8. Història associativa. Escola, barri o poble; on estàs ara? Què has trobat a faltar en la teva vida associativa? Jugues un paper a l'entitat? Et sents sol? Per què? Conflictivitat i ajuda trobada dintre del grup. Has creat el moviment o t'hi has integrat? Us ha deixat fer la gent gran?.

Per qui vas votar o per qui votaries? Ideologia on t'enquadres: comentari del moment polític actual. La ideologia familiar.

Història de la fe familiar. Creences actuals i creences en l'adolescència. Hi ha hagut un canvi? Raons de l'evolució. Influència de persones i grups. Enviaries un fill a un col·legi religiós? Significat de la religió: ha d'ésser personal o

ESQUEMATITZACIÓ DEL GUIÓ DEL QÜESTIONARI (Per a una lectura ràpida).-

1. Composició familiar: persones i funcions (1).
2. Migració: llocs, barris, habitacles (2).
3. Convivència (familiar o altra): relacions i confiança entre pares i germans. Etapes. Família-no família. (4 - 7).
4. El marc institucional: ajuntament, atur i servei militar (1).

↙ TREBALL-atur: experiència i relacions (5).

CULTURA

↘ Estudis familiars i personals (3). La fe personal i a casa (8). Associació i ideologia política (8). El sexe: informació i vivències (6).

↘ LA JOVENTUT davant els adults
La joventut marginada (12)

↘ TEMPS LLIURE: real i desigs. Lectures (10). Alcohol i drogues: opinió i vivències (9).

qüestions marginals: mort-llibertat

soledat-sentit de la vida.

4. LES ENTREVISTES EN PROFUNDITAT.-

La guarda de l'anonimat és una condició de la qual hom no es pot defugir en tota recerca: és una exigència ètica i professional. No podem faltar impunement a la confiança dipositada en nosaltres pels nostres interlocutors.

La transcripció literal dels relats biogràfics que es troben en el nostre poder presentava moltes vegades el risc de poder violar el secret personal de cadascun dels joves que han participat en l'acumulació de materials i no ens podem exposar, de cap manera, al fet que la més petita insinuació pogués desenvolupar la més insignificant possibilitat de trencar aquesta norma ètica.

Es per això que hem optat per la descripció externa de la identificació de totes i cadascuna de les nostres històries de vida, i hem intentat d'aquesta manera defugir la més remota aproximació a una identitat concreta de qualsevol dels nostres interlocutors.

En aquest apartat farem una descripció dels continguts de totes les nostres històries per tal de resituar el lector quan posteriorment s'al·ludeixi a una afirmació textual de qualsevol·la dita dels nostres personatges, en el context social, personal, familiar i de medi de vida en el qual hagi estat pronunciada aquesta o aquesta altra afirmació.

HISTÒRIA 1

Es un noi de 16 anys, nascut a Barcelona, d'una família composta pel matrimoni i cinc germans que s'instal·la en un poble de la província de Girona fa uns dos anys.

El poble en qüestió no és pas lluny d'un important nucli urbà i la família ja hi posseïa una masia que servia únicament per als caps de setmana. Sembla, però, que tots plegats ressentien la il·lusió de la masia i la necessitat d'anar-la condicionant.

El record de Barcelona i de la vida familiar que hi duien és més aviat feixuc, puix que allà no hi havia pràcticament vida familiar: el pare era absent de la llar i la mare s'ocupava d'un bar. La vida en comú era mínima.

Des que viuen aquí estan més units i es veuen més. Treballen tots a la mateixa empresa, però no poden viure a la masia, perquè la feina no els ho permet.

Amb tot, ^{i això} estan a punt de perdre la feina perquè no s'entenen amb el gerent. En tot cas, ja en tenen una de substitutiva prevista en el cas que s'arribés a trencar tota negociació.

L'interlocutor va treballar un temps de paleta en unes condicions particularment degradades que ell té cura de puntualitzar: se'l cridava només quan se'l necessitava, se'l feia servir de tot, etc. La seva gran aspiració és poder trobar una feina, perquè, en el fons, considera que treballar a casa no és treballar; a part que es tracta d'una feina que va a temporades: avui n'hi ha molta i demà no n'hi ha gens.

Per la seva banda, ja s'ha apuntat a moltes empreses i, a més, ha vist de prop, en els seus companys, la problemàtica que porta l'atur. Té tanta por a l'atur que per aquest motiu no vol anar a treballar a una fàbrica. En l'eventualitat pots anar a parar a l'atur i això no interessa.

El problema de treballar a casa, per a ell, és greu en tant que no es té un sou fix i, quan fan falta diners, ^{se} s'han de demanar. De fet, els pares ja els en donen; però se'n gasten molts, de diners, i et trobes sempre amb el problema que ^{se} s'han de demanar. És el motiu principal pel qual aspira a una feina fora de casa.

Les seves perspectives personals de trobar feina són molt incertes. Pensa que potser el millor seria que algú se n'anés a la mili; segons com, ja t'hi quedes. Havia trobat feina, però havia de fer grans desplaçaments i encara no tenia el carnet per anar amb moto.

Si alguna afecció té, és la de mecànic. Ell observa que s'arregla la moto i que ha fet moltes intervencions en el camp de la mecànica que han acabat ^{amb} èxit.

Pel que fa als estudis, els tres fills grans van fer la bàsica a Barcelona i tant el germà gran com la germana van començar estudis professionals i s'ho van deixar córrer. Els dos petits encara van a escola al poble. Ell, per la seva banda, no pensa estudiar més, encara que sovint en dubta. Amb tot, el que veu és que si treballes tens un ofici i acabes fent-hi i vas creixent. Aquesta és la raó per la qual diu que el més probable és que no estudiarà més.

El dibuix i el llenguatge eren les seves matèries preferides; però el que passava és que el seu professor, a més, ^{explicava} les matemàtiques i la física i va acabar fent-li avorrir les assignatures.

Ell creu en la família. De fet, sempre ha viscut a casa i ha tingut una infància molt feliç i considera que la seva és una família molt normal i corrent.

La informació sexual l'ha rebuda dels seus pares. Considera que els homosexuals ho són perquè no han provat les dones i que, en el fons, respon a una manera molt peculiar d'ésser. Amb ^{i això} tot, si tingués un amic homosexual que no es fiqués amb ell, no variaria la seva actitud i el seu tracte envers ell.

La prostitució la compara amb les drogues: considera que tot plegat és una bajanada.

Pel que fa a les relacions sexuals sense matrimoni, es manifesta molt relativista: depèn molt de la parella i de la seva manera d'ésser. Amb ^{i això} tot, considera que, quan hi ha ingerència dels pares, poden néixer els veritables conflictes, perquè ningú no s'ha d'atènyer als parers dels pares.

Ell diu que té xicota, però la sensació és que es tracta d'un festeig molt superficial i que el nom no fa pas la cosa: no es

troben pas sempre; això va com va. I, a l'hora de pagar, cadascú va pel seu compte.

Va habitualment a la discoteca i relaciona immediatament la diversió amb els diners. Ell gasta 1.500 pessetes a la setmana. En canvi, el que no li agrada és el cinema. A la discoteca troba uns avantatges: va d'un cantó a l'altre i pot escoltar música, que és el que li agrada; però ell no és un ballador.

Hi va amb la colla els membres de la qual s'avenen molt a organitzar festes entre ells,^a les quals a vegades també hi va la que ell en diu la xicota.

Pel que fa a la diversió, hi ha molta llibertat a casa. De fet, torna a l'hora que vol, encara que ha observat que la mare resta molt intranquil·la si ho fa tard.

Ha conviscut amb la droga, però ell s'hi manté a distància. Prefereix emborratxar-se, perquè no és tan dolent. Tot i això, observa que la droga és abundant a la discoteca i que és molt fàcil trobar-la. L'ofereixen sense que la demanis.

No fa esport. Havia fet futbol i excursionisme i ho va deixar tot.

Se sent incòmode davant la gent gran, perquè observa que hi ha gent que no sap estar amb els joves.

Sobre els moviments de joventut, concretament els punks, troba que són provocadors i que tenen reaccions agressives. Vesteixen de manera estranya i estan molt lligats a la droga. Per altra banda, es tracta de joves que viuen molt bé i que tot el que porten és car.

Finalment, la delinqüència la veu com un afer de diners, amb una important mobilitat. Opina que els delinqüents van d'un cantó a l'altre i quasi mai no els trobaràs al mateix lloc.

És una noia de 15 anys, a punt de fer-ne 16. Va néixer a Girona mateix i està repetint el primer de BUP en un institut d'ensenyament mitjà.

La família es compon de cinc membres: el matrimoni, de mitjana edat, i dos germans més grans que l'entrevistada. És d'una classe mitjana que es defensa, puix que el pare té un taller d'electricista.

El més notori que hi ha és el passat migratori de la mare. Ella és filla de Còrdova, vingué a la capital als 18 anys i va viure en barraques fins que es casà. L'habitatge és modest i molt petit.

Els pares han acabat amb prou feines els estudis primaris i ella, com que valora molt l'educació, pensa que els seus pares serien diferents si haguessin tingut més estudis. Amb tot, ^{l'aire} s'entén més amb el pare que amb la mare i més amb els germans que amb els pares.

Les relacions amb la mare són difícils: tot ho diu cridant i no sol admetre el diàleg. Té una actitud completament tancada i és molt antiquada. La cosa s'ha agreujat sobretot des de la mort d'un germà de la mare a causa d'un accident de trànsit. A partir d'aquell moment la mare, que es va veure particularment afectada per aquest fet, i més perquè va coincidir que la van operar d'un quiste a l'ovari, va agafar una gran depressió: d'aleshores ençà està més seriosa, més deprimida, afectada d'insomnis i molt neguitosa.

Malgrat tot, els pares s'entenen molt bé, encara que amb els fills són particularment rigorosos i rígids.

Per la seva banda, se sent identificada amb l'escola, encara que no li agrada cap assignatura. Si hi ha alguna preferència és per les ciències naturals. Però troba el sistema dels professors avorrit i és per això que no se sent estimulada per l'estudi.

Quan pensa què serà el dia de demà, la seva afecció ve per la infermeria, de la qual només té l'experiència de quan algun fami-

liar ha estat malalt.

Repeteix el primer curs de BUP perquè ni va estudiar ni anava gaire a classe. No es pensava que això li suposaria haver de repetir. Al setembre tenia cinc assignatures pendents i, quan va saber que havia suspès, es va arribar a amoninar i es va empipar amb ella mateixa: però aviat se'n va oblidar i va deixar de preocupar-se'n, perquè eren bastants els que repetien.

Ella creu en la família com a institució, sobretot quan una parella ho veu clar. Si no és així, és millor que no es compliquin. Quan en una parella entra una tercera persona, es veu clar que no s'està content amb la pròpia parella; s'ha de mirar d'arreglar i, si no, separar-se.

Pel que fa a la sexualitat, els llibres, el col·legi i el pare són els qui han donat la informació. Un cop, en una enquesta que feien per la televisió sobre el tema, ella es va atrevir a fer preguntes al pare i van entaular una llarga conversa; però, ja als dotze anys, la informació més global no fou la del pare.

La sexualitat acaba essent un al·licient per a les persones; però efectivament només se'n parla entre amigues. La por a l'embaràs condiciona les relacions sexuals del jovent i, almenys, els mètodes anticonceptius donen llibertat a una parella.

L'homosexualitat és una malaltia; la masturbació, un desfogament; la sexualitat en grup, una cosa estranya; la prostitució, un fet social.

Per altra banda, les relacions sexuals sense matrimoni només és diferencien de les altres en el fet que no hi ha uns papers pel mig.

L'avortament és matar, acabar amb una vida; només el practicara si en depengués la seva vida. En canvi, el divorci serveix perquè, si dues persones no s'entenen, els alliberi de viure juntes.

Amb tot, les seves preferències són per tenir una parella estable i li agradaria tenir fills. De fet, sempre és millor viure amb

algú que sola.

Pel que fa a la ideologia política, confessa no entendre-hi gens. I quant a la religió, a casa seva són catòlics que no creuen en l'Església. No hi ha hagut mai problemes per aquestes coses amb la família.

El seu temps lliure es veu fortament condicionat pel fet d'ésser una noia: a tal hora ha d'ésser a casa. Li donen 400 ptes. a la setmana, a part d'algun especial amb motiu d'alguna diada. Ro-ba, tabac i petits capricis són les seves despeses.

Amb la colla sol anar al cinema, a prendre alguna cosa o a casa d'un dels membres. Se sent efectivament ajudada per ells. La majoria són veïns que ja coneix des de petita. Abans havia anat amb una altra colla de gent més gran, però els va haver d'abandonar perquè no la deixaven sortir de nit.

L'alcohol no li agrada i l'alcoholisme és un problema individual en el qual pesa molt l'ambient. L'alcohol i la droga són el mateix; però l'alcohol té solució, mentre que la droga és un tema més fort.

La gent es droga perquè està desesperada, perquè vol sortir de la rutina. Ella en té l'experiència: va començar per pura curiositat amb els amics i s'ho passava molt bé; ho feia sovint, perquè n'hi subministraven els amics. Si no ho hagués deixat, hauria acabat drog^aaddicta. No pot dir que no ho farà més; en tot cas, no ho farà sovint.

La droga dura no s'atreveix a provar-la: no li agradaria estar al lloc de gent coneguda seva que en depèn.

Sempre que ha fumat ho ha fet en grup, per passar-s'ho bé, per divertir-se amb els amics. Si ho fes sola, hauria arribat ja a un extrem desesperat.

Voldria ésser advocadessa, però es veu incapaç per causa dels estudis. No llegeix i només practica la natació durant l'estiu.

Es ressent molt fortament de la distància de la gent gran; sempre diuen que el jovent no serveix per a res i, en canvi, no li

donen oportunitats. Coneix els moviments juvenils més extremistes i s'hi sent a prop, no solament per la manera de pensar, sinó també perquè són joves.

La delinqüència, en canvi, és un perill social generat per una bona quantitat de factors socials; se l'ha de tractar amb afecte i, encara que no s'ha de procedir sistemàticament a un internament, no hi ha pas massa solucions per la problemàtica que presenta.

HISTÒRIA 3

És un noi de 16 anys que habita en un poble petit pròxim a un nucli urbà, del qual depèn.

La família prové de la província de Granada i ara ja fa deu anys que es va assentar a la província de Girona. De tota manera, el pare se'n va anar primer a Alemanya i sembla que li agradava molt; en passar per Girona, va pensar que seria convenient que tota la família es traslladés aquí, perquè ^{li}va ^{semblat} que hi trobaria feina per a tots. El pare comprengué que aquí la família estaria millor, puix que a Granada tots treballaven l'espart i vivien també d'algunes terres pròpies.

Els pares són ara de mitjana edat, més aviat joves. La germana gran té vint anys i està casada i després encara hi ha un germà petit que té 13 anys. La família té sis membres en total.

Es tracta d'una llar molt unida en tot i per tot i no han tingut cap problema d'acoblament a la nova terra que els ha acollit. És una família que, com que sempre s'ha espavilat, no ha hagut de recórrer a cap ajut extern i ha procurat sortir-se'n i guanyar-se la vida.

El pare, des que van arribar aquí, ha treballat en moltes i diverses coses, encara que en aquests moments treballa en una gasolinera. El cunyat treballa en una empresa d'electrònica i la germana casada d'esteticienne.

El petit està acabant l'EGB i ell està buscant la seva primera feina. Per gust, li agradaria treballar de mecànic o ^{tenir cura d'} animals. De fet, preferiria fer un ofici i està en tractes amb un taller per veure si hi pot començar a treballar. La situació actual és molesta i està tip de trobar-se ficat sempre en els reduïts termes del poble. Ja en coneix, de xavals que es troben aturats i en la seva mateixa situació; però ell constata com la majoria ajuda els seus pares en el treball de les terres perquè no troba una feina fora. És considera feliç, però el dia que pugui treballar estarà molt millor.

Pel que fa als estudis, els pares no en tenen, perquè no han tingut l'oportunitat de cursar-ne; però el curiós és que saben llegir i escriure: els en va ensenyar l'avi, a estones. Els fills i el cunyat, en canvi, tots tenen estudis elementals o professionals.

La família no ha viscut d'altra cosa que ^{de} la feina de cada dia i, per tant, no té cap interès ni per la religió ni per la política: ni hi entén res, ni li interessa.

Pel que fa al sexe, aquesta és una cosa que s'aprèn al carrer i, a més, és quelcom molt important de saber. La prostitució és un ofici com un altre; l'homosexualitat és un defecte que, si el té algú del poble, es pot aguantar; però, si és de fora, és millor que no molesti si vol viure en pau. L'avortament és matar una persona; si s'ha fet l'amor, cal suportar-ne les conseqüències.

El món de l'esplai s'inscriu en la colla, que és sempre un grup fix. Generalment, només els nois; però esporàdicament s'hi ajunten les nenes. Ni l'alcohol ni les drogues no entren al seu grup d'amics.

Hi ha tres coses que se solen fer sempre amb els amics: anar al cinema, córrer amb la moto o assistir a una discoteca. Les necessitats de l'esplai es cobreixen amb 600 pessetes.

Els punks sempre van drogats i armen bronquina a les discoteques. Semblen maricons i quasi sempre són gent de diners. Els

hippies, per la seva banda, són gent que s'han discutit amb els pares i sembla que també tenen moltes peles.

Els delinqüents han d'anar a la presó i, quan veus que en surten i que tornen a fer el mateix, hom pensa en la pena de mort: no es pot molestar les persones honrades.

HISTÒRIA 4

És una noia de 21 anys, d'una família de sis persones: els pares, que tenen cap a 60 anys, i les quatre filles, les edats de les quals van dels 17 als 28 anys. La nostra interlocutora és la tercera.

La família viu a Girona, on el pare té una petita empresa d'instal·lacions elèctriques, i la germana gran, que està casada i viu en un pis de la mateixa escala, és la que porta l'administració de l'empresa. L'altra germana, la de 25 anys, ja està també casada i viu ^{en un pis de} la província i treballa en el ram turístic. La petita, la de 17 anys, encara està fent el COU.

El pis és de propietat, pendent encara d'una hipoteca, i les condicions d'habitabilitat són bones. És de classe mitjana.

El pare té cursats estudis elementals, però la mare només sap llegir i escriure. Pel que fa a les noies, totes han estudiat: batxillerat elemental, llicenciatura en Filosofia i Lletres, secció d'Art, i estudis turístics.

La interlocutora va anar durant catorze anys a un col·legi de monges i, de fet, totes les germanes hi van estudiar. Els pares creien radonament que el col·legi privat sempre era millor que l'estatal.

L'ambient en què visqueren els pares no els permeté d'estudiar més i, per altra banda, la seva situació econòmica tampoc no ho permetia. Els pares, però, serien força diferents si haguessin estudiat més; comprendrien més coses i tindrien una conversa més

àgil i més universal. El pare, per exemple, no veu clar que l'home vingui del mico i continua pensant que Eva es formà d'una costella.

La interlocutora està fent el tercer curs d'Infermeria i el tercer de Psicologia i no va tenir cap mena de dificultat en l'elecció dels estudis, perquè tenia un gran interès per la infermeria i s'hi sentia identificada després de fer unes pràctiques voluntàries en una sala d'oncologia d'un hospital. Aquestes pràctiques les va fer precisament per tal de provar-se a ella mateixa. Per altra banda, la psicologia és per a ella una carrera que l'ajudarà en els seus treballs d'infermera. Està convençuda que té més aptituds per a la infermeria que per a la psicologia.

L'estudi li és necessari per poder arribar a ésser allò que ella vol. Manifesta una preferència forta per l'estudi sobre el treball. Tot i això, ja fa dos anys que a l'estiu treballa com a analista en un laboratori. Abans havia treballat a l'empresa del pare, però ara, malgrat que no està assegurada perquè és una feina de temporada, pot fer d'infermera i, sobretot, el sou li permet pagar-se els estudis. Es troba bé enmig de les vuit persones que hi ha ^{a l'empresa}, existeix una bona companyonia i l'ambient és bo. Considera que està ben pagada.

Sol treure bones notes, millors que les de la seva germana petita, i quan el pare fa alguna observació comparant-les, la seva germana de 17 anys s'enfada.

L'anatomia dels aparells genitals ja li van explicar al col·legi, però la informació sexual més àmplia li prové de les companyes de la classe. Creu que es tracta d'una informació que s'hauria de fer aviat: als 13/14 anys, o potser abans. Els responsables són els pares, amb l'ajuda de l'escola.

Per experiència, pot dir que la sexualitat és quelcom molt important per a la joventut en tant que suposa un complement d'una relació amb un altre. Ostenta un ampli coneixement del tema: els anticonceptius, les infermetats venèries i la seva transmissió, etc.

I totes les coses les mesura en funció d'una postura feminista molt clara. Així, per exemple, l'homosexualitat és diferent en l'home que en la dona, ja que aquesta està més reprimida; el fet que un home estigui casat i tingui amant presenta una situació injusta envers la dona, perquè la discrimina notòriament. La prostitució és un problema social i és majoritàriament femenina a causa de la societat mateixa ^{en} què ^{vivim}.

Tota la temàtica entra dintre d'una concepció de maduresa i normalitat: la masturbació és un complement; per a la sexualitat en grup tothom és lliure de fer el que vulgui; la relació sexual sense matrimoni és important per conèixer una persona, etc. Tant l'avortament com el divorci depenen de cada cas concret.

Ella, però, personalment opta per una parella estable i li agradaria tenir fills per tal de realitzar-se com a dona. Encara que la convivència a casa és molt normal, li agradaria viure amb el promès, malgrat que tota convivència suposi un gran respecte per als altres. Ella cerca en la convivència felicitat i confort.

La seva vida associativa ha estat intensa: a l'escola, natació i organització de festes i viatges. Fora de l'escola, escoltisme, patinatge, una coral i una associació d'esquí. Actualment no porta cap mena de vida associativa.

Políticament és neutral, tirant a socialista, sense massa convicció per cap partit polític. El seu vot ha anat per als socialistes. Troba que en el moviment polític actual hi ha excessives ànsies de poder.

Els pares són catòlics practicants i ella també, però creu que la religió és una qüestió personal i, en aquest sentit, no ha tingut mai conflictes a casa per aquest motiu. Quan anava al col·legi, es recorda que la religió era una relació forçada. Si canviessin molt les coses, segurament enviaria un fill a un col·legi religiós.

Roman poques hores a casa; els dies feiners, només a dinar i

dormir, i els caps de setmana comparteix el dissabte amb la família i el diumenge amb el promès, la relació amb el qual és una mica conflictiva, perquè ell només ha tingut oportunitat d'estudiar el batxillerat elemental i se sent molest ^{perquè} ella estudia. El diumenge van al cinema o a passejar.

A casa, efectivament, hi ha poc diàleg: dinen per torns, no veuen la televisió junts, cadascú va a la seva i tots són molt independents. Potser per això quan hi ha un problema ningú no l'explica als pares; ja en tenen massa, ells, de problemes.

El pare és molt autoritari i va tenir una crisi econòmica a l'empresa que li va provocar una variació ostensible de caràcter: és més depressiu. Això ha canviat la relació afectiva i necessita que l'afeguin més.

Els diners de butxaca que té provenen, sobretot, dels sous que es fa durant l'estiu amb el treball d'analista. A més, rep 3.000 ptes. a la setmana, però amb això es paga el rebut del col·legi d'infermeres, el tabac, els llibres, la gasolina de l'automòbil... Ningú no li demana comptes de res.

No ha tingut relació ni amb l'alcohol ni amb les drogues. De tota manera, tot ho coneix i opina que és més forta la droga que l'alcohol i, si és droga dura, perjudica molt més. S'hauria de limitar el consum d'alcohol per part dels petits, però considera que els adults tenen ja responsabilitat pròpia.

Pel que fa a la droga, cada vegada n'hi ha més perquè la societat n'ha obert més les portes.

Els joves i els adults formen dos mons diferents. És un problema generacional i de mentalitat. Els joves, realment, són tinguts en compte.

Els moviments radicals de joventut s'aboquen a una protesta eixorca, perquè el canvi de roba no pot canviar la societat. No es podran integrar mai, perquè la repressió genera la protesta.

El delinqüent a vegades és un perill social i d'altres és un

desviat. El violador és un malalt mental. Per a ell, no serveixen els reformatoris ni les presons ni els hospitals psiquiàtrics: caldria que intentessin una reeducació i no únicament una reforma.

HISTÒRIA 5

Aquest és un intercanvi sostingut simultàniament i en forma de discussió col·lectiva amb 5 nois que viuen tots ells en un poble directament dependent d'un nucli urbà.

Les edats oscil·len entre els 21 i els 25 anys. Un d'ells és nascut fora de Catalunya i un altre és fill de pares immigrants. Hi ha un estudiant, dos que treballen i dos que estan a l'atur. Així mateix, n'hi ha un de casat. L'extracció social és més aviat mitjana.

La transcripció que farem de la conversa de cadascun d'ells supprimeix la riquesa col·loquial de la seva aportació, però les al·lusions a llocs concrets i circumstàncies determinades ens força a fer-ne un relat en segona persona i, malauradament, a prescindir de la gran riquesa semàntica de les seves abundants i fecundes afirmacions.

A

Treballa d'auxiliar administratiu a Girona i ni la feina li agrada ni la considera ben pagada. Creu que si la perdés no perdria pas gaire res.

Va arribar a segon de BUP i es preparà en una acadèmia per anar a treballar en una oficina i fou la mateixa acadèmia la que va trobar-li la feina actual. Si l'acceptà fou per tal de tenir beles i, malgrat les possibilitats de promoció que té i malgrat la seva llibertat per fer el que vulgui, la feina no li agrada.

Com que no va poder acabar el BUP, la família l'obligà a inscriure's a l'acadèmia; volien que estudiés. Anant-hi, tenia els pares

contents i encara tingué molta sort de trobar aquesta feina.

El fet d'estar mal pagat és únicament perquè l'empresa va malament, fins al punt que qualsevol dia se'n pot anar a la merda. Ell ho sentiria per les peles i perquè ara que treballa a casa no li han de donar res i així estan contents.

Porta els cabells llargs i vesteix d'una manera molt peculiar. De fet, dóna una imatge exterior diferent de la que dóna l'altra gent del poble. I la gent xerra.

Ell diu que es porta bé, que no fa cap escàndol, que ningú no pot dir res d'ell, que no provoca la gent pel fet que va de la manera que sent... i la gent xerra, encara que té observat que, quan no tenia feina, encara xerraven més.

Es troba bé a casa i ha arribat a un cert status quo. No l'entenen, però han arribat a comprendre que és el mateix amb la imatge que sense.

Té la impressió que al treball no s'aprofiten d'ell, però, com que és fix, el dia que el vulguin fer saltar caldrà que paguin. Els motius per fer-lo saltar poden ésser molts: esperar una fallada seva, per exemple. S'aprofiten perquè cobres el sou bàsic o una mica més i saben molt bé que trobaran 40 aspirants a ocupar el teu lloc.

La informació sexual ha estat una autoformació. Ningú no li ha explicat mai res. Pense que si a casa n'haguessin parlat hauria estat força diferent, perquè ara es troba una mica desemparat. Però els pares es troben com cohibits davant d'aquests fets i en parlen massa com un tabú. I no hauria d'ésser així, perquè, al cap i a la fi, és una cosa molt natural i, a més, són fets que en el món del jovent són molt importants. La relació amb l'altre sexe és quelcom que no s'improvisa i hom es pot trobar que posteriorment la cosa no vagi bé. Tot es tracta d'un problema d'haver rebut una educació adequada.

D'altra banda, la informació que hom ha rebut dels companys a

12 o 13 anys ha estat absolutament equivocada, puix que els companys només al·ludeixen a la seva satisfacció personal.

El llibre Medicina i salut és el . . . que més li ha servit per entendre moltes coses, però ara ja s'han ultrapassat els 19 anys.

Els mètodes anticonceptius són ja una segona etapa en l'educació sexual i, de fet, la dona es troba condicionada en les seves relacions per la por a l'embaràs, i no solament ella, sinó també un mateix, ja que fa por i crea remordiments de consciència pensar tan sols que allò que porta a dintre és també teu.

Les malalties venèries són una qüestió d'higiene i l'homosexualitat és una cosa normal.

Pel que fa a la masturbació, es coneix a partir de companys més grans que tu. La primera vegada que fou practicada ve crear una mena d'al·lucinació. Depèn molt de la informació que et donen i sempre comença essent un vici, encara que més tard pots trobar que és millor que et masturbin.

(Moltes vegades, per la riquesa del contingut, passarem al relat en primera persona, tal com ha estat verbalitzat. Això ho dictaran les circumstàncies.)

A mi m'agrada provar-ho tot i és per això que he practicat la sexualitat en grup, encara que, si estigués efectivament enamorat, m'emprenyaria.

És important haver experimentat la relació sexual abans de casar-te, perquè posteriorment a l'acte aquella noia o t'agradarà molt més o hauràs vist que allò no funciona. Per altra banda, si vius amb una persona i t'emplena, no necessites res més; altrament, necessitaràs d'una altra persona que buscaràs més per sexe que per res més. És millor tenir una parella estable.

Cal legalitzar l'avortament encara que, personalment, si deixés una noia embrassada, m'estimaria més que tingués el fill. El que no es pot fer és castigar amb presó el qui ha recorregut a l'avor-

tament; aquesta és una decisió de parella i, sobretot, de la dona. No hi ha ningú que decideixi fer el procés amb la intenció prèvia d'anar a avortar. També és una decisió de parella el divorci, amb el qual estic totalment d'acord.

M'agradaria tenir fills per tenir algú i de la mateixa manera que el meu pare m'ha tingut a mi i m'ha cuidat. M'agradaria, però no sé quants.

Fa dos anys hauria dit que a casa no s'hi viu bé; però ara cal reconèixer que com a casa no es viu enlloc: a part de la comoditat, tens el plat a taula, tot està preparat, estimo els meus pares i tinc molta llibertat. D'agradar-me, preferiria viure amb una altra persona o amb un grup. Però estic bé a casa.

S'ha arribat a un punt amb els pares que ens entenem: jo porto la meva vida i ells la seva. Si marxés de casa, ho entendrien. Ens tenim un respecte mutu; però no por. I jo no marxaria mai de casa per cercar més llibertat, perquè ara ja la tinc tota. Si volgués buscar experiències noves, tampoc no hauria de marxar de casa.

La situació es planteja quan algú diu: no marxo perquè em dóna la gana, sinó que marxo perquè no podem viure junts. Però aquest no és el meu cas.

Es té el grup del poble i el grup del col·legi: amb tots surto força sovint. En el pla de la convivència i de la política, es passa molt de la societat. S'intenta solucionar la vida pròpia: s'ha anat molt a la seva amb aquestes coses.

La família creu en tota aquesta gent que es presenta a eleccions. Personalment, no crec en cap. La idea és: cal un socialisme ben portat sempre que hi hagi una oposició de dretes forta.

De fet, la gent ha votat els socialistes no pas perquè siguin millors, sinó perquè eren antidictadura. Van votar per la llibertat.

Crec que sóc de dretes i no penso que s'estigués tan malament amb Franco. El que ha passat és que durant 40 anys la gent no ha pensat en política i ara no està estabilitzada: ha participat en

moltes eleccions durant poc temps. Manca cultura que mai no va interessar a la dictadura perquè li podia sortir la cosa malament.

Ara el que es vol és donar llibertat i es perd molt donant llibertat, perquè quan dones llibertat a una persona, si la vols retè-
nir, has de fotre-li pals. Amb un tiu que foti peles i digui: jo i jo, i s'ha acabat, no aniríem tan malament.

S'ha de saber fer funcionar el barret. Altrament convé fer anar l'espasa. No hi ha cap partit que em convenci, però votaria dretes, encara que en la vida particular em fessin estar de moltes coses. L'ideal és el sistema anglès: un partit i un altre partit.

Hom pensa ésser anarquista, però per arribar a l'anarquia cal passar per una dictadura. Però no la de 40 anys de Franco, perquè no fou pas una dictadura ben portada. Caldria mentalitzar la gent que pot fer el que vulgui sense passar-se i hauria d'admetre que hi ha un director de fàbrica que mana i que cobra més que un peó, encara que aquest treballi més. El director és el que ha de mante-
nir allò a flote.

Pel que fa a les creences religioses, depèn molt de l'ambient familiar que vius. Personalment, sempre m'han deixat fer i tinc les meves creences individuals. Estic més confós ^{en} la qüestió de l'existència de Déu que no pas ^{en} les qüestions polítiques. No ho tinc gens clar, no sé si crec en Déu.

Jo no enviaria un fill meu a un col·legi religiós, perquè els religiosos adoctrinen i l'Església no ha de fer classes a la gent. Els col·legis han d'ésser apolítics i neutres en la religió. Per altra banda, tan preparat pot estar un nen que surti d'un col·le-
gi públic com d'un de religiós. En aquest haurà tingut més labora-
toris i li hauran donat tot mamat, però al col·legi públic el nen haurà de saber molt més buscar-se la vida. Al col·legi religiós els mengen massa el coco.

De petit em feien anar a missa perquè la gent ho veiés; però de creences, cap.

Consumeixo drogues, no tinc per què negar-ho. L'alcohol és una droga dura i crea un hàbit molt fort. Jo consumeixo de tot: haixix, marihuana, userda, col i fulles de patatera... Tot allò que es pot fumar. No comercialitzo, perquè no en vull exposar. Per què ho faig? No ho sé: una mica per evasió de tot. No s'hauria de fer? Potser sí? Potser no? No ho sé. En lloc de gastar-me els calés en putes com fa la gent, me'ls gasto en xocolata. Hi ha tantes coses que no s'haurien de fer...!

Crec que la gent és suficientment conscient per saber si pot beure o no. Al qui beu de manera inconscient, se li hauria de prohibir; però no a aquell que en tot moment sap el que fa. S'hauria també de prohibir-ho als menors. M'he emborratxat, però normalment em controlo i, a vegades, és un accident.

La gent gran ha posat entrebancs a la joventut: les coses canvien i no entenen la joventut actual. El seu argument és: en el meu temps no tenia cèntims, jo no sortia, etc. No han entès que la gent jove d'ara és diferent de la d'abans.

B

Està casat i és pare de família. Treballa de carnisser i es considera ben pagat. No li agradaria perdre la feina per causa precisament de la família.

Ha cursat els estudis primaris i, com a conseqüència de la seva poca preparació, ha fet de tot: ha treballat en una fàbrica de bi-gues i ara es troba en una sala d'especejament (despiece). No s'hi està molt bé, perquè el lloc és humit i fred i es troba lluny del domicili, per la qual cosa es gasta molts calés pel vietge, però és ben pagat i l'important és que caiguin, sobretot estant casat i amb mainada. S'ha de callar i passar pel tubo.

Sexualment, s'ha fet de tot i hom es pensa haver arribat a tope; ara es deixa per a la joventut. Els instructors han estat els lli-

bres i els companys i molt poc els pares; no és suficient. Ha d'ésser una informació feta des de petit i pel pare o la mare.

Coneix algun mètode anticonceptiu i, en la hipòtesi d'alguna infermetat venèria, cal anar al metge sense manies. L'homosexualitat és una cosa normal i la masturbació depèn molt de la persona perquè en cadascú és diferent.

Definitivament, li agrada més fer l'acte sexual en grup.

L'avortament és un assassinat i el divorci és bo si dues persones no s'entenen. Encara que tenir una parella estable és bo, si la cosa no funciona, va bé tenir una amant. Els fills són una alegria, una satisfacció per al matrimoni, però tenir-ne molts no és pas avançar.

Si tingués mitjans econòmics, preferiria viure amb la dona i els fills a part, perquè en aquests moments viu amb els sogres; però pensa que és bo buscar noves formes de vida i experiències noves.

No té pas molta idea de la política i no és pas el seu hobby. L'única cosa clara és que és d'esquerres i de la classe baixa i que votaria esquerres.

En l'aspecte religiós, creu en alguna cosa, però no pas en allò que diuen: amb això ha anat canviant. Decididament enviaria un fill a un col·legi religiós precisament per tal que s'adonés del que s'ha estat predicant. Posteriorment, ell agafaria la seva religió o la història que desitgés. Quan era petit el feien anar a missa perquè la gent ho veiés, però no hi havia conviccions de cap mena.

C

Ha acabat la mili fa poc i ara no troba feina. Ell, d'ofici, és lampista.

Quan va sortir del col·legi, va treballar en una empresa d'aigua

mineral; però en sortir la possibilitat de treballar en un ofici que és més creatiu la va aprofitar. Després de quatre anys, la feina va començar a anar malament i van despatxar-ne dos: ell i un altre, que eren els darrers que havien entrat.

Durant el servei militar, es treu el carnet de primera i troba feina de conductor amb un camió de distribució de la llet durant l'estiu i ara es troba que ha de fer allò que surt, no pas el que vol.

Sobre els aturats, n'hi ha que treballen perquè no poden i d'altres que no troben el que volen. De fet, la persona aturada vol treballar i, per la seva part, encara que li agradaria molt de fer d'electricista, treballarà en allò que surti; si és de camioner, potser no treballarà mai més d'electricista.

No tenir feina porta maldecaps a un mateix, a la família i als companys. Ha té mala llet amb gent que no hi té cap culpa i, sobretot, amb la família quan s'arriba tard a la nit... Si haguesis estat treballant, això no passaria: tot va lligat.

Durant el dia, anem amb algun company al bar, a fer un volt, a rentar el cotxe.... Si surt alguna feina, es fa; però és només d'algunes hores. Es va allà on trobes gent que està com tu, en la mateixa situació.

Si la gent xerra, acabes passant de la gent. Tu els empenyes a ells i ells a tu. De tota manera, a una persona sensible això li pot fer mal.

Quan va perdre la feina, no el volien fotre al carrer, sinó que el volien fer autònom; però a ell no li anava bé i pensava que aquesta no era la solució. Els amos miren per a ells i un mira per a ell mateix.

La informació sexual prové dels companys, no dels pares. Val a dir que la informació que et poden donar és com a vici o com a amor; però s'ha de provar. Caldria que tota informació la donés el col·legi, perquè pels pares és molt fotut.

803

Hi ha hagut relacions, encara que no gaires, i la convicció és que cal provar-ho i, com que la sexualitat es pot prendre com a vici o com a amor, ell creu que cal trobar-hi amor.

Sobre els mètodes anticonceptius, la informació és limitada. Allò cert és que la por a l'embaràs condiciona les relacions sexuals. L'homosexualitat és normal i la masturbació, al principi, agrada molt i es fa sovint; però lentament es va dirigint cap a l'altre sexe.

Tant l'avortament com el divorci són assumptes de parella, encara que puguin tenir d'altres implicacions. Cal valorar molt abans d'elegir perquè convé que la parella sigui estable. I, quan la parella ja és feta, els fills acabaran fortificant aquella unió: són un suport.

M'agradaria viure amb més amistats i, si tingués possibilitats econòmiques, viure fora dels pares. Amb tot, és important entendre's amb la gent amb què es viu. La convivència amb els pares es fa rutinària i una nova convivència proporcionaria també experiències noves. No es tracta de fer el mateix que ells. Encara que no fossin bones, cal provar-les.

A l'escola ja es van formar uns grups que després han continuat al poble.

Políticament, no sóc extremista. Hi ha dos extrems i, al mig, el socialisme que, portat bé, seria el millor. La família pensa igual que jo. Si Franco hagués viscut el moment present, tampoc no hagués pogut resoldre el problema econòmic i la crisi: ara estem malament per la crisi i amb Franco estàvem molt bé i si la crisi actual l'haguéssim patit amb Franco potser estaríem pitjor. Jo crec que es guanya més amb el barret que amb l'espasa: jo votaria un socialisme. La dictadura de Franco fou molt forta.

Les creences religioses s'han anat passant dels pares als fills i és el que la gent ha anat creient; però, després, la cultura ha fet veure les coses d'una altra manera i s'han abandonat les creen-

ces. A mi m'ha passat: s'ha de creure en quelcom, però no en allò que t'han dit. Crec més que l'home ve del mico que no pas que Déu ha fet les coses de la manera que ens han explicat.

A un fill meu no l'enviaria especialment a un col·legi religiós, sinó a un col·legi on fessin una classe de religió i que després ell agafés la seva idea. Quan era petit em feien anar a missa perquè la gent ho veiés, però sense cap convicció.

Quan vas a una discoteca, no demanes mai aigua, sinó un cubalibre. De fet, estàs dintre d'un ambient en el qual quedaria ridícul demanar un Cacaolat.

D

Li queden nou mesos de mili i quan surti treballarà del que sigui, si troba feina. El seu historial laboral és ampli: la collita del raïm, la piscina municipal, manobre... Ara, de fet, no està preocupat per la manca de treball ni pel fet de no tenir diners: el menjar el posa l'exèrcit.

De les feines que ha fet, algunes han estat agradables i d'altres no. Va fer els estudis d'auxiliar administratiu, però pensa que la formació professional és un engany: molt de futur, molt de títol, però ell no ha pogut treballar mai d'allò que va estudiar.

Des del punt de vista personal, no tenir feina és molt cardat: la família empenya, no tens cèntims i gastes, sempre demanant: mare dona'm calés. Quan estàs desesperat, fas el que et donen. Va anar a treure suro i va experimentar com, encara que només en tragués 1.000 ptes. a la setmana, pensava: alguna cosa he fet. A l'hora de dormir estava més tranquil.

Quan estàs aturat i surts amb els companys que treballen, que porten diners a la butxaca, et sents com acomplexat i és molt empenyat. Avui dia sense diners a la butxaca no fas res, perquè la societat està muntada així i, estant aturat, hi ha setmanes que

fas algun diner i d'altres que no tens ni un duro: aquests alts i baixos empenyen molt.

A casa, mentre estàs buscant feina, no diuen res; però no és tant per la família com per tu mateix, perquè tens el teu orgull i, a més, pel poble, perquè la gent xerra: que no fa res, que és un perdut. Ara, com que faig la mili, vaig més tranquil pel carrer.

Es tota la moguda del poble, que ja sabem com va. A mi, personalment, m'és igual; però per casa sap greu. A l'hora de dinar comenten: que diuen això, que diuen això altre i acaben fent-se una opinió de tu que no és la correcta. No saben de què va la història i es pensen que ho saben tot. La dona a casa xerra amb l'una i l'altra i es munta les seves històries. Es pensen que no fa mal.

Aquí, quan treballes, la gent diu: mira aquest noi com s'espavila. A davant, et diuen: què tal la mili i a darrera et critiquen. No ho diuen a la cara i xerren del jovent sobre coses que no en tenen ni folla. Hi hauria d'haver una comunicació millor i que no empenyés la gent.

L'atur i les condicions de treball són una merda: no pugen el sou i el que puja és l'alimentació i ara tots treballem en allò que podem i, amb els contractes actuals, no foten fix cap tiu. No vols la feina? Deixa-la. Com que n'hi ha per triar... En aquest sentit et poden amargar i fer la vida impossible.

L'empresari s'aprofita de la crisi. Ell també la pateix, la crisi; però amb això dels contractes temporals va molt malament per al treballador. Si et volen fotre fora, t'amarguen la vida i al teu lloc en troben 50.

La informació sexual no provingué pas de casa: els fills venien de París. En assabentar-se de la veritat, la decepció fou molt grossa. Potser s'hauria de donar al col·legi, encara que abans no es feia enlloc.

A nivell educatiu, les nines haurien d'ésser ja diferents dels

nins: és necessari donar una informació des del naixement. S'ha de dir la veritat i mai no parlar amb tabús.

Abans, es deia que la masturbació era un pecat i, en canvi, és una cosa que va molt bé si et ve de gust. De fet, fins que no et mors, vas aprenent coses. La sexualitat pot ésser un vici perquè dóna gust; però no és un vici. Si es donés aquesta informació, s'evitarien els problemes dels pobles de les noies embarassades. En una segona etapa, s'haurien de conèixer els mètodes anticonceptius i caldria explicar-ho predominantment a les dones perquè, encara que sigui un problema de dos, elles en reben les conseqüències.

Les dones tenen por de fer l'amor per causa d'això. Altrament, als 14 o 15 anys ja començarien. Les mares els fan venir molta por.

Si l'home va de putes és perquè li fan un treball millor i no s'ha atrevit a demanar-ho a la seva dona. La prostitució es fa per feina, per tenir diners i per problemes socials de mantenir uns fills. N'hi ha que necessiten fer-ho molt sovint i és més aviat per vici.

L'homosexualitat és normal i la masturbació és una necessitat. Altrament, durant la nit tens somnis eròtics i embruts els calçotets. Això és molt empenyat.

Es difícil trobar una dona verge i si la gent es casa tard i vol que la seva dona sigui verge, sembla que aquesta dona ja no respondrà pel sexe.

E

No ha tingut mai problemes de treball perquè el seu pare té una botiga d'electrodomèstics. No li agrada la feina de la botiga, perquè és molt sacrificada. Està estudiant i vol acabar enginyeria tècnica.

Creu que donar una imatge externa amb els cabells o amb el vestit sempre és una provocació, si la gent no hi està acostumada.

masturbat mai. De tant insistir, ho vaig provar i penso que és
quelcom molt solitari.

Crec que la dona no ha d'ésser verge al moment d'anar al matri-
moni. Pot créixer l'amistat amb la parella si hi ha hagut rela-
cions abans del matrimoni i anar al matrimoni sense una experièn-
cia prèvia és un risc. Tot això depèn molt del concepte que la pa-
rella tingui de la sexualitat; crec que el fonamental és que es
tingui en compte tant la procreació com el plaer.

L'avortament no es pot justificar perquè sí. Cal que hi hagi
darrera problemes econòmics o d'altres tipus. Tant en l'avortament
com en el divorci, la societat ha d'intervenir-hi, sobretot quan
hi ha fills.

Abans de triar la parella definitiva s'ha d'haver tingut la pos-
sibilitat de tenir altres parelles. Sempre és millor una parella
estable, sobretot quan hi ha fills pel mig. Altrament, és igual
el canvi de parella. De fet, m'agradaria tenir fills mentre els
pogués transmetre una cultura. Això ho hauríem de decidir amb la
parella.

La convivència amb els pares té l'avantatge de tipus físic que
ho tens tot resolt, però té també l'inconvenient que no et pots
desenvolupar com una persona adulta, perquè hi ha una personalitat
més forta que la teva, que és la del pare. Es fan coses que no es
farien si visquessis fora de la família.

La convivència familiar té el valor d'ésser fabricada prèviament,
hi és des del naixement. Si és una convivència que inicias fora de
casa, has de fer l'esforç de guanyar-te els altres.

Jo estic d'acord a viure fora de la família abans del casament,
però hi ha el lligam material. Ara que no hi ha feina, te'n poden
buscar com a un element de pressió. Quan vulguis marxar de casa, et
diran: és que aquesta feina te la vaig buscar jo. Però jo estic
d'acord que abans del matrimoni cal tenir una vida separada de
casa, amb altra gent.

Jo tinc tres grups associatius: els del poble, els de l'escola d'un altre temps i els de l'escola d'ara. Allò que he trobat a faltar és una participació directa femenina.

Políticament sempre he estat progressista i liberal, però ara dubto una mica. Les idees, a nivell teòric, són molt maques; però mai no han estat posades a la pràctica i no se sap si funcionaran o no.

Pel que fa a la família, com que està marcada per la guerra, és difícil que pugui fer-ne una valoració objectiva.

Crec que el camí normal d'arribar a una anarquia és: socialisme, comunisme i anarquia. La mentalització de la gent cal aconseguir-la amb una consciència social i amb una cultura.

Personalment votaria un socialisme; però, si hi hagués un partit verd, ecologista, el votaria.

Abans no hi ha havia psicòlegs i quan la gent tenia un problema, anava a confessar-se al capellà immediatament; l'Església ha quedat fora de lloc. No ha pogut evolucionar a tanta velocitat com la tècnica i l'home i no s'ha adaptat. Existeix una creença no comunitària, sinó individual. Personalment he canviat, perquè abans em creia allò que em deien que a l'infern hi havia foc i et cremaves i agafaves un terror impressionant.

L'Església sempre ha perseguit molt que hi hagués una presència física dels fidels; però mai no una assistència espiritual; en altres religions potser és a l'inrevés. I ara acabes fent-te una mica d'embolic: penses que això ho ha fet algú, que no ha pas sortit per atzar.

A part de les implicacions religioses, un col·legi religiós és privat i té més possibilitats econòmiques que un col·legi públic. Un noi d'un col·legi privat sempre tindrà una base més forta per continuar estudiant, perquè hi ha més calés, i això es podria abolir donant les mateixes possibilitats econòmiques als col·legis públics que als privats.

Quan era petit, el meu pare em feia anar a missa perquè la gent veiés que hi anava; però de problema de creences, cap.

Només m'he emborratxat una vegada, a la mili, d'una manera conscient, en una festa de Nadal. Es deu per una motivació d'hàbit.

La gent gran té una inèrcia del passat i li costa adaptar-se al canvi de les coses; però a mi sempre m'han deixat; això sí: que sempre hagi estat a favor seu.

HISTÒRIA 6

Es un noi de 17 anys, el gran d'una família en la qual els pares tenen entorn del 45 anys. Té tres germans, de 13, 11 i 5 anys.

Habiten en un poble aïllat; és a dir, separat i lluny de qualsevol nucli urbà. El pare és soci d'una empresa comercial de compra i venda de productes d'artesanía; és, per tant, empresari. Viuen en una casa de propietat que es fa petita pel nombre i embalum de la família.

La mare vivia en un poble petit d'Andalusia, però vingué a Catalunya quan tot just tenia vuit anys; va fer una estada a Tarragona i un temps de servei domèstic en una família de Barcelona que passaven l'estiu al poble. Es conegueren amb el pare en una d'aquestes estades i es van casar.

L'interlocutor va fer el parvulari en una escola privada i el primer d'EGB en una escola estatal. Del segon al sisè d'EGB va tornar a un centre privat i el vuitè el va fer en un centre estatal. Ha fet dos cursos de formació professional, de la branca del metall; però no va continuar el segon cicle perquè hi havia molts problemes a l'escola i, a més, va trobar feina de matriuier i mecànic de màquines. Per altra banda, no volia fer BUP, perquè allí només volia remenar màquines.

Les germanes encara fan EGB i la petita va a parvulari. La gran repeteix el setè d'aquest nivell.

Els pares no tenen estudis; potser només un parell de cursos. El pare en té més que la mare. I serien molt diferents si haguessin estudiat; sobretot, es notaria en la seva forma d'ésser i de pensar i canviaria més el pare, perquè és que ara és molt raro.

A casa ^{seu} hi ha poca convivència i molt poc diàleg: es parla molt poc. Malgrat tot, a casa, hom s'hi troba bé; però, de fet, l'interlocutor hi és molt poc: els dies feiners i els dissabtes al matí treballa i a la tarda, com que fa diverses activitats, tampoc no hi és. El diumenge només hi va a dinar.

Poca relació amb els pares i poca relació amb les germanes, perquè el pare tampoc no és mai a casa. El pare hauria d'ésser més a casa. Considera que la seva infància, però, ha estat feliç.

El treball consisteix a fer matrius; ja fa un any que hi treballa i li agrada molt. És aprenent, cobra poc (encara que, quan en sàpiga, cobrarà més), està assegurat temporalment per 9 mesos (de fet els contractes es renoven sempre); cada dia treballa unes 12 hores i, si vol cobrar una mica, les ha de fer, a part que els amos ho necessiten i ells s'ho mereixen (en realitat li agradaria treballar menys hores; però un dia o altre ja ho podrà fer), treballa el dissabte al matí (és per fer-los un favor; no hi ha cap obligació d'anar-hi, però és que els amos són joves i molt ben parits); s'hi troba molt bé i no canviaria pas la feina.

Cobra 4.000 pessetes setmanals: 1.000 ptes. per a casa, 2.000 es queden al banc per a estalvis i 1.000 per a les despeses personals. Dels estalvis, en surt la roba i el que li agrada.

Hi ha molts parats que no busquen feina i, de 17 anys, n'hi ha molts que no en volen.

L'interlocutor creu que aprèn més treballant que estudiant: passen les hores volant i s'ho passa bé. Espera poder arribar a ésser oficial de tercera i es fa il·lusions d'ésser empresari; però no ho sap. El que sí sap és que la feina del pare no li agrada, perquè és molt monòtona.

Començar a treballar va suposar una alliberació: no tenir tanta responsabilitat com estudiar, perquè ara quan plega no ha de pensar a fer deures. Va sentir més llibertat: Hosti, ja treballa.

Els pares no són pas autoritaris, però moltes coses no les deixen fer, sobretot si hi veuen un perill. El límit de l'hora de tornar és a les dues i si arriba més tard foten crits.

Per altra banda, el tracte és diferent amb les germanes. Tant pot ser perquè són nenes com perquè són més petites.

La relació entre els pares no és pas bona i, quan es té un problema, hom l'explica al pare o a la mare, segons quin sigui el que està menys empipat.

La informació sexual va provenir de la mare; ho va fer quan ell tenia 13 anys, però hi ha hagut moltes coses que les ha après pel carrer amb els amics. De fet, la mare és la persona més indicada, perquè és en la que té més confiança.

La sexualitat és important, perquè amb ella es comencen a entendre les coses. Doncs els mètodes anticonceptius, crec que l'homosexualitat és una infermetat i trobo bé les relacions sexuals sense matrimoni, perquè el matrimoni és un compromís molt gran.

Si un dona prou a l'altre, ja no es crearà la situació d'estar casat i tenir amant. La prostitució és un ofici i l'avortament i el divorci són necessaris.

El millor és una parella estable i crec que la convivència és necessària per poder comunicar amb els qui convius.

La mare és d'Alianza Popular, però la resta de la família és de la ideologia de Convergència. Sembla que els socialistes no podran pas arreglar el país.

La fe familiar és catòlica, però el pare no practica. Personalment, practico esporàdicament, encara que normalment vaig a missa el dissabte amb els amics; s'hi pot tocar la guitarra. La fe és en Déu, però no en l'Església, perquè predica coses que no fa. A casa no hi ha hagut mai conflictes per aquesta qüestió i, personalment,

Tenir un amant té una explicació quan la parella no dona prou de si; però si jo m'hi trobés li clavaria un cop de puny i demanaria la separació.

La prostitució no és cap problema i és necessària; n'hi ha molts que si no poguessin descarregar enverterien la primera que trobessin.

L'avortament no es justifica mai perquè sí. Per això ja hi ha els mètodes anticonceptius. Quan hi ha raons és diferent. Per altra banda, el divorci és necessari, perquè sempre et pots equivocar. El que passa és que, si vius amb una persona un cert temps i no t'agrada, és millor que sigui una parella temporal.

He participat en tres colles diferents, encara que no he estat mai associada. M'agradaria ésser del grup sardanista, però no sé ballar sardanes.

Políticament, estem malament i el que es veu més és que hi ha cada dia més parats; a veure si ara els socialistes hi posen mà. El govern centrista no m'havia caigut mai bé; però ideològicament no sóc ni dels uns ni dels altres. El que voldria és que hi hagués feina per a tots, que no hi hagués guerra i que la gent anés tirant.

El que interessa és que els diners de Catalunya es quedin aquí i, per tant, que hi hagi una autonomia forta.

Pel que fa a la fe, fins a l'any passat anava a missa cada diumenge; però, des que la mare es va posar malalta, no hi he anat més. Aquesta és una qüestió en la qual cadascú ha de fer el que vulgui.

Personalment, cada dia sofreixo més un retrocés de la creença; cada dia sapo més coses dels capellans i de les monges que et fan perdre la fe. Als 14 anys et diuen: "vés a missa". I hom hi va sense pensar-s'ho; però als 18 anys es comença a veure un potipoti amb els capellans: et fan creure una cosa i ells en pensen una altra; només demanen calés. La persona es va fent gran i va veient les coses i l'Església cada dia va a menys, perquè el jovent acaba anant-hi només quan hi ha un enterrament o un casament.

El jovent ha vist les malifetes dels capellans.

S'ha de creure en Déu: passen coses, neixes, more. Hi ha d'ha-
ver quelcom, però ^{en} els capellans, no. En la vida de la persona
la religió no té cap importància: hi ha Déu; però no l'hem vist
mai, ens han fet creure que hi és. En totes les religions hi ha
Déu.

A un fill el portaria a un col·legi religiós, perquè la meua
experiència ha estat bona: sobretot a les nenes, no els ensenyen
les mateixes coses que en una estatal. I si un té cap, tant apren-
drà en un col·legi com en un altre. No hi ha inconvenient que en-
senyin religió als meus fills; si ells volen creure o volen ésser
d'una altra religió, ells faran.

El dissabte i el diumenge es va a ballar i al cinema; aquí no
es pot fer gaire res més, encara que ja m'hi he acostumat des de
petita. Des que vaig amb un noi, he deixat la colla amb la qual
sortia. Hi ha diferència, perquè abans només pensava a ballar a
tota pastilla enmig de la pista i ara s'ha d'estar més pel xicot.
A la discoteca s'hi va des dels 16 anys. Abans, s'anava sempre al
cinema.

El jovent avui dia beu molt i n'hi ha que tenen una verdadera
ceguera per l'alcohol. Jo no bec mai i veuria molt bé que es limi-
tés el consum d'alcohol, tot i que no es prohibís. És un problema
de masses; de cada 100 persones n'hi ha un bon percentatge que si no
són alcohòliques, poc n'hi falta. La influència més forta és dels
amics i del fet de tenir cèntims.

Pel que fa a les drogues, només de veure els que es punxen ja
fa por. Es comença per un porro i es va pujant. De tota manera,
tan dolentes són les drogues com l'alcohol. Com que els grans te-
nen molts de problemes, és per això que la joventut és la que més
en consumeix, sobretot els estudiants. El consum de droga cada dia
està més generalitzat i hi ha robatoris i atracaments per aconse-
guir cèntims i poder-la comprar.

La joventut està molt destarotada i és molt diferent de quan jo tenia 14 o 18 anys. La joventut comença als 12 anys i, encara que tinc les meves idees, jo em sento jove.

Els joves no són tinguts pas massa en compte, no fan gaire res i tot s'ho fa la gent gran.

Els hippis, d'una banda, són interessants, perquè viuen en comunitat; però, per l'altra, no treballen, no fan res. Del moviment punk no m'agrada la fatxa que tenen; dels moviments musicals punks, doncs que si els agrada fer música, que la facin.

Els joves marginats són aquells que els seus pares no els ^{atenen} o que no els tracten bé. La delinqüència es dona quan no hi ha calés; es comença per una cosa petita i després ja maten i, quan no és per a aconseguir calés, aleshores ja és gamberisme. S'hi hauria de clavar mà, perquè no és fer res agafar-los i al cap d'uns dies deixar-los anar. Els reformatoris i les presons són necessàries.

El jove subnormal és una desgràcia i n'hi ha que estan molt marginats; però n'hi ha que són més ben cuidats que un fill normal. Els hospitals psiquiàtrics són necessaris.

Pensar en la mort no fa gaire gràcia; no hi vull pensar.

HISTÒRIA 8

És un noi de 19 anys, fill d'una família immigrada que vingué a Catalunya fa uns 30 anys. Al principi visqueren en una cova, prop de Sant Ponç de la Barca.

Ell va néixer quan la seva família vivia als albergs. Per causa de les baralles entre el pare i la mare, els set fills petits foren internats a l'hospici i, quan tenia 12 anys, en va sortir per anar a viure amb la seva mare, que s'havia ajuntat a una altra persona que els nois anomenen tío. Ara la mare viu sola amb un fill del tío i els tres més petits.

El record del pare és molt bo: una persona de gran boncat, però que, quan s'emborratxava, ja no tenia família i aleshores començaven les discussions. Havia apunyalat la mare més d'una vegada i en una ocasió va estar a punt de matar-la, perquè el pare volia apunyal·lar un germà i, en posar-se la mare pel mig, va rebre ella i una mica més i la mata. Fou després d'aquest fet que els pares acabaren separant-se.

Per la Policia es va saber la mort del pare: segurament devia estar borratxo i es va ficar al llit amb el cigarro encès i el van trobar mort al cap de tres dies. Sembla que ja havia intentat matar-se alguna altra vegada.

Del pare, se'n sabia ben poca cosa, només tot el que anaven dient d'ell els diaris. Ell era molt enginyós, tenia manetes i havia fet de tot, perquè de treballador ho era tant com vulguis. Tot s'ho feia ell i s'havia muntat un petit quiosc i venia uns caramels com pirulines; el va esgotar el vi. La mare mai no va parlar malament del pare.

Entre els germans sempre s'han portat bé; els quatre grans estan ja casats i queden els quatre petits, comptant-hi l'interlocutor. La mare ho ha tirat tot endavant des que es va separar i ja fa 12 anys que treballa en un hospital.

L'experiència familiar, vulguis o no, marca; però els millors anys de la seva vida han estat els de l'hospici. En sortir-ne, va començar una nova vida. Reconeix que tot s'ho ha hagut de fer tot sol i que no podia comptar amb ningú de casa seva. A l'hospici és on va tenir més amics i aleshores encara tenia il·lusió per les coses i moltes vegades ha pensat que seria bo tornar a aquells temps. La gent es pensa que estar internat és una mena de delictes; però, certament, els millors anys de la seva vida els ha passat allà: no el tocaven, l'estimaven i, quan arribava el diumenge i el venien a buscar per a passar el cap de setmana a casa, no volia marxar, perquè hi estava millor que a casa.

Va estudiar fins a vuitè d'EGB i es va treure el Graduat Escolar; però com que va trobar feina, es va posar a treballar de soldador. Quan va trobar el lloc de treball, no ho va dir a ningú, ni a la seva mare.

Posteriorment, es va passar cinc mesos paret, perquè trobar feina no fou gens fàcil i després va treballar durant sis mesos i es va tornar a trobar al carrer. Actualment treballa a la construcció.

Els quatre anys de la primera feina foren fatals: fred a l'hivern, calor a l'estiu, ple de merda fins a dalt, putejat al màxim pel fet d'ésser castellà; bueno, per ésser xarnego, com diuen. Les nou hores de treball eren de classe de català. Ell intentava passar d'ells.

Hi estava d'aprenent i li manaven netejar-ho tot. Hi va entrar un català, que venia apadrinat, que no feia res. Ell sempre netejant un taller molt gran. Es coneixia els racons de tota l'estança.

De companys, en va tenir molts i alguns d'ells van plegar perquè n'estaven amargats. Amb el jefe les relacions eren de bon dia i bona tarda. El tractava de maricón de mierda. Quan et manava fer alguna cosa, havies de dir: sí, sí, sí; però, quan se n'anava deies: vés a la merda, ja ho faré quan vulgui. Si hi havia alguna fallada, ja tenies l'esbroncada, encara que ho fessis com et deia ell. I es veia el fill del jefe i els altres que feien alguna cosa i que potser s'havia de llençar i no els deien res. Aquí a Catalunya això passa a totes les empreses, perquè Catalunya ja és un país i els castellans se n'han d'anar a tomar pol culo. Encara que els que hagin nascut aquí es considerin catalans, per als catalans seran sempre castellans. I jo sóc català.

Allà no hi havia lluita sindical: érem set pavos, tots sotmesos al jefe; però aquest treballava i tot; allà no se n'escapava ni Déu. I, sobretot, que no et fessin mal, perquè t'esbroncaven i et deien que només ho feies per estar de baixa.

He après moltes coses bones al treball. He après a saber com és

exactament la gent que, en principi, són molt bones persones i des-
prés no valen per^vres i que només miren per a ells. L'únic que ve-
ritablement em va ajudar va ésser un company que també era caste-
llà. Em deia: això ho has de fer d'aquesta manera o d'aquesta al-
tra. He après a no confiar en ningú.

El dia que vaig anar a firmar els papers, em va dir: si no fir-
mes, no et pago. Li vaig dir: bé, jo confio en vostè, perquè he es-
tat treballant quatre anys aquí. Vaig firmar i després vaig voler
assabentar-me si estaven bé els papers i els vaig dur a un advo-
cat. Em faltaven quasi cent mil peles, exactament 68.000. I què
havia de fer jo? Cridar perquè el tiu em digui que me'n vagi a la
merda i jo baixant el cap?.

També he après a aixecar-me a dos quarts de vuit del matí cada
dia. Treballant, a més, passen els dies més de pressa, et fas fort.
(Bé, això en segons quins treballs, perquè escrivint a màquina només
es't fan forts els dits). Has d'estar sempre despert, sempre atent,
que, a la mínima que passés, hi haves d'anar a veure què passava.

Hi anava a treballar un dissabte al matí durant cinc hores i em
donava 500 ptes; però el més bo és que sempre em tocaven els tre-
balls pitjors, perquè jo era l'aprenent. A la fàbrica de paper, com
que ningú no es volia ficar en un lloc i com que jo no sabia de
què anava la cosa, m'hi van fer ficar a mi. Allò estava més calent
que la madre que lo parió i jo suava la samarreta. I el cabró fo-
tent-me la bronca. Aquell dia estava a punt d'engegar-ho tot a la
merda; però, és clar, et quedes sense treball i... què fas?.

Jo he vist que allà on treballa la meva mare, almenys des de fo-
ra, es veu que es porten bé i jo estava a punt de plagar, el hijo
puta em tenia amargat. Una vegada hi havia com un quadre d'endolls
i, quan estava pintant, vaig pensar: aquest és el darrer any que
treballo amb ell. A vegades, estava treballant amb la serra i al
costat hi havia tots els ferros drets, els trossos que sobraven
una mica grans. Venia ell cabrejat i treia tots els ferros dels

prestatges i els que estaven drets i em dia: posa'ls bé. Només a mi, i tots els altres estant allí.

En el treball que tinc ara és molt diferent i l'amo també és català, però és un tiu més ben parit: treballem a quet (i això que mai no havia treballat a la construcció), no es fica amb mi ni me mete caña i el que ara cobro en dues setmanes, abans ho cobrava en un mes. Es penca però molt menys, i no em deixo atropellar com abans, que em deien de quedar-me fins a les 9 i jo, com un gili-pollas, em quedava; ara, quan faig una mitja hora de més, li dic: eh! que aquesta hora me l'has de pagar. Aleshores tenia 14 anys i ara en tinc 19.

La informació sexual ha estat la dels amics. Els pares deien que aquestes coses són pecat, guarrerías. Estic molt endarrerit en aquest sentit i no m'he estrenat encara: fins als 16 anys no he començat a sortir amb xavales. Sempre he anat acojonao.

Amb les xavales això ha anat de fracàs en fracàs. No sé si sóc gilipollas o és que les noies són tontes. Potser no donava prou caña a les ties; però sempre a prendre pel sac.

Vaig sortir un any amb una tia, però es va acabar i cadascú pel seu cantó. M'he enamorat d'una xavala alemanya; la perra és a Alemanya i, si li envio una carta, em costa 33 ptes, jo!, i el dissabte l'haig de telefonar. És una noia molt bien paria; no com les d'aquí, que passa com a Vila-roja, que la que no és puta és coixa. Les noies d'aquí es fan les santes i, a l'hora de fotre'ls-hi canya, et deixen fet pols.

A un tiu se li hauria d'explicar, a nivell d'informació sexual, com és ell, com són les seves parts, com són les de la xavala. A mi només m'han dit que s'ha d'agafar i flas! i ja s'ha acabat; a part que ve la regla, els fills i tot el rotllo; però l'essencial és el flas! i listo. Si vols precaucions, fes-te un nus al pito o fes marxa enrera, perquè els condons van molt cars: 140 pessetes una caixa. Per^o mi la sexualitat és vital. Hi ha d'haver-hi més coses sobre

la sexualitat; però jo encara no les he descobert i, fins que no faci el flas, no sabré què hi ha darrera el flas!.

Com amb aquella alemanya no m'havia passat mai res que m'agradés tant. Vam estar parlant molt tots dos i els darrers dies que ella estava aquí ens vam arribar a enrotllar i em costava

fer-li un petó. Si això és amor, és bien parlo. Jo no la tocava, m'enrampava i pensava, si li fas això, potser a ella no li agrada i es cabreja.

El darrer dia ens vam posar a caldo, tots dos; ens vam posar a gust, sense arribar al flas!. No sé si el que va passar allà és sexual i jo penso que això deu ésser amor. Ens vam arribar a desitjar (parlant fifi) sense voler-ho i sense pensar-ho, perquè, si ho penses, dius: som joves encara. Ens vam pegar un lote quai! Això, segons com ho miris, pot ésser sexualitat, perquè hi ha una sexualitat que és pegarte una tia per pegártelo i una altra que és pegártelo perquè l'estimes; jo no sé què és la sexualitat. Per a mi sexualitat és pegarte un lote sense estimar una persona; però, si l'estimes, ja no és sexualitat, sinó amor. Abans de la sexualitat hi ha d'haver amor.

A un fill meu de 15 anys no només li explicaria el que és el flas!, sinó que li diria que compte, que això s'ha de fer amb consciència; hi ha d'haver ganas per les dues parts i s'ha d'estimar aquesta persona abans de fer-ho. La sexualitat guarra és la d'aquests que van a echar un polvo per la cara, pagant 1.500 peles.

N'he tingut ganas, de tenir relacions sexuals, i vaig arribar a punt a punt; em faltava una manta per tapar-me, perquè feia molt de fred i se'm gelava el cul.

Els mètodes anticonceptius són el millor que hi ha. Si no vols tenir el fill, no ho faràs pas per després haver d'anar a avortar: et poses un condó o ella es pren la pastilla o es posa els aparells que hi ha i aleshores no hi ha cap problema ni cap complicació. Si es vol tenir el fill, aleshores es fa normalment.

L'homosexualitat és una cosa normal; però jo no m'hi acostaria, perquè la gent acabaria dient: aquest tiu va amb un maricón, a veure si és maricón ell també.

La masturbació, fènomeno, mai no m'ha fallat. Et posa més problemes a sobre, et deixa fat pole; et desfoga en aquells moments, però després encara és pitjor. Acabes pensant: jo gastant energies, quan hagués pogut echar un polvo pagant 1.500 pessetes. Però després penses: per echar un polvo pagaré 1.500 peles? Prefereixo remenar-me-la jo. I acaba deixant més quemas.

Les relacions sexuals sense matrimoni és el millor que hi ha. Amb anticonceptius, és el millor que hi ha, perquè només hi haurà problemes quan vingui un fill. El dia que no convingui, s'envia a prendre pel sec i a mirar de prendre'n una altra. Els que estan casats estan bojos. És per això que tenir una amant estant casat també és normal. Una tia no estarà pas sempre amb el mateix ^{també} ~~tia~~, perquè al final es cansen. El divorci és molt car i és per això que els que estan casats estan bojos.

La prostitució és normal, no havent-hi treball. Jo també em faria puto. Sempre hi ha hagut gent que no tenia treball i que ha hagut de donar menjar als seus fills; la necessitat de menjar és essencial. Hi deu haver poca gent que ho faci per vici.

Havent-hi mètodes anticonceptius, l'avortament és un assassinat. Sempre hi ha casos: el tiu que fa vint anys que està a l'atur, té 19 fills i la dona es queda preñá altre vegada i el tiu no té res per a menjar, alashores o se la talla o més val plegar.

Jo no em considero masclista: la dona pot fer el que li doni la gana sense passar-se amb l'home. Si deixes embarassada una tia, si ets un home, has d'estar amb ella. Altrament, seràs un merda.

La parella estable és bonica quan s'és vell de més de trenta anys; però els trenta primers anys són per viure'ls, que de vida només n'hi ha una. A mi m'agraden molt els xavals petits a partir de nou mesos quan ja comencen a saber. M'agradaria viure amb l'ale-

manya, al xalet que té a Mallorca.

Jo sóc com Sant Tomàs: si no ho veig, no ho crec. Sé que hi ha d'haver alguna cosa; però això no ho sabràs fins que et moris. A mi em fan por els morts. A casa meva han cregut en Déu i en els sants: el pare tenia tota mena d'estàtues i d'estampes: era molt devot, encara que no anava a missa. La meva mare, no tant.

Quan era a l'hospici et feien creure en alguna cosa: els càstigs i que pa aquí que pa allà; ara només trepitjo la missa en ocasió d'un casament, un bateig o alguna cosa d'aquestes. Jo crec en els ovnis, en la telepatia.

La formació professional està bé per passar l'estona. El qui estudia ja ha perdut aquestes anys. Sortirà operari de l'escola; però sap més aquell que està treballant, encara que no tingui títol.

Ara que sóc més gran i tinc il·lusions de gent gran, tinc amics. A mi m'hagués agradat sempre formar part de grups; però mai no n'he tingut l'oportunitat. Quan era petit els veia sortir d'excursió i ara no em fa tanta il·lusió això.

Jo formo part d'un grup que fem excursions i estem molt units quasi sempre: ens expliquem els problemes i mirem d'ajudar-nos. Som quatre o cinc.

Els grups de barri estan fets pels; si treballes, perquè treballes; si no fas res, perquè no fas res: sempre estan tocant-te els cucs. Si mires pels altres, ells miren de fotre't: és una cadena. Un grup sense xavales és un pal i a les noies no les deixen sortir sempre.

Tinc un amic que va viure en això que es diu una comuna: això és que era quarro: tothom menjava el que li donava la gana i sempre hi havia qui se'n quedava sense. Una vida així ha d'ésser la meitat per a mi i la meitat per a tu. Això ja m'agradaria, però és impossible.

Jo visc lliurement; ningú no es fica amb mi ni jo no em fico amb ningú. Els meus tres ideals són menjar, divertir-me i treba-

vas a molts llocs. Amb diners i amics ja ho tens tot. M'agradaria que em toqués una travessa de 150 milions, perquè treballant només aconseguiré morir-me treballant. M'agradaria ésser un jugador del Barcelona o una mena de Kirk Douglas, ésser milionari....

La joventut som els homes de demà, com diu la gent. Estem fets pols, la majoria de nosaltres.

Els punks, com diuen ells mateixos, són merda, estan completament bojos. N'hi ha de ben parits; però aquests que van amb cadenes per a zurrar la gent, si jo fos governador de Girona, els faria anar tot el dia amb trajo i corbata. Els rockers són ben parits: gent revolucionària que ho diu tot, però d'aquella manera. Els hippies viuen com volen i no es fiquen amb ningú.

Pel que fa als delinqüents, si hi hagués treball, no n'hi hauria cap... Han viscut la vida molt més que nosaltres, perquè qui ha estat a la presó en sap molt més. El problema del delinqüent professional és que ningú no li donarà feina i, si en troba, serà la de netejar wàters i això no agrada a ningú. Els reformatoris i les presons hi han de ser, encara que no serveixin per a res; però l'individu que hi ha estat ja no trobarà mai més feina.

Un nano de 14 anys que cometi delictes, no s'explica; mentre tingui el papeo a casa, tot el que fa és perquè li dóna la gana. Se li hauria de donar un bon pal, perquè el que ha de fer és posar-se a treballar.

La mort em fa por i la vida és maca com les flors, val veritablement la pena. M'agrada viure, perquè la vida s'ha de viure.

HISTÒRIA 9

És un noi de 17 anys que viu a Girona amb la mare, la qual té ara una cinquantena d'anys, i amb un germà petit que fa vuitè d'ESO internat en un col·legi.

Quan ell tenia dos anys es va morir el seu pare, d'accident.

Quasi ni se'n recorda, del pare, i el coneix més per fotos que pel record. Només sap que el pare era bastant culte, que feia classes de Ciències Exactes i segur que, si el pare hagués estat viu, ell hagués continuat estudiant.

Des de la mort del pare la família viu d'un negoci en el qual treballen tots: l'àvia, la mare, la germana casada, que té ara 25 anys, ell i un cosí.

Aquesta germana gran quan es va casar va abandonar els estudis de Ciències Exactes. Ell se sentia com dominat per la seva germana i ara, que és més gran, li ha anat plantant cara i ha pogut anar fent més el que volia. Tampoc no són massa bones les relacions amb el germà; un és aquí i l'altre allà i que no em toqui la moral.

El pis és ^{de} propietat, gran i restaurat, i tenen un xalet a la Costa Brava bastant confortable.

Si el pare continués vivint, les coses rodarien de manera força diferent. Ni la mare tindria el treball d'ara, ni hauria de jugar el paper de pare i mare a la vegada.

Després de la mort del pare, quan l'interlocutor en va tenir l'edat, fou ingressat en un internat durant nou anys, i només hi va tenir problemes d'adaptació el primer i el darrer any, a causa dels professors que no li agradaven. Posteriorment, el BUP el va fer en un col·legi religiós de Girona i només fins a segon: no s'entenia amb el frare i li van quedar tres assignatures i per tant no podia passar. Va dir a casa que aniria a l'institut; però, com que, a més de les tombades, pretenien fer-li fer les obligatòries, ho va deixar córrer. Preferia treballar al matí a casa i a la tarda fer estudis més pràctics (banca, informàtica, anglès i francès).

Quan estudiava, les úniques assignatures que li agradaven eren la física i la història i els canvis de professors i d'ambient van ésser molt forts i, malgrat que a casa cellen perquè acabi el BUP i el COU, ell no en vol saber res.

El treball a casa li serveix per fer algun diner i potser per

trobar una feina més entesa com a treball. Li agrada treballar: si treballa en allò que li agrada, ho farà sense adonar-se'n. Pensa que si molts dels aturats ho volguessin, trobarien feina, encara que n'hi ha que, tot i buscant-ne, no en troben. Si ell s'hi trobés, robaria o faria qualsevol cosa; el fet de no haver-hi tant de treball fa que hi hagi molta delinqüència.

No està d'acord amb la plurioocupació, encara que si tens una feina de poques hores i poques peles....

La germana gran fou la que el posà al corrent de tot el que fa referència a la sexualitat. Ell llegia un llibre i ella va dir: vine, que t'ho explicaré tot. Tenia uns dotze o tretze anys. Alguna cosa sabia pels amics; però en aquest aspecte no ha tingut mai problema.

La masturbació és una cosa normal quan estàs excitat; però quan tens relacions sexuals, és diferent. Jo n'he tingut perquè als de la colla ho havien provat tots i tenia aleshores 15 anys. Va sortir bé, però no net, perquè no hi ha cap necessitat d'arribar fins al final. Ara sortim junts i ni ella ni jo no ho volem.

L'homosexualitat no la veig clara, potser perquè sempre m'ho han explicat així.

Pel que fa a les relacions sexuals entre dues persones, mentre algú no quedi fotut, no hi ha problema, si s'estimen. Les relacions extramatrimonials no són pas necessàries; quan es fa és que hi ha problemes i que no marxa bé la cosa.

La religió i la política es mouen a casa dintre d'una gran liberalitat. De creure, creiem, i ens limitem a ésser bones persones. I res més.

De diners, si treballes a casa i te'n donen una mica, va bé. Poc o molt en tenen tots els joves, de diners, i n'hi ha que es passen i tot. Jo gasto de 900 a 1.000 ptes. el cap de setmana, encara que entre setmana passo amb 200 ptes. La gasolina, a més, per setmana em puja ja a unes 500 ptes. i, quan anava a fer cros als Àngels,

encara en gastava més. Ara, com que hi ha noies a la colla, no hi anem, perquè a elles no els agrada. D'això fa ja uns set mesos i amb el cotxe gastem menys i anem on volem.

A cinquè de Bàsica ja vam formar la nostra colla a l'internat; era una colla d'amics que estàvem en guerra amb d'altres colles de dintre del mateix col·legi. Els que som veritablement amics som la colla de quatre persones que ara fem grup a Girona: dos nois i dues noies. Anteriorment havíem format una gran colla que es va dividir en tres colles més petites. No som pas tancats; però si en veig un altre, li diem que fa d'espelma, a part que, anant cinc en un cotxe, un queda fotut i, a més, ens poden fotre una multa.

Amb el cotxe anem a llocs molt diferents, anem més lluny, tenim menys fred, et veus més gran i les noies agafen més interès. Per a mi la moto va ésser molt difícil d'obtenir, perquè em van dir que me la deixarien comprar quan treballés; me la vaig poder comprar jo i no em poden dir res; però el cotxe va més bé. Anem a la discoteca i fem alguna excursió.

A tots els del cotxe els agrada molt ballar, però a mi no m'agrada gaire; només els lente, que ballo arrapat a la noia. A la discoteca, molta gent hi va perquè les noies estan més disposades a tot i d'altres hi van perquè marxen d'un món i van a un altre que és més alegre. El que passa és que allà et desfoques, crides, fumes, beus i fas tot el que vols; però després, és clar, tornes a agafar el cotxe i cap a Girona: ja està tot.

Només una noia del grup beu i en això hi ha gent que es passa en quantitat. Els dels locals te'n van donant, la qüestió és vendre, i després hi ha cada bullanga....

A mi em fa por la droga i tinc amics que fumen i s'injecten i diuen que estàs boig perquè no en fumes; però em fa por. Potser ho fan per problemes a casa seva o per problemes d'estudis o perquè, si ho has provat una vegada, no saps com deixar-te'n.

Nosaltres, quan ens trobem, estem molt contents i estem espe-

rant el dissabte i el diumenge per estar amb les noies i veure'ns tots i fer el que ens agrada.

El jovent està molt fotut a causa de la droga, l'alcohol i les ganes de divertir-se; es passen molt i no es pensen que han fet mal a un altre. El cert és que quan estàs amb els amics, als grans ja els poden bombar tots; no saben com és de bonic estar amb els amics. Els grans es foten a xerrar i és un pal; a mi m'agrada anar-me'n.

HISTÒRIA 10

Es una noia de 21 anys, filla d'uns pares de mitjana edat. Té un germà petit de 10 anys. El pare és administratiu i la mare fa treballs esporàdics. Habiten en un poble molt proper a un nucli urbà, en una casa de planta baixa, de propietat, molt petita i amb un pati.

Ella no té feina, perquè no n'hi ha i pensa que l'atur és lamentable, que és un muntatge de la civilització occidental.

El pare va estudiar el comerç i la mare, després de cursar quatre anys de batxillerat, va plegar, perquè ho suspenia tot. La noia és estudiant d'Història i ho va escollir perquè era el que més li agradava de tot el que havia fet a l'institut. De fet, el que no volia era deixar Girona i l'ambientillo que havia anat coneixent. Pensa que qui sap si no li interessa tant la història: no vol anar a un institut a ensenyar coses que no sap, ni té cap ganes d'ésser una mala professora.

L'educació, en general, la considera desconnectada de la terra, del país i de la realitat. Està massa connectada amb milers de paraules i conceptes que els nens han d'anar acumulant. El més demencial és la universitat i fins ara, a quart de carrera, no ha començat a tenir uns professors mínimament competents. Decididament, ella no vol fer cap mal a la història fent d'ensenyant.

Les relacions amb els pares actualment són molt bones: hi ha molta confiança, més amb la mare que amb el pare, que es fa gran. El pare, el dia que té mala llet, es torna burro, incivilitzat i gamarús; però no hi pot fer res. El dia que té un estat digne, fa molt de riure i té un humor molt anglès.

Amb la mare hi xerro, però hi ha temes tabú, els que es refe-
reixen al sexe. No en parlo per evitar disgustos. Quan tinc un pro-
blema, el primer que faig és explicar-lo als amics. Els pares, pe-
rò, són molt ye-yés i m'agradaria que molts joves ho fossin tant;
a vegades els surten rebrots de persones de 50 anys.

Crec que tots som éssers sexuals des de molt petits. Cada socie-
tat limita la sexualitat i manipula com vol i fins on li convé.
Tot és relatiu i depèn de la societat en la qual has estat educat:
l'incest o el fet d'oferir la dona al convidat en segons quines
societats és normalment acceptat.

No hi ha informació sexual i caldria que la gent s'assabentés
de tot el que fa referència a aquest tema. Per a la joventut de
la meua quinta ocupa un lloc molt important. Jo crec que tant per
als que se'n surten com per als que tenen problemes per trobar xi-
cot o xicota. Quan es va a una festa, es veu de seguida que la gent
va a la recerca d'interlocutors.

He tingut relacions, sobretot homosexuals, des que tinc 15 anys
i heterosexuals en comptades vegades. L'homosexualitat és una op-
ció sexual més i no s'ha de confondre sexualitat amb reproducció
ni amb família. La societat i l'educació ens orienten la sexuali-
tat des de petits i ésser únicament homosexual o heterosexual és
una mutilació. La condemna de l'homosexualitat és un fet cultural.

Sóc una apologista de la masturbació: un gran invent, pràctic,
econòmic i satisfactori. L'alternativa que jo dono és que tothom
s'ho munti com vulgui.

A partir d'aquí, no es necessita pas el matrimoni per tenir se-
xualitat i s'ha de substituir la repressió, en espera del matrimo-

ni, pels mètodes anticonceptius. La por a l'embaràs condiciona for-
ça les relacions sexuals, en quantitat i en qualitat.

Jo no vull tenir filles: no vull posar-les en un món que no se
sap com petarà. L'avortament ha d'ésser lliure i gratuït, perquè
la dona ha de disposar lliurement del seu cos.

Sí al divorci ara que, si no et cases, no en tindràs necessi-
tat. Si et cases, has d'ésser conseqüent amb el tinglado que et
muntas i tenir un amant, que és quelcom no consensuat. Sé per ex-
periència que no sol funcionar: hi ha un esperit de possessió, de
gelosia, que brota de tant en tant.

Jo sempre he tingut parelles temporals; si algú en té d'estables,
l'admiro. L'amant és un fet cultural; altrament, com s'explica que
la poligàmia no sigui una olla de grills? La sexualitat en grup ha
d'ésser interessant, encara que potser em faria vergonya, perquè
sóc una mica antiquada.

La prostitució és un problema social i les dones, sempre, se les
passen més magres que els homes en totes les societats.

Visc amb uns amics i ja estic bé amb ells i la convivència va
molt bé i suposa fer les feines quan em toca. És important saber
estar amb els altres i conviure-hi. No és pas fàcil.

Ideològicament sóc d'esquerres i voldria un país independent,
ecològic, on els homes i les dones tinguessin una vida tranquil·la
i feliç. Avorreixo la industrialització i la meua família és d'es-
querres, més aviat socialista i nacionalista.

De petita, anava a missa, per l'ambient que m'envoltava; però a
casa no són gens missaires. Ara sóc completament atea pel que fa a
la religió: no m'importa el tema de Déu i la seva parentela. La re-
ligió a molta gent li serveix com a solució personal. D'altres pre-
fereixen Marx i d'altres estan pirats per l'astrologia.

M'agradaria ésser telonera d'una artista de cabaret, córrer el
món de nits només obrint i tancant les cortines i m'agradaria tam-
bé fer de saltimbanqui. També m'agradaria ésser filla d'algú

Vivim en una societat d'adults que accepten un jove si és intel·ligent i serveix. Els joves no tenen gaire res a dir, perquè estem patint una gran crisi d'idees i de ganes de fer i desfer. Hi ha vells joves i joves vells. Els moviments juvenils acaben com el rosari de l'aurora, perquè el problema és massa gros per sortir-nos-en. Tot el problema va començar quan a algun mico se li va ocórrer de fer aparells per caçar.

El delinqüent és el resultat d'altres delinqüències més institucionalitzades i d'una predisposició personal. És un problema molt ampli.

HISTÒRIA 11

En aquest cas també es tracta d'un col·lectiu de quatre noies, la característica comuna de les quals és que es troben a l'atur. Les edats oscil·len entre els 14 anys i els 18 i viuen en un barri de la ciutat de Girona. Totes són filles d'immigrants i pertanyen a estrats socio-econòmics molt modestos.

La conversa fou en forma de diàleg. Malgrat que es perdí la riquesa de la dinàmica del grup, presentem separatament cadascuna de les històries.

A

De 18 anys. Només ha treballat un mes de dependenta en una botiga de sabates. Ha estudiat fins a primer de BUP i, posteriorment, ha fet secretariat i, com que a l'INEM oferien estudis de franc, ha fet mecanografia, càlcul mercantil i anglès. Són tres filles que viuen amb la mare, separada.

Si no estudies, estàs tot el dia menjant-te el coco, pensant que no tens treball i això no acontenta ningú. Quan vas a demanar una feina, t'exigeixen que hakis complert els 18 anys. Quan en tens 16,

penses: por fin!; però et demanen els 18 anys fins i tot per fre-
gar el terra.

En una feina d'administratiu prefereixen un noi que una noia,
perquè diuen que és més espavilat. La noia només la volen per fer
d'auxiliar. I, ho volguis o no, et fas les teves il·lusions. I,
a l'hora de trobar un treball, o el trobes per tu mateixa o no el
trobes, perquè apuntar-se a l'oficina de col·locació no serveix
per a res. I no és que no hi hagi treball, sinó que sempre s'hi
arriba tard.

La situació és desesperant i jo necessito un treball per realit-
zar-me. No és que esperis la professió, sinó un treball: necessito
guanyar-me el pa i no xuclar de la meua mare; i bé m'haig d'obrir
pas.

La meua mare voldria que estudiés, però ella sap molt bé que
no pot pagar-m'ho. Tots els estudis són molt cars.

Vaig anar a un col·legi on el nivell era molt baix i quan vaig
fer el primer de BUP a l'institut havia de fer un gran esforç: els
estudis em costaven. Mentre tu continues estudiant, a casa hi con-
tinua havent problemes; a part que no veus el futur, perquè els
estudis duren molts anys.

A pesar que el material escolar me'l deixaven les companyes i
que tenia una beca de 5.000 ptes., la cosa era molt cara. La meua
germana no va acabar la bàsica i va repetir dos cursos sense obte-
nir el graduat escolar i el meu germà fa vuitè i ja veurem si farà
formació professional.

La meua mare és tapissera i treballa a la fàbrica. A més, és
una persona nascuda per al treball i, si és necessari, fa obra a
casa: és molt arriscada. De fet, és l'única dona que treballa a la
secció dels alts forns de la fàbrica on hi ha gasos. Té antrosi i
això li perjudica considerablement la salut, però per guanyar com
un home, s'ha de treballar com un home.

La societat dona més suport als nois i creu que les noies han

de treballar fins que es casen. Estem en una societat de consum.

Quan vaig cobrar el meu primer sou (que jo no sabia que era el darrer), vaig dir: Qué chulas que eran aquelles 25.000 pel·les!

Sempre he somniat que tindrà un piset on podran venir els meus amics, potser hi estaré amb un noi. Hi vindrà la meua mare, la meua germana.... Somnio a poder ajudar els amics que estan a l'atur; quan tingui un treball, seré més persona. Jo lluito per ésser una dona; tenir un treball que, a més, et realitzi, és un somni.

Vaig veure un cartell que deia: es necessita aprenent. I em van dir: necessitem un noi. I no ho puc fer jo?, el vaig ~~dir~~ perquè no-més es tractava d'emmagatzemar caixes.

El que passa és que sense treball has de demanar diners i costa molt: s'ha de preparar tot durant la setmana, fregar els plats el diumenge... Jo he acabat sortint dos diumenges no i un sí i cada tres diumenges em donen 400 ptes. Em passo la tarda donant voltes per la ciutat i així tinc diners per sortir durant la setmana i prendre alguna cosa amb les amigues a la cafeteria. Ni puc fer el que vull ni puc anar on voldria. Fan una pel·lícula que em xifla; però no puc anar a veure-la. M'agraden molt els llibres i m'agradaria tenir una biblioteca, però no puc comprar-ne. De fet, jo en passo molt, de la discoteca.

La qüestió de la droga... En coneixem molts i és una qüestió fatal. Jo he fugit de casa algunes vegades i, fins i tot, vaig estar internada un temps amb monges a la Protecció de Menors i, per la meua part, no volia fitxes ni papers. Allà hi havia noies que es punxaven i les monges ni se n'enteraven ni ho entenien. Si la família ho entén poc, una monja gens, amb tot el rotllo del Crist que es porten.

Totes les noies d'allà dintre treballaven i encara no s'havia trobat una feina per a mi, i, mentrestant a la tarda, estudiava secretariat. Jo no treballava i jo tinc el meu orgull i, com que ens feien fregar, em deia: si les altres freqüen el terra, jo no faré

més i millor i, si freqüen dues vegades, jo ho faré tres. Aquest orgull em ve de la sang, igual que la meva mare.

Si et fumes un porro que no estigui adulterat, t'ho passes bé i el coco no se't menja, ets feliç, fuges del problema (encara que el problema existeixi), i en deixa igual que abans. Ho he fet sempre en grup i la veritat és que els que es droguen pertanyen a un mundillo que no ho té pas gaire clar.

Tot el que ets ho redueixen al pitillo i a mi realment al que em flipa és l'amistat; amb el porro, tot el que he assumit es redueix. Això que diuen que un porro t'anima... a vegades et fa vomitar.

Si arribes a casa i es nota que has fumat o begut, no veas.

A mi m'agrada molt ballar, però la discoteca és sempre el mateix. La música que posen és pesada, sempre amb el xunga, xunga. Jo passo del mira el tipet d'aquesta, o mira el modelet de l'altra, o del que bona que estàs. A la discoteca estàs eufòrica i s'hi va per connectar, per lligar, i la gent no és pas com en la realitat. Jo necessito qualcom més autèntic. M'agrada lligar, però en un altre ambient. De fet, també es pot connectar amb la gent o lligar anant a passeig, o en una biblioteca, o en una sala d'exposicions.

Em falta el pare i no puc demanar tants diners a la meva mare. De roba, me'n compro cada dos anys; és molt fotut. A vegades veig coses que es porten i que no puc comprar: quina merda!, no ho puc comprar! La meva mare em fa tota la roba perfecta.

La informació sexual m'ha vingut tota de fora, de casa res. El més normal seria que a casa, que som tres dones i el meu germà, estiguéssim molt units; però no és així. Em vaig informar de tot quan tenia sis o set anys i quan encara estava a l'internat, i no vaig descobrir d'una manera fastigosa, mai no ho oblidaré! Estàvem parlant al pati unes noies abans d'entrar a sopar. Ens agradava molt enraonar de les coses de fora, sobretot de coses referides al sexe contrari, i això malgrat que fóssim tan petites. I jo vaig dir:

tinc un amic que va venir a casa per Nadal, érem dues famílies i vam dormir tots a la mateixa habitació i em va tocar a mi dormir amb el meu amic.

Les altres noies, fent una cara de somriure i de picardia, em digueren: i què et va fer? I vaig dir: em va fer pesigolles. I em digueren: Ah!, que no, que no et va fer pessigolles, que et va fer això. I em van fer un signe fastigós. I jo vaig dir: i això què és? I aleshores m'ho van presentar com una cosa fastigosa i em deien que el seu pare i la seva mare ho feien i que se sentia el nyic-nyic del llit.

Sobretot a les noies s'explica malament, perquè hi ha el problema del paquet. Per exemple, una vegada la meua germana va tenir una infecció vaginal i la mare em va dir: vés amb compte que no es barregi amb nois. La mare creia que la meua germana tenia la menstruació quan tenia 12 anys. Si us plau!

T'assabentes^{de} què és la menstruació i saps que ja ets una dona, però no pas pels de casa. A mi em va venir als 13 anys i va anar bé, no? Però vaig saber que era per una amiga i, de fet, cap de les dues no sabia exactament què era la menstruació i jo, d'amagat, anava a comprar les compreses per a la meua amiga quan encara tenia 12 anys.

La meua mare s'ho imagina i, és lògic, ho sap; però això és un tabú per a la gent gran. Els pares pensen que ja sabràs de què va, que ja anirà sortint. És terrible que te n'hagis d'assabentar pel carrer. Els pares han passat per aquest problema i la mare també va deixar d'ésser nena; però això ja és passat. Això s'ha d'explicar en el seu moment. Als fills s'ha d'explicar que els nens no vénen en un paquet de regal amb una cinteta vermella. Als 3 o 4 anys ja han de saber que els nens neixen del ventre de la seva mare i, al cap de 5 anys, han de saber que surten d'un forat que hi ha al ventre de la seva mare.

El dia que em va venir la regla anàvem a fer una redacció a la

per a un concurs literari

Coca-Cola. Aquell dia em vaig aixecar amb les bragues de color de xocolata. Havien vingut a casa uns oncles meus de Barcelona i es quedaren a dormir i, al matí, m'havia d'arreglar i marxar aviat per això de la redacció. La meva mare em va dir: Va, noia, a veure si t'arregles el cabell i no sé què més, i aixeca't, que ja és hora.

La meva resposta fou: però, mare, és que... Ella ja s'havia adonat que el llençol estava tacat i se'n va anar a baix de mala llet. I fou aleshores el meu oncle, que dormia al llit del costat, el que m'ho va explicar tot i no pas la meva mare. Em va dir: que bé, ja t'he vingut la menstruació i pots dutxar-te, si t'acostumes, a una temperatura normal. I em va dir, encara: ara aniràs a veure un ginecòleg. Però ell va marxar i la mare era rebeca a anar-hi: si et fa mal, tranquil·la, aguanta, et durarà tant de temps, una setmana o almenys tres dies.

Jo he tingut relacions sexuals sense cap tabú amb persones bastant comprensives. El contacte íntim amb una persona amb tota la tendresa que es desprèn d'aquest contacte, la sensibilitat, és quelcom suprem; el contacte de dos cossos. Ja no penses en tu, sinó que mires que aquella persona estigui completament bé.

La meva experiència fou als 15 anys i amb una persona casada que tenia 30 anys, un amic de la família. Fou una experiència meravellosa. Jo no he estat mai una nena de 15 anys; però no els tenia: hi havia afecte, admiració, amor, simplement amor. T'adones que l'altra persona sent el mateix i, a més, se suposa que està realitzada amb la seva dona i els seus fills, la carrera que té i la bona situació; i que sent el mateix que tu. Es fa una relació molt bonica, l'amor de la teva vida.

Fou una relació curta; però duradora, perquè només s'ha tallat momentàniament fins que torni de Suïssa. Va haver-hi un moment en què volíem viure junts i hi hagué problemes amb la meva mare. Ara ha canviat, penso que voldria ésser jo mateixa abans de tot, per-

què l'amor, per a mi, significa donar i entregar i rebre.

La mare es fixà també en aquest home; però la meua mare, encara que sigui jove i atractiva, des que va tenir relació amb el meu pare, considera que tots els homes són uns cabrons, que tots són dolents. Per a ella aquest home era com un déu, a part del meu oncle, que sortia del normal, era un tiu maquíssim.

Jo, quan veia els prejudicis que tenien altres noies, deia: no siguis tonta, què passa?. I, quan veia que perquè algun noi havia intentat fer-li un petó ella li havia ventat una puntada de peu perquè no es pensés que era una noia fàcil, jo pensava: hòstia, jo dec ser una puta,

Jo també ho pensava al començament: si em toca, el mató. Però va arribar un temps en què vaig dir: ara ja no.

De petita havia sortit amb nois, però no m'hi sentia bé, no els estimava i jo he tingut relacions al moment en què les he sentit intenses. Totes les meves relacions han estat esporàdiques, perquè aquí hi juga un paper molt important la societat i la idea que tinguís de l'amor. Si l'amor és donar i tu no saps qui ets, molt poca cosa podràs donar. Una altra influència la té també la inseguretat.

Una acaba plantejant-se què és el que veritablement juga en tot això: el temps o la intensitat de la relació. Si hi ha un sentiment mutu que tu has ^{experimentat}, que és molt gros, no diràs pas: fins d'aquí a 6 mesos no farem res. Cadascú té la seva manera de fer.

Jo no sóc partidària del matrimoni. He vist massa coses a casa. El matrimoni no depèn d'un paper, sinó dels sentiments i de com es vagin desenvolupant. Pot ser que es vagin perdent. I això no és fantasia, en les meves relacions és molt important lliurar la meua vida a una persona i conviure amb ella i acceptar-nos mútuament. La resta és possessió, i basar-ho tot en papers és materialisme pur i el matrimoni i els seus conflictes no es resolen amb els anys. Si fos així, tothom estaria casat i no hi hauria ningú divorciat.

I això de tenir un fill és una cosa de molta responsabilitat.

Cal plantejar-s'ho. Jo no em veig encara com a mare. El fill és una persona que, en el moment que neix, deixa d'ésser meu; és una altra persona amb uns sentiments que tinc la responsabilitat d'educar. Li explicaré les coses que he vist clares, el que m'ha agradat, les meves experiències; no com l'educació que m'han donat. Quan jo tingui un fill haig de passar del sentiment de possessió, de l'egoisme: és de l'amor del que es tracta. I també hi ha anti-conceptius.....

En les relacions matrimonials, hi ha d'haver un màxim de confiança i de sinceritat. S'està vivint amb aquesta persona i se sap el procés que està seguint. I, si s'enamora d'una altra persona, millor per a ell i pitjor per a mi; per tu faràs, m'havia imaginat la vida amb tu. Viure amb una persona és quelcom molt gros, l'has de conèixer, ha d'haver-hi confiança i, si no n'hi ha, jo passo de viure amb aquesta persona: és una relació que no té base. Si no hi ha confiança ni llibertat, si hi ha esperit de possessió, de gelosia (aquesta persona és meua perquè està amb mi), s'ha acabat, aquí no hi ha res. És totalment absurd.

No vam poder viure junts amb l'altra persona perquè la societat no ho vol: ell depenia d'un altre matrimoni, d'una filla i d'un treball i jo tampoc no em podia mantenir. Pensar en la dona? No s'ha hagut de fotre la meua mare? Jo no donaré un pas en fals, perquè ja he vist que la meua mare ha hagut de mantenir tres boques, sola, completament sola; allò no ha estat una família ni ha estat res. Per culpa dels papers he hagut d'estar en un internat i a la meua mare no li han donat la separació per culpa dels papers: la pàtria potestat la tenia l'home i l'Església no et concedia la separació. I, mentrestant, l'home sense treballar, pegant la seva dona i els fills i a sobre es quedava el sou de la mare. Si haguessin estat junts, la mare hagués dit: aquí et quedes; però, segons la llei, la mare havia de dormir amb aquest home. No es poden fer teories. La meua mare es va casar amb el meu pare sense estimar-lo; ho

va fer per tal d'escapar de casa, perquè també l'avi pegava l'àvia, que es va morir d'una pal·lissa. Va fugir perquè només hi havia un vell per cuidar que els agredia a tots i la meua mare se'n va anar amb el primer home que la va venir a buscar, perquè era molt atractiva. Es va escapar i es va casar. El meu pare li podia solucionar la vida i s'hi va casar; però l'avi no ho volia i la mare se'n va anar al poble del meu pare, va llogar una habitació i van dormir junts: això significava una boda segura i, quan es va casar, jo ja estava al ventre de la meua mare, sense que ella ho sapigués.

Aleshores es va trobar en una llar que no era res i amb tres fills va venir cap a Catalunya, on ja vivien quatre germans seus, els quals la van abandonar i allò va acabar essent un infern. La meua mare ha passat per tot. Una vegada volia un home que es va morir: la seva és una vida de novel·la.

Quan va venir cap aquí, sobre la meua mare hi havia una ordre de recerca i captura, perquè deien que ella havia raptat els seus fills; però la veritat era que el pare havia tret fora de casa la mare després d'una solemne pal·lissa i ens havia deixat sols a tots.

8

Ara té 18 anys i ella és la segona de quatre germans. Fa treballs a casa a compte d'una fàbrica: és una feina de cordons. Durant dos anys ha estat en el guarda-roba d'una discoteca, sense estar assegurada. Ha estudiat EGB, càlcul mercantil, mecanografia i anglès.

A casa seva, quan la veuen així, buscant treball, arriben a acostumar-s'hi. Per altra banda, no els agradava que treballés a la discoteca, perquè es pensaven que era una diversió, quan en realitat ella es passava l'estona ficada en el guarda-roba i des d'allà veia els amics i els altres com es divertien.

Malgrat que fa la feina de la fàbrica, a casa li exigeixen que

faciles feines de la casa; però, mentrestant, la mare al matí és a casa. De sobte el pare pregunta: i ara què estudies? M'ho pregunta ara que fa quatre anys que vaig acabar, i quan estudiava EGB no s'interessava pels meus estudis.

La qüestió de l'atur és diferent en el noi que en la noia, perquè la noia sempre pot fer alguna cosa a casa i, a més, si els nois estan a l'atur, és quan comença la delinqüència i tota l'hòstia. L'atur en un home es veu més i, encara que a casa no sobri res, es pateix més pel seu futur.

A mi, de diners, no me'n falten, perquè encara en tinc dels que vaig fer a la discoteca. No es poden satisfer tots els desigs i les il·lusions.

Amb un porro, passes el temps i no és pas un problema de quitrà o de fum. El porro et fa ser més tu, et desinhibeix. A mi, un cubata em diverteix, m'anima i quedo col·locada. Ho faig per a provar-ho tot, per sortir de la rutina. El perill només es troba en la quantitat, en l'excés.

A mi no m'agrada gens la rutina, m'agrada la gent. El treball a la discoteca m'agradava perquè tractava amb gent contínuament i allà la gent és més llençada. Tractava amb gent de diners que no havia tractat mai i també és veritat que l'únic que pretenien era lligar-te; però jo ho tinc molt clar. Ara vaig a la discoteca el diumenge de 4 a 10.

La informació sobre la sexualitat prové del carrer; però de casa, res. Tot és vist d'una manera fastigosa. M'interessa parlar d'aquest tema perquè a mi em va passar que ho tenia molt cohibit, això d'ésser dona, que et creixés el pit; no sabia sinó el que ens donaven. Amb una amiga ens vam posar sostenidors i anàvem d'una manera que, si tocàvem un noi, ens preguntàvem què deu pensar; deu haver vist que portem sostenidors?, i ens posàvem la brusa de manera que no es notés. I que et vingués la menstruació i saltar del llit i posar-te histèrica: què em passa? No sepa com actuar i vas

a comprar compreses i ~~te~~ les poses; però res de dir-li a la teva mare. Jo penso que m'ha faltat afecte, no en aquest sentit, sinó en l'altre.

Veia que la meva amiga sí que li parlava la seva mare: posa't sostenidors, que les metes es poden deformar. I ella deia: jo no vull que la meva mare em digui això. I jo li deia: però si això és molt maco. I ella em feia: m'agradaria que tu tingues la meva mare i jo la teva, que no diu res.

Si la meva mare me n'hagués parlat, em penso que m'haguessin arribat a saltar les llàgrimes de veure l'estimació que suposa que et demostrin que es vas fent dona. La informació l'han de donar els pares, però jo no culpo pas del tot els pares.

Si jo tingués una filla, li diria de seguida: et passarà això quan tinguis tal edat i, si t'ha vingut, enhorabona, ja ets una dona. I li diré això amb molt d'afecte, perquè jo he sofert molt.

Jo no tenia confiança ^{en} la meva mare i àdhuc el meu germà li deia quan estàvem junts tots tres: escolta mare, a veure si li compres uns sostenidors perquè ella ja ^{els} necessita. Ell sempre havia estat l'home de confiança per a mi i em deia: quan siguis dona i et vingui, m'ho dius. I jo li deia: ja t'ho diré. I em va venir als 14 o 15 anys, perquè he estat prou retardada i no li vaig dir res al meu germà. I després d'un any, en una conversa no recordo de què, li vaig dir: jo ja la tinc. I, estranyat, em va dir: i quan et va venir? I sabent que ja feia un any, es va molestar amb mi per la manca de confiança que li havia demostrat. I em deia: és que necessites ajuda.

Nosaltres anàvem sempre en grup i, a una companya que ja tenia relacions sexuals, li dèiem: per què t'has deixat? Ja està bé. Com que sempre hem estat en monges, hem tingut una idea del sexe molt especial. No érem tontes, el que passa és que sempre vam ser molt rebels, molt dolentes. Sempre ens amagàvem dels nens. Teníem molta fantasia i anàvem a la muntanya a fer cabanes, a buscar pinyes, ci-

canografia, però ho va abandonar i ara ha acabat estheticienne.

Els pares tot el dia li estan dient que no fa res. Diuen que no faig res per buscar treball i a la meva germana encara li mengen més el coco.

Un dia vaig veure un rètol que deia: es necessita aprenenta. Més avall deia: més gran de 16 anys. Era un contracte per a dos anys. Com que no m'havia fixat en el subtítol, vaig veure que hi havia moltes noies i ells triaven del que és bo el millor. La persona que contractava em digué: per l'edat podries passar, però et veig amb molt poques possibilitats.

A mi em costa demanar diners a casa, però a la meva germana encara li costa més. Cada diumenge necessitem 1.000 ptes. Les noies tenim sort perquè, a vegades, ens conviden; però això no passa massa sovint.

De droga, n'hi ha molta a la costa. Quan anem a la discoteca i m'avorreixo, bec una mica per passar de tot. Tothom ho fa, i s'agu-ditza molt amb la manca de feina, per evasió; però els que treballen també ho fan. I amb la meva germana ens ho hem muntat de tal manera que no es noti que hem begut. I el dia que, en comptes de la discoteca, anem al cinema, m'avorreixo.

Per a mi tenir roba és una vertadera obsessió.

D

Té 18 anys, ha fet EGB i va abandonar la mecanografia. Cuida uns nens en una casa, encara que ja li han dit que durarà poc perquè no necessiten els seus serveis. A més, neteja la casa.

Els meus germans estan parats; però a casa ens poden mantenir i això no és problema.

La informació sexual em ve del carrer, de les amigues. Dels pares, res de res. El pare és més obert, però la mare ho veu tot estrany. Jo no li vaig dir res a la mare quan em va venir la mens-

truació i me'n vaig assabentar de tot per les amigues. I una amiga li va dir a la meva mare que ja m'havia vingut i la seva resposta fou que això no podia ésser perquè ella la va tenir als 16 anys. Adhuc no s'ho va prendre bé. Per tot això, no li dic res a la mare. I, si la meva mare no va rebre cap instrucció de la meva àvia, ella tampoc no me la podia donar.

Ara als 3 o 4 anys, ja saben que els nens neixen del ventre de la mare, com la nena que estic cuidant. Jo no he tingut cap mena de relació sexual; ni tan sols quatre petons. Ni tampoc no he pensat si això està bé o malament, no m'ho he plantejat. No he sortit mai amb un noi fins a l'extrem d'haver-hi un plantejament i potser surto amb un noi i després fins i tot em fa fàstic estar amb ell. Jo no m'hi veig encara. M'hi hauria de trobar en el moment precís i n'hi ha que han tingut experiències de tota mena que jo no he tingut.

Les relacions extramatrimonials no les veig bé ni malament. El que és un tabú és això d'arribar verge al matrimoni. Tot és un problema de plantejar-t'ho i de veure-t'hi i pot arribar un dia que estigui amb un noi i ho vegi bé; però, com que no m'hi he trobat, tampoc no m'ho he plantejat. Crec que al teu primer de tot l'has de conèixer. De tota manera, tampoc no li diré: ara espera sis mesos. Ho hem de veure tots dos.

HISTÒRIA 12

Es tracta d'un noi de 21 anys, estudiant de quart de Química i tercer de Filologia. L'àvia era filla de Múrcia i la mare aterrà a Girona quan només tenia dos anys. Es pot considerar, doncs, que es tracta d'una família gironina.

Pertanyen a una classe social molt benestant i habiten un pis espaiós. Tenen una casa a la platja i una botiga. La família la integren vuit persones: els pares, l'àvia i cinc germans. Dos dels

Crec en la família com a institució perquè valoro el compromís i la fidelitat als fills. S'ha d'adaptar a l'època en què es viu i, per exemple, ara ha d'ésser més oberta que la família tradicional: la dona ha de sortir a treballar a fora i així pot donar més al marit i als fills.

L'atur és un problema molt greu. Està mal muntat i hi ha gent que s'ho passa molt malament.

La informació sobre la sexualitat s'ha de donar gradualment i s'ha de trobar que la sexualitat és quelcom molt natural. Jo ho vaig aprendre gradualment dels amics, el col·legi i l'escoltisme. És important que aquesta informació la donin els pares i que no hi atribueixin més importància que la que té. El model que s'ha imposat fa que s'hi doni massa importància.

Per a mi la sexualitat és anar trobant allò que s'oc com a home. No he tingut mai relacions sexuals. Els mètodes anticonceptius els conec teòricament. L'homosexualitat és menys rica que l'heterosexualitat. La masturbació és una desviació que s'ha de superar. La sexualitat en grup no la trobo bé. Les relacions sexuals sense matrimoni són bones mentre hi hagi un compromís i una estimació de parella i és per això que si un dona a l'altre tot el que ha de donar no es pot concebre tenir un amant. La prostitució és un problema social. L'avortament és atemptar contra la vida d'un innocent i estic convençut que se'n farà un mal ús en els casos que estableix la nova llei i, finalment, és bo que hi hagi una llei del divorci que el reguli.

La vida associativa ha estat intensa: moviment parroquial de colònies i grups d'esplai. Ara estic en un moviment de joves que m'agrada moltíssim. De colla fixa no en tinc, perquè tinc molts amics.

Políticament, estic per una justícia econòmico-social i no s'ha de caure en una economia socialista radical ni en un capitalisme explotador. També crec que els països no han d'ésser creats per la

força militar, sinó que han de sorgir naturalment. El sistema democràtic és vàlid si s'eviten les rivalitats que engendra. Per exemple, als municipis no s'hauria de votar un partit sinó persones, ja que tothom es coneix.

El meu vot és per a qui defensa dos punts: una concepció de la justícia econòmico-social i la defensa del nacionalisme.

Jo no em sento sol: sempre hi ha una intimitat que només és teva. Jo, a més d'ésser home, sóc cristià. La meua família és de tradició catòlica i cristiana. Dels meus germans, no n'hi ha cap que practiqui, però tenen un respecte per les meves creences.

Des de l'adolescència, a nivell de creences he millorat molt, sobretot, des que estic en aquest moviment de joves: hi he conegut persones que vivien el que deien, persones realitzades, que fan que concebeixis un cristianisme nou que no es limita a la rutina tradicional dels catòlics practicants. Jo donaré la formació cristiana als meus fills, si en tinc. La religió per a mi significa molt i em fa moure en un altre nivell. És la base que s'encarna en tots els àmbits de la persona.

Per causa de la religió, hi ha hagut molts conflictes a casa; però jo no he portat mai problemes als meus pares.

El meu pare em dona cada mes 10.000 pessetes: pago el transport d'anar a la universitat, els llibres, les fotocòpies i algunes despeses; en faig prou. A l'estiu faig classes particulars i puc arraconar algun cèntim més.

No bec ni em drogo. L'alcoholisme és un problema social potenciat per la societat de consum. La droga és tot allò que aliena d'una manera o altra i no en conec les conseqüències directament; però, anant d'excursió, he vist nois i noies amb els braços ferits de tant injectar-se droga. És molt llastimós i penós. La droga no entra dintre del meu esquema de la vida diària i quan faig alguna cosa és perquè tinc una raó i no en tinc cap per drogar-me.

En el temps lliure porto una vida molt espontània: quasi mai

129
no faig el mateix, tinc molts elements en joc.

Els grans i els joves estem fets i formats per dos móns diferents. Els hippies i altres moviments juvenils no els considero radicals; jo observo la radicalitat dins el compromís i aquesta gent no es compromet.

El delinqüent és una mica de tot: un malalt, un perill, un desviat. S'hauria de crear un món social que el fes cada vegada més difícil, tenir un cor molt ample i voler comprendre la gent. No crec en el càstig i al delinqüent se l'ha de reformar i reintegrar a la societat. No crec ni en penes de mort ni ^{en} cadenes perpèdues; com Déu, crec en l'absolució immediata. S'hauria de mirar que quan se li torni a donar la llibertat no torni a caure allà mateix, no repeteixi la conducta que el porta al mal camí.

HISTÒRIA 13

Es una noia casada de 21 anys, filla d'un agent comercial que té una botiga on treballa la mare. Ella és la gran de tres germans. El segon, de 19 anys, també treballa a la botiga i la petita, de 14 anys, està repetint el vuitè d'EGB.

Es va casar fa tres mesos. El seu marit té 25 anys i treballa d'administratiu. La casa on viuen era dels avis i ara és de la mare. Viuen a Girona.

A casa dels pares, per causa de la botiga, no hi havia vida familiar i és per això que hi ha molt poca unió en la família: poca expressió de sentiments i no hi ha demostracions emotives. A més, la televisió està sempre engegada i suposa com una fugida. El diàleg és únicament sobre temes generals, sense personalitzar.

A l'hora de decidir alguna cosa la meua mare no compta perquè el pare és un autoritari camuflat, et diu: fes el que vulguis, però vigila que no facis el que vols. Intenta ésser liberal, però en el fons és autoritari i si els meus pares han estat liberals amb mi

és perquè m'he imposat. El pare ha valorat que jo fos rebel perquè ell també ho fou als 14 anys: se'n va anar de casa, es posà a treballar i va aconseguir el que ara té.

Hi ha hagut molta rivalitat entre el meu germà i jo a causa de les diferències que feia el meu pare. A més, jo tenia gelosia del meu germà perquè era el preferit de la meva mare i quan va néixer em portaren a mi tot el dia a l'escola i encara me'n recordo del primer dia: jo pegava la meva mare i la monja m'estirava. Vaig començar a fer-me les necessitats a sobre i em sentia rebutjada. Aquest ha estat sempre el tema de fortes discussions.

Tot això es manifestava també en el fet que al meu germà li donaven més llibertat. Quan anàvem a ballar, el meu pare li deia: si pots tocar-ne sis, no en toquis tres; però deia a la meva germana: compte, que no et deixis tocar.

El pare procedeix d'una família humil i sempre ha hagut de lluitar. Ara ja ho té tot fet. La mare, en canvi, era una nena bé que mai no havia treballat. Les relacions entre ells han donat molt poc de si, els ha mancat compenetració. Aquestes relacions difícils m'han fet a mi més exigent a l'hora d'escollir la meua parella, m'han fet reflexionar.

Quan tenia 8 anys, els meus pares es van canviar de domicili i em deixaren interna en un col·legi de monges fins als 14 anys. El primer de BUP també el vaig fer interna, en un altre col·legi, i després, fins als 18 anys, vaig estar a casa d'una tia. Després vaig viure sola a la casa que visc ara.

Araestic fent el quart de Psicologia i em va costar decidir-me perquè el meu pare estava obsessionat recomanant-me que estudiés Medicina; però jo veia que no servia i vaig tardar un temps abans no em vaig decidir. Les assignatures que m'agraden més són les relacionades amb la pedagogia, fracàs escolar, escola, mètodes d'ensenyament....

Prefereixo estudiar que treballar perquè l'única cosa que m'agra-

quan tenia 18 anys, vaig treballar al psiquiàtric durant dos anys i a l'estiu sempre he fet classes.

L'atur és un problema de la societat mateixa i del sistema polític. No veig quina solució pot tenir.

Tota la informació sexual l'he rebuda de les companyes del col·legi i de les professores, que ens van explicar l'aparell genital. El que fa referència a l'acte sexual ho vam preguntar al capellà. Sobretot és ara quan me n'adono de la pobresa de la informació rebuda; i és precisament ara ^{que m'hi} que és el que més he odiat de la meua educació. Tot el que es refereix al sexe, tant a casa com a les monges, ho veien negatiu i destructiu. Tot ho veies pecat i la influència religiosa m'ha marcat fins que, reflexionant, vaig dir: tot és una mentida.

Vaig sortir amb un noi de forta formació religiosa i tot ho vivia com un pecat. Em penso que els seus pares eren de l'Opus. A ell li agradava que em banyés amb biquini, però quan venia el seu pare em demanava que em posés el banyador. I jo només tenia 15 anys. Em vaig plantar i vaig continuar posant-me el biquini i el seu pare ni em mirava.

Quan vaig començar Psicologia, m'ho vaig replantejar tot i vaig deixar d'ésser tan moralista i vaig començar a dubtar de tot. Als nens se'ls ha d'explicar tot el que preguntin i el que poden entendre a la seva edat. A un fill li explicaré tot mentre ho pugui entendre: no crearé un clima de prohibició, de dolenteria, com ho van fer amb mi.

La sexualitat és important per a la joventut i crec que és l'època en què s'ha d'anar més preparat, perquè la sexualitat és la capacitat de relació amb un altre emotivament i físicament. I els mètodes anticonceptius formen part de la informació sexual.

L'homosexualitat és normal i, per una noia que vaig conèixer al psiquiàtric, puc dir que les qui la practiquen són molt sensibles. La masturbació, encara que no la vegi com un pecat, tampoc no la

considero favorable i a la sexualitat en grup no li trobo sentit.
La sexualitat és entre dos.

Estar casat i tenir amant és una falsedat. És una manca de respecte.
És molt diferent d'una relació sexual casual fora del matrimoni.

La prostitució és una manca de maduresa i moltes persones s'hi han de dedicar com a mitjà de vida.

Existeix la necessitat de poder avortar lliurement i si no existís el divorci jo no m'hagués casat.

A mi em costaria d'acceptar el fet de no tenir fills. És un instint en mi donar a algú el que penses que no has tingut. Viure amb algú suposa compartir-ho tot i busco en la convivència una compensació afectiva, una amistat, un punt de suport, poder donar-me a algú.

Em penso que, a causa dels anys d'internat, sóc molt individualista i no he pertangut mai a cap grup ni associació. Això ho he trobat a faltar. No em sentia identificada amb la meua família i m'ha faltat l'afecte. Això ha influït en el fet que em casés tan jove. No tenia pressa per casar-me: l'important no era el matrimoni, sinó estar lligada a algú. Amb tot, el matrimoni t'acaba de donar aquesta seguretat, encara que no per això crec que tingui el marit per a tota la vida, però em dóna més seguretat que quan vivem junts.

Políticament, crec que sóc molt idealista o molt anarquista. He valorat més el socialisme sense saber exactament de què és el que suposa. Vaig votar perquè els meus amics m'acusaven de la meua inhibició i no volia veure'm acusada.

El meu pare és antireligiós, però creu que hom s'ha de casar per l'Església i batejar els fills perquè la societat ho exigeix. Em vaig casar per l'Església per evitar un conflicte amb el meu pare. Només crec en la religió del respecte d'un mateix i dels altres i és per això que no enviaria els meus fills a un col·legi religiós.

No bec alcohol. És la droga dels pobres i les seves conseqüències poden arribar a ésser tan dures com les de la droga forta. L'alcoholisme és fruit d'una manca de cultura i d'una manca d'informació. És un problema social i la persona té un marge de llibertat.

Tampoc no m'he drogat; he conegut alguns casos quan treballava al psiquiàtric.

No es té en compte els joves i tot el que es munta no és altra cosa que un negoci. Els moviments punk, hippies, etc. són contraculturals que tenen el seu efecte en la societat. La música de la joventut és molt agressiva.

El delinqüent és un desviat i s'haurien de buscar alternatives laborals perquè la presó és una escola de delinqüents. Per altra banda, els hospitals psiquiàtrics ens tranquil·litzen la consciència, però no cobreixen les necessitats de les persones que s'hi troben.

Si no existís la mort, la vida no tindria sentit: és bonic arribar a vell i morir. Em sap greu la mort quan és per accident i és d'una persona jove. És una injustícia, em fa sofrir i em fa mal.

La llibertat és la potencialitat d'ésser un mateix i d'escollir. És fonamental.

És necessari saber estar sol.

La vida té sentit en tant que la sento. Té sentit en ella mateixa.

HISTÒRIA 14

És una noia de 19 anys que viu en una família d'uns pares de prop de 50 anys. Els avis materns en tenen quasi 80. Hi havia també, a la llar, una germana que és professora d'EGB i que, des dels 22 anys, viu fora de la casa.

Viu en un poble no aïllat d'un nucli urbà, en una casa de planta i pis de propietat.

Es troba a l'atur i li agradaria treballar els matins, i les

tardes anar a classe per no haver de demanar peles a casa. No tro-
ba feina perquè no n'hi ha o perquè demanen coses que no sap fer.
Diu: és molt fotuda la situació, tant de bo tothom tingué feina.
El matí fa la feina de la casa i les tardes va a Girona a estudiar.

Va estudiar EGB i BUP fins a segon. Va plegar per anar a tre-
ballar perquè no tenia ganes d'estudiar; no veia que se'n sortís
bé. Actualment estudia idiomes a Girona: francès, anglès i català.

Abans, per la influència dels pares, practicava la religió i ho
feia per inèrcia. Després, et plantejes si et convé o no i ara
vaig a missa perquè m'obliguen; però si no m'obliguessin alguna
vegada hi aniria voluntàriament.

Suposo que crec en Déu i suposo que és aquest que diuen. Crec
que va existir, que era una persona collonuda. Si és Déu o no, no
ho se. Penso que s'ha de creure en algú! Però no enviaria un fill
meu a un col·legi religiós, per la influència que poden fer sobre
les persones.

Els pares, mentre vagi a missa, ja estan contents; però he tin-
gut discussions amb els avis i quan m'havien de confirmar tota la
nit vam estar discutint el mateix. No crec en els capellans perquè
no veig clara la seva funció.

De política no hi entenc gens, però penso que els extrems no són
bons. El socialisme va bé a nivell municipal, però no a l'estatal.

La informació sexual l'he rebuda de molts: la mare, els amics,
la televisió, els llibres; però no suficientment i voldria saber
més coses. La informació s'hauria de fer en conferències perquè la
sexualitat és la forma de comunicació més important d'afectivitat
i de plaer que hi ha. Jo he tingut relacions sexuals.

Els mètodes anticonceptius els conec, però s'haurien d'explicar,
perquè les relacions sexuals es troben condicionades per la por a
l'embaràs. L'homosexualitat no és patològica; la masturbació no em
sembla malament; la sexualitat en grup no em fa il·lusió; sí a les
relacions sexuals sense matrimoni.

Caldria que existís el dret a l'avortament, però depèn de la persona i les circumstàncies.

Em donen 1.000 ptes. a la setmana, però els comptes no surten: 400 la discoteca, 250 el cinema, 330 viatges en tren i 400 en tabac. Els que falten els trec d'estalvis fets del treball de l'estiu i de regals d'aniversari, Nadal, etc.

M'agrada molt saber com és la gent i m'agrada sortir de nit. Vaig a la discoteca perquè hi va la colla i m'agrada perquè és un món diferent, allà marxo una mica i m'encanta la música forta.

L'alcohol i les drogues, abans sí i ara no. En principi, ho fèiem en grup, per provar-ho, i, després, m'hi vaig acostumar. L'efecte de la borratxera és terrible. És un problema personal i social.

A casa m'hi trobo bé, però, com que sempre hi ha crits, marxo. Si marxen els avis, hi pot haver diàleg. Els problemes els parlo amb la mare i la germana primer i si en parlo al meu pare és després.

Només fa dos anys que en puc parlar.

El pare és autoritari i la mare llunàtica i la seva infantesa no ha estat feliç.

El context social emmarca la delinqüència i, segons on arribi, és un perill.

No vull pensar en la mort. La soledat és trista i maca segons com estàs. Em fot saber que cada dia em queda un dia menys de vida. La vida s'ha de viure ben viscuda.

HISTÒRIA 15

És un noi de 15 anys, fill d'un matrimoni de 40 i amb una germana d'11 anys. El pare és un petit empresari d'una empresa de més de 40 treballadors i té l'habitatge sobre l'empresa; un àtic molt espaiós i tota la casa és de propietat. Habiten un poble desconectat de tot nucli urbà important. La situació socio-econòmica és més

aviat alta.

L'interlocutor va estudiar l'EGB en un col·legi religiós del poble i, després, en començar el BUP, ha anat a un internat fora de la població perquè els pares deien que estava més controlat. Ara fa el primer de BUP i li agrada, encara que pensa que a l'Institut potser no el tindrien tan lligat. La idea seva és arribar a COU i posteriorment deixar els estudis perquè, definitivament, no li agrada estudiar. Vol treballar a casa amb el seu pare. Els estudis són cars, perquè paga 16 o 17.000 ptes. al mes.

Dels pares, només la mare va fer estudis administratius. Ells serien diferents si haguessin estudiat.

La relació a casa és intensa i més al migdia que al vespre, que sempre hi ha la televisió posada. Els pares són autoritaris quan ho han d'ésser i quan hi ha un problema l'interlocutor no l'explica a ningú. La infantesa ha estat molt normal i els pares havien castigat i pegat molt. Ara hi està més bé. Els estius l'interlocutor treballa a la fàbrica perquè li agrada.

L'afecció a la política és una constant a la família i la situació actual a Espanya és un merder. No sóc socialista, sinó nacionalista: Convergència o Esquerra Republicana. Sóc català i no vull dependre de Madrid.

Sóc catòlic, però m'agradaria ésser protestant perquè els catòlics remenen massa luxe. Els protestants són més senzills. La religió és una droga per al poble: quan es mor algú, és un calmant. Jo vaig a missa perquè hi haig d'anar, no sóc gaire religiós i a casa m'hi fan anar, sobretot la mare perquè al pare tant li és. Creure en Déu és necessari: és un protector i confies en ell. L'Església ja m'agrada tal com és i és on es dona el missatge. El que no m'agrada gens és l'Opus, només volen calés.

Jo no portaria un fill meu a un col·legi religiós. Jo hiestic bé perquè passo del que em diuen; altrament em tornaria boig.

Quan vaig començar primer d'EGB el meu pare em va fer estudiar

piano i solfeig i ara estic a quart de piano i a cinquè de solfeig; m'agrada i li agraeixo molt que m'ho fes estudiar.

Sobre la sexualitat, ja m'he assabentat de tot. El pare m'ho va voler explicar, però jo ja ho sabia perquè ho vaig aprendre als 12 anys dels amics i el col·legi. Els pares ho solen fer massa tard.

La família té una raó d'ésser i és millor una parella estable. A mi no m'agrada la soledat i no viuria mai sol.

Jo dispenso de diners, els suficients. Cada setmana em donen 200 pessetes i en tinc de sobres. Estic associat al grup sardanista i sóc del moviment de joves parroquial. Quan tinguem 16 anys, ens volem fer escoltes: ens agrada el moviment perquè hi ha intercanvi d'idees i es pot parlar seriosament.

No bec ni fumo. L'alcoholisme no el veig com un problema gros i les drogues són calmants per treure's els problemes de sobre passant-ho bé. No necessito drogar-me.

Vaig amb una colla de 7 o 8 nois i no anem mai a la discoteca ni al cinema i a casa m'han donat sempre el que he demanat si han vist que m'anava bé.

La meua afecció són els cotxes. Les motos ja no m'agraden. En vaig demanar una que els meus pares no em volgueren comprar perquè tenien por que em fes mal. Jo em considero un nen gran. Els joves poden fer altres coses que jo no puc fer i ja hi arribaré i tindré més llibertat.

Hi ha diferència entre els joves i els grans perquè tot plegat ha canviat molt i quan no s'entenen per la manera de pensar, els grans han d'entendre que ara és diferent i que ells van viure una altra joventut.

No em sento lliure, però ho seré quan sigui més gran.

És una noia de 18 anys que viu amb els pares, que tenen prop de 60 anys, i una noia soltera de 34 anys que fa les feines de la casa.

Ella té quatre germans grans, tots casats i amb carrera universitària. El pare és metge i la mare només té els estudis primaris. Viuen en un poble gran connectat amb nuclis urbans.

Els estudis són molt importants perquè la personalitat depèn de l'educació i el fet de viure en una família amb una determinada mentalitat influeix molt seriosament. Jo acabo de fer els exàmens de Selectivitat i vull fer Clàssiques. Vaig dubtar entre filologia Catalana o Clàssica i crec que aquesta té més sortides: m'agraden més les assignatures de lletres, en general.

A primer d'EGB una professora em deia que era tonta i m'ho vaig creure. Al curs següent, ja vaig veure que no. Vaig estar 12 anys en un col·legi religiós i al principi em semblava bé, però després vaig veure que l'ensenyament no era prou bo i em van estar fent cursos.

M'agrada més estudiar que treballar, perquè la vida d'estudiant és més interessant i variada. Estudiant veus que progresses i fas coses diferents, tens més satisfaccions que al treball que podria fer ara. El meu futur professional, si no em suspelen, serà el de fer classes.

Hi ha poca convivència a casa i, malgrat que la mare no tingui estudis, potser té més cultura general que el meu pare; ell sempre diu moltes barrabassades, sobretot parlant de política i, al final, ens empipem. Amb la mare hi ha una relació, però amb el pare, encara que no hi hagués la televisió en tot el dia, tampoc no n'hi hauria.

Els meus problemes els explico segons els tipus: a una amiga, a la mare o a un germà. La mare és liberal, però el pare és autoritari, més aviat cridaner. Els pares s'han preocupat més pels estudis dels fills que de les filles i jo, personalment, em sento mi-

made perquè, per motius econòmics, els meus germans no podien fer els viatges i altres coses que jo faig.

La meua infantesa ha estat relativament feliç, però ara sóc molt més feliç que de petita. Suposo que és perquè em sento més segura de mi mateixa. Una de les meves aspiracions és ésser independent i valer-me per mi mateixa. Quan era petita, estava molt a la mercè de les senyoretes del col·legi que eren com uns déus, i després ho he anat superant. La meua família ha anat canviant i jo he anat canviant amb ella i crec en la família institucional, entenent que no necessàriament hi ha d'haver el matrimoni amb papers. M'agradaria viure en una residència d'estudiants per conèixer gent de diferent tipus. Jo sóc molt introvertida i viure sola no m'aniria bé. No coneixeria ningú. Després de l'època d'estudiant, m'agradaria viure sola perquè hi ha molt tipus de relació i en la relació més íntima busco comprensió i estimació. En això sóc molt utòpica.

Del treball no en puc parlar perquè no en tinc experiència. Hi ha gent que necessita treballar en diverses feines alhora per viure, però depèn de les condicions perquè socialment, no havent-hi feina per a tothom, no ho veig bé. Pel que fa a l'atur, no m'ho he plantejat massa i només veig que els sindicats i els empresaris es van passant la pilota i tampoc no és això.

S'ha de donar una informació sobre la sexualitat i haurien d'ésser els pares, però, atesa la mentalitat dels meus, no crec que ara hàgim d'asseure'ns i que m'ho expliquin tot. Ha d'ésser com una cosa més i, de la mateixa manera que a l'escola t'expliquen l'aparell digestiu, t'haurien d'explicar el reproductor.

Els mètodes anticonceptius no solament s'haurien de saber, sinó que fins i tot s'hauria de tenir coneixement d'on es poden trobar i no ésser un tabú. A cinquè d'EGB ens van passar unes diapositives, però van muntar un teatre i la senyoreta ens va fer un rotllo abans. A mi m'agradaria saber més coses.

Per^a la joventut, la sexualitat té importància, però s'ha miti-

ficat. Ha estat massa un tema tabú i, com que està lligada a la biologia o fisiologia i a la moralitat, per això és difícil. Jo no he tingut mai relacions sexuals.

Sobre l'homosexualitat no tinc res en contra. En totes aquestes coses hi ha la moralitat pel mig i, si estàs mirant la tele i maten una persona, ningú no diu res. En canvi, si surten dues persones al llit, et tanquen la tele. Jo he estat educada d'una manera i aquesta educació influiria en la meva actuació, suposo que em sentiria culpable. Per altra banda, hi ha la societat i, encara que les generacions actuals diguin que sí, sé que si jo fes qualsevulla cosa, els primers a recriminar-me serien els joves de la meva edat. És per això que les relacions sexuals sense matrimoni em fan por; si quedés embarassada seria un problema que, si no hi hagués aquest perill, seria més fàcil.

A mi m'agradaria tenir la meva carrera, ésser independent i no viure amb ningú, tenir una persona que l'estimés i tenir relacions de tant en tant; però haver de viure tot l'any amb una persona.... M'agradaria tenir una parella estable; però a temporades, encara que sé que això és una utopia i no ho podré fer. Si tens fills, que és molt bonic, és fer-los una jugada, si no els dones una parella estable.

No sé pas en quina ideologia m'enquadro, ni sé quin partit votaria; no m'agraden. Votaria un partit catalanista.

A casa són catòlics, molt dogmàtics; però sense gaire contingut. Per la meva banda, va haver-hi un temps que no creia en res i ara no sé ben bé si Déu existeix o no. Em poso de mal humor si m'ho plantejo. Si hi ha Déu, no el veig pas com el presenten els catòlics o els musulmans; en tot cas, m'acostaria més a un tipus de divinitat com les gregues, que no són totpoderoses: si Déu fos totpoderós no existiria el diable. Els déus grecs tenen defectes i d'aquesta manera els homes són més una imatge de Déu, encara que jo crec que, en cas que existeixi, hauria d'ésser al revés.

De petita creia perquè m'ho havien dit, després vaig ésser atea
convençuda i ara sóc agnòstica. M'he anat fent preguntes i m'ha in-
fluit un mossèn que ens feia classe de religió i els seus plante-
jaments eren tan absurds que els havies de qüestionar per força.
També m'ha influit estudiar i el que m'agradin les Clàssiques: quan
més aprenc, més em distancio del catolicisme. És per això que no
portaria un fill meu a un col·legi religiós, perquè els omplen mas-
sa el cap. I a casa he tingut problemes per les creences: al prin-
cipi anava a missa si no em volia sentir culpable; després, sense
sentir-me culpable, hi anava per la família. Actualment, no hi vaig
i em sap greu perquè la mare pateix i li fa mal, però haig d'ésser
jo.

Pertanyo al centre excursionista, el club natació, el club d'es-
quí... Al primer hi he trobat una relació personal, però no massa
profunda.

No bec alcohol, només de tant en tant. Ben trompa no hi he que-
dat mai, només una mica alegre, i és molt divertit.

Hi ha diferència entre l'alcohol i la droga; però no entre un
alcohòlic i una drogaaddicte. És més fàcil caure en l'hàbit amb
la droga que amb l'alcohol i no és el mateix beure un vas de whis-
ky que injectar-se heroïna. Si es prohibís totalment, serviria de
negoci per a molta gent i de ruïna per a uns altres. És un proble-
ma individual i és un perjudici social perquè hi ha un nombre ele-
vat d'alcohòlics.

La majoria de les coses les faig sola i m'agrada de fer-les sola:
llegir, esquiar, excursió, banyar-me. Hi ha coses que s'han de fer
en grup i també m'agraden; depèn del dia que em va bé anar amb gent
o no, encara que no ho programo mai.

Els joves i els grans són, certament, dos mons a part. Les idees
canvien i, fins a un cert punt, no s'entendran mai. Es pot arribar
a una coexistència pacífica. El que canvia és l'època i no la joven-
tut, perquè les idees de la joventut són les de l'època.

D'entre els moviments radicals n'hi ha que agafen la seva filosofia i és una manera d'agafar-se la vida, i d'altres que ho fan per mimetisme; aquests deixem-los córrer.

La delinqüència és una forma de protesta social involuntària. És el senyal que aquella societat té defectes. La protesta no és voluntària, ja que el delinqüent no ho és voluntàriament: és la societat la que el porta.

En la mort procuro no pensar-hi; altrament em poso de malhumor. La solitud té una part positiva, que és estar sol; però una part negativa, que és sentir-se sol.

Pel que fa a la llibertat, no existirà mentre siguem esclaus de nosaltres mateixos. És una utopia. Jo crec en la independència i en valer-se per un mateix. El sentit de la vida és tenir il·lusió.

144

RECOPILACIÓ DE LES HISTÒRIES TENINT COMPTA DE LES VARIABLES FONDA-
MENTALS QUE LES DIFERENCIEN.-

Nº Història	Sexe	Estat	Residència
1	H	16	Poble no aïllat
2	D	15	Girona
3	H	16	Poble no aïllat
4	D	21	Girona
5	5 H	21-25	Poble no aïllat
6	H	17	Poble aïllat
7	D	21	Poble aïllat
8	H	19	Girona, marginat
9	H	17	Girona
10	D	21	Poble no aïllat
11	4 D	14-18	Girona, marginades
12	H	21	Girona
13	D	21	Girona
14	D	19	Poble no aïllat
15	H	15	Poble aïllat
16	D	18	Poble no aïllat

5. INDUCCIONS I GENERALITZACIONS. SIMBOLOGIA DEL MÓN JUVENIL.

La lectura atenta dels continguts de tots i cadascun dels relats ens han dut a hores i hores de reflexió col·lectiva. El material se'n anava acumulant sobre la taula i les idees, contrastades i analítiques, anaven aclaparant fins a cert punt la nostra minsa capacitat. De tant en tant, les dites dels nostres interlocutors eren tan suggerents, que l'anàlisi derivava, mig inconscientment, cap a judicis de valor i de contrast que pecaven de manca d'objectivitat; tenien el pecat original de voler fer dir al jovent entrevistat allò que mai no havien volgut expressar. L'avantatge del treball en equip i de la contrastació constant de les pròpies opinions exposant-les a l'atenta lectura del col·lectiu de treball, es tradueix per la força mateixa dels fets en una mena de catarsi col·lectiva que ens purificava d'allò que podia presentar certs perills: la fugida cap a elucubracions que ens haguessin pogut fer oblidar el jovent que teníem davant nostre amb tot el seu realisme i el seu viscut, amb totes les seves accions i reaccions davant la realitat que els havia tocat viure.

Sistematitzar tot el que ha estat dit no és pas fàcil. La transcripció literal de les acalorades discussions viscudes no hagués tingut cap interès. Calia donar forma a uns continguts, trobar una morfologia de la reflexió i el llenguatge, posar en relleu la idea fonamental que ha estat expressada enmig de l'aclaparador contrast de parers. En una paraula, sistematitzar aquest material és una vertadera obra d'artesanía.

No cal oblidar l'objectiu fonamental d'aquesta recerca, que no és altre que la descoberta de la simbologia del jove gironí avui i aquí, verbalitzada per ell mateix, intentant de guardar fidelment l'expressió semàntica de la seva dita i el context en el qual ha estat dit i expressat. Cal reconèixer que aquesta tasca no és pas fàcil i que, enmig de les dificultats empíriques, cal

tenir la fita posada en el poder de generalització i de la inducció científica que el perfil del jove gironí presenta avui.

La nostra sistematització intenta seguir els passos més importants del diàleg sostingut amb els nostres joves i és per això precisament que intentarem, expositivament, de seguir una certa lògica dels diversos moments del nostre diàleg. Però no es pot caure fàcilment en la temptació de compartimentar segregativament la vida dels nostres joves. Malgrat que, heurísticament, hem d'ordenar forçosament el nostre discurs, i per mor de la claredat, hem de segmentar en capítols diversos la vida dels joves, cal pensar en la unitat que hi ha darrera de totes aquestes verbalitzacions. Quan parlem de treball, difícilment es pot deslligar de la cultura, quan parlem d'aquesta no la podem separar dels significats del temps ^{de} lliure i quan raonem sobre aquest som incapaços de considerar-lo independentment de la pertinença a un món juvenil que emmarca, totalitza i li dona una globalitat a tot l'estar i l'ésser juvenil.

Començarem per les coordenades que lliguen el món del treball i que hi incideixen. Continuarem amb l'anàlisi del món cultural i ideològic dels nostres joves. Intentarem seguidament analitzar tot el que es refereix al temps de lleure. I acabarem per veure les postures dels joves davant la gent gran. Repetim-ho, tot plegat és completament indeslligable d'una unitat essencial i sòlida que no és altra que l'ésser jove avui i aquí, a Girona i les seves comarques.

5.1. EL TREBALL.-

5.1.1 EL TREBALL DINTRE D'UNA JERARQUIA DE VALORS.-

5.1.1.1 PREFERÈNCIES DEL TREBALL SOBRE L'ESTUDI O DE L'ESTUDI SOBRE EL TREBALL.-

Independentment de l'edat, el sexe o el lloc de residència, els

nostres joves manifesten una clara tendència a prioritzar el treball sobre l'estudi. No sembla pas que es tracti d'una preferència valorativa, sinó més aviat una tendència d'ordre pragmàtic. Es tracta de cobrir unes necessitats creades pel món en què viuen i condicionades per un futur que és molt poc clar.

Aquesta jerarquia s'estableix a partir d'una realitat de fons que, en certa manera, possibilita i determina una necessària jerarquització: la manca d'estímul de cara als estudis, lligada estretament a una conseqüència lògica que serà com inevitable: la constatació d'un important fracàs escolar.

El curiós és constatar que aquesta priorització del treball va lligada als qui tenen la condició de treballadors o, almenys, que han pogut accedir a una feina i els qui es troben condicionats a l'espera d'un treball i, per tant, que estan a l'atur.

Les verbalitzacions d'aquesta jerarquia són moltes:

"A mi m'agrada viure aquí, No penso estudiar més; encara que volia fer ensenyament professional. Si m'hi apuntava, potser després la feina no em deixaria estudiar. Potser l'any vinent m'hi apunto.... De triar treballar o estudiar, prefereixo treballar. No m'agrada estudiar... El més segur és que no estudiaré més...". (H 1).

"Què m'agradaria fer? Jo no tinc mal cap; però m'agrada més fer un ofici..." (H 3).

"Jo aprenc més treballant que estudiant. Em passen les hores volant perquè m'ho passo bé..." (H 6).

"Formación Profesional está bien para pasar el rato. Un tío que vaya a estudiar F.P. ya pierde esos años; o sea, si son cuatro años del curso de operario pa electricista, está trabajando cuatro años de electricista; tú no me vas a decir que no sabe más el tío que está trabajando que el tío que estudia, ¡a ver! No te dan el título; pero ten en cuenta una cosa: que ese tío que haya estao trabajando siempre, aunque no esté en una empresa, tendrá trabajo

por su cuenta; en cambio, el tío que tenga el título, sí, tendrá el título, però ¿qué?. Yo estoy seguro que sé mucho más del trabajo ese que estuve cuatro años, sé mucho más de lo que saben ahora de cualquier curso. Y llevo ya un años sin trabajar... (H 8).

"I vaig dir a casa: aniré al Vicens Vives. Però, a més de les tres tombades, em volien fer fer les altres obligatòries i ho vaig deixar córrer. Vaig dir a casa que preferia treballar a casa als matins i a les tardes fer estudis més pràctics, com banca, informàtica, francès. I segurament faré anglès... M'agrada treballar: si treballo el que m'agradí ho faré sense adonar-me'n. Vull trobar un treball així: que pugui mantenir la família i que el faci sense adonar-me'n (H 9).

"Mi madre tiene interés en que estudie, pero sabe que no puede pagarme ciertos estudios; todos son muy caros... Mientras tu continúas estudiando, en casa continúan los mismos problemas. Y no ves futuro en los estudios porque duran muchos años" (H 11).

"Penso arribar fins a COU; però després no vull estudiar més; no vull fer carrera, no m'agrada estudiar. Vull treballar a casa amb el meu pare"(H 15).

En un context de primacia del treball sobre l'estudi, ens sembla significatiu que només hi hagi dues excepcions; és a dir, dues persones que tenen posades les seves preferències en l'estudi per damunt del treball. Es tracta de dues noies que manifesten, per la seva banda, una certa maduresa de pensament, una concreta adultesa. Són dues persones que ja estan fent estudis superiors i que han pensat molt. I, per altra banda, a nosaltres ens fa creure que aquesta forta estimació pels estudis es correspon amb persones que han assolit un cert èxit en els seus resultats escolars. Precisament, en contraposició al fracàs i decepció ostensible manifestats pels qui prioritzen el treball sobre l'estudi.

"Prefiero estudiar a trabajar porque quiero llegar a ser lo que yo quiero y para eso necesito los estudios... Hago este trabajo

para pagar mis estudios...." (H 4).

"Prefiero estudiar que trabajar" (H 13).

5.1.1.2 ATÈS EL FRACÀS D'EGB I BUP, LA SORTIDA ÉS EL TREBALL.
AQUESTA SORTIDA ESTÀ CARREGADA D'ANGOIXA.-

A la joventut no és pas l'hora de fer grans planificacions de cara al futur: és qüestió d'agafar el primer que trobes.

Ens sembla que aquesta situació de fet canvia radicalment el que podia haver succeït en temps pretèrits, en els quals les coses es plantejaven de manera força diferent. Aquells consells passats que tant sovintejaven ("no et preocupis", "ja ho veurem", "ara espera"....) avui dia ja no són possibles i, àdhuc, abans els pares asseguraven així mateix el cobriment de certes despeses.

Ara, en aquests moments, estudiar no comporta pas necessàriament ésser més. L'escola no compensa el jove, puix que simplement va fent. I aquest desencantament afecta tant els pares com els fills.

Tot gira entorn del mateix: val més l'immediat que és segur, que el futur que és incert, i, en la comparança de treballar o estudiar, es tira pel camí més immediat i concret.

És una altra nota que suposa una important variació respecte al passat, moment en què es prioritza l'estudi com a via per ser alguna cosa i poder garantir el futur.

Les pressions del sistema de vida actual pesen molt i avui dia el que veritablement es cotitza és el triomf i el que realment més s'aprecia és d'allò que n'hi ha menys; és a dir, el treball. És per tot plegat que s'acaba fàcilment en la convicció que tenir un títol no serveix per a res.

Es viu el desig d'una feina de manera molt angoixada. És per això que els aturats diran: "La juventud, hoy, está más crecida: quieras o no quieras te haces ilusiones, aunque sea para ir a fregar suelos"; "La situación es desesperante. Yo necesito un trabajo..."

necesito ganarme el pan y no chupar de mi madre... Es necesario que me abra paso" (H 11).

Es valora molt el present en tant que garanteix el futur. Des d'aleshores, tot el que és llunyà és també incert, preocupant, angoixant.

La seguretat només pot néixer en aquell que ho té tot resolt i aquesta sensació de tranquil·litat li permet de traçar uns plans. És el cas de la història 15 que, amb la necessitat d'alliberar-se de la mare, "vol treballar a casa amb el seu pare". De fet, trobar una continuïtat a casa és el que li dóna aquesta aparent seguretat i és per això que pretén afirmar-se en el treball del seu pare, prescindint, si cal, de les seves preferències o opcions personals.

Amb tot, aquesta oportunitat de seguir l'activitat productiva del pare no varia pas la reacció de desànim i d'angoixa general que s'observa en els joves davant la sortida laboral.

5.1.1.3 DEPENDÈNCIA DE LA FAMÍLIA.-

Hi ha els qui, quan s'inicien en el treball, encara depenen de la seva família afectivament i de fet. Aquesta dependència de la família s'allarga, precisament a causa de la manca de perspectives. Des d'aleshores es constaten àdhuc unes solidaritats amb els pares que semblen impròpies d'una joventut que, per altra banda, demostra en la seva activitat diària una concreta alliberació de les cadenes paternes i materns en tants d'altres aspectes.

"L'inconvenient de viure aquí és per la casa; més que res treballarem per la casa. La vam arreglar perquè queia a terra i vam dir: saps què? anirem a viure allà, així gaudirem de la casa...

(Els meus pares) ara estan nerviosos amb la feina... El tenim arrendat i, si hem de canviar, cal replantejar-s'ho tot... Si ho hem de deixar...." (H 1).

"M'agradaria treballar de dues coses: de mecànic o agomblar animals; m'estan buscant alguna cosa per començar" (H 3).

"Vaig anar a l'acadèmia, no per trobar feina, sinó que a casa meva m'obligaren perquè volien que estudiés... Vaig anar a l'acadèmia per tenir els meus pares contents..." (H 5).

"La mort del pare no m'ha influït, però segur que, si hagués estat viu, jo hagués ^{continuant} estudiant... La meva mare em deixa fer el que vulgui sabent el que faig, sense passar-me. Això no vol pas dir que li expliqui tot!" (H 9).

"Els estius treballo a casa, ajudo el pare a la fàbrica; m'agrada molt" (H 15).

No hi ha ningú que pugui fer plans de futur i es viu la realitat amb una notable manca de perspectives. El moment present marca i, en certa mesura, acaba ensorrant. Aquesta és una actitud massa generalitzable i l'excepció no ens pot fer variar absolutament l'afirmació:

"M'agradaria treballar menys hores, però un dia o altre ja ho podré fer: no em vull passar la vida com una màquina. Jo espero ésser oficial de 3^a, a vegades penso si seré empresari; però no ho sé...." (H 6).

5.1.2 LA DEFINICIÓ DEL TREBALL.-

5.1.2.1 NO ÉS TREBALLAR PER CASA.-

Què vol dir treballar? Senzillament, exercir una activitat laboral a compte d'un altre i que doni una certa retribució. Quan aquests dos elements no intervenen, el treball no mereix pròpiament aquest qualificatiu.

"Amb el meu patró, el meu pare, ens entenem. Encara que no tinc un sou fix, quan necessito diners, els haig de demanar. I me'ls donen. És això el que m'empenya de no treballar...." (H 1).

SE SENTIR EN EL MEDI.-

Realitzar-se personalment, en el llenguatge juvenil, equival a sentir-se més persona. Un dels components més necessaris per a aquesta "personalització" és fer el que fa tothom, és traduir les pròpies energies en una activitat que pugui ésser reconeguda pels altres. Quan s'arriba a aquests estadis, hom se sent més identificat amb el món que l'envolta i, per tant, no s'hi sent com un estrany. L'acompliment d'una tasca laboral és una via indispensable per tal que la lectura del propi tarannà sigui veritablement visible per a tothom.

"La situación es desesperante. Yo necesito trabajar, sobre todo para realizarme. Ya no esperas una profesión, sino el poder trabajar y poder realizarte... Es necesario abrirme paso" (H 11).

"Estamos en una sociedad de consumo y lo que necesitas es un trabajo para estar en el entorno.... Siempre he soñado en tener un pisito, en donde podrán venir mis amigos, quizás podré estar con un chico, vendrá mi madre, mi hermana.... También sueñas con poder ayudar a tus amigos si están en apuro. Cuando tenga trabajo, me verá más persona. Yo lucho por ser una mujer. El trabajo que además te realice es un sueño.....

Yo no trabajaba; pero yo tengo mi orgullo y, como nos hacían fregar, me decía: si las otras friegan el suelo, yo fregaré más y mejor; si friegan dos, yo fregaré tres. Yo tengo mi orgullo..." (H 11).

"Trabajo una hora diaria dando clases de mecanografía en un colegio. Es un trabajo eventual.... Creo que está muy bien pagado, pues en una oficina estaría trabajando 8 horas diarias y ganaría 30.000 pesetas y, en cambio, aquí son muchas menos horas. Claro que ganaría más sueldo pero no me compensa trabajar tantas horas, pues así me queda tiempo para ir a clases por las mañanas... Acerca del pluriempleo opino que no debería ser necesario. En ocasiones, las necesidades se las crea uno mismo. No haría horas extras

para comprarme una televisión en color" (H 13).

Aquest realitzar-se personalment està lligat també al fet que el treball no embruteixi la persona. Una cosa és la necessitat de posseir uns diners, i una altra molt diferent és la cobejança o la cobdícia que porta a la realització d'una gran quantitat de tasques per tal d'acumular innecessàriament les remuneracions. Sembla que es vulgui indicar com la realització personal està directament relacionada ^{amb} un cert equilibri entre necessitats i activitat laboral.

"Realizarme", "abrirme paso", "estar en el entorno", "verme más persona"... expressions que evoquen aquest desig d'autoafirmar-se i de sentir-se present en el context on es viu. Precisament perquè, en no tenir feina, es troben dificultats d'alliberar-se d'un sentiment real i feixuc de marginació social.

5.1.3.4 A TRAVÉS DEL TREBALL S'ADQUIREIX UN OFICI.-

Aquesta legitimació del treball hom diria que és pròpia del jove que viu en un poble petit, tenint en compte precisament els joves que han al·ludit aquesta dimensió.

En la simbologia d'aquests joves sembla com si l'especialització afavoreixi més fàcilment l'accés al món del treball. Aquí es refà encara el circuit que hem vist anteriorment que prioritzava per damunt de tot la possessió d'una feina.

"... Però, treballant, tens un ofici i tens bronques i això va molt bé..." (H 1).

"Quan vaig plegar d'estudiar vaig treballar un any i mig en una fàbrica i després vaig anar a aprendre a cosir i brodar. Vaig plegar de la torneria i al matí anava a brodar i a la tarda a cosir. A la fàbrica, vaig anar-hi per esperar que tingués 16 anys per anar a aprendre a cosir, perquè massa jove no hi pots anar. Sempre tens una mica d'experiència si ets més gran. El primer tre-

ball va suposar per a mi més calés. La feina que faig ara és la que m'agrada i de moment aniré continuant això. Hauria de sortir una cosa molt bona per deixar-ho" (H 7).

5.1.3.5 AMB EL TREBALL T'ESPAVILES, ARRIBES A LA MADURESA.-

Aquesta és una dimensió del nostre jovent que ens sembla totalment innovadora. La legitimació de l'activitat laboral neix nogensmenys de la voluntat d'assumpció d'una disciplina que t'obliga a afrontar la vida tal com és.

Sembla que aquesta visió es correspon a persones no massa brègades en el món del treball, però que almenys estan prou autoritzades, a partir de la seva pròpia experiència, d'evocar plenament aquesta dimensió de significació del treball.

Des d'aquest moment, el treball és vist sota el prisma de la necessària maduració de l'adolescent; i la resultant és molt clara: et fas gran, comences a ésser home perquè confien en tu i comences a sentir-te responsable d'alguna cosa. Les exigències que porta l'activitat i la responsabilitat laboral són ja només unes conseqüències que van connectades a la realització i a la posada en pràctica del que és exigit.

"... ^Però, treballant, tens un ofici i tens branques i això va molt bé..." (H 1).

"En començar a treballar.... vaig sentir més llibertat i que era més gran: Hosti! ja treballo" (H 6).

5.1.3.6 A TRAVÉS DEL TREBALL, CONEIXES LA GENT.-

El coneixement de la gent, ja sigui els companys, ja sigui les relacions socials que es nuen al si de l'empresa, és una legitimació que es desprèn directament del fet d'estar immers en el món del treball. Aquest coneixement de la gent és vist de forma

extraordinàriament positiva, tant si la relació personal generada és favorable com desfavorable.

"Madre mía, pues claro que he aprendido algo bueno en el trabajo. He sabido como es la gente, he conocido gente que no sabía cómo era y no veas, tío, y son gente muy buena, pero después no valen pa na, gente que namás miran por ellos.

El cheval ese, el Arro, era el único que me ayudaba. A lo mejor hacía alguna cosa que no estaba bien y venía y me decía: no tienes que hacerlo de esta manera o de la otra. Y venían los otros: Hos-tia, tío, el jefe que bronca te va a pegar; pero no me decían nada más. Y siempre así, los cuatro años siempre así. He aprendido a no confiar en nadie...." (H 8).

5.1.3.7 L'EXPERIÈNCIA LABORAL OBLIGA A TOCAR DE PEUS A TERRA.--

L'experiència laboral, per la seva mateixa duresa, ajuda a considerar les coses tal com són; és a dir, no tant en la dimensió idealitzada de la infantesa, sinó en la seva autenticitat mateixa i en les seves veritables dimensions. L'experiència laboral té una significació d'entrenament a la vida i de comprensió de les coses tal com són.

"He aprendido también a levantarme a las siete y media de la mañana, he aprendido a levantarme a las siete y media de la mañana todos los días.

La experiencia es positiva: se pasan los días más rápido y todo, se pasan los días más rápido, volando. Joder! también te haces fuerte, bueno según qué trabajos, pues te pones a escribir en una máquina y lo único que se hacen fuertes son los dedos, ¿no?, el trabajo ese es un trabajo que te hacía estar siempre despierto, siempre al aparato, ¿no?, que no,.... a la mínima que pasaba algo, tú allí para ver lo que pasaba, cosas así, siempre igual, siempre era lo mismo: levantarte a la siete, empezar a las ocho, plegar a

la una, empezar a las dos y media y plegar a la siete, y todos los días igual" (H 8).

"Mi madre... tiene artrosis y este trabajo le perjudica mucho la salud. Pero para ganar como un hombre, hay que trabajar como un hombre" (H 11).

L'experiència laboral ha servit, així mateix, per ensenyar com cal procedir en el món de les relacions laborals. És un entrenament que permet aprendre com cal comportar-se en els períodes posteriors a l'aprenentatge.

"En el trabajo que estoy ahora, estoy bien, ¿no?, también es catalán el tío; pero el tío ese es más bien parío. Trabajamos a nuestro gusto. El sabe que yo nunca he trabajado en la construcción y será por eso que no mete o no me da caña. Yo trabajo a gusto ahora. Lo que cobro ahora en un mes ¡vaya!, lo que cobraba en un mes en el taller ese, lo cobro en dos semanas en este trabajo. Ahora penco muchísimo menos. Cuando se dice pencar se penca, ¿no?; pero esta semana que estamos trabajando en la hidroeléctrica haciendo.... No me deja atropellar tanto como antes, hombre. Yo antes cogía y, cuando llegaba allí, si me decía de quedarme allí hasta las nueve, cogía y me quedaba como un gilipollas. Ahora no, cuando hago una media hora o así, le digo: ¡eh! esta hora me la tienes que pagar.

Cuando empecé en el taller tenía catorce años y ahora tengo diecinueve" (H 8).

5.1.4 LES CONDICIONS DE TREBALL.-

5.1.4.1 L'APRENENTATGE LABORAL ES UN PERÍODE D'EXPLOTACIÓ.-

Aquest és un lloc comú en la joventut d'avui: el període d'aprenentatge laboral presenta un quadre realment dramàtic. Hom s'aprofita dels aprenents donant-los feina sempre mirant els propis interessos i no els de l'aprenent; hom se n'aprofita a causa de les

condicions degradades a les quals se sotmet l'aprenent; hom se n'aprofita per la mateixa duresa de les feines a les quals deliberadament s'aboca a l'aprenent; hom se n'aprofita... És millor veure com ve expressada aquesta realitat pels mateixos joves.

"Jo vaig treballar de paleta un temps amb un home; però ho vaig deixar. Era un tiu que un dia em cridava que hi anés i un altre dia no, un dia hi havia feina i l'altre no.... Quan jo treballava de paleta, no estava assegurat, treballava a hores...

Amb el que vaig treballar, em feia servir de tot; per exemple, anar a netejar la granja i em pagava el mateix. L'últim dia deia: home, si vens avui. Perquè li interessava. A la nit, em va trucar i em va dir: no, és que he trobat un altre paleta que ho farà millor i tot. Dic: ahí, vale, si ho farà millor, doncs mira, que hi vagi. Jo em vaig empenyar perquè de mi no tenia cap queixa. Després, a l'endemà, ve i diu: va, vine a treballar: és que aquell m'ha fallat. Ara vols que vingui?. Li vaig dir que no m'interessava perquè potser durant una setmana treballaves un dia i a l'altre setmana, cap; en un mes, igual treballaves una setmana per dies" (H 1).

"Las condiciones ^ede trabajo han sido fatales: cuatro años pasando frío en invierno, pasando calor en verano y siempre lleno de mierda hasta los topes... Yo estaba de aprendiz, después entró otro que era catalán, venía apadrinado y.... a mí siempre me mandaban limpiar todo, él se iba con los otros mientras yo me quedaba en el taller limpiando; porque yo, si el taller no me lo he limpiado veinte veces en cuatro años, no lo he limpiado ninguna. Y es un taller grande: me sabía cada rincón del taller. Son la hostia...

Compañeros.... y otro que vivía en el Puente que también ple-gó porque estaba amargado, lo tenían amargado... y también me decía (el jefe) maricón de mierda....

El tío ese me dijo el día que fui a firmar los papeles -que ojalá no los hubiera firmado-, me dice: si no firmas, no te pago. Y

yo le digo: bueno, yo confío en usted, yo he estao trabajando cuatro años aquí y yo confío en usted. Y me dice: Bueno, bueno, pues firma. Firmé y después me quise enterar si estaban bien los papeles. Los llevé a un abogado y me faltaban casi cien mil pelas, me dió sesenta y ocho mil pelas menos y, qué iba a ir yo a pegarle la bronca y el tío te va a decir que te vayas a la mierda y tu agachando la cabeza....

Fíjate tu: iba a trabajar un sábado por la mañana cinco horas y me daba quinientas pelas. ¡Ya ves! ¿y después qué?. Lo bueno era eso: los trabajos peores, ¿no?, para el aprendiz. Y porque me metí un día allí en la fábrica de papel en una máquina, que allí no se quería meter nadie, y me hicieron meter allí. Yo no sabía de qué iba el asunto y me hicieron meterme allí a mí y aquello estaba más caliente que la madre que los parió; era un vaporizador de esos que tienen vapor dentro para sacar papel y yo allí sudando la gota gorda. Y el cabrón pegando la bronca.....

El hijo puta ese me tenía amargao, tuve un año amargao perdío, el penúltimo año, cuando ya dije: voy a pasar de esa gente y cuando me digan algo, diré: sí, sí; pero no veas tío, hubo un año que estuve a punto de plegar, lo puse en un... Había como un cuadro de enchufes y eso y estaban pintando y digo: este va a ser el último verano que trabajo. Imagínate tú, a veces llegaba allí, estaba por allí cerca, estaba serrando algo en la sierra eléctrica y al lado poníamos los hierros de pie, los trozos que sobraban un poco grandes que sobraban, los poníamos de pie, y yo estaba haciendo algo que me había mandado él. Venía cabreado, tiraba todos los hierros, sacaba todos los hierros de las estanterías y después me decía: ponlos bien. A mí, al único, los demás todos allí...." (H B).

En unes condicions objectives dolentes, sempre hi ha l'idealista que es compensa amb una bona quantitat de legitimacions i per la concepció d'uns somnis sobre el treball que el fan planificar a llarg termini amb un profund optimisme. És, una vegada més, una

voluntat mitificadora del treball que ^{hi} fa oblidar la duresa de la realitat viscuda al seu món d'aprenentatge.

"El meu treball consisteix a fer matrius. Vaig començar fa un any, més o menys, i m'agrada molt. Considero que cobro poc perquè sóc aprenent; d'aquí a dos anys ja en sabré i podré cobrar força més.... La feina que faig té perspectives de durar. Estic assegurat temporalment, per nou mesos; però no hi ha cap problema, perquè els contractes es renoven sempre. Som quatre treballadors, els dos amos i els dos aprenents. Fem feina per a fàbriques grans. Cada dia treballo unes dotze hores; si vull cobrar una mica les haig de fer; ells ho necessiten i hi vaig més per fer-los un favor, sobretot el dissabte al matí, que no tinc obligació d'anar-hi; però ells s'ho mereixen. Els amos són molt ben parits, són joves, m'hi trobo molt bé i no canviaria.... M'agradaria treballar menys hores, però un dia o altre ja ho podré fer: no em vull passar la vida com una màquina. Jo espero ésser oficial de tercera; a vegades, penso si seré empresari; però no ho sé...." (H 6).

5.1.4.2 S'ACCEPTEN LES CONDICIONS DURES PER NO PERDRE LA FEINA.-

Agradi o no agradi la feina, hi ha una idea fixa que és massa corrent i general per no elevar-la a una vertadera inducció: cal aguantar, cal tenir paciència, cal callar, cal sotmetre's a les dures condicions laborals, perquè la permanència a la feina és un gran valor que hom no es pot exposar alegrement a posar-lo en perill.

No és pas només una opció personal, sinó que el context en què es viu, entre la crisi i la necessitat, exigeix carregar-se de paciència per tal de mantenir el que, des de tots els punts de vista, es considera essencial.

"A la mateixa acadèmia van proporcionar-me el treball que ara tinc. El vaig acceptar per a tenir peles; però no m'agrada. És un

5.1.4.4 DES DE DETERMINADES PERSPECTIVES, NO S'ACABEN D'ENTENDRE LES RELACIONS LABORALS.-

Des d'una visió totalment forana i allunyada de la realitat de la vida laboral, hom observa algunes consideracions que semblen trobar-se plenament fora de la dinàmica mateixa de les contradiccions que comporta la relació laboral. Més que afirmacions moralistes, semblen la recerca desesperada de motivacions barates per tal de resituar totes les coses al seu lloc.

"Però pots defensar els teus drets, si l'empresari no compleix.

La gent és molt egoista i tots mirem per a nosaltres. Si els empresaris fossin tan malparits com diuen que són, passaria com els negres al Maresme, que pagarien a cent pessetes l'hora i tretze hores diàries de treball" (H 5).

"... ells ho necessiten.... ells s'ho mereixen. Els amos són molt benparits.... " (H 6).

5.1.4.5 ES VALORA MOLT LA FEINA FIXA I ESTABLE.-

Hi juga aquí d'una manera extraordinàriament forta la seguretat en la feina. És per això que hi ha qui no vol ésser autònom abans d'anar-se'n a la mili; encara que, volent-ho més segur, en definitiva, s'acaba perdent tot. La feina fixa i estable és una utopia a la qual tendeixen desesperadament els joves d'avui.

"A la fàbrica, si m'ho diguessin, no hi aniria, perquè després et foten a l'atur i això no interessa; m'interessa més feina fixa" (H 1).

"A mi em volien fer autònom; no, no volien fotre'm al carrer. Ells miren per a ells i tu mires per a tu; a mi no m'anava bé. No penso que sigui la solució" (H 5).

6 5.1.4.5 S'APRECIA, AIXÍ MATEIX, LA DIMENSIÓ CREATIVA DE LA FEINA.-

"De la qüestió de la feina no puc parlar gaire, perquè no entinc.... Vaig sortir del col·legi i vaig començar a treballar en una empresa d'aigua mineral. En sortir-me l'oportunitat de treballar en un ofici, el de lampista, que és més creatiu, ho vaig aprofitar" (H 5).

Crear, en el sentit de fer, de compondre, de generar una obra produint una cosa que abans no existia. S'aprecia el treball que suposa una concepció, una gestació personal i que pot permetre la realització personal, en obert contrast amb la feina repetitiva, no creadora i reproductora de quelcom que algú altre ja ha concebut.

És per això que algú dirà també: "La feina del meu pare no m'agrada, perquè és una feina molt monòtona" (H 6). Es tracta d'una feina empresarial de compra i venda de productes d'artesanía. No és una feina pròpiament creativa, sinó que és una empresa comercial que trafica amb els productes generats per un altre.

5.1.5 L'ATUR I LES SEVES IMPLICACIONS.-

5.1.5.1 LA RECERCA DESESPERADA DE TREBALLS; ÉS UN ATZAR DE LES CIRCUMSTÀNCIES.-

Els itineraris seguits pels joves solen ésser i constituir un recorregut pintoresc i sistemàtic esperant que l'aventura els procuri allò tan essencial pel qual aspiren: trobar una feina, la que sigui, que s'adeqüi, el màxim possible, a les seves personals aspiracions. Això vol dir apuntar-se il·lusionadament a molts llocs, fer de tot el que es presenti, intentar precipitar-se allà on un cartell anuncia tímidament la demanda d'algú per ocupar algun lloc de treball, sentir en la pròpia carn la tremenda humiliació de saber-se rebutjat, sentir-se impotent per realitzar certes tasques, etc. El quadre pintat amb molts i diversos colors pels nostres joves creiem que ja no pot ésser més desesperançador. És un fenomen

170
que està fora d'ells, els ultrapassa.

"Jo m'he apuntat a almenys tres empreses des de finals d'estiu" (H 1).

"Tinc estudis primaris per circumstàncies de la vida i, com a conseqüència d'això, he fet de tot: he treballat en una fàbrica de bigues i ara treballo en una sala de despecejament" (H 5).

"Vaig començar a treballar en una empresa d'aigua mineral. En sortir-me l'oportunitat de treballar en un ofici, el de lampista, ho vaig aprofitar. He estat treballant quatre anys en aquesta empresa, i quan va anar malament la feina, ens van acomiadar a mi i a un altre que érem els últims que vam començar. A la mili vaig treure el carnet de primera especial. Això em va servir per estar contractat com a conductor d'un camió de distribució de llet; però era una contracta per a l'estiu... En aquests moments he de fer allò que surt, no pas el que vull" (H 5).

"Jo he estat aturat a temporades, i a temporades treballo. Ara faig la mili; però he fet de tot, tota classe de feines, algunes agradables d'altres desagradables" (H 5).

"... Y cuando plegué de allí -los huevos- encontré trabajo en seguida!" (H 8).

"Lo que está claro es que apuntarse a la oficina de desempleo no sirve para nada. Aunque vayas todos los días. No es que no haya trabajo, sino que nunca llegas a tiempo...." (H 11).

"Un día vi un letrero que decía: Se necesita aprendiz. Y más abajo indicaba: Mayores de 16 años. Era un contrato para dos años. Yo no me fijé en el subtítulo del letrero. Había allí muchas chicas y eligen de lo bueno lo mejor. La persona que contrataba me dijo: Por la edad podríamos pasar; pero te veo pocas posibilidades" (H 11).

"Cuando saqué el título de profesora de música, estuve buscando trabajo para dar clases fijas en algún colegio; pero no lo encontré y me salió este por casualidad y lo cogí" (H 13).

"No trobo feina perquè no n'hi ha, o perquè demanen coses que jo no sé fer" (H 14).

"De feina està molt malament. El millor seria trobar algú que se n'anés a la mili i aleshores tindries feina. I després, segons com, ja et quedes" (H 1).

5.1.5.2 L'ATUR PORTA UN SOFRIMENT AGUT A CAUSA DE LES SEVES CONSEQUÈNCIES.-

El corol·lari de la situació de l'atur en els joves té unes conseqüències viscudes d'una importància que difícilment es pot mesurar des de fora. La torna de la situació de l'atur no solament té una dimensió personal d'inquietud i d'intranquil·litat, sinó que té un formidable ressò en el context, tant des del punt de vista familiar com del medi en el qual hom viu.

La força del medi arriba fins a racons que, en principi, semblen no massa previsibles: els pares, els amics, la fabricació de l'opinió col·lectiva, etc. Tot plegat, afegit a la situació personal de desànim i de veritable desesperació, pot acabar derivant cap a conductes tan diferents com la prostitució o la delinqüència. Qualsevol comentari que puguem fer no esgota, de cap manera, la gran riquesa de les verbalitzacions dels nostres joves.

"La situació actual m'emprenya i estic molt fart d'estar sempre ficat aquí....

Jo sóc feliç. El dia que treballi estaré millor: sort en tinc de la moto, ara" (H 3).

"Jo no provocho la gent, vaig de la manera que sento... Abans xerraven més de mi. Ara que tinc feina no xerren tant...." (H 5).

"Això de no trobar feina porta maldecaps a tu mateix i a la família, als companys, encara que sigui indirectament: tens mala llet amb gent que no en té cap culpa i és molt fort amb la família.

Tot aquest problema amb la família es viu amb mala llet: cosa que surt, surt a base d'això; per exemple, arribar tard a la nit, sortir; quan, si haguessis estat treballant, allò no ho haguessis fet. Tot va lligat. Si treballes, aquests problemes no els tens, perquè marxas a les vuit del matí, dines a casa i fins al vespre.. (La moguda del poble) a una persona sensible li pot fer mal" (H 5).

"A nivell personal, la manca de feina és molt cardat: la família que t'emprenya, no tens treball i gastes, encara que només sigui pel carajillo... Perquè és molt emprenyat estar sense feina: tan bon punt surts un dissabte i un diumenge amb el que treballa, amb els teus amics que porten calés a la butxaca i tu vas sense, t'emprenya molt i molt. No, perquè si treballlessis tindries més calés, els que necessitessis, a la butxaca, perquè avui dia sense calés a la butxaca no fas res: la societat està muntada així.... Repercuteix en tot; però sobretot en la família. A casa no em posaven cap problema per estar a l'atur, perquè sabien que buscava feina. Però no és que sigui la família, sinó que ets tu mateix. Tens el teu orgull i vols treballar, i també a nivell del poble: la gent xerra i això t'emprenya. Quan estava parat, recordo que m'emprenyava fins baixar de casa el recorregut d'anar al casino, perquè eren mirades, coses rares, la gent xerrava: que no fas res, que ets un perdut. A mi personalment, m'importa tres pitos, però la família no. Ara faig la mili i és diferent i baixo tranquil·lament; però abans m'emprenyava molt baixar de casa al bar....

Es tota la moguda del poble, que ja coneixem tots com va, no?. Es foten a xerrar d'un tema del qual no entenen res i fan xafareries. Que a mi, personalment, m'és ben igual. No ho faig per mi sinó per casa. Perquè després, a l'hora de dinar: que si diuen això, que si diuen allò altre.... a casa després es fan una opinió de tu que no és la correcta, no saben de què va la història i es pensen que ho saben tot.... Es pensen que no fa mal" (H 5).

"Un tío que vive su vida normal y corriente así, como te digo yo, currando, divirtiéndose y comiendo, no tiene ningún problema

de esa clase, hombre. Ahora, el tío que ya le falta el curro, ya no tiene dinero ni para divertirse, ni para comer, entonces, ya, ¿qué tiene que hacer? robar y cuidar de olvidar que ha robao mediante la droga o yo qué sé: las putas, la bebida... La prostitución es normal, si no hay trabajo. Si no hay trabajo, yo te digo la verdad, yo me haría puto, no?.... pero de siempre ha habido gente que no ha tenido trabajo y no ha tenido otras cosa que hacer que ponerse a prostituirse, por lo menos para darles de comer a los hijos, si tiene familia y, si no, para comer él, tiene que ser pa comer, tío..." (H 8).

"Nosotras estudiamos para evitar comerte el coco; de otra forma, todo el día estás pensando que no tienes trabajo y esto no alegra a nadie... La situación es desesperante" (H 11).

"A mi, en cambio, todo el día me vienen detrás diciéndome: No haces nada... A mi me deprimen. No saben lo que cuesta encontrar un trabajo. Además, me horroriza pensar en el día en que me despidan... A mi me dicen que no hago nada para buscar trabajo, a mi me comen el coco.... A mi me cuesta perder dinero, aunque las chicas tenemos suerte, porque a veces nos invitan; pero esto no sucede muy a menudo" (H 11).

"Lo que pasa es que, sin trabajo, has de pedir y cuesta mucho pedirlo... Ni puedo hacer lo que quiero ni ir donde quisiera. Echan tal película que me chifla, pero no puedes ir a verla" (H 11).

"Bueno, ya se sabe que no se puede tener todo, no se pueden satisfacer todos los deseos y las ilusiones" (H 11).

"Estic en atur. És molt fotut; tant de bo tothom tingues feina" (H 14).

Totes aquestes aportacions posen en relleu dues coses: d'una banda, el gran sofriment que l'atur comporta, i, per l'altra, les dificultats que es generen en la relació amb els altres. Ambdues queden perfectament delimitades tal i com han estat expressades.

pel que fa al sofriment, la mateixa definició o qualificació

Tenim la impressió que estem en un món selvàtic i durament competitiu i que el qui paga els costos socials de l'atur és precisament el jove que cerca la seva primera feina.

No hi ha sortides fàcils a la situació i els arbres no deixen veure el bosc. Els aturats no deixen veure la problemàtica de fons que hi ha al darrera. Tot plegat és fruit de l'impacte de l'atur sobre la consciència juvenil.

El fenomen de l'atur s'està germinant, s'està fent en la consciència dels joves i aleshores es fa difícil distingir si és una crisi personal o si és causada pel moment històric que es viu.

Es diu i es repeteix que es va cap a una societat de l'oci; però, davant la realitat juvenil, més aviat sona a música celestial o sembla com una mena de tranquil·litzant o d'estupefaent per apaivagar la consciència col·lectiva. S'al·ludeix a la societat de l'oci com a un de tante mites que adormen la humanitat. Pensem en concret en la ficció de la societat comunista o en la de la societat del benestar.

La realitat de fons és que el jove en atur viu angoixat per la seva pròpia situació i, precisament a causa de l'atur, viu en dificultats en el context familiar, social i del grup d'amics que li ha tocat viure.

5.1.5.5 LA SORTIDA DE L'ATURAT.-

La negativitat que ja hem vist que comporta la situació d'aturat en les seves més immediates conseqüències fa que el que està sense feina tingui la necessitat d'emplenar a bastament el seu temps ^{de} lliure. És interessant veure com explica un aturat l'ocupació del seu temps i la necessitat que té d'ajuntar-se amb persones i joves que es troben en la seva mateixa situació.

"Durant el dia ens n'anem amb algun company, al bar, a donar una volta, a rentar el cotxe... Si surt alguna feina, la faig; pe-

rà a vegades són solament dues hores. Tampoc no em passo tot el dia al bar; no m'agrada. Vas allà on trobes gent que està com tu, en el mateix pla...

(davant les crítiques) jo penso que arriba un moment que passes de la gent. Tu els empenyes a ells i ells a tu" (H 5).

Aquest temps lliure, aquest oci, és una desocupació passiva emportada únicament per la pruja de cremar un temps que cal emplenar. És una manera de viure acríticament la seva situació desembocant, com a màxim, en la sortida de respondre al blasme social amb l'actitud de passar-ne o de no tenir res a perdre en la seva circumstància concreta.

5.1.5.6 LA MILI SUPOSA UN TRENCAMENT DE LA RELACIÓ LABORAL.-

Un dels aspectes que més punyentment afecta els nois, respecte a la seva estabilitat laboral, és l'anada al servei militar. És una causa d'inseguretat en la feina i un tall profund en la seva línia d'aprenentatge i d'exercici professional.

"Vaig marxar a la mili i vaig perdre la feina" (H 5).

"Vaig a la mili d'aquí a un mes. Quan torni canviaré de feina" (H 5)

"El millor seria que algú se n'anés a la mili, aleshores trobaries feina. I segons com, ja t'hi quedés" (H 1).

5.1.5.7 CAL COMPTAR AMB LES DISCRIMINACIONS A L'HORA D'ACCEDIR A UNA FEINA.-

Finalment, cal dir que, al rerafons d'una seriosa problemàtica de l'accés a una feina, tal com ha estat insistentment expressat pels nostres joves, encara hi ha un condicionament social que discrimina sibil·linament i d'una manera quasi kafkiana el qui té dret

a entrar en una funció determinada i exercir tal i tal activitat laboral. Els requisits que es demanen són interpretats pels joves com una solemne injustícia, que no respecta absolutament la situació dramàtica personal ni els valors del qui efectivament es troba aturat.

"Lo curioso es que, cuando vas a pedir un trabajo, te exigen dos cosas: experiencia y que hayas cumplido dieciocho años. Cuando tienes los dieciseis, dices: "Vale! por fin!". Pero te piden los dieciocho hasta para fregar suelos.

Casi todas las chicas se encuentran así. En un trabajo de administrativo prefieren a un chico que a una chica; dicen que es más espabilado. Para administrativo, un chico; para auxiliar, una chica... Para tener un trabajo, o lo encuentras por ti misma, o no lo encuentras... Además, aunque lo consigas, tienes que tener los dieciocho....

De hecho, la sociedad apoya más a los chicos. Las chicas han de trabajar hasta que se casen....

Yo vi un letrero que ponía: se necesita aprendiz. Y me dijeron: necesitamos a un chico. ¿Y no lo puedo hacer yo?. Al fin y al cabo, se trataba de almacenar cajas" (H 11).

"La cuestión del paro es distinta en el chico que en la chica, puesto que ésta siempre puede hacer algo en casa. Respecto a los chicos, cuando están en paro, de ahí viene la delincuencia y toda la hostia... El paro en un hombre se ve más. Aunque en casa no sobra nada, se sufre más por su futuro" (H 11).

Això demostra que el que té treball contempla l'atur des de la barrera; en canvi, l'aturat es troba desestructurat, no solament per les conseqüències personals, familiars i contextuales que pateix, sinó perquè està sofrint en la seva pròpia carn l'objecte d'unes discriminacions que, des del seu punt de vista, ^{són} impossibles de comprendre.

En no treballar, hom se sent debilitat de cara a la família; hi

A) IDENTIFICACIÓ AMB ELS MODELS O PATRONS DELS ADULTS.-

, A nivell interpretatiu, cal dir que descobrim una identificació amb els models o patrons que volen els adults. Totes aquelles al·lusions al factor poble, a la pressió contextual de l'ambient, quan els nostres interlocutors es referien al sentiment ferit de l'aturat, evoca l'educació en la docilitat; fruit, no gensmenys, que de viure en determinats contextos socials o en específics medis de vida.

De la mateixa manera que la pressió exercida per la societat de producció i de consum en la qual ens ha tocat viure provoca la necessitat i la urgència d'una feina per tal de disposar dels diners que es necessiten, per tal de viure tranquil i feliç, per tal de tenir una font d'autonomia i d'alliberació o realització personal, per tal de sentir-se en el medi, per tal de tenir un ofici segur per poder-te defensar, per tal de poder accedir a una maduresa, etc. etc. que, en el fons, estructuren tot el simbolisme juvenil referit al món del treball, la pressió del factor poble genera inconscientment aquesta subordinació i flexibilitat davant l'enorme tensió que, provinent del món adult, es genera en determinats contextos i medis de vida.

B) RECERCA DE SUBSTITUTIS EN COSES SECUNDÀRIES.-

Quan manca el que és essencial, hi ha la necessitat d'inventar i recrear espais en els quals l'autonomia personal sigui una veritable realitat. Hom es troba sotmès a les circumstàncies que fan de la pròpia vida quelcom que ja no depèn d'un mateix. És així com es presenta d'opac i confús l'accés a la feina. El món del treball, a la mirada dels joves, és un valor extraordinàriament desitjat i a través del qual es garanteix una bona quantitat de valors secundaris; i, quan això no està assegurat, es creen

espais on l'emancipació encara és possible. Aquests espais es concreten en el cabell, en el vestit, la moto ("sort de la moto" (H 3), dirà algú), el llenguatge i el viure de frases fetes.

Un indicador clar del reconeixement de la superficialitat o del caràcter secundari d'aquestes actituds es troba precisament en el passatge següent:

"Sóc diferent. Sóc igual que l'altra gent; però dono una imatge que és diferent de la que dona l'altra gent del poble i per això ja xerren: és la imatge que dono" (H 5).

No sabem encara si en aquesta boja recerca de substitutius la droga juga un idèntic paper. Esperem poder portar més enllà la nostra anàlisi sobre aquest fet.

C) DIFERÈNCIA DE SIMBOLISME ENTRE ELS NOIS JOVES I ELS NOIS GRANS.-

Per als joves de menys edat, a causa del fet que no es plantegen encara clarament un futur esperançat i desafiador, el treball té encara una simbologia centrada en el valor de la independència dels adults, més o menys aconseguida, que es pot concretar en l'adquisició o la possessió d'una moto o en el fet de poder disposar de diners.

Els nois grans, en canvi, en passen molt de la independència, havent superat ja clarament aquesta etapa i, en certa manera, gaudint ja d'una concreta autonomia. El seu drama, doncs, radica aleshores a voler afrontar la vida i no poder fer-ho perquè els manca el que és l'essencial: el treball segur o en unes condicions legítimament esperades.

Dintre d'aquesta simbologia del treball entre les darreres etapes de la joventut que hem considerat en aquesta recerca, encara hauríem de distingir d'una banda els qui erigeixen el treball com a fonament de totes les coses. Són plenament coherents amb aquesta línia i ostenten, dintre d'aquest model de reflexió, una veritable

transvaloració -apreciant l'immediat amb un desig d'atènyer-lo-, que ve donada per les mateixes circumstàncies en què han de viure. Es reproduïx aquí encara aquella tensió: com que perillen les necessitats primàries i bàsiques, les secundàries (els estudis, l'amargament, deixar-se atropellar...) passen decididament a un segon terme. És l'actitud pròpia de les H 6 i H 8; per a ells el treball que realitzen és, certament, el valor suprem de la seva vida i el que, en certa manera, informa plenament totes les coses que contemplen.

D'altra banda, no és pas menys interessant la recerca del refugi en el món artesanal, com una evasió. Estem en un altre model de producció: el de les cooperatives artesanals. En aquesta perspectiva, no es vol plantejar el problema de fons, puix que s'acaba escapant-se en l'autodefensa d'un sistema de producció diferent: artesanal o quasi feudal. És el tipus de joc reflectit per la H 7 que, enmig de les seves seguretats, ja no cercarà, per exemple, el fet profund de l'atur, sinó que s'evadirà amb les feines substitutives o subsidiàries com a camí normal de sortida.

No hauríem de caure en la simplicitat de veure, pel que fa concretament al món del treball, una simbologia única en els nostres joves.

D) L'ATUR: PERLLONGACIÓ DE L'ESTAT D'INFANTILISME I D'ADOLESCENT.-

La situació d'aturat, en certa manera, va perpetuant i allargant la infantesa, més enllà de l'edat de l'adolescència. La sortida a la negativitat de la situació de l'aturat es troba en el dilema següent: o minimitzar-se i quedar-se a la cuneta deixant-se aclaparar per una realitat contra la qual no es pot fer res, o estavellar-se contra una realitat que ofega i oprimeix fins a arribar a situacions que poden portar molt a prop del nihilisme. La veritat és que la perspectiva no és pas gens optimista i ésser

jove, aquí i ara, no està pas en consonància amb certes proclames demagògiques que es podrien fer des de certes tribunes públiques.

E) LES CONSIDERACIONS DIFERENTS DE L'ATUR.-

Segons com es consideri el lloc de residència dels joves, ens sembla poder definir tres disposicions o positures que divergeixen molt a l'hora de considerar l'atur. En fem referència ara des del punt de vista d'un predomini o generalitat, exclouent deliberadament tota mena de determinisme fatal en la relació de la visió de l'atur en funció del lloc de residència.

La primera és la pròpia d'un poble aïllat on no hi ha molta industrialització i, en canvi, sí que hi ha molts recursos per escapar de la situació i per realitzar activitats substitutives alternatives. Els joves, en aquests medis de vida, cercaran solucions en la naturalesa, i a partir de les pròpies qualitats, per tal de sortir de la situació. Altrament, la pressió social els ofegaria i els faria objecte d'un blasme social i col·lectiu dintre dels límits del mateix poble.

La segona pertany a un poble dependent d'un nucli urbà, amb tot el que això suposa de transvasament de la seva població juvenil per causa dels estudis, del treball o de les diversions. La pressió social del què dirà la gent és aquí també molt forta; però no hi ha tants recursos a la naturalesa, perquè les urbanitzacions i la terra tenen amos, fruit de parcel·lacions i especulacions successives. En aquests contextos, el jove que té sortides les projecta cap a fora i els qui tenen menys mitjans són els qui veritablement es queden al poble. Aquí l'atur és sempre una frustració i una raó profunda d'intranquil·litat. És, en definitiva, la situació potser més angoixant de cara al mateix jove.

La tercera és la que es correspon a un centre urbà com Girona. L'atur, ara, ve conscienciat i sensibilitzat per les centrals sin-

dicals i hi ha més possibilitats de picaresca, perquè l'anonimat encobreix moltes i complexes situacions reals. El jove està més estructurat per defensar-se i l'atur genera una demanda exigida d'ajuda social per part del mateix sistema (subsidi d'atur, temps de lleure, etc.).

Aquesta generalització és fruit de la nostra reflexió col·lectiva. La relativitat de la perspectiva de l'atur hauria d'ésser considerada en la relació amb la diversa pressió social soferta. Concretament, els nois pateixen, per exemple, una atmosfera opressiva més forta a les petites unitats de vida del barri respecte a la pressió global de la ciutat.

Nosaltres aquí i ara estudiem la joventut, i la sortida de l'atur en un centre urbà cap a una demanda d'ajuda social per part del sistema, és plenament vàlid per a gent més gran, puix que el jove, com hem vist més amunt, ni aquesta reivindicació no és capaç de fer; viu d'una manera molt acrítica la seva situació.

Les tres hipòtesis poden fàcilment desembocar allà mateix -l'adopció de solucions que es troben prop o, almenys, a la retlla de l'economia submergida-; però el que hem volgut posar en relleu és la diversa simbologia de l'atur en els joves en funció del seu lloc de residència.

F) ELEMENTS PER A UNA POLÍTICA JUVENIL.-

De tota aquesta reflexió portada a terme en aquest apartat, ens sembla poder elaborar, a nivell inductiu, algunes pautes de política juvenil que pensem que són imprescindibles d'ésser tingudes en compte.

La primera és l'accent posat en la importància de la prevenció. Socialment, aquesta ha estat de sempre considerada com un luxe i potser mai no havíem comprès la trascendència d'aquesta prevenció després de la reflexió duta a terme a partir d'aquests materials.

Els nostres joves gironins, com hem tingut l'ocasió de veure, valoritzen extraordinàriament i posen en primer pla una opció clara per la possessió d'una feina per damunt de l'estudi. Aquesta jerarquia és feta a partir precisament del frau, del fracàs o de la decepció i de la manca d'estímul que està directament lligada al seu passat escolar. Les excepcions ens confirmen precisament aquesta correlació entre la prioritització dels estudis i la seva decepció o desengany escolar; és a dir, els qui tenen posades les seves preferències en l'estudi per damunt de la hipotètica activitat laboral, són persones que han assolit un cert èxit en els seus resultats escolars.

En dir que nosaltres pensem que en tota política juvenil cal prioritzar la prevenció, pensem directament en la necessitat de potenciar el valor dels estudis en si mateixos, independentment de la funcionalitat social que tinguin. Encara que ja sigui plenament sabut que l'escola, des de les seves primeres etapes, no és cap garantia d'un accés directe al món del treball, pensem que seria necessari destruir aquest desencantament que tan fortament s'ha apoderat a l'ensem dels pares i dels fills. Tot és un problema d'atenció, de tracte, de fer cas de manera més directa i individual de la persona de l'alumne des de les seves primeres etapes; cap a aquesta direcció és necessari encaminar tots els esforços dels ensenyants i del mateix sistema d'ensenyament, per tal de prendre esment dels casos que presenten ja una problemàtica inadaptativa i que necessiten d'una atenció especial.

No cal ni subratllar la importància transcendental que tenen els mestres en tot això. Ja tindrem l'oportunitat de veure-ho posteriorment; però la funció del mestre, més que ^{la d'}un instructor, cal que sigui ^{la d'}un educador i un socialitzador; és a dir, ^{col}crear constantment motivació i sensibilització davant de tot el que es porta a terme a l'escola. Això demana un mestre diferent.

Cal tenir en compte que l'ensenyament no és pas només transme-

tre unes didàctiques, sinó que es fa necessari pensar en la importància d'adequar espais de treball dintre de la mateixa escola, de la mateixa manera com es preveuen espais de gimnàs, de laboratoris, de biblioteca o d'esbarjo. És així com es podrà fer la iniciació d'uns hàbits de treball amb la mateixa importància i categoria que s'atribueix a d'altres àrees de l'ensenyament.

El que, en definitiva, hem constatat entorn del que diuen els joves referit al treball, creiem que arranca de moments molt anteriors i pretèrits i que troba les seves arrels en el si de les aules del ^{pr}escolar i, àdhuc, de les mateixes atencions necessàries en períodes precedents. El que hem palesat aquí i ara entorn del treball no és pas fruit d'una casualitat; és el resultat d'un abandó o manca d'atenció personalitzada des que eren ben petits.

També cal pensar en la urgència que tot jove tingui les mateixes possibilitats. No pot ésser que els joves dels pobles petits o dels barris perifèrics vegin mutilades les seves possibilitats d'accés a l'ensenyament i a la instrucció (com queda prou clar a la H 11). Cal una equitativa redistribució de mitjans. Som conscients que aquest és un problema estructural de molt difícil situació; però mancaríem totalment a la veritat dels joves si no en féssim esment.

La segona és o fa referència a la missió dels moviments juvenils. Tot moviment de joventut, sigui quina sigui la seva funció o l'espai educatiu, ocupacional, d'esplai o d'iniciació a la vida que tingui, no ha de consistir en una voluntat expressa de fer-se des de dalt comportant una planificació absolutament pre-determinada i volent sobreestructurar la vida i les activitats dels joves.

Com hem pogut veure, la vida dels nostres joves està sotmesa a una tal munió de circumstàncies referides totes elles només i únicament al món del treball que, en definitiva, hom ja no és amo de la seva pròpia realitat present i futura. Les dificultats d'accés a una feina, les situacions d'explotació a les quals es veu sotmès l'aprenent, la duresa de l'experiència laboral ostentada,

les dificultats d'accés a un ofici reconegut, etc, etc, etc,... fan que el jove ja no sigui protagonista de res. La creació d'espais on l'emancipació encara és possible és una necessitat ressentida profundament pels nostres interlocutors.

Aquesta desesperada recerca de substitutius acaba provocant la gènesi d'una infinitat de conductes innovadores que van des del deixar-se créixer el cabell fins a la delinqüència, des de la presa de postures més o menys frapants fins a l'adopció de conductes que estan tipificades a la llei com a desviades. Aquestes sortides juvenils són una lògica resposta a l'opacitat i la confusió d'un futur extraordinàriament ennuvolat, basat en la contradicció fonamental de les dificultats reals d'accés a una feina normalitzada.

Ens sembla que, dintre d'aquesta perspectiva, cal contradir i impugnar la tendència obsessiva dels nostres moviments juvenils a enquadrar planificadament la vida, el lleure, la cultura i l'activitat dels nostres joves. La funció essencial dels moviments juvenils cal que sigui plenament conscient d'aquesta realitat i constituir moments de creació d'espais d'autonomia on l'espontaneïtat creadora ofereixi possibilitats de realització als nostres joves. Tot el que fa referència als moviments juvenils hauria d'assumir una perspectiva operativament educativa; és a dir, hauria de saber fer la interrelació entre la impulsivitat i naturalitat creativa dels joves i l'atenció a les seves exigències segons els requeriments individuals de cada persona.

Creiem que és només d'aquesta manera com s'arribarà en realitat al cor mateix de les aspiracions juvenils i es podrà catapultar en conseqüència una acció veritablement educativa i impulsadora de tota l'energia juvenil continguda en uns paràmetres socialment ben estrets.

La tercera és que, a l'hora de fer una política juvenil, caldrà pensar en l'elaboració d'unes alternatives que permetin arribar a atènyer per part dels joves l'adquisició d'una especialitza-

ció, puix que aquesta afavoreix l'accés al món del treball.

Tant la prioritització de la possessió d'una feina com la importància de l'adquisició d'un ofici tan vibrantment expressat pels nostres interlocutors, ens remetent a la necessitat sentida d'assolir una operativitat futura en els aprenentatges laborals adquirits.

Si la formació professional i els cursos impartits a les oficines de col·locació funcionessin més bé, aquesta situació no es presentaria de manera tan dramàtica i peremptòria. No es tracta d'ocupar el temps dels parats, sinó que cal, per damunt de tot, de donar una funcionalitat dinàmica als aprenentatges adquirits. Tenim la impressió que el mal muntatge de la roda educativa està tenint serioses repercussions en la vida dels nostres joves; no solament no aconsegueix satisfer les seves més mínimes i elementals aspiracions, sinó que està pensat per contribuir a enfonsar més i més els nostres joves en el confusionisme de la gran desesperança en la qual es troben immersos.

Quan diem especialització, no ens referim tant a aprendre un ofici com a l'adquisició d'uns hàbits de treball; concretament, formar i fer sortir en els neòfits uns recursos interns per poder-se defensar davant la professió futura, la que sigui.

Aquest tipus d'especialització ens porta de la mà a considerar que la seva versemblança no és utòpica des del moment que no es troba, de cap manera, condicionada a unes possibilitats d'accés a una feina.

L'especialització de la qual parlem vol dir exactament tres coses: tenir defenses personals suficients per ^{tal de} no fracassar ^{en} l'estudi, disposar d'espais de protagonisme participant i tenir la disponibilitat d'estructurar la seva personalitat sota la base d'una gran confiança en si mateix.

El programa, no cal dir-ho, és fonamentalment ambiciós i exigent.

5.2. LA CULTURA (ESTUDIS - IDEOLOGIA (POLÍTICA I RELIGIOSA) - SEXE).

5.2.1 LA FORMACIÓ REBUDA.

5.2.1.1 VALORACIÓ DELS ESTUDIS REBUTS.

La primera observació que ens cal fer i que, com es veurà, és una actitud molt generalitzada, és la no valoració dels estudis per part dels joves. Ells mateixos solen al·ludir, quan ho interpreten, a la poca motivació creada pels mestres; fins al punt que no s'acabava de trobar sentit a certes matèries ("ens ho va fer avorrir" (H 1); "és ^{a causa del} sistema dels professors; és avorrit" (H 2).

De fet, ^{per als} joves hi ha perspectives que motiven molt més i que efectivament creen il·lusió per fer alguna cosa ("val la pena estudiar; però treballant tens un ofici" (H 1)). En concret, els estudis passen directament a un segon terme.

Els exàmens es contemplen com quelcom fatal que has de passar, com si es tractés d'una mena de barrera que es fa difícil de superar. Enfront del fracàs davant la prova, hom s'arriba a amoïnar i deprimir durant uns dies; però aviat es domina la situació i la preocupació que en segueix ("total, per a què?" (H 2)). Hi ha el recurs fàcil de pensar que el fracàs escolar és col·lectiu i, des del moment que aquest és un problema que afecta molts, hom té la sensació d'un desengany compartit i amb això es té més tranquil·litat.

"No penso estudiar més, encara que volia fer ensenyament professional. Si m'hi apuntava, potser llavors la feina no em deixaria estudiar. Potser l'any vinent m'hi apunto....

De triar treballar o estudiar, prefereixo treballar. No m'agrada estudiar. Val la pena estudiar; però treballant tens un ofici i tens bronques i això va molt bé. El més segur és que no estudiaré més... Dels estudis m'agradava el dibuix i el llenguatge; però no m'anava gaire bé. El professor de llenguatge, matemàtiques i física era el mateix i ens va fer avorrir l'assignatura. Pel dibuix

hi tinc traça; si m'hi posés...." (H 1).

"Què m'agradaria fer? Jo no tinc mal cap; però m'agrada més fer un ofici i ara busquem un taller per veure si puc començar" (H 3).

"Se sent identificada amb l'escola: diu que hi està bé. No li agrada cap assignatura; però després diu que, de fet, la que li agrada més és Ciències Naturals. per què no m'agraden? És pel sistema dels professors, és avorrit....

Les notes li van bé per ara... L'any passat no va estudiar gaire, faltava a classe, no es pensava que hauria de repetir. Al setembre, tenia cinc assignatures pendents i creia realment que se les trauria. En saber que havia suspès, i durant uns dies, va estar amoïnada, es va empipar amb si mateixa. Aviat se'n va oblidar, ha deixat de preocupar-se'n (total, per què?). S'ho hagués agafat diferent, si hagués estat l'única ~~a~~ repetir" (H 2).

La no valoració dels estudis portarà com a conseqüència l'abandó de l'ensenyament i la priorització d'altres perspectives diferents. Adhuc es posarà en dubte la validesa utilitària dels mateixos estudis professionals, precisament perquè la pràctica acaba ensenyant que les potencialitats dels qui tenen una experiència laboral són molt més efectives que les que vénen donades per una titulació acadèmica.

I aquesta manca de valor als estudis s'observa àdhuc entre els que encara segueixen uns estudis.

"No he fet el segon cicle de la formació professional perquè hi havien molts problemes i vaig trobar feina de matricer i mecànic de màquines. Fer el BUP no m'agradava perquè jo només volia remenar màquines" (H 6).

"Fins a 14 anys vaig anar a un col·legi religiós i després a un institut. El canvi va ésser tan gros que ja no m'hi vaig trobar bé. A les monges les veies dones carinyoses i a l'institut vaig trobar mestres que no ho eren gens; i ho vaig trobar tan di-

ferent que vaig plegar. No tenia ganes d'estudiar i, en veure els suspensos, ^{se'm passaven} encara més. Els meus pares no van influir en el fet que deixés d'estudiar; al revés, van tenir un desengany ben gros.... Si ara tornés a tenir 14 anys, tornaria a deixar d'estudiar perquè, quan no tens cap, què has de fer? perdre el temps? No val pas la pena" (H 7).

"Yo acabé octavo, el graduado y encontré trabajo y ya.... Mi ilusión era estudiar; pero, al encontrar trabajo, ya....

Formación profesional está bien pa un tío pasar el rato; un tío que vaya a estudiar formación profesional, ya pierde esos años. En cambio, si un tío que vaya a estudiar de electricista, tú te crees que un tío que salga operario, de la escuela esa y un tío que lleva ya los años que tenga que estar trabajando; o sea, si son cuatro años del curso de operario, pa electricista, estás trabajando cuatro años de electricista, tú no me vas a decir que no sabe más el tío que está trabajando, que el tío que estudia, a ver... No te dan el título; pero ten en cuenta una cosa: que ese tío que haya estao trabajando, siempre aunque no esté en una empresa, tendrá trabajo por su cuenta. En cambio, el tío que tenga el título, sí, tendrá el título, pero ¿qué?: yo estoy seguro que sé mucho más del trabajo ese que estuve cuatro años, sé mucho más, de lo que saben ahora de cualquier curso, y del último curso, y llevo ya un año sin trabajar, lo único que sirve, yo pa mí es eso de Formación...." (H 8).

"... A segon de BUP vaig suspendre perquè tampoc no em vaig entendre amb el frare. Me'n van quedar tres i amb tres no podia passar... I vaig dir a casa: aniré al Vicens Vives; però, a més de les tres ~~h~~ombades, em volien fer fer les altres obligatòries i ho vaig deixar córrer. Vaig dir a casa que preferia treballar a casa ~~o~~ als matins i a les tardes fer estudis més pràctics, com banca, informàtica i francès; i segurament faré anglès. De fet, no m'agrada estudiar i les úniques assignatures que m'agradaven eren

la física i la història. A casa em pressionen perquè acabi BUP i COU; però vaig trobar molt forts els canvis de profes i d'ambient. Al Col·lell sabíem ^{divertir-nos}, els amics, i quan les coses et sortien, pensaves. A l'Institut era un cachondeo de massa gent i has de fer-te la teva colla i tornar a començar amb coses fetes. Si hagués pogut fer només les tres penjades, bé; però..." (H 9).

"Vaig començar a estudiar història perquè era el que més m'agradava de tot el que havia fet a l'Institut i m'he adonat que a 17 anys, després de fer COU, el que no volia deixar era Girona i l'ambientillu que havia anat coneixent" (H 10).

"Mi madre tiene interés en que estudie; pero sabe que no puede pagarme ciertos estudios. Todos son muy caros. A mi, personalmente, los estudios me costaban. El nivel del colegio donde hice la EGB era muy bajo y, cuando hice primero de BUP en el Instituto, tenía que hacer mucho esfuerzo para llegar al nivel. Mientras tú continuas estudiando, en casa continuaban los problemas y no ves futuro en los estudios porque duran muchos años" (H 11).

"Jo estic estudiant a la Universitat Autònoma de Barcelona el quart de Química i, aquí a Girona al Col·legi Universitari, el tercer de Filologia. L'organització de la Universitat no m'agrada gens i menys a Bellaterra: trobo que hi ha molt poca seriositat per part dels professors i per part dels alumnes. Crec que hi manca molta motivació" (H 12).

"Estudis acabats no en tinc cap. Tinc EGB i fins a segon de BUP. Ara faig idiomes a la Casa de Cultura: francès, anglès i català. Vaig plegar el BUP i vaig anar a treballar perquè no tenia ganes d'estudiar i no veia que me'n sortís bé" (H 14).

"Penso arribar fins a COU; però després no vull estudiar més: no vull fer carrera, no m'agrada estudiar. Vull treballar a casa amb el meu pare" (H 15).

A títol d'excepció, hem de fer referència a qui veritablement aprecia l'estudi, no solament pel que suposa en si mateix, sinó

en tant que ajuda a educar la personalitat. A més, es ressent d'una real estafa en els mateixos continguts impartits.

"Crec que els estudis són molt importants, la teva personalitat depèn de l'educació. L'ambient familiar influeix; però no solament en els estudis, sinó que el fet de viure en una família, amb una determinada mentalitat, ja t'influeix, tant positivament com negativament.

Vaig anar 12 anys a un col·legi religiós i durant aquest temps em semblava bé; però ara veig que l'ensenyament no era prou bo: em van estafar cursos i no van fer res de sintaxi. Ara ho sé perquè m'agrada i m'ho he fet jo; fa poc vaig descobrir que totes les paraules que acaben amb -aje-, van amb -j-" (H 16).

Es té la impressió que aquella motivació no ha estat estimulada i que gran part de la responsabilitat recau en els mestres; leit-motiv conductor i repetit també constantment en bona part de les nostres històries.

5.2.1.2 JUSTIFICACIÓ DE LA MANCA D'ESTUDIS DELS PARES.-

Es una realitat que els pares dels nostres interlocutors joves, en general, no tenen estudis o almenys no han tingut l'oportunitat d'adquirir una formació mínima esperable avui.

La raó és ben senzilla: van pertànyer a una generació en la qual seguien estudis una minoria de persones que, en aquest aspecte, es trobaren amb un cert avantatge econòmic i d'oportunitats per damunt dels altres de la seva època.

Però el que ens sembla generalitzat és la constant actitud dels joves de justificar aquesta manca d'estudis o, almenys, de fer servir el seu discurs disculpatori per incidir en una crítica de cara als seus pares; és a dir, els estudis més elevats o més alts haurien canviat allò que no els agrada dels seus pares: serien més oberts de mires, hauria millorat el pare o la mare en

alguns aspectes puntals que són més difícils d'acceptar, etc....

"Els pares no sé quins estudis tenen" (H 1).

"Per a ella, l'educació és molt important per^a la formació de la persona i creu que, si els seus pares haguessin tingut uns estudis superiors, haurien estat diferents" (H 2).

"Els pares no tenen estudis perquè no han tingut oportunitat...

Els meus pares no tenen estudis i el curiós és que saben llegir i escriure perquè, a estones, els hi va ensenyar el meu avi, el pare del meu pare, que acaba de morir a Granada" (H 3).

"Mi padre tiene estudios elementales y mi madre estudios mínimos: sólo sabe leer y escribir... Valoro los estudios de mis padres como normales tirando a bajos; pero comprendo que el ambiente de aquellos años no era propicio y la situación económica no permitía hacer más.... Creo que mis padres habrían sido diferentes si hubieran cursado estudios superiores: serían capaces de comprender cosas actuales y podría conversar con ellos de muchas más cosas. Porque, por ejemplo, a mi padre no hay quien le entre en la cabeza que el hombre desciende del mono; él sigue creyendo que Eva se formó de una costilla" (H 4).

"Els meus pares no tenen cap estudi; potser un parell de cursos. El meu pare en té més que la meua mare. La meua mare vivia a Andalusia, en un poble petit en què no hi havia escola.... Els meus pares serien molt diferents si haguessin estudiat: canviaria la seva forma d'ésser i de pensar. Canviaria més el meu pare, perquè és més rar" (H 6).

"Ni el meu pare ni la meua mare no van anar gaires anys a l'escola... Els meus pares no van influir en el fet que deixés d'estudiar; al revés, van tenir un desengany ben gros. Els estudis que van poder fer els meus pares els valoro bé, ja que, pel poc que hi van poder anar, es desenvolupen bé i no han tingut gaires problemes. Si la societat no es complica més, aniran sempre bé" (H 7).

"La imatge que tinc del meu pare és més per fotos que pel record.

Ell tenia els estudis de batxillerat i de banca: era bastant culte i feia classes particulars de ciències exactes. La meva mare té els estudis primaris... La mort del meu pare no m'ha influït; però segur que, si hagués estat viu, jo hagués ^{continuant} estudiant..." (H 9).

"El meu pare va estudiar una cosa semblant al comerç, després de l'escolaritat normal que feien en aquell temps, i la vida li va ensenyar la resta. Sempre ha tingut un record molt agraït del seu mestre. La meva mare va fer quatre cursos de batxiller a les Carmelites: ho catejava tot i va plegar. Només estudiava obligada pel seu pare, que era un ferrer pobre i comunista que feia els possibles per tenir una filla que fos alguna cosa... Els meus pares serien exactament igual si haguessin fet estudis superiors: és impossible que enraonessin més del que enraonen" (H 10).

"Els meus pares tenen els estudis primaris: els que s'estudien abans, al temps de la guerra; van poder estudiar poc... Els meus pares, pobres, no van poder estudiar més per les condicions d'aquell temps. Dintre de tot, s'han integrat bé a la societat; però, si haguessin pogut estudiar més, serien diferents; humanament, no; però quant a coneixements, sí. Jo me'ls estimo tal com són; però sí, serien diferents" (H 12).

"Mi padre tiene estudios primarios y después estudió para agente comercial: le enseñaron a escribir cartas y estas cosas. Mi madre tiene sólo estudios primarios... Creo que mis padres tienen pocos estudios; pero, por los medios que tenían en su época, hicieron lo que pudieron" (H 13).

"Els pares tenen estudis primaris" (H 14).

"El meu pare no té cap mena d'estudi. La meva mare va estudiar d'administrativa; però dels estudis d'abans.... Si els meus pares haguessin estudiat, potser no serien aquí. No ho sé. Em sembla que sí que serien diferents" (H 15).

Vistes així les coses, no hi ha contradicció entre la no valoració dels estudis propis que vèiem abans i la necessitat de jus-

tificació o interpretació quasi sempre exculpatòria del fet de la manca d'estudis dels pares? Aparentment, almenys, això no lliga massa.

Ens sembla trobar una explicació en la diversitat de plans¹ en els quals s'expressa aquest discurs. És a dir, els estudis que efectivament no es valoren són els superiors en tant que els manca motivació i estímul per avançar personalment en aquest camí; i els estudis que intenten justificar en els pares són els elementals. Estem en terrenys completament diversos.

Malgrat tot, per tot el que acabem de veure, és evident que es viu el present amb una immediatesa indiscutible. Ni pot passar per la ment dels nostres interlocutors el plantejament que un altre dia, en un futur més o menys llunyà, podrien ésser necessaris aquests estudis. La paradoxa més punyent d'aquesta visió simplista és que aquesta visió de futur queda posada en evidència quan és referida als seus pares; mentre, en canvi, no la saben descobrir quan parlen o es refereixen a ells mateixos o quan fan un plantejament personalitzat.

Sempre dintre d'una determinada excepcionalitat, hi ha encara qui aprecia els estudis dels seus pares; però demostra una evident preferència pels aspectes humanístics de la cultura i no pas per la instrucció o aculturació pròpiament dita.

"El pare és metge i la mare té els estudis primaris. No sé si serien diferents amb d'altres estudis; però, per exemple, el pare, com a metge, està bé; però a vegades diu barrabassades (opinions polítiques...); en canvi la mare, no tenint estudis, de cultura general potser en té més i tot....

Crec que la meua mare és liberal i el meu pare autoritari; però sense gaire autoritat, és més aviat cridaner....

Crec que s'ha de donar una informació sexual i suposo que haurien d'ésser els pares; però atesa la mentalitat dels meus..."
(H 16).

5.2.1.3 D'UNA CONCRETA AMBIGUITAT VERS UNA DECIDIDA MADURESA.-

Voldríem posar en evidència un desenvolupament progressiu d'una determinada maduresa a mesura que s'avança en l'edat. És a dir, pel que fa als temes considerats, sexe, política i religió, es passa d'una famosa incoherència, desordre o inconnexió pròpia de l'edat de l'adolescència a una major coherència, relació i il·lació específica de les edats més pròximes a l'edat adulta.

Per a nosaltres, el concepte de maduresa és essencialment dinàmic; és a dir, suposa un desenvolupament natural i progressiu del criteri personal, lligat estretament a les possibilitats educatives i d'ajuda pedagògica amb les quals hom ha pogut comptar en la seva vida. Maduresa és, doncs, un posar-se en camí en el qual la llavor sembrada va produint les seves germinacions fins atènyer, al llarg dels anys, en l'experiència del que és quotidià, una determinada plenitud. Plenitud potser mai no aconseguida del tot perquè sempre hi romanen espais d'incertesa, de crisi, de recerca personal, d'opinió instintiva o de prejudici simplista que s'entreté ^{la} repetir allò que sempre s'ha sentit dir.

Així, per exemple, s'observa que per part dels joves hi ha un avançament molt fort i un progrés superior en les opinions entorn de les coses que es refereixen al sexe, per damunt manifestament de les que tenen una relació amb la ideologia pròpiament dita: la política o la religió. L'explicació creiem que rau precisament en el fet que, encara que volguessin, del sexe no en poden prescindir perquè s'hi troben pel mig, directament abocats, i, en canvi, de la ideologia, se'n poden desentendre o abstenir-se'n en tant que se sobreafegeix a la realitat quotidiana pròpia.

La nostra exposició vol posar en evidència això a partir de les dades aportades pel material biogràfic disponible. I ho farem en tres moments diferents, intentant correspondre amb els tres períodes d'edat sobre els quals s'ha recollit el material biogràfic.

A) ALS 14-16 ANYS.-

S'observa una clara ambigüitat que no és res més que un cans, un garbuix en tot el que afecta a aquests àmbits. No es tracta pas d'un relativisme, sinó d'una concreta manca de seguretat en el que expressen.

Podríem dir que, fins a cert punt, hi ha un rerafons de desinterès: tot això llisca, les seves coordenades van per uns altres camins molt diferents.

A aquestes edats, efectivament, tenen encara la vida molt poc definida i amb una dependència clara de la pròpia família; ni tenen autonomia suficient, ni una emancipació afectiva de la seva família: això possibilita que tampoc no hagin de prendre mai decisions o, almenys, que no hagin tingut l'oportunitat de prendre'n.

Es parla molt en funció del que s'ha sentit dir i es fa, sovint, un recurs fàcil als estereotips socials vigents.

"No sé si em casaria; no ho he pensat. Crec en la família: depèn de tots dos. La meua infància ha estat feliç; som una família molt normal..."

Els homosexuals no han provat les dones i cadascú té la seva manera d'ésser. No canviaria la meua actitud si un amic ho fos, mentre no es fiqués amb mi.

La prostitució la veig com les drogues i no ho trobo bé; ni bé ni malament, ho trobo una ximpleria....

Les relacions sexuals sense matrimoni, sí i no, segons la noia i segons el noi, segons la seva manera d'ésser. Si vol anar amb ella perquè li agrada...; si es volen casar, que es casin. També depèn dels pares, perquè potser volen que es casin i ell diu que res: aquí ja ve el problema. Quan ja són grans, no tant; però als 16-17 anys, per exemple: "No vull que surtis amb aquest noi"; "com que no?, a mi m'agrada molt"... i aquí ve tot el problema" (H 1).

"Del matrimoni diu no haver-lo provat mai; però si una parella està segura, doncs endavant i, si no és així, val més que no ho facin.

Tenir amant una persona casada és senyal que aquesta no està contenta amb l'altra. Si s'hi trobés, el deixaria o parlaria abans i en cas que tingués fills, que ja és tenir una responsabilitat, miraria d'arreglar-ho; si no, se separaria....

Li costa definir la importància de la sexualitat; finalment, diu que és com un al·licient per les persones. Entre els amics se'n parla poc. Alguna vegada i normalment amb amigues... Els mètodes anticonceptius els veu bé, ja que donen llibertat a una parella a no tenir fills. Creu que la por a l'embaràs condiciona les relacions sexuals del jovent.

No coneix les malalties venèries. No sap què són.

L'homosexualitat la veu com una malaltia, no ho veu normal.

No veu diferència entre casos d'homes i de dones. No canviaria l'opinió d'un amic o amiga si ho fos.

La masturbació és com un desfogament. La sexualitat en grup no la troba bé.

Les relacions sexuals sense matrimoni pensa que estan bé. Per a ella és el mateix fer l'amor abans de casar-se que després: ^{en}total, només hi ha un document pel mig, que no és res.

La prostitució la veu com un problema de factor social perquè diu que afecta la societat; el fet que sigui majoritàriament femenina, ^{al fet} l'al·lega que la dona té més atracció.

Amb l'avortament no hi està pas d'acord; considera que és acabar amb una vida, que és matar. No avortaria per cap motiu; només si en depengués la seva vida.

Està d'acord amb el divorci perquè dues persones que no s'enten ^{continuar}en no tenen perquè juntes. S'estima més tenir parella estable. Li agradaria tenir fills més endavant, ara no. Amb dos o tres ja n'hi ha prou.... No té cap ideologia política. No sap qui

vataria. Ella diu que de política no hi entén gens.

A casa seva són molt religiosos, són catòlics; però l'Església no hi creuen. No van a missa. Mai no l'han obligat a anar-hi, tampoc no ha tingut cap problema per aquesta qüestió. Aquesta postura o actitud per part dels pares i dels germans davant l'Església sempre l'ha vist. No enviaria mai un seu fill a un col·legi religiós, perquè no creu en l'Església" (H 2).

"A casa no hem viscut res que no sigui la feina de cada dia; ni religió ni política. No hi entenem res; no ens interessa....

Pel que fa als maricons, si són del poble, penso que tothom té els seus defectes i no passa res, perquè cadascú és com és. Però, si són de fora, que no m'emprenyin perquè els cardo una hòstia que ja ho veurem. No m'hi he trobat mai; però és millor que no m'hi trobi....

L'avortament em sembla que no hauria d'existir; si han fet l'amor, que tinguin el que ve. No tenen dret a matar-los" (H 3).

"Els mètodes anticonceptius els conec i les malalties venèries sé què són. Si un és homosexual, s'ha d'acceptar: per ell és normal; per nosaltres, no. Estic segur que ell tampoc no ens veurà normals a nosaltres; no canviaria l'opinió de ningú. La masturbació la trobo molt normal. Les relacions sexuals abans del matrimoni també les veig molt normals. L'avortament el veig bé: hi ha moltes mares solteres i els pobres nens, sense pare, viuran malament. El divorci, segons quins casos: si es divorcien per rutina, no; ara, si han de viure malament, val més que ho facin. Si un està casat i té un amant és perquè el matrimoni s'ha avorrit: ja no hi ha amor; jo no sé què faria...

M'agrada la política. La situació actual d'Espanya és una bajanada: hi ha molt merder. Jo no sóc socialista, sóc nacionalista. M'agrada Convergència o Esquerra Republicana: jo sóc català i no vull dependre de Madrid; la meua família pensa com jo.

Jo sóc catòlic. En part m'agrada; però m'agradaria més ésser

protestant perquè els catòlics remenen massa luxe: els protestants són més senzills. La religió em sembla una droga ^{per al} poble: quan es mor algú, és un calmant; és perquè tinguis algú que et mani. Jo no sóc gaire religiós: vaig a missa; però no gaire, hi vaig perquè hi haig d'anar, a casa m'hi fan anar. Bueno, al meu pare tant li és; però a la meua mare no: ella és molt religiosa. No hi ha hagut problemes de religió a casa. Jo sempre he estat així, no he canviat. Creure en Déu és necessari: és un protector i confies en ell. L'Església és on es dona el missatge i m'agrada tal com està. L'Opus sí que no m'agrada gens, n'estic en contra, perquè només volen fer calés. Jo no portaria un fill a un col·legi religiós: jo hi vaig i sé què és. Jo hi estic bé perquè passo del que em diuen; si no, quedaria boig" (H 15).

Com es pot veure, la informació és molt inconcreta i, de fet, és excepcional quan manifesten postures personalitzades. Però és que aquesta informació ha estat així:

"Ho he après a estudi i amb els amics. És una cosa que s'aprèn al carrer. Crec que és molt important saber-ho i jo no crec que ja ho sàpiga tot" (H 3).

"La informació l'ha tret de llibres, col·legi, alguna cosa dels pares. Especifica: només del pare; de la mare diu que no n'hi ha parlat, perquè sabia que ella ja ho sabia. El primer cop que el pare li va explicar alguna cosa, va venir d'una enquesta que feien per la tele sobre el tema i aleshores ella va fer-li preguntes al pare.

Als dotze anys va començar a saber sobre el tema. La informació que ha rebut del seu pare no és tan completa com la de fora. Considera que no en sap prou encara i que són els pares els que han de donar la informació" (H 2).

"De la sexualitat me n'han informat els meus pares" (H 1).

"Sobre la sexualitat, jo ja m'he assabentat de tot. El meu pare m'ho va voler explicar; però jo ja ho sabia. Ho vaig aprendre als

12 anys dels amics i del col·legi. Jo trobo que l'haurien de donar els pares i els amics; els pares ho fan massa tard" (H 15).

Del conjunt d'aquestes aportacions, pel que fa a aquests grups d'edat, ens atrevim a posar en relleu alguns trets que, amb matisos, són prou generalitzats.

El primer és que hi ha una prevenció i, en determinats moments, vertadera agressivitat de cara als homosexuals; aquest no és un model adquirit que sigui acceptable amb facilitat.

A més, es veu també una gran relativització de determinades actituds. Quan s'intenta donar una opinió o una justificació se surt fàcilment amb la inconcreció de dir "depèn de la manera d'ésser de cadascú".

Es dona, per altra banda, entre els joves d'aquestes edats una ostensible manca d'informació sexual. La intervenció dels pares és esporàdica i circumstancial. Aquesta és l'explicació última de les contradiccions que es troben en aquests textos on, al costat d'afirmacions categòriques, s'acaba defensant tot seguit una postura diferent i, àdhuc, contrària. El confusionisme depèn encara de prejudicis o idees fetes a l'ombra del que s'ha rebut; per exemple, l'homosexualitat o l'avortament.

Es veu una absència radical de dimensió política i religiosa i, quan almenys hi ha una preocupació, hom es troba sense tenir idees mínimament clares al respecte i també se sent la necessitat d'invo- car l'autoritat dels pares.

Aquestes constants, entre algunes altres que podríem evocar, ens fan veure la forta ambigüitat ostentada en aquestes edats al res- pecte.

B) ALS 17 i 18 ANYS.-

Notem ja un lleuger i relatiu increment de la coherència de les pròpies opinions dels joves; és a dir, hom té la impressió de tro-

bar-se davant de persones que saben més del que parlen.

Malgrat la seguretat de determinats conceptes i la interiorització de certs judicis, encara es troben algunes ingenuïtats. La maduresa progressivament adquirida es veu condicionada per tants factors distorsionadors, com són ara les difícils relacions afectives familiars o la necessitat ~~regentada~~ d'una sobreprotecció a causa d'un fort infantilisme generat per la permanència a un internat o pel terrible esforç que suposa haver hagut de fer el camí tot sol i àdhuc amb l'oberta absència contradictòria dels qui podien o havien de procurar una iniciació com cal.

"La relació entre els meus pares la veig molt malament; el meu pare no hi és mai: molts dies no ve a dinar, abans no venia ni a dormir molt dies; ara sí. A vegades es discuteixen; el meu pare hauria d'ésser més a casa. A mi m'agradaria que el meu pare fos més sovint a casa...." (H 6).

La situació familiar és fortament ambigua, coronada per una absoluta manca de relació a casa. Ell mateix dirà:

"Les hores de convivència a casa són poques; jo quasi no hi sóc mai...." (H 6).

A ningú no pot escapar que la circumstància no és pas massa favorable a proporcionar una coherència mínima en l'aspecte cultural i ideològic.

Per altra banda, hi ha encara el món de mancances originades des de la mort del pare i el paper que en tal situació ha jugat l'internat.

"La meua mare fa de cap de casa des que jo tenia dos anys, quan va morir el meu pare d'accident...

La mort del meu pare no m'ha influït; però segur que, si hagués estat viu, jo hagués ^{continuat} estudiant. És clar que totes les coses haguessin estat molt diferents i la meua mare no tindria el treball d'ara.....

Per la mort del meu pare vaig haver d'estar moltes hores fora de

casa ja des de petit i, quan vaig tenir l'edat, vaig anar a l'in-
ternat durant nou anys.... Després, a La Salle, el BUP també
m'anava bé; però a segon de BUP vaig suspendre perquè tampoc no
em vaig entendre amb el frare... I vaig dir a casa: aniré al
Vicens Vives, però, a més de les tres tombades, em volien fer fer
les altres obligatòries i ho vaig deixar córrer. Vaig dir a casa
que preferia treballar a casa ~~en~~ als matins i a les tardes fer es-
tudis més pràctics, com banca, informàtica i francès. I segurament
faré anglès.

De fet, no m'agrada estudiar i les úniques assignatures que m'a-
gradaven eren la física i la història. A casa em pressionen per-
què acabi BUP i COU; però vaig trobar molt forts els canvis de
profes i d'ambient. Al Collèll sabem ^{divertir-nos amb} els amics i, quan
les coses et sortien, pensaves. A l'Institut era un cachondeo de
massa gent i has de fer-te la colla i tornar a començar amb coses
fetes... " (H 9).

És indiscutible que hi ha implícitament una demanda d'atencions
especials i personalitzades a partir de l'absència del pare; men-
tre s'ha estat per ell, la seva resposta ha estat conseqüent; pe-
rò, quan s'ha sentit un cert abandó, hom ha caigut en el diletan-
tisme, la necessitat de suplències de tota mena i l'absència de
motivació.

L'interlocutor demostra amb tota evidència tenir un jo molt
poc fort i la vida no ha afavorit en absolut la seva fortalesa
personal. D'una banda s'hi observen dèficits importants d'origen
que, encara que circumstancials, són molt forts; d'altra banda,
ha tingut una vida excessivament fàcil, puix que tant l'estudi
com el treball a casa han estat de sempre a l'abast de la seva mà.

La fortalesa del jo juga i es fa sòlida en funció de la demanda
i dels requeriments del context quotidià. I el nostre interlocu-
tor viu sense una exigència que vingui de fora.

"Me enteré de una manera asquerosa, nunca lo olvidaré!....

....Ah, que no, que cosquillas no te hizo, que te hizo esto y me hizo una señal asquerosa. Y también contaban que su papá y su mamá lo hacían y que se oía por las mañanas el ñic-ñic de la cama. Me enteré de una manera que no era la manera....

Una vez mi hermana tuvo una infección vaginal y lo primero que me dijo mi madre fue: 'ten cuidado que no se junte con chicos, ¡vigí-lala! . Porque mi madre creía que mi hermana tenía la menstruación con 12 años. ¡Por favor!

A mi me vino con 13 años y para mi fue algo que, ¡hostia, tú! qué bien ¿no?. Porque me acuerdo que me contaste como te iba a ti y yo me enteré por ella....

Es un tabú; sobre todo para mucha gente mayor. Las niñas dejan de ser niñas y son mujeres y los padres lo afrontan, no te dan ninguna información, jamás te la dieron, y dártela así, de golpe, yo creo que les cuesta. Es como decir: ya lo sabrá, ya irá saliendo. Es muy malo, es horrible que tengas que ir enterándote por la calle....

Entonces ella ya había visto toda la sábana manchada y se fue para abajo de mala leche. Y entonces mi tío, que dormía en la misma habitación pero en la cama de al lado, me dijo de qué iba; y no fue mi madre. Me dijo que tranquila, no pasa nada, que esto me tenía que pasar un día u otro; que contenta, que feliz, me abrazó: qué bien, ya te ha venido la menstruación... Pero no fue mi madre; mi madre se marchó abajo con un cabreo, como si no hubiera pasado nada, y para mi es algo que....

¡Claro que lo vió!, si vió todo el follón, si estaba en la misma habitación que yo" (H 11).

"Yo por la calle, más o menos como explica ella, como algo asqueroso. En casa nada, claro, como es una cosa, ¡uff! de temor de alto, como asqueroso también....

Es que yo quiero dar en este tema, porque a mi me pasó. Eso de ser mujer lo tenía tan cohibido; es más todavía, crecerte el pecho,

oye, claro, era también a nivel de familia, lo que nos daban...

Y nada de decirle nada a mi madre, ¡nada!. Y es que es una cosa que la tengo y me ha faltado. En parte puedo decir que me ha faltado cariño, no en este sentido sino en el otro, de verme así...

Y es eso, incluso me dolía porque veía a la ^{ella (?)} Beatriz que su madre sí que le decía: Ponte sujetador, que las tetas se van a deformar. Y ella se cortaba mucho: yo no quiero que mi madre me diga esto. Pero si es muy bonito, le decía yo. Y ella decía: pues me gustaría que tú tuvieras mi madre y yo la tuya, que no me dice nada ¡Ay!, pues yo lo encuentro muy guay, porque es una cosa que incluso mi madre me hubiera saltado con eso y te juro que se me saltan las lágrimas, de ver en parte el cariño, demostrarte que te vas haciendo mujer... I si te ha venido, pues enhorabuena, ¡oye!, ya eres tope, porque yo he sufrido....

Es que hemos tenido una idea del sexo muy.... como siempre hemos estado metidas en monjas..." (H 11).

Es l'evidència de la contradicció existent en un món en el qual hom s'ho ha hagut de fer tot, que no ha pogut comptar amb ningú o, almenys, no ha pogut comptar amb aquells de qui es té la certesa que han de fer tot el possible per estar al teu costat al moment de la interpel·lació, de la pregunta o de l'interrogant.

Es dona, doncs, malgrat tot, un fort increment de coherència en aquests 17-18 anys. Vegem-ho com es fa evident:

"La informació sobre la sexualitat me la va donar la meua mare. Ho tinc tot après; però moltes coses no m'ho va explicar ella: pel carrer, els amics.

M'ho va explicar als 13 anys i la persona més adequada per donar aquesta informació ha d'ésser la mare; perquè hi tens més confiança, és la que et cuida més. Considero que, des de petits, s'ha d'anar explicant segons el que puguin entendre per l'edat.

La sexualitat té importància en la joventut tant com en els grans perquè es quan comencem a entendre les coses.

Conec els mètodes anticonceptius i em sembla que no és necessari que ho expliquin els pares; s'ha d'aprendre al col·legi. Jo ho vaig aprendre al carrer i al col·legi; em sembla que sé el més important.

L'homosexualitat és una infermetat. Segurament que canviaria l'opinió d'un amic si sabés que ho és. És el mateix en l'home que en la dona.

Les relacions sexuals sense matrimoni les trobo bé; això ha d'ésser cadascú: ajuda a conèixer la parella. El matrimoni és un compromís molt gros.

Estar casat i tenir amant ho trobo bé; si una dona prou a l'altre, això ja no passarà. És igual en l'home que en la dona; no sé què faria si m'hi trobés.

La prostitució no és un problema, és un ofici, una manera de guanyar calés. És més de les dones perquè els homes no tenen vergonya, però les dones no hi anirien.

L'avortament ho trobo bé en cas de violació i terapèutic; en cas d'un nen subnormal (i fos ben segur, suposo que sí).

El divorci el trobo bé; si no s'entenen i han de viure malament, val més que es divorcin.

És molt millor una parella estable. M'agradaria tenir 2 o 3 fills; si surt nen i nena, ja estarà; sinó tres....

La meua ideologia política és la de CiU. A casa, també. La meua mare, no; ella és d'Aliança Popular. Em sembla que els socialistes no podran arreglar el país.

La fe familiar a casa és així: el meu pare, no; ell és catòlic però no va a missa; la meua mare, sí. Jo vaig a missa perquè m'han escalfat el cap; no hi vaig sempre: una setmana, sí; una altra, no; quan tinc algo per fer, no hi vaig. Ara que, normalment, hi vaig cada dissabte, hi vaig amb els meus amics i puc tocar la guitarra. Crec en Déu, però no en l'Església; l'Església predica coses que no fa.... (H 6).

"Em vaig assabentar del que és bàsic per la meua germana. Jo lle-

gia un llibre i em va dir: vine que t'ho explicaré tot. Jo tenia uns dotze o tretze anys. Però més o menys ja ho sabia pels amics i un anar agafant dades.

En aquest aspecte mai no he tingut problemes ni mai he patit per a res.

La masturbació la veig com una cosa normal. Estàs que tots surten amb noies i tenen nòvia i tu no, o veus pel·lícules que t'animen. Ara bé: ja canvia quan ja tens una nòvia, ja ho veus diferent.

Jo fins i tot he tingut relacions sexuals, els de la colla ho havien provat tots. Era als quinze anys: ho vaig voler provar i, parlant amb indirectes amb una noia que ho volia, va sortir bé. Ho vaig trobar bé, però no net. No hi ha necessitat d'arribar fins al final. Ara ella no ho vol i jo tampoc. Surto amb la noia perquè m'agrada i és bona noia. També compta que estigui bona, però que sigui bona noia.

Això de l'homosexualitat no ho veig bé, potser perquè sempre m'ho han explicat així; però no sé què hi veuen.....

Quant ^{al fet} ~~al~~ que es donin relacions sexuals entre dues persones, si s'estimen, no hi ha problema; ja canvia si algú queda fotut.

Relacions extramatrimonials no crec que siguin necessàries. Si es fa, és senyal que hi ha problemes i no marxa bé la cosa.

Quant a la religió i política a casa som liberals i sempre ha estat igual: cadascú pensa i fa el que pot. De creure, creiem; però, fora d'ésser bones persones, no passem a haver de fer d'altres coses" (H 9).

I, en un context tan difícil, d'on ha nascut aquest increment de la coherència? Si els pares o els familiars han estat tan allunyats del problema i el jove se sent com marginat i que tot això pertany a una parcel·la que és íntima, pròpia, no participada i allunyada de tota confiança familiar per manca de confiança àdhuc enmig d'errors com el de creure en un possible embaràs d'una nena de 12 anys, caldrà intentar veure com ha germinat aquest inici de madu-

resa, malgrat que moltes vegades, com dèiem més amunt, estigui barrejada d'aspectes i d'àrees d'incertesa i de dubte.

La resposta és molt clara: adés són els moviments de joventut dels quals el jove s'ha fet un conscient membre actiu i que col·laboren a fer el pont i la unitat entre la seva vida de treball i el seu temps ^{de} lliure. El caràcter de suplència d'aquests moviments ~~traba~~ fora de tot dubte i àdhuc a nivell polític i religiós deixa entendre una certa maduració que sembla potenciada per un procés personal adquirit en el contacte amb d'altres joves dintre d'aquests moviments; en absolut ^{la} la impressió de seguir un determinat camí de reproducció de certes adquisicions familiars. (És el cas de la H 6).

Adés, encara, és la influència d'un internat que, també, ha exercit una suplència que, en l'absència del pare i en l'allunyament pràctic de la mare, ha tingut un rol efectiu de lligam, no solament de cara als estudis i a l'amistat, sinó també en aquestes primeres iniciacions a la vida i en les més prematures formacions de l'opinió. (És el cas de la H 9).

Diem també que la duresa i el maltracte sofert en l'experiència diària, no solament per causa de les mancances econòmiques, sinó també per causa dels errors educatius, han contribuït a forjar un model de jove que ha fet importants progressos respecte a un passat no massa llunyà. (És el cas del col·lectiu femení de la H 11).

A nivell excepcional, cal consignar la forta maduresa ostentada per la H 16 que, a través d'una mentalitat familiar molt determinada i d'un replantejament de tot mitjançant els seus estudis, s'ha qüestionat d'una manera molt personal molts d'aquests punts:

"De la mateixa manera que a l'escola t'expliquen l'aparell digestiu t'haurien d'explicar el reproductor. Crec que els mètodes anticonceptius els hauria de saber tothom o, almenys, saber on trobar-los quan els necessités; no hauria d'ésser un tabú....

Per a la joventut, la sexualitat s'ha mitificat, perquè és un tema tabú. Està lligada amb la biologia o la fisiologia i amb la moralitat i per això és tan difícil....

Amb tots aquests temes hi ha la moralitat pel mig i jo no veig per què ha d'ésser immoral. Si tu estàs mirant la tele i maten una persona, ningú no et diu res; si surten dues persones al llit, et tanquen la tele. Jo no ho trobo immoral ni tinc res en contra; però he estat educada d'una manera i aquesta educació influiria en la meua actuació: suposo que em sentiria culpable. Per altra banda, hi ha la societat i les generacions actuals; encara que diguin que sí, si fes alguna cosa d'aquestes, els primers ^a recriminar-me serien els joves...

No m'agrada el matrimoni, que la dona sigui un complement de l'home. **T**enir amant és una actitud hipòcrita i a aquesta actitud t'hi porta la societat... Amb el matrimoni hi estic d'acord; però no el veig per a mi. M'agradaria tenir una parella estable, però a temporades (això és una utopia que no podré pas posar en pràctica)....

No sé qui votaria, segurament que un partit catalanista; en tot cas, no votaria el partit que ha de guanyar perquè no n'hi ha cap de perfecte... De tota manera, és fàcil que m'enganyin: la gent té més armes per convèncer-me a mi que jo a ells...

A casa són catòlics molt dogmàtics; però sense gaire continguts. Jo no sé bé si Déu existeix o no, no m'ho plantejo gaire perquè em peso de malhumor; crec que no ho descobriré mai. Si hi ha Déu, no el veig com el presenten les religions catòlica i musulmana. M'acostaria més a la concepció de la divinitat grega: no totpoderós i amb defectes. És la concepció de la divinitat; però no dels déus. De petita, creia perquè m'ho havien dit, després ^{vaig ser} atea convençuda i ara sóc agnòstica. Jo mateixa em vaig fent preguntes, el fet d'estudiar i agradar-me les clàssiques m'ha fet qüestionar i canviar els conceptes i els plantejaments de moltes coses...

Com més coses apranc, més em vaig distanciant del catolicisme... Al principi, anava a missa perquè em sentia culpable; després, hi anava per la família i ja no em sentia culpable i ara no hi vaig i em sap greu perquè la meua mare pateix; però haig d'ésser jo" (H 16).

C) QUAN ARRIBEM A LES EDATS SUPERIORS ALS 19 ANYS.

Hom té la impressió que hem assolit uns estadis d'opinió molt més sedimentats que a les etapes juvenils precedents; s'ha atès un relatiu sostre de coherència, de maduresa, que ens fa veure un jove més fet, més realista. La seva experiència personal ha anat consolidant progressivament una seguretat en les seves afirmacions i una convicció més forta del que s'està proclamant.

S/ Hi ha llacunes, hi ha espai d'opinió completament eixorç d'una presa de posició personal i interioritzada, encara s'hi desco- breixen frases fetes, repeticions no raonades, estereotips socials, influències familiars...; però hom té la impressió que s'ha fet ja un famós pas endavant.

Amb tot, ^{amb} aquesta tendència cap a una maduresa s'està fent enmig d'unes contradiccions i d'uns matisos que se'ns fa necessari puntualitzar; no tot és tan fàcil en el camí d'una germinació progressiva d'una opinió plenament realitzada i interioritzada.

El primer d'aquests matisos és que, com dèiem més amunt, aquesta coherència s'observa només en el terreny de les coses que afecten el sexe i, per tant, moltes altres dimensions de l'opinió es troben encara buides de criteri propi, fet i madurat des de l'interior. Les mostres d'aquesta aparent seguretat en el camp sexual són moltes i algun exemple ens ho pot fer veure.

"La sexualitat és una cosa humana i instintiva i té la mateixa importància que tenia abans: és el mètode de procreació d'una espècie. En la sexualitat hi ha dos aspectes: la procreació, pots

tenir un fill i bé, és molt mono i tot això, i la sexualitat com a satisfacció, passar-t'ho bé. Deslligues les dues coses, o no; depèn de les relacions amb la parella. Jo he tingut relacions sexuals....

La dona no ha de ser verge en anar al matrimoni.... Amb això cal aclarir que depèn del concepte que la dona i l'home en tinguin de la sexualitat. Hi ha parelles o dones que pensen que fer l'amor té la finalitat única de la procreació, i no fer l'amor com a plaer. Tots dos han de saber fer-ho com a plaer...

Si l'avortament es justifica per no tenir mitjans econòmics o altres tipus de problemes, penso que sí; però si és perquè sí, no ~~se~~ trobo bé. Això té transcendència social: la societat ha d'intervenir. Estic d'acord amb el divorci; però també cal una intervenció de la societat, sobretot quan hi ha fills.

Penso que abans (de tenir parella estable) s'ha de poder tenir possibilitats d'altres parelles, abans de triar la parella definitiva. Crec que és millor la parella estable, sobretot si es tenen fills; si no hi ha fills, ... canviar de parella és igual" (H 5).

"L'homosexualitat és normal i l'accepto i no canviaria l'opinió d'una persona si sabés que ho fes. És igual en l'home que en la dona" (H 5).

"Això dels mètodes anticonceptius és una segona etapa de l'educació. Penso que la dona està condicionada per la por a l'embaràs. Jo conec els mètodes; però em fa falta informació. Si es tingués, aniria millor, perquè no solament la noia té por de quedar embarassada, sinó que també tu tens por de deixar-li a ella i això fa que tinguis remordiments de consciència i no la pots deixar tirada, perquè porta a dintre allò que també és teu. Les malalties venèries és qüestió d'higiene...

La masturbació la coneixes a partir de companys més grans que tu i la primera vegada et quedes molt al·lucinat. La primera vegada que vaig fer-ho, vaig pensar: què t'ha passat? t'has fet malbé

el pitu? Al principi, és un vici i depèn molt de la informació que et donen.....

Pot arribar a ésser un vici i pot arribar un moment que vagis amb una dona i t'agradi més que et masturbis. Respecte a la sexualitat en grup, jo sóc una persona que m'agrada provar-ho tot i ho he provat i molt bé; però, si estàs enamorat ^{d'alguna} persona que ho fa, t'emprenya.... A més, si et cases i no ho has provat, potser no et funciona i malament rai. Si fas amistat amb una noia i va creixent la confiança, arriba un dia que, pel que sigui, fas l'amor amb ella, l'endemà no és el mateix: o t'agrada molt més o no funciona...

Penso que hauria de legalitzar-se. Però, si deixés una noia embarassada, m'estimaria més que tingués el fill. El que és dolent és que estigui penalitzat. No trobo bé que, si una dona avorta, li fotin 6 anys de presó. Amb el divorci estic totalment d'acord.

En el cas de l'avortament ha de decidir la parella i, més que la parella, la dona. Crec que no hi ha cap dona que digui: ara quedaré prenyada i me'n veig a avortar. Les dues coses, avortament i divorci, són, a la meua manera de veure, qüestió de parella" (H 5).

"La sexualitat té importància en la joventut perquè és el primer que es pensa. Ara si un jove necessita de la sexualitat, és molt lògic; abans no ho era. Si dos s'entenen, està bé....

Les relacions sexuals no estan condicionades per la por a l'embaràs, perquè hi ha molts mètodes anticonceptius....

L'homosexualitat la trobo normal: si un està més bé amb un home, per què ha d'anar amb una dona? No canviaria l'opinió sobre cap amic si sabés que és homosexual. Tant ho veig amb un home com amb una dona.

La masturbació és necessària; si algú ~~la~~ necessita, no és res anormal. Per ^{al} jovent és molt necessària, perquè si un noi vol anar amb una noia i ^{en} aquell moment no pot, així es fa passar les ganes..." (H 7).

"Jo crec que tots som éssers sexuals des de molt petits. La se-

xualitat en qualsevulla de les seves expressions és natural, és com un sisè sentit; el que passa és que cada societat la limita i manipula com vol i fins on li convé. Jo explicaria que això tan gros de tenir relacions sexuals abans del casament és obligatori en d'altres societats; que hi ha gent en altres llocs del món que no s'escandalitza perquè es cometi un incest pare-filla posem pel cas; o troba una falta d'educació que un senyor no ofereixi la seva dona als convidats que van a veure'l....

Per a la joventut de la meua lleva ocupa un lloc molt important; jo crec que tant pels que se'n surten bé com pels que tenen problemes per tenir xicots o xicotes. Ne més cal anar a alguna festa, per exemple, al pavelló per Carnestoltes o a segons quines festes majors i es pot comprovar que el que allà passa, bàsicament, és una recerca desesperada d'interlocutors..." (H 10).

"Per a mi la sexualitat és anar trobant el que sóc jo com a home. No he tingut mai relacions sexuals..." (H 12).

"Relacions sexuals sí'n he tingut... La sexualitat és la forma de comunicació més important; d'afectivitat i de plaer també..." (H 14).

La llarga cita només és una mostra de la riquesa dels continguts i de la seguretat en les pròpies opinions. Malgrat la llargària d'aquestes referències, només són un petit exponent de l'extraordinària profusió de les verbalitzacions fetes pels joves respecte als temes que afecten la sexualitat.

El segon matís és que a aquestes edats molts d'aquests joves no han tingut l'oportunitat de viure la naturalitat d'una educació mixta; això ha generat una certa problemàtica en la comprensió global viscuda en totes les coses que afecten el sexe.

"Jo tinc tres grups associatius: els del poble, els de l'escola d'un altre temps i els de l'escola d'ara. A l'escola el mateix grup d'amics muntava activitats. Allò que he trobat a faltar és una participació directa femenina. Fèiem grups de nois diferen-

ciats de les noies" (H 5).

Hauríem de fer esment encara d'un tercer matís que ens sembla important. Així com vèiem precedentment que, des d'edats molt prematures, els joves han ^{mantingut} pràctiques sexuals plenes, dona la impressió que, malgrat l'allau d'experiències tingudes per aquests més grans, no s'ha donat aquella prematuritat o precocitat que observàvem. Evidentment que aquesta experiència sexual més tardana genera dificultats de comprensió i d'accés al coneixement ple de tot el que es refereix a aquest terreny del sexe.

Finalment, caldria referir-nos a la queixa generalitzada entorn de la formació rebuda i de la informació que se'ls ha donat sobre aquestes qüestions: carregada de tabús o obertament equivocada. La verbalització i explicitació d'aquesta queixa no deixa cap mena de dubte.

"No he rebut informació ni dels pares ni de ningú. No he tingut una informació sobre la sexualitat completa; he hagut d'adonar-me de com són les coses... Si a casa m'ho haguessin dit més clar, hagués estat diferent. A casa els talla molt... A casa t'ho han presentat com un tabú i és una cosa natural i surt de dintre... La informació l'han de donar els pares; però no com un tabú o una cosa mal feta, sinó natural, ja que és una necessitat física com anar a pixar o anar a cagar.

Té molta importància en el jovent, ara i abans. Perquè la gent arribava un moment que es trobava una dona i sí, com a dones molt bé, perquè anaven i, parlant clar, fotien un polvo i, collons! què passa aquí? i molt bé, no?; però després s'han casat perquè esperaven que molt bé i no ha anat bé la cosa. Si haguessin tingut una educació sexual... més àmplia, la cosa no hagués anat així....

Penso que ha d'ésser una informació donada ja des de molt petit i l'ha de donar el pare o la mare.

Però d'una manera natural...

Jo conec els mètodes anticonceptius; però em fa falta informació. Si es tingués, aniria millor, perquè no solament la noia té por de quedar embarassada, sinó que tu també tens por de deixar-li a ella i això fa que tinguis remordiments de consciència, i no la pots deixar tirada....

A més, si et cases i no ho has provat potser no et funciona i malament...." (H 5).

"He rebut informació dels companys, no dels pares...

La informació que et poden donar és com un vici o com amor; però s'ha de provar. Jo voldria saber més coses. Caldria que la informació la donés el col·legi, no els pares; per a ells és molt totut.

La sexualitat és una cosa que cal provar-la i es pot agafar com un vici o com amor; jo penso que cal trobar-hi això últim" (H 5).

"La informació de casa, res: els fills venien de París i em va passar com amb els Reis, que després me'n vaig assabentar que eren els pares. Em vaig emportar una desil·lusió molt grossa.

Jo penso que caldria donar-la al col·legi; però abans no es feia així: ni a un lloc ni a l'altre... Des que neix, donar-li informació és necessari i sempre que preguntis, respondre allò que pregunta; no cal pensar en tabús. S'ha de dir la veritat....

Si es donés aquesta informació s'evitarien tots els problemes que hi ha als pobles de noies embarassades... Els mètodes anticonceptius és una segona etapa; però cal explicar-ho i evitarem moltes mares solteres... Les relacions sexuals en la dona estan condicionades per la por a l'embaràs; tenen por de fer l'amor per això. Si no fos això, als 14 o 15 anys ja començarien. A més, les mares els fan venir molta por" (H 5).

"He rebut informació familiar molt fortament. Jo ja sabia coses dels companys; però va anar bé encara que nos fos una informació totalment oberta, amb tabú; però va anar bé. L'edat més adequada és a l'edat escolar i caldria que la donés un professional perquè no fes una incitació sexual. Els pares poden fer-ho; però no es-

tan preparats; el que sí poden fer és desmitificar, fer-ho més natural. La família i l'escola tenen una missió en això.

A l'escola a mi em van donar informació; però d'una manera especial: el frare omplia la pissarra de noms de l'aparell sexual femení i va entrar la professora de literatura i ràpidament^{ho} va borrar i restà vermell com un^a tomato. Això és una incitació sexual i, si el nano fa allò que li prohibeixen, en veure la reacció del frare, penses: allò deu ésser massa..." (H 5).

"La información sobre la sexualidad la obtuve en parte en el colegio (anatomía de los aparatos genitales). Del resto de las chicas de la clase. Creo que debe informarse bien a los niños de acuerdo con su edad, tal y como es la realidad... La información deben darla los padres y, a nivel de escuela, se puede ayudar bastante. Creo que la sexualidad es importante para la juventud: es un complemento de relación con otro muy importante. He tenido relaciones sexuales normales" (H 4).

"La informació sexual me la han dado: yo, los amigos toda, ya ves. Mi padre y mi madre nunca me han hablado de eso, ¡qué va!, son viejos de aquellos: dicen que eso es pecao, son quarrerías. La edad pa saberlo, joder, doce o trece años. Si yo estoy atrasao imagínate: si no me he estrenao todavía, tío, te lo juro. Te voy a decir una cosa: hasta los dieciseis años no he empezao a salir con chavañas" (H 8).

"A casa meva la televisió ocupa poques hores i hi ha bastant diàleg, sobretot amb la meva mare; els explico els problemes que considero que puc explicar. Però hi ha temes tabú; són molt pocs, jo crec que es redueix al sexe, el tema tabú. Bé; però sóc jo que no en vull parlar, per evitar disgustos. Malgrat tot, estic segura que m'escoltarien amb molt bona predisposició a comprendre. Per exemple, un dia la meva mare em va dir: Ja sé que no; però si mai necessites informació sobre anticonceptius -Déu ens en deslliuri!- no dubtis a demanar-m'ho a mi. Per altra part, quan tinc

un problema, el primer que faig és explicar-ho als meus amics" (H 10).

"La informació sobre la sexualitat crec que s'ha de donar gradualment... perquè trobo que la sexualitat és quelcom molt natural. Jo també ho vaig aprendre gradualment; però no dels meus pares, sinó d'amics i del col·legi i també de l'escoltisme. La meua formació la considero bona; no sóc un frustrat sexualment... Se'ns ha imposat un model que fa que se li doni massa importància; hauria d'ésser quelcom molt més normal" (H 12).

"La poca informació sexual que he recibido me la han dado, cuando la he preguntado, mis amigas del colegio y las profesoras el aparato genital. En qué consiste el aparato genital, se lo preguntamos al cura. Pienso que es muy pobre la información que tengo y, ahora que tengo oportunidad de ejercitarla, me doy cuenta. Es lo que más he odiado de mi educación cuando me he dado cuenta. Todo lo referente al sexo en mi casa lo veían en plan negativo y destructivo, y las monjas también... Todo lo veías un pecado. La influencia religiosa me ha marcado hasta cierta edad. Luego, yo reflexioné y dije: todo es mentira" (H 13).

Aquesta és la panoràmica que condicione a bastament la maduresa adquirida dels nostres joves: coherència cultural i ideològica únicament en les coses que afecten al sexe, vivència d'una educació separada i sense possibilitat de normalització de tracte entre els sexes, experiència tardana en les seves mateixes pràctiques sexuals i educació i instrucció sexual rebuda sota l'empremta de la por, del tabú o de l'error educatiu.

Caldria al·ludir, finalment, a dues expressions de veritable maduresa en aquest terreny, coherència més consolidada i que, pel seu caràcter d'excepcionalitat, val la pena fer-hi referència com formant part d'un món a part i que surt manifestament del corrent.

La primera, és la que neix de la persona que ha trobat un sentit a la seva vida a través de l'estudi i d'una opció vocacional

molt assumida.

"Creo que la sexualidad es muy importante para la juventud; es un complemento de relación con otro muy importante...

Conozco los métodos anticonceptivos que existen y creo que se han de explicar a los niños cuando se les explica lo de la sexualidad...

Conozco la enfermedades venéreas y su transmisión: lo he estudiado. Si me viera en el caso intentaría curarlo lo antes posible; creo que no son exclusivas de la prostitución, en la actualidad.

La homosexualidad creo que ni es del todo normal ni tampoco patológico; lo encuentro normal, pero diferente, no sé. La acepto pero no la practico. No cambiaría la opinión de una persona si lo fuese. Creo que es diferente en el hombre que en la mujer; la mujer está aún bastante reprimida, en los hombres ha adquirido una cierta aceptación social. Mujeres homosexuales no hay tantas como hombres y por eso... la mujer está aún reprimida.

La masturbación es un complemento de una relación sexual. Respecto a la sexualidad en grupo, todo el mundo es libre; pero no creo que sea muy adecuada ni tenga resultados positivos. No la he practicado nunca.

La relación sexual sin matrimonio creo que en el noviazgo es importante para conocer a la persona. Sí, me casaría con alguien que tuviera experiencia si lo quisiera.

Los que están casados y tienen amante son personas que no se saben definir. No sé si es diferente en el hombre o en la mujer. La sociedad discrimina más a la mujer que al hombre. Si me encontrara en esa situación y me enterase, querría que se definiera, o una cosa o la otra.

La prostitución, creo que es un problema social. Es mayoritariamente femenina por la sociedad misma que hay... no sé bien.

Respecto al aborto, depende del caso. En caso de violación, sí estoy de acuerdo; en caso de que peligre la vida de la madre, de-

pende de si tiene más hijos y de la seriedad del peligro y no estoy de acuerdo en caso de subnormalidad, pues tiene derecho a la vida.

En cuanto al divorcio, se tendría que analizar cada caso concreto; tanto el aborto como el divorcio es un asunto de pareja..." (H 4).

La segona és la pròpia de la persona que, malgrat les contradiccions d'una infantesa no massa afalagadora, fruit a l'ensenyament d'una desestructuració familiar i d'un passat carregat d'internaments, ha optat per un camí de recerca personal en el qual la coherència i la maduració és un fet progressiu, i es manté en un equilibri quasi perfecte entre el possibilisme pràctic i la seva conveniència personal.

"La sexualidad es importante para la juventud; es cuando por primera vez se dan cuenta de que pueden tener entrada en este aspecto. Es la época en que más preparado se debe ir. Para mí la sexualidad es la capacidad de relación con el otro emotiva i físicamente.

Los métodos anticonceptivos forman parte de la información sexual. Enfermedades venéreas conozco algunas; no son exclusivas de la prostitución.

La homosexualidad es normal. La acepto, pero no la practico. Creo que, a pesar de todo, me vería influida en mi trato con otro si supiera que lo es. Es diferente en el hombre y en la mujer: la mujer tiene más capacidad para mostrar su afectividad, creo que puede ser más rica en componente emocional. Los homosexuales son muy sensibles. Conocí a una chica que trabajaba en el psiquiátrico que lo era.

La masturbación, por supuesto, que no la veo como un pecado; pero tampoco la considero favorable. A la sexualidad en grupo no le encuentro sentido; la sexualidad para mí es entre dos. Las relaciones sexuales sin matrimonio las entiendo perfectamente y creo

que son necesarias en general; hay que ver cada caso en su momento y en su época.

Estar casado y tener amante es un hecho muy falso; es diferente una relación sexual casual fuera del matrimonio a un amante fijo; no hay necesidad de llegar a eso. Creo que es una falta de respeto; no hay diferencia en el hombre y en la mujer. Si me viera en el caso, pediría la separación.

La prostitución es debida a una falta de madurez; ¡ojalá nadie se tuviera que dedicar! Los casos que me he encontrado siempre están rodeados de un ambiente de miseria; es un mal de la sociedad; es principalmente femenina porque los hombres tienen más facilidad de encontrar otro trabajo.

Es necesario que haya libertad de poder abortar; pero personalmente no lo admito en mis circunstancias.

El divorcio es necesario: no me hubiera casado si no existiera el divorcio" (H 13).

Com a conclusió d'aquest ampli apartat cal dir, finalment i com a síntesi, que l'aspecte d'una crítica interioritzada, i la mateixa maduresa sobre aquests temes, creix ostensiblement amb l'edat; és a dir, es fa progressiu en funció de les etapes de creixement.

Es a partir d'aquesta constatació que seria interessant de veure la postura crítica que adquiriran aquells adolescents quan arribin a les edats dels 19 anys o més. Al cap i a la fi, la informació s'estanca, té un punt culminant, mentre que, en canvi, la realitat educativa, vista amb més perspectiva en el temps, genera una dimensió crítica més aguditzada.

La carrera progressiva d'aquesta maduració personal, d'aquesta interiorització de l'opinió, segueix el ritme de la realitat quotidiana de la mateixa vida i es tenen dificultats reals de preveure un terme, un cim, en el qual s'adquireixi la plenitud esperada. L'edat adulta s'adquireix forçosament a través del pas dels anys i d'una ascensió francament difícil.

Potser avui dia molts adults no tenim aquesta maduresa feta evident en els nostres relats. S'observa que és precisament el que més difícilment accepten els adults -homosexualitat, avortament- on es fa evident en els joves una més forta acceptació. Estem trepitjant un terreny en el qual amb tota evidència es configuren ja unes noves formes d'ésser home o dona en la societat en què estem.

5.2.2 LA JOVENTUT ÉS UNA CRISI, UNA ETAPA DE PAS.-

5.2.2.1 ELS ESPAIS CULTURALS EN QUESTIÓ.-

del tema

Així com en el terreny sexuals s'observa una concreta maduració, ens adonem que en d'altres dimensions d'opinió queden notables buits que s'acaben emplenant, per part del jovent, amb frases i estereotips que s'han sentit a dir.

El curiós és que ^{es} passa molt de política i religió en la majoria dels casos; però, a l'hora que hom interpel·la el jovent sobre determinades qüestions temàtiques, es té la impressió que hi ha parcel·les importants de la vida en les quals no s'ha fet camí o no s'ha madurat suficientment; sembla que es parla d'oïdes, del que s'ha sentit a dir i tot acaba essent un llançament de frases a l'aire sense que potser ni ells mateixos no sàpiguem estrinxir el veritable rerafons del seu contingut.

A l'arrel d'aquests raonaments hi ha una manca d'informació i de participació sobre el tema; se n'ha fet esment perquè se'ls ha requerit a respondre i l'evidència de la resposta és una bona dosi d'ignorància al respecte.

"La meua ideologia política és la de CiU. A casa, també. La meua mare, no: ella és d'Aliança Popular. Em sembla que els socialistes no podran arreglar el país.

La fe familiar a casa és així: el meu pare, no. Ell és catòlic, però no va a missa; la meua mare, sí. Jo vaig a missa perquè m'han escalfat el cap. No hi vaig sempre: una setmana sí, una altra

no. Quan tinc alguna cosa a fer, no hi vaig. Ara, que normalment hi vaig cada dissabte; hi vaig amb els meus amics i hi puc tocar la guitarra. Crec en Déu, però no en l'Església; l'Església predica coses que no fa. A casa no hi ha hagut mai problemes per això: el meu pare deixa fer a la meua mare i al revés. Si tingués un fill, el portaria a l'escola pública, s'hi aprenen les mateixes coses" (H 6).

"En el pla polític, jo passo de la societat: és una cosa en la qual no penso gaire. Jo soluciono la meua vida i intento sortir-me tot sol dels problemes. Jo sempre he tingut les meves idees; però he anat molt a la meua en aquestes coses.

La família políticament no pensa com jo. Ells ja entenen com puc reaccionar jo. Ells hi creuen, en tota aquesta gent que es presenta a eleccions; jo no crec en cap.

Crec que un socialisme ben portat pot estar bé, sempre que hi hagi una oposició de dretes forta...

Jo crec que sóc de dretes...

Amb un tiu que foti peles i digui: jo i jo i s'ha acabat, no creiguis que estaríem tan malament, perquè ara el que volen és donar llibertat a la gent i es perd molt, donant llibertat a la gent...

Jo votaria actualment... no ho sé. No n'hi ha cap que m'acabi de convèncer. Votaria dretes, encara que en la vida particular em fessin estar de moltes coses. Jo crec més aviat en un tipus de govern com l'anglès: un partit i un altre partit. No crec en els partits; però jo votaria pels més de dretes, el més estricte.

Jo realment crec que sóc totalment anarquista; és el que crec, no ho sé. Però, per aconseguir una anarquia, s'ha de passar primer per una dictadura.

Quan passes pel comunisme, és passar per una dictadura; igual que si fos de dretes. Jo penso que per arribar a una anarquia, cal passar per una dictadura molt forta; però no la de 40 anys d'en Franco. No, no va ésser forta; però, si ho va ser, no va ser

ben portada. Caldria mentalitzar la gent, que pot fer el que vulgui sense passar-se" (H 5).

"Penso que no m'agraden els extrems; estic al mig. Crec que ara, en aquests moments, hi ha dos extrems i al mig hi ha el socialisme que, portat bé, seria el millor... Es guanya més amb el barret que no pas amb l'espasa... Jo votaria un socialisme". (H 5).

"Jo no tinc molta idea de la política.

Jo soc un tiu molt raro, això de la política no és el meu hobby. Tinc les meves idees polítiques; però no ho sé.... Jo sóc d'esquerres i de la classe baixa i votaria esquerres". (H 5).

"Jo sempre m'he definit com a progressista i liberal; però ara ja dubto una mica. Perquè les idees a nivell teòric són molt maques, però passa que mai no han estat posades a la pràctica i, és clar, no se sap si funcionaran o no.

La família està marcada per la guerra i després és difícil que puguin fer una valoració política objectiva.

El camí normal (d'accés a l'anarquia) seria: socialisme, comunisme, anarquisme.

Jo votaria un socialisme, però, si hi hagués un partit verd, ecologista, el votaria" (H 5).

"L'Església ha quedat desfasada... Existeix una creença, però no comunitària, sinó individual... L'Església sempre ha perseguit molt que hi hagués una presència física; ^{no} mai una assistència espiritual...." (H 5).

".... Jo tinc les meves creences individuals..." (H 5).

"La gent ha estat creient sempre en allò que els pares passaven als fills i així anar fent; però després la cultura ha fet veure les coses d'una altra manera i s'han abandonat algunes creences.. Jo crec que has de creure en algo; però no pas les coses que t'han dit" (H 5).

"Yo creo en algo; pero no en lo que me dicen. He ido cambiando en la forma de pensar" (H 5).

"Quant a la situació política, em sembla que estem molt malament: cada dia hi ha més parats, és el que veig més; ara, lo altre, no ho sé. Jo tinc feina; a veure si ara els socialistes posen mà a tot.

Trobo bé el canvi que hi ha hagut; a mi el govern centrista no m'havia caigut mai bé. La meua ideologia no és ni dels uns ni dels altres. Jo el que voldria és que hi hagués feina per a tots, que no hi hagués guerra i que la gent anés tirant. La meua família em sembla que pensa com jo en aquest aspecte de la política. Jo em sento filla de Catalunya. Catalunya ha d'ésser d'Espanya; però amb una autonomia forta i que els calés es quedessin aquí en comptes d'anar cap a Madrid...

Quant a la fe, l'avi cada diumenge va a missa. Jo fins l'any passat també hi anava cada diumenge; però aleshores la meua mare es va posar malalta i no hi ha anat més. Cadascú té la seva manera de pensar: si vol anar a missa, que hi vagi; si no, no. La creença cada dia la vaig perdent més: cada dia saps més coses dels capellans i les monges que et fan perdre la fe. He trobat molta diferència dels 14 als 18-20 anys quant a la manera de viure la fe. Als 14 anys et diuen: vés a missa!, i jo hi anava sense fer-ne més ni menys. Després, als 18 anys, vaig començar a veure que hi havia un poti-poti amb els capellans i vaig començar a veure'ls tan diferents de quan tenia 14 anys!, i ara, encara els veig pitjor: et fan creure una cosa i ells en pensen una altra; només demanen calés.

La raó per la qual es va perdent la fe és que la persona es va fent gran i va veient les coses. L'Església cada dia va a menys, sobretot amb el jovent, que només hi va quan hi ha un casament o un enterrament. Tot això passa amb el jovent perquè han vist coses que els han fet obrir els ulls, coses dels capellans. Jo puc creure en un Déu, però no en els capellans. En Déu hi crec, perquè passen coses: perquè neixes, perquè mors, bé hi ha d'haver algo;

però amb els capellans, no.

"La religió no té cap importància en la vida de la persona: jo crec que hi ha Déu, però Déu és una persona que mai no hem vist, que ens han fet creure que hi era; però és que en totes les religions hi és, un Déu. D'ésser-hi, ha d'ésser-hi, perquè passen moltes coses, siguin bones o dolentes. Jo, quan era una adolescent creia més en Déu i he canviat perquè he vist que l'Església no és tal com hauria d'ésser. No ha influït res ni ningú en aquest canvi". (H 7).

"Ideològicament sóc una persona d'esquerrres que voldria un país independent, ecològic, on els homes i les dones tinguessin una vida tranquil·la i feliç. Avorreixo la industrialització, aquesta carrera boja cap a no sé on, el dubtós progrés occidental. Votaria Herri Batasuna si hi fos, a Catalunya; com que no hi és, no voto. La meua família és d'esquerrres, més aviat socialista-nacionalista; el contrari seria tirar-se pedres a la pròpia teulada.

A casa no són gens missaires. Mai a la vida no m'han fet anar a missa; malgrat que, de petita, hi anava per l'ambient que m'envoltava; però ellie preferien que m'hagués quedat al llit dormint, els diumenges. Sóc completament atea pel que fa a la religió; és més, no m'importa en absolut el tema de Déu i tota la parantela. Quan era petita i fèiem catecisme, suposo que creia en Déu; però això es va acabar als 12 o 13 anys. Senzillament, en fer-me gran, suposo que em vaig adonar que estava fent bestieses, no va influir-me ningú.

No se m'ocorreria pas enviar una filla a un col·legi de monges; primera, perquè l'enviaria a l'estatal i, segona, perquè els capellans del que entenen és de misses i no cal que eduquin en la fe. La religió és una cosa que a molta gent li serveix com a solució personal: correcta. D'altres prefereixen Marx i d'altres estan pirats per l'astrologia". (H 10).

"En el aspecto político, creo que soy muy idealista o muy anarquista; he valorado más al socialismo sin conocer demasiado lo que

supone. Mis amigos me han acusado de que me inhibo y por eso he votado: para que no me acusen de que me inhibo; pero, en realidad, no me importa mucho...

Mi padre es bastante contrario a la religión; pero cree que hay que casarse por la Iglesia y bautizar a los hijos porque la sociedad lo exige. Si yo me casé por la Iglesia fue por no buscarme problemas con mi padre. Mi madre creo que no se lo ha pensado; hace las cosas por lo que en ese momento se ve bien o mal. No enviaría a un hijo mío a un colegio religioso, porque sólo creo en la religión del respecto de uno mismo y hacia los demás" (H 13).

"Abans ho havia viscut com ara. Abans ho feia d'inèrcia; ara ho faig d'una altra manera. Suposo que crec en Déu o en algú i suposo que és aquest que diuen. Crec que va existir, que era una persona collonuda; si és Deu o no, no ho sé. Penso que s'ha de creure en algú superior a ell: com que sempre la gent ha cregut en algú!...

Els pares han influït; després et plantejes si et convé o no. No enviaria un fill a un col·legi religiós -de cap manera!-, per la influència que poden fer sobre les persones, i això no m'agrada. No he tingut conflictes amb els pares; però sí amb els avis, discutint temes. Els pares, mentre vagi a missa, ja estan contents: ells ho tenen molt clar i el meu pare encara més. Em vaig confirmar obligatòriament; tota la nit discutint el mateix. Vaig a missa perquè m'obliguen; però, si no ho fessin, alguna vegada hi aniria voluntàriament. No crec en els capellans: és un negoci com un altre; no veig la funció clara....

Políticament, penso que els extrems no són bons; no hi entenc res, de política. El socialisme nacional no aniria bé; a l'àmbit municipal, sí" (H 14).

Política, religió: no hi ha res estructurat, res que s'hagi cristallitzat; es viu una profunda crisi que, aquí i ara, vol dir barreja, adulteració, aglomeració de punts més o menys traslluits,

composició d'idees que no lliquen, desordenament de conceptes, entrecreuament de posicions, mescles de coses que no lliquen, lligams impossibles, unificacions que es rebutgen....

No a la religió que m'han donat, no a la dictadura que he viscut, no a la por al sexe... la joventut és una crisi, és un pas entre dues etapes. S'està en la societat; però no s'és de la societat. Aquí hi ha la clau de moltíssimes postures aparentment incongruents, d'actituds que es poden fer incomprensibles o que només es poden comprendre a la llum de l'única veritat que tot ho explica: l'ésser jove avui, aquí i ara.

Els adults contemplem astorats i bocabadats la manera d'ésser i de reaccionar dels joves en tantes i tantes coses i no estarem en condicions d'entendre res mentre no sapiguem què és el que hi ha darrera de les actituds, de les opinions i de la manera d'estar en el món dels mateixos joves.

El jovent creu en un contingut religiós i en una idea política; però ja és diferent quan es tracta d'assumir una estructura religiosa o eclesial o una estructura política o de partit. Tal com estan les coses, aquests joves no seran mai militants ni d'una església ni d'una política, perquè no han pas definit el seu projecte del món.

Les seves postures són fonamentalment pragmàtiques i, per tant, "el seu no és negatiu en tant que a mi no em serveix". I punt.

Per la mateixa raó, l'única cosa que no es pot aparcar és el que fa referència al sexe, puix que aquí hi ha uns continguts que són palpables i dels quals no es pot fugir perquè es presenten amb uns embalsams d'exigència que cal afrontar sigui com sigui.

És el cas de la H 10 (pàg. d'esquerreres i voldria un país independent, ecològic, amb una vida tranquil·la i feliç. Avorreixo la industrialització, el progrés occidental. No voto"). Tot ho redueix al més important i, de la resta, en passa i simplifica les coses perquè, aspirant a l'ideal, ni li satisfà la realitat

viscuda. Sense que hi hagi cap mena de pressió, és rebutjada la realitat que hom viu.

5.2.2.2 ÉS EL JOVE UN AGENT DE CANVI SOCIAL?

Dintre de la simbologia del món juvenil en la seva visió del sexe, hi ha una veritat que és totalment comuna. Dit d'una manera o d'una altra, expressant directament o indirecta, tothom està d'acord a dir que, mentre hi ha amor, mentre hi ha quelcom a compartir, té ja un sentit la relació sexual en les condicions que sigui; hi ha una veritable raó per fonamentar una vida de parella.

Les cites, una vegada més, es farien massa llargues; però donem-ne alguns exemples.

"La sexualitat té importància en la joventut perquè és el primer que es pensa; ara, si un jove necessita de la sexualitat, és molt lògic; en canvi, abans no ho era. Si dos s'entenen, està bé....

L'homosexualitat la trobo normal; si un es troba més bé amb un home, per què ha d'anar amb una dona?...

El divorci és un assumpte de la parella; si no viuen bé, que se separin...

Si un, o una, està casat i té un amant, considero que és perquè necessita més de la parella, que no li dona prou. L'Església ho jutja malament; jo, personalment, penso que si ells dos no s'entenen bé i troben altres coses millors... Si jo m'hi trobés, li clavaríem un cop de puny a ell i demanaria la separació" (H 7).

És la resolució expressa de voler donar a entendre que la sexualitat, viscuda per amor, és més completa, més profunda i més globalitzadora.

Dit d'una altra manera, es farà la distinció entre dues dimensions de la sexualitat: l'amor i el vici, "pegártelo por pegár-

telo" i "pegártelo por amor"; expressions que tenen unes connotacions més morals que racionals.

"La sexualitat és una cosa que cal provar i es pot agafar com a vici o com a amor; jo penso que cal trobar-hi això últim" (H 5).

"Jo no sé si, tot això en avançar en edat, pots aprendre més coses; fins que no et mors aprens coses. La sexualitat pot ésser un vici, ja que dóna gust. Un home que als 13 anys va amb dona i vinga cada dia, es cansarà de les dones i es trobarà sent homosexual; però no és un vici....

Les dones fan aquesta professió (la prostitució) per feina, diners, problemes socials de mantenir uns fills; altres, per vici, perquè necessiten fer l'amor molt sovint" (H 5).

"Si vius amb una persona i t'emplena, no necessites res més; però si no, és quan necessites una altra persona, que no la busques per sexe, sinó per algo més" (H 5).

"No sé si lo que pasó en el Recés ^(?) es sexual. Eso debe ser amor, no?, digo yo. Estuvimos los dos a caldo, en aquel momento los dos nos deseábamos (hablando fifi), nos deseábamos así, sin querer, sin pensarlo, porque si lo piensas dices: "Somos jóvenes ^{ne} todavía, no?". Y lo pasamos bien, estuvimos hablando allí, nos pegamos un lote quay!. Este lote puede ser sexualidad que es pegarte una tía por pegártelo y pegártelo con una tía porque la quieres, yo no sé si eso será sexualidad, es que yo no lo sé, tu.

Para mi sexualidad es pegarte un lote sin querer a una persona; si la quieres, ya no es sexualidad: es amor. Sí, es amor!

Aparte, la sexualidad es el flas! y se acabó?. Para mi sí; antes de la sexualidad tiene que haber amor, también por eso, tiene que ser primero, no?. Yo pa mi no es así. Yo a lo mejor voy con una tía para meterle mano, después, si estás con una chavala y la quieres y os vais a pegar un polvo, también es sexualidad, no te jode!, y si no te pegas el polvo ya, no sé, ya es cariño, ya es cariño" (H 8).

L'única certesa és aquesta. Si el jove, en aquests moments, està en crisi és perquè també ho està la societat en què viu. És a dir, la crisi observada en la joventut forma part d'una crisi molt més àmplia que afecta els valors mateixos de la societat.

Cal reconèixer que els pocs elements de seguretat que pot aportar el jove constitueixen la mateixa essència de la gran contribució al sistema vigent; el jove és, no gensmenys, un agent d'interrogació del sistema.

Està en contraposició, enmig d'un xoc entre dues cultures, la juvenil i l'adulta; el seu paper de corcò, de jaumet, és altament necessari a la crítica global i profunda del sistema socio-cultural que ens ha tocat viure. La lectura que en pot fer la societat, d'aquesta crisi juvenil, és la de posar en dubte la seva pròpia proclamada seguretat. Sigui a partir del raonament concret, sigui com a base d'una determinada racionalitat viscuda, sigui entroncant-se en la seva experiència vital, el jove expressa obertament i sense embuts els mals que pateix el col·lectiu social, basat sobretot en la gran crisi de valor en la qual es troba immersa l'existència col·lectiva.

Després del que acabem de considerar, ningú no pot negar, a despit de l'escàndol i de la xerifola provocada pel nostre jovent, el gran poder d'interrogació i de canvi de què està en possessió la joventut d'avui.

5.2.3 LES EXPRESSIONS D'UNA SUBCULTURA.-

S'entén per subcultura cadascuna de les cultures dels grups que formen un sistema cultural major. Una subcultura juvenil serà la d'una minoria de joves que ha rebut influències culturals originàries d'altres ambients que els singularitzen de la resta de la joventut. Cada subcultura difereix de les restants i la cultura major comprèn la totalitat de les subcultures més llur inter-

acció.

La subcultura és el símbol de la pertinença a la cultura major i és el símbol de la seva identitat. Malgrat l'existència de les subcultures, difícilment ningú es comporta segons un model d'una cultura que no sigui la pròpia.

Hi ha en els nostres relats una manera d'expressar-se pròpia d'un món subcultural de la joventut que viu en suburbi que no és reflex d'una única forma d'entendre les coses, sinó que posa en evidència les moltes maneres de dir el mateix.

Aquí no es tracta pas únicament d'una expressió semàntica; és a dir, d'una forma peculiar de verbalització d'una realitat viscuda; sinó que inclou àdhuc una perspectiva conceptual diferent. Es reforça el que ja ha estat dit amb una mescla dels valors culturals d'origen.

Així, per exemple, les dificultats d'accés educatiu a les coses que es refereixen al sexe neixen, en aquest món subcultural, d'una imatge social determinada que s'acorda a tot el que forma part del món del sexe. Aquesta imatge es concreta a considerar això com a "guarro", "asqueroso". Des d'aleshores, en aquests medis socials, la informació que se'n rep és que es tracta d'una cosa lletja, que crea por, que inspira rebuig.

Les conseqüències en aquest cas seran les mateixes que les del jovent en general: la no assumpció d'aquesta manera de veure les coses o la protesta oberta per la por creada.

"Mi padre y mi madre nunca me han hablado de eso. ¡Qué va! son viejos de aquellos, dicen que eso es pecado, que son quarrerías....

La información sexual que se le tiene que dar a un tío que empiece, pues no sé, tío, enseñarle como es él, como son sus partes, como son las partes de la chavala y todo eso. A mi me han enseñao que sólo hay que coger y flas! y se acabó, sólo lo que sé. A parte de lo que pasa que viene la regla, de los hijos, de todo el rollo; pero lo esencial es flas! y listo....

Deben haver más cosas sobre la sexualidad; pero yo todavía no las he descubierto. Yo hasta que no haga el flas!, no sabré lo que hay después de flas! o antes... (H 8).

"Me enteré cuando tenía 6 o 7 años, en un internado. Mis padres estaban separados y mi madre no nos podía mantener. Me enteré de una manera asquerosa, nunca lo olvidaré!: estábamos hablando unas chicas en el patio antes de entrar a cenar. Nos gustaba mucho hablar de las cosas de fuera, de los amigos, vecinos, sobre todo cosas con el sexo contrario, aún siendo tan pequeñas; los amigos... porque estábamos de amigas hasta las narices, enclaustradas allí, siempre las mismas caras... Y me hizo un signo asqueroso. Y yo dije: ah! y esto qué es? y ya en la conversación me dijeron que era algo asquerosos. Y también contaban que su papá y su mamá lo hacían y que se oía por las mañanas el ñic-ñic de la cama. Me enteré de una manera que no era la manera" (H 11).

"Yo, por la calle, más o menos como explica ella, como algo asqueroso. En casa, nada, claro, como es una cosa -!uf!-, de temor, de !alto!, como algo asqueroso, también" (H 11).

Aquestes expressions subculturals pràcticament són una constant en moltes locucions: "Si eres un hombre", "ser hombre, ser mujer", "bocas para comer"... Es reproduïxen moltes simbolitzacions que pertanyen a la cultura i als models culturals que s'han viscut.

Un fet evident d'aquesta influència subcultural es reflecteix en el confusionisme regnant al moment que es barreja Déu, el més enllà, la transcendència amb els morts. Vegem-ho.

"Yo creo, psé... en Dios no se puede creer. Yo te digo la verdad: yo soy como San Tomás: si no lo veo no lo creo. Pues yo sé que tiene que haber algo, algo. Pero no se puede saber hasta que te mueras, tío. Si hay algo, yo sí que creo, me dan miedo los muertos, tío, y eso que los muertos no hacen nada; pues me dan miedo los muertos, tío, y todavía no he visto ningún muerto. El día que lo veo la palmo, tío, en serio. En mi casa han creído en

hay. Porque si tu no estás casao te juntas con una tía, vivís los dos juntos, vives a gusto, jodéis y hacéis lo que queráis sin ningún problema, ¿no?. Si alguna vez viene el hijo, es lo malo, ¿no?, porque después ya vienen los problemas; pero si tienen ya los anticonceptivos, o lo que sea, entonces ya no hay ningún problema. Se vive, juntos, se vive la vida a gusto y el día que conviene se manda a tomar por culo la cosa y a mirar de tomar otra.

Y de estar casao y tener un amante, psé... también es normal, ¿no?, no vas a estar... los que se casan están locos, tío...

Si yo descubriera que mi mujer tiene un amante, ¿no te jode?, me buscaría yo un amante y después haríamos la cama redonda esta y todo eso, pa probar.

La prostitución es normal si no hay trabajo. Si no hay trabajo, yo te digo la verdad: yo me haría puto, no?. De prostitución siempre ha habido, no?... El aborto, habiendo métodos anticonceptivos, un asesinato. Tú no tienes por qué quitar la vida a nadie cuando lo has hecho tu mismo. Siempre hay casos, no?. Yo te digo una cosa: si hay un tío que, por ejemplo, lleva ya veinte años en el paro, tiene diecinueve hijos -un caso ya a lo bestia- y la mujer se queda preñá otra vez, tú, y el tío no tiene pa comer, tú me vas a decir: "otra boca no!" Entonces ya es una cosa que... o se la corta el tío o vale más plegar, no?...." (H 8).

Quan s'evoca el desig es parla usant els termes d'una altra cultura i és per això que hom se sent com obligat a recórrer a justificacions que matisin i donin legitimitat a les seves afirmacions.

"Estuvimos los dos a caldo, en aquel momento los dos nos deseábamos -hablando fifi-, nos deseábamos así, sin querer, sin pensarlo..." (H 8).

Es vol expressar quelcom que s'escapa; però, al cap i a la fi, d'alguna manera s'ha de dir.

5.2.4 VERS UNA TIPOLOGIA JUVENIL EN FUNCIÓ DE LA MADURACIÓ.

Ens sembla poder elaborar un inici de tipologia juvenil que es concreta, en el camp específic de la cultura, en uns aspectes diversos de la seva personal i peculiar manera de legitimar i madurar la seva existència. Aquí sí que estem plenament en el terreny de la representació simbòlica de la pròpia realitat quotidiana.

No voldríem donar aquí i ara al mot tipus els sentits generalment donats per la sociologia a aquest terme: o exemplificació més perfecta d'un col·lectiu, o forma general i conjunt de propietats principals comunes a un cert nombre d'individus. No en parlem pas ara en termes d'estructura, sinó en termes de legitimació i maduració de la pròpia manera d'ésser en el món.

Hi ha un primer tipus de jovent que, a l'hora de la veritat, no més té la preocupació de defensar la seva pròpia parcel·la, de protegir el que veritablement és seu. És el que en podem anomenar, per entendre'ns, la maduració adquirida sota la perspectiva única del raonament concret, de mirar terra a terra i obstinadament el que s'ha fet i patit i justificar-ho o legitimar-ho en conseqüència com a veritat única i indiscutible. El darrer criteri de veritat és la pròpia experiència.

La maduració neix constantment de la seva vivència amb una base evident en el raonament concret; aquest ho fa veure tot des d'una perspectiva econòmica, considerant directament o indirecta el dinar com a quelcom que ho qualifica i valora tot.

"... van muy caros los condones, tío. Madre mía si van caros!: ciento cuarenta pelas una caja" (H 8).

"... y la perra está en Alemania, tío, y cada vez que la tengo que enviar una carta, treinta y tres pelas, jo...." (H 8).

"... pero, claro, tú te dices: "¿para echar un polvo voy a pagar mil quinientas pelas? Pa eso prefiero meneármela también, no?" (H 8).

Aquest raonament concret fa cristal·litzar la seva maduració en

tot el que ha viscut i patit i troba solucions immediates a la seva ansietat; segurament que en aquest enfocament de la vida, madurarà les seves inconcrecions i s'anirà fent un progrés lent, però progressiu.

En aquesta visió de la vida hi ha una unitat perfecta entre l'estudi i el treball, entre aquest i l'esplai. La perspectiva de l'estudi, per exemple, en el cas dels aturats, pren un relleu completament substitutori d'una situació real que angosta; de tant donar-hi voltes, es podria acabar amb les pròpies resistències.

Tots els aturats han estudiat o encara segueixen curesets monogràfics: mecanografia, càlcul mercantil, anglès, esthéticienne, etc.

"Nosotras estudiamos para evitar comerte el coco. De otra forma, todo el día estás pensando que no tienes trabajo y esto no alegra a nadie....

Mi madre tiene interés en que estudie; pero sabe que no puede pagarme ciertos estudios. Todos son muy caros. A mí, personalmente, los estudios me costaban. El nivel del colegio donde hice la EGB era muy bajo y, cuando hice primero de BUP en el instituto, tenía que hacer mucho esfuerzo para llegar al nivel. Mientras tú continuas estudiando, en casa continúan los mismos problemas. Y no ves futuro en los estudios, porque duran muchos años..." (H 11).

Un segon tipus és el que ha aconseguit les eines d'autonomia per crear i recrear una idea pròpia en el món de l'estudi i el context que l'envolta. És aquí on troba la seguretat per cristallitzar allò que pretén ésser, malgrat que l'estudi en si mateix serveixi únicament de trampolí per fer noves elaboracions i per aconseguir allò que vol.

És a partir d'aquí que es descobreix que la sexualitat té un valor, que la religió no existeix i que no s'han de fer matisos ni distincions inútils i improductives.

Cal notar que, malgrat que els camins per arribar-hi són tan-

(24)

mateix ben diversos, s'arriba al mateix punt d'arribada que el tipus precedent: muntar-se els seus raonaments en funció de les seves pròpies perspectives.

En aquest segon tipus, tot s'ha viscut de prop i només cal raonar legitimant les seves pròpies experiències. I, quan no n'hi ha prou, o quan no s'hi arriba, es fa fàcilment recurs als coneixements adquirits a través de l'estudi.

"Jo estudio història en un lloc molt lleig que es diu Bellaterra. Vaig començar a estudiar història perquè era el que més m'agradava de tot el que havia fet a l'institut....

L'educació en general és un tip massa gros per digerir en la bàsica i el BUP. Està desconnectada de la terra, del país i de la realitat; està connectada amb milers de paraules estranyes i conceptes de coses que els nens desconeixen i que han d'acumular si us plau per força. La universitat ja és el summum. Voldria dir, com a nota curiosa, que aquest any, a quart de carrera, he tingut per primera vegada tots els professors competents, seriosos amb el seu treball i bons: és un miracle del departament d'Antropologia...

Jo crec que tots som éssers sexuals des de molt petits. La sexualitat, en qualsevulla de les seves expressions, és natural, és com un sisè sentit; el que passa és que cada societat la limita i manipula com vol i fins on li convé. Jo explicaria que això tan gros de tenir relacions sexuals abans del casament és obligatori en altres societats; que hi ha gent en altres llocs del món que no s'escandalitza perquè es cometi un incest pare-filla, posem per cas; o troba una falta d'educació que un senyor no ofereixi la seva dona als convidats que van a veure'l, etc.

No hi ha informació sexual començant per les escoles. Caldria que la gent s'assabentés de tot, absolutament de tot el que fa referència a la sexualitat, des del tipus de relacions sexuals fins a mètodes anticonceptius, passant pel llenguatge, sanitat, etc...

Per a la joventut de la meua quinta ocupa un lloc molt impor-

tant; jo crec que tant pels que se'n surten bé com pels que tenen problemes per tenir xicots o xicotes. Només cal anar a alguna festa, per exemple al pavelló, per carnestoltes, o a segons quines festes majors i es pot comprovar que el que allà passa, bàsicament, és una recerca descarada d'interlocutors...

L'homosexualitat és una opció sexual més; no cal confondre sexualitat amb reproducció ni amb família: tothom és humanosexual. La societat i l'educació ens orienten la sexualitat des de petits; però tots tenim les mateixes possibilitats de desenvolupar un tipus de tendències sexuals. Jo crec que no és normal ésser homosexual i prou, com no és normal ésser heterosexual i prou: són mutilacions de la sexualitat. Pel que fa a la condemna de l'homosexualitat de la nostra societat occidentalíssima i cristianíssima, crec que és un fet absolutament cultural. Hi ha cultures els membres de la qual no se'ls ocorreria posar en dos apartats diferents d'una enquesta sexualitat i homosexualitat, per exemple.

Sóc una apologista de la masturbació; és el més gran invent sexual fet mai. És pràctic, econòmic i satisfactori i, si no tens ganes d'enraonar, no cal que ho facis. És molt i molt bona forma de sexualitat. Sí, sí... Les relacions sexuals sense matrimoni em semblen molt bé; no es necessita pas el matrimoni per tenir sexualitat. S'ha de substituir la repressió, en espera del matrimoni, pels mètodes anticonceptius... L'avortament ha d'ésser lliure i gratuït; més informació sexual per evitar-los. És un afer de la parella; però sobretot de la dona; la dona ha de disposar lliurement del seu cos. Quant al divorci, sí. Ara bé, si no et cases, no en tindràs necessitat, ep! dic jo!. És un fet social, car la seva acceptació o rebuig determinen una certa concepció de la societat, de la família i del poder.

Si et cases, sigues conseqüent amb el tinglado que et mantes...

L'amant és un fet cultural; si no, com s'explica que la poligàmia no sigui una olla de grills?...

Ideològicament, sóc una persona d'esquerres que voldria un país independent, ecològic, on els homes i les dones tinguessin una vida tranquil·la i feliç... Sóc completament atea pel que fa a la religió; és més, no m'importa en absolut el tema de Déu i tota la parentela" (H 10).

Això té també el seu aspecte negatiu, perquè, des d'al·lò, tot allò que li pugui crear ansietat es resol per la via ràpida d'excloure radicalment la situació que és l'origen d'aquesta ansietat. Arribats a aquest punt, el seu dilema és clar: o se'n fa un replantejament, o s'exclou fonamentalment el que no ha estat resolt.

Al costat, doncs, d'una forta coherència que dóna una gran seguretat i una intensa cristallinització de la seva vida juvenil, hi ha una important esfera de crisi solapada, que encobreix una forta ansietat davant determinades situacions: hom acaba bandejant, escombrant i prescindint de determinats aspectes que poden presentar un risc de perturbació, d'equivocar-se, de no endevinar-ne la sortida.

És la crisi que s'amaga sota la voluntat de no posar en pràctica les seves capacitats de docència, de no sotmetre's al risc de tenir fills, de no voler parlar del sexe amb la seva mare per tal de no provocar disgustos...

"... m'he adonat que a 17 anys, després de fer COU, el que no volia era deixar Girona i l'ambientillo que havia anat coneixent.

M'interessa la història, però potser no tant; no tinc cap ganes d'anar a un institut a ensenyar coses que no sé; no tinc cap ganes d'ésser una mala professora...

La meua carrera no té cap més sortida que l'ensenyament i l'erudició; però no tinc cap ganes de fer mal a la història....

Però hi ha temes tabú; són molt pocs: jo diria que es redueix al sexe, al tema tabú. Bé, però sóc jo que no en vull parlar, per evitar disgustos...

De fills, no en vull tenir. És molt arriscat que perquè a mi em vingui bé com a mare de tenir un fill el posi en un món que no sé com petarà. Potser en una altra època més pròspera i racional pensaria diferent....

Un amant és una cosa amagada, no consensuada, tant pels senyors com per les senyores, naturalment. Ara bé, t'ho pots muntar de progre; però sé per experiència que no sol funcionar: hi ha un esperit de possessió, una gelosia, unes coses que portem clavades al cervell que, per ye-yés que siguem, broten de tant en tant...

La sexualitat en grup no l'he practicada mai, però no em desagrada en segons quins moments. Ha d'ésser interessant, però potser sóc una mica antiga i em faria vergonya...

Avorreixo la industrialització: aquesta carrera boja cap a no sé on en el dubtós progrés occidental" (H 10).

En síntesi, aquest segon tipus posa constantment en marxa les seves pròpies eines intel·lectuals i és d'aquí que acaba naixent aquesta gran seguretat.

És una resposta veritable a l'existència; és una sortida vivencial que s'ha adquirit a través de la seva personal manera de veure les coses; en un intent de síntesi de tot el que pensa, acabarà dient:

"L'alternativa que jo dono és que tothom s'ho munti com vulgui" (H 10).

Ningú no pot negar que aquesta és una sortida coherent a una tal manera de veure la vida.

En general, com més se surt de la norma establerta, més s'haurà de reforçar la pròpia legitimació i s'arriba a uns intents en què el desgast per l'esforç que això comporta és esgotador.

És una actitud de desafiament constant, de veritable rebel·lia; l'única cosa certa en aquest món és l'amistat que es troba per damunt de tota altra quotidianitat. Aquesta postura es constata també a les històries 6 i 9, amb els seus matisos.

Aquest segon tipus no serà mai un agent de canvi, tal com hi al·ludíem anteriorment.

Un tercer tipus de jovent és el que es basa en la maduració feta sota el prisma de la racionalització religiosa que justifica plenament una manera de viure.

"Jo, a més d'ésser home, sóc cristià" (H 12).

Aquesta frase es troba al bell mig d'una interpretació de la vida i del món que l'envolta. D'una banda, posa sobre la taula una perspectiva racionalitzadora i, de l'altra, contraposa o enfronta obertament l'humanisme al cristianisme; dues facetes que han estat expressades en contradicció l'una de l'altra. Dona la impressió que s'evoca aquella cèlebre dicotomia entre la carn i l'esperit.

El nostre personatge s'identifica plenament amb el fet familiar. El té assumit, encara que objectivament se'n ressenti la distància:

"Els meus pares, pobrets, no van poder estudiar més, per les condicions d'aquells temps; dintre de tot s'han integrat bé a la societat; però, si haguessin pogut estudiar més, serien diferents; humanament no, però quant a coneixements, sí. Jo me'ls estimo tal com són; però sí, serien diferents....

Malgrat que a casa manca diàleg, la confiança és bona; en la convivència ens tenim molta confiança, sobretot jo als meus pares i ells a mi; vull dir que tot és de tots... Jo no els he portat mai problemes i potser per això em tenen més confiança...

A casa hi ha hagut molts conflictes per culpa de la religió; jo no he portat mai cap problema als meus pares; però els meus germans sí....

Jo no considero que els grans i els joves formen dos mons a part; tots vivim en el mateix. El que passa és que estem fets i formats per dos mons diferents" (H 12).

Pel que fa a la seva visió de la sexualitat, en parla amb un

dels llenguatges més estrictes que s'han sentit. No deixa massa portes obertes i es mou dintre d'uns esquemes rígids i hom observa que, tot i la possessió d'uns estudis, no es qüestiona res completament.

És la formació rebuda dintre de determinats moviments (la seva vida associativa ha estat extraordinàriament intensa) en els quals s'havia operat una determinada obertura en aquest sentit: la del "progressisme moderat dintre d'una ortodòxia". La perspectiva del nostre personatge representa un sector molt concret i identificable de la joventut gironina. És la persona que està identificada amb la norma religiosa i que produeix també els seus fruits. És una mena de trasplantament que s'ha fet a partir del que ha estat rebut dels pares i dels moviments, com una racionalització religiosa.

El jo no és pas fort i l'interlocutor ha assumit plenament la norma. Per altra banda, es veu conscientment identificat amb els seus pares.

Aquí i ara, s'ha acceptat l'estructura i no pas solament el contingut del polític i del religiós; no és pas el que dèiem més amunt referint-nos a la joventut en general. Estem dintre d'una altra perspectiva i en una esfera simbòlica religiosa i política completament diferent.

"Jo considero que el sistema educatiu en general està en canvi, com la societat mateixa.

A l'hora de decidir els meus estudis, vaig dubtar. Vaig escollir el tipus d'estudi que m'agradava. Faig dues carreres, primer perquè vaig començar la Química, però tenia por de deixar una part humanística de la ciència sense descobrir. Com que tenia por de fallar la meua elecció, a l'any següent vaig començar Filologia. No estudio cap d'aquestes carreres pensant en les sortides que tenen... Estudiar dues carreres em suposa dificultat, ja que no en puc fer cap de bé.... Aquest any volia deixar la Química; però em va saber

greu, perquè ja havia fet més de mitja carrera...

La informació sobre la sexualitat crec que s'ha de donar gradualment... Se'ns ha imposat un model que fa que s'hi doni massa importància; hauria d'ésser quelcom més normal.

Per a mi la sexualitat és anar trobant el que sóc jo com a home...

Deles mètodes anticonceptius, en tinc un coneixement teòric, ja que mai no els he hagut de menester...

Quant a l'homosexualitat, la societat no l'hauria d'afavorir; molts dels adolescents poden sentir alguna tendència homosexual, però no per això s'han de convèncer que ho són...

La masturbació és una desviació més de la sexualitat....

La sexualitat en grup no la trobo bé. La sexualitat és un mitjà per expressar l'amor; crec en la parella....

Les relacions sexuals sense matrimoni les trobo bé si hi ha un compromís; jo crec en el compromís i, quan la parella s'estima i veu que l'altra persona serà el seu company o companya de tota la vida i es comprometen l'un a l'altre, neix la sexualitat per amor. És millor aquest tipus d'expressió afectiva donada en un compromís, sigui matrimoni o no. En una concepció de la parella estable que es fonamenta en l'amor veritable no es pot concebre el fet de tenir amant; si l'un dóna tot el que té a l'altre, això ja no és un problema i, si sorgeix, es pot solucionar amb comprensió i amor....

La meua ideologia política no es defineix en cap partit polític; tinc una postura eclèctica: em quedaria amb el millor de tots..." (H 12).

El matrimoni és la suma del compromís més l'estimació. Tot el seu llenguatge està ple d'una terminologia que no és pas seva i que resta plenament assumida.

La racionalització última de la seva postura és la religiosa feta legitimació personal i integrada plenament en un projecte de vida.

"Les meves creences des de l'adolescència fins ara han millorat molt, m'he enriquit molt. Sobretot des que estic al moviment X: hi vaig conèixer persones que vivien el que deien, persones realitzades que fa que concebis tot un cristianisme nou que no es limita a la rutina tradicional dels catòlics practicants. Allà, al moviment, comparteixo la meua vida amb els altres, el que faig de bo i el que faig de dolent, comparteixo les meves idees amb els altres i tot això enriqueix tant!!! Si tingués fills tant se me'n donaria de portar-los a un col·legi religiós com privat; la formació cristiana, els la donaria jo.

La religió per a mi significa molt; sóc un home cristià i això et conforma a ésser i a respondre d'una determinada manera en tots els àmbits de la vida. L'home que comprèn què és la religió es mou en un altre nivell. Jo crec en el fet religiós i crec que és la base que s'encarna en tots els altres camps de la persona" (H 12) .

Quan parlarà de la intimitat personal necessària dirà:

"Jo no em sento sol; sempre hi ha una intimitat que només és teua i te'n sents joïós".

Quan es referirà a la droga:

"Jo no em drogo, perquè la droga no entra dins del meu esquema de la vida diària; quan faig alguna cosa és perquè en tinc una raó i no en tinc cap per drogar-me".

Quan farà al·lusió a la seva experiència de la droga:

"Sí que moltes vegades, anant a excursions, he vist noies i noies amb els braços lligats de tant injectar-se droga; això és molt llastimós i penós".

Quan al·ludeix al seu temps lliure:

"En el meu temps lliure porto una vida molt espontània; quasi mai no faig el mateix, depèn del cap de setmana. Tinc molts elements en joc".

Quan parla dels hippies:

"No els considero radicals, perquè jo observo la radicalitat

dins el compromís i aquesta gent no es compromet".

Quan esmentarà el delinqüent:

"És una mica de tot: és un malalt, és un perill, és un desviat, etc. Em sembla que s'hauria de crear un món social que el fes cada vegada més difícil: tenir un cor molt ample i voler comprendre la gent... Jo no crec ni en penes de mort ni en cadenes perpètues; jo, com Déu, crec en l'absolució immediata...".

Pensem que aquests exemples són prou il·lustrats de l'adopció d'un llenguatge que adés té les connotacions de prèdica de fa 20 anys, adés té necessitat de dir allò que tot jove fa però que no té necessitat de justificar.

Darrera totes aquestes verbalitzacions, no és difícil endevinar-hi quelcom que és característic d'aquest tercer tipus de maduració: la gran seguretat que proporciona una forta coherència assolida sota el prisma de la racionalització religiosa.

Un quart tipus encara descobrim en aquests relats de vida: la maduració aconseguida a l'ombra d'una recerca personal, feta també damunt d'una reflexió constant sobre l'experiència.

És la persona que ha patit unes mancances afectives des de petita i que ha acabat cercant una seguretat en la vida de la parella. No ha estat una recerca fàcil, sinó la perquisició personal del qui ha fet seu el que pensa; és una altra manera d'adquirir una maduresa aprofitant un moment en què el jo és fort i ja té unes certes defenses.

"No obstante, tuve una infancia feliz hasta los 8 años. A partir de entonces no, porque entré interna en el colegio. Del colegio recuerdo la amistad con las compañeras de internado; pero esa amistad estaba caracterizada por un sentimiento de ser diferentes; ni mejores ni peores, sólo diferentes. Aún hoy me siento diferente. Creo que esta experiencia me ha marcado. Allí he conocido casos de niñas que tenían los padres separados; una de ellas, que tenía 15 años, incluso había tenido tres abortos y se había

drogado...

En el internado encontraba a faltar la familia; pero luego, cuando iba a casa, veía que no había tal familia. Soñaba con la familia de los cuentos. Lo más positivo del internado es que me permitió estudiar, por la disciplina que había; en casa quizá no lo habría hecho. Lo peor del internado fue la carencia afectiva; estaba muy necesitada de afecto....

La poca información sexual que he recibido... Todo lo veías como un pecado; la influencia religiosa me ha marcado hasta cierta edad. Luego, yo reflexioné y dije: todo es mentira. Salí con un chico que tenía una formación religiosa muy fuerte y todo lo vivía como un pecado; creo que sus padres eran del Opus...

Al empezar psicología me replanteé la situación; hasta entonces iba repitiendo lo que me habían metido dentro. Dejé de ser tan moralista y empecé a dudar más de todo....

No crearé sensación de prohibición, de malo, en un hijo, como me crearon a mí. La información deben darla los padres tanto de forma verbal como de conducta. En mi casa yo nunca he visto ni a mi padre ni a mi madre desnudos. Se ocultaban. A mí no me gusta estar desnuda delante de nadie; creo que es porque, a pesar de todo, uno hace lo que ha aprendido; pero no quisiera que me pasara esto. No recuerdo que mis padres se hayan dado nunca un beso delante de mí....

Para mí la sexualidad es la capacidad de relación con el otro, emotiva y físicamente. Los métodos anticonceptivos forman parte de la información sexual...

Soy una persona de postura muy individualista; creo que es debido a los años de internado: me siento mejor con una persona que con cuatro. No he pertenecido a ningún grupo ni asociación; he echado de menos el sentido de pertenencia a un grupo y de sentirme de algún lugar: no me he sentido identificada con mi familia. He tenido carencia de afecto; eso ha influido en que me casara tan jo-

ven. Me gusta más estar con él o sola que en grupo; estaba más abierta a una relación de pareja. No tenía prisa por casarme; lo importante no era el matrimonio, sino estar ligada con alguien. El matrimonio, no obstante, te acaba de dar esta seguridad....

Ahora no me siento sola; pero me he sentido muy sola, porque a los 14 años estar sola y no tener amigos para salir... En mi pueblo no conocía a nadie, pues sólo iba en las vacaciones, y me sentía sola y era una edad en la que me hubiera gustado conocer gente y salir...." (H 13).

Una manca afectiva que l'ha portat al matrimoni, no pas com amb una sortida fàcil, sinó en la recerca d'una seguretat personal intentada i buscada d'una manera forassenyada. S'ha casat per trobar el que li manca i, en aquesta recerca de seguretat, ha estat extraordinàriament exigent i ha mesurat perfectament l'abast de les seves dimensions. No hi ha res que duri per sempre, tot es pot trencar i, en darrer terme, el que cal aconseguir per damunt de tot és aquesta seguretat.

"El matrimonio te acaba de dar, no obstante, esta seguridad, aunque no creo que por eso lo tenga para toda la vida; pero me da más seguridad que cuando vivíamos juntos....

El divorcio es necesario: no me hubiera casado si no existiera el divorcio".

Distingeix finament la sexualitat ("la capacidad de relación con el otro emotiva y físicamente") y la realització personal a través dels fills ("Quisiera tener hijos, en primer lugar, porque es una faceta que está por realizar en mí. Es lo que más me costaría aceptar: el no poder tener hijos. Es un poco el dar a alguien lo que piensas que no has tenido: es un puro instinto en mí tener un hijo"). Recorda la idèntica reflexió que feia la H 4 ("La sexualidad es un complemento de relación con otro muy importante"; "Sí, me gustaría tener hijos, para realizarme como mujer").

Malgrat la seguretat i la maduresa de la seva personal reflexió,

da més gran i en cada etapa més plena.

Sigui a través del raonament concret que, posant com a punt de partida la pròpia experiència, té la preocupació de defensar la pròpia parcel·la; sigui a partir del món de l'estudi i del context que l'envolta que ha contribuït a sistematitzar les personals visions de les coses, malgrat que es doni la fugida fàcil de totes aquelles situacions no resoltes o creadores d'ansietats; sigui a través de la racionalització religiosa, que justifica plenament una manera de viure; sigui centrant-se en la desesperada recerca personal feta sobre la base de la reflexió constant sobre la pròpia experiència... el terme final sempre és el mateix: muntar-se els seus raonaments en funció de les pròpies perspectives.

La joventut, tota, està contra el sistema establert. Vol canviar motlles, no està d'acord en res. El jove té una capacitat de risc i sovint tempteja per veure què passa; ell és més capaç que l'adult de fer això pel seu caràcter de peoner i per la seva capacitat de relacionar-se amb l'altra gent; en aquest sentit, té una independència d'un passat al qual l'adult se sent lligat.

En aquest terreny, no serveixen massa els consells, les recomanacions, les orientacions; tot això sona a música celestial, a càntic fora de temps, a coses estranyes.

La construcció de la seva maduresa, l'adquisició de la seva coherència, només es pot fer a partir de dos elements absolutament interrelacionats: la pròpia experiència fecundadora i les seves idees peculiars madurades a partir del tempteig constant de veure què en sortirà. És per això que hi ha assimilacions al costat de veritables transformacions.

El que és cert és que l'eclosió definitiva de la maduresa a la joventut no és pas una còpia pura i simple del passat, sinó un fer i desfer progressiu amb una notable i original capacitat d'adaptació a la realitat canviant.

5.2.5 CONCLUSIONS

La reflexió portada a terme en tots i cadascun dels aspectes tractats en aquest llarg apartat sobre la cultura ens ha dut de la mà a elaborar unes induccions que ens semblen importants.

A) INADEQUACIÓ DELS ESTUDIS O DE LA RODA EDUCATIVA A LES EXPECTATIVES.-

El sistema actual d'ensenyament és extraordinàriament capador o, en tot cas, es troba molt lluny d'una creació de motivació; això és molt greu, socialment. Des d'aquest moment, s'està a classe amb una presència física, el sistema escolar no rutlla, el programa no respon als requeriments i expectatives dels adolescents.

Ens sembla que cal revaloritzar extraordinàriament la tasca educativa per tal d'aconseguir que aquests infants no vagin perduts, com evidentment demostren els nostres relats biogràfics; cal que trobin algú en qui recolzar-se, en qui confiar.

Entenem aquesta tasca educativa en el sentit que es desestimi la sobreprotecció i que no sigui possible caure en el rebuig. La tasca educativa ideal és l'"acceptació responsable", centrant l'interès directe en la persona i en la necessitat que té d'una guia; ens ho demostra a bastament la sensació de desorientació i de "campi qui puguí" que es fa patent en aquests menors.

Observem, per altra banda, que l'infant passa moltes hores teòriques i no pràctiques a l'escola. S'omple un temps sense tasca educativa concreta i acaben essent hores de protecció, de guarderia. I l'increment del temps passat a l'escola va en augment, puix que entre que s'hi queda a dinar i les activitats paraescolars que s'hi fan -cada dia són més generalitzades i fan la funció de complement educatiu- en resulta que l'infant es passa a l'escola des de les nou del matí fins a les set de la tarda.

Tenim dret a preguntar-nos com repercuteix aquest fet en la socialització del menor? No ha passat la família a un famós segon terme?

Cal considerar, per altra banda, la producció indefugible d'un sentiment d'impotència en el mestre, puix que es troba immers en un context familiar i social que no afavoreix ni estimula, de cap manera, l'estudi, i així es genera una mena de "roda infernal" que es tradueix necessàriament en una major ineficàcia de l'aprenentatge escolar.

Efectivament, la família ha perdut molts papers; l'escola i el barri han passat, per la força mateixa de les circumstàncies, al primer pla. En principi aquest fet ens sembla positiu, encara que segurament depèn dels casos. ¿No hi ha el perill que es faci una mena de transferència de la identificació necessària amb els pares a una compenetració realitzada a través de la institució? El drama, que no és pas excepcional, és que el model d'identificació queda en mans de l'atzar.

De cara als infants marginats i necessitats d'una protecció social, no deixa d'ésser positiva aquesta proliferació i aquesta allau d'alternatives institucionals, perquè s'instrumentalitzen una bona quantitat de funcions que, en dèficit de la família, són exercides per les institucions de barri. Però ens preguntem si com a norma general això és bo. No afavoreixen un relatiu descàrrec de les pròpies responsabilitats dels pares?

Una de les qüestions principals ens sembla que radica en l'adequada formació de la personalitat del mestre que ha de trobar-se en tres punts sobre els quals s'espera una particular incidència. En primer lloc, la dimensió testimonial, és a dir; la del mestre en si mateix incloent-hi el nivell de la seva coherència personal com a model d'identificació. En segon lloc, la dimensió provocadora capaç de generar per si mateixa la gènesi d'una motivació singular en els alumnes. Finalment, la dimensió funcional

social i al qui realitza la seva funció en el camp educatiu: tots ells han d'estar submissos i han d'ésser addictes i desenvolupar el projecte polític institucional.

Segons l'administració, el treballador social, en totes les seves formes i funcions, no ha d'ésser un militant, sinó que només ha d'estar implicat en la feina que està realitzant.

Aquesta professionalització progressiva de l'educador té el seu aspecte positiu: es dispensa d'una feina segura i es compta amb una retribució de cara al sosteniment personal; però, al vessant negatiu de la balança, cal posar-hi que l'exercici de la seva missió es veu coartat, limitat i condicionat en la seva mateixa presència social.

Puix que l'administració no admet la mobilització, la funció de l'educador es veu condicionada a fer un diagnòstic social, tan objectiu com sigui possible i ha d'acabar essent un tècnic; però no un militant que viu i que participa en el terreny en què intervé.

I, si es nega la implicació al treballador social, per la força mateixa dels fets, acaba essent una eina més del control social. Indirectament, els educadors han generat que hi hagi més policia als barris, perquè, de certes àrees urbanes, se'n té una informació més completa.

C) DUES MANERES D'ÉSSER JOVE O DE VIURE LA JOVENTUT.-

Ens sembla que podem, obertament, fer una distinció entre el jove que es troba bé i satisfet amb allò que està realitzant, sigui treball o estudi, i el que somnia en quelcom diferent del que fa perquè se'n sent profundament insatisfet i prostrat. Els primers vénen determinats per les històries 4, 6, 7, 8, 10, 12, 13 i 15, i els segons, per les restants.

Aquests que somnien en quelcom diferent són els qui ni tenen formació, ni disposen de diners per satisfer les seves necessitats

primàries; i aquest tipus de jove inclou tots els aturats, que es troben en una mena de carreró sense sortida. En una paraula, hom veu que és en aquest jovent on incideixen més durament els problemes de formació i de treball. Una cosa és totalment certa: el fet que no siguin cobertes les seves necessitats vitals no coincideix pas necessàriament amb una classe social determinada. Són joves que es troben a l'expectativa, a l'aguait; viuen més directament d'un futur que els genera esperança que d'un present que els provoca angouxa.

De tota manera, és cert que, si en acabar els estudis hom es troba sense feina, té dificultats a donar qualsevulla mena de valor a tot el que s'ha fet en el passat.

El jovent que es troba bé amb el que fa, en canvi, és el que creu rodonament en la lluita per superar-se i en l'acceptació dels resultats que s'han aconseguit amb la lluita de cada dia. És el jove que pot fer un cant a la vida, que es pot permetre fer una exaltació optimista de tot el que ha aconseguit. És una mena d'alè juvenil en un món carregat de contradiccions, on no hi ha res o quasi res del que ha estat rebut que sigui aprofitable. "Jo n'estic molt contenta, de tots" (H 10), "la vida es hermosa como las flores... me gusta vivir" (H 8), "sóc feliç" (H 6), "me gusta estar aquí, estar viva, ver una flor, un niño..." (H 13)... heus aquí unes frases que són un exponent formidable del que es pot contemplar des d'aquesta visió.

Diem finalment que hi ha quelcom que és comú a tot el jovent: per a tots té molta importància el que volen i la finalitat que persegueixen, encara que aquesta sigui obscura, incerta i difícil de preveure.

D) ELEMENTS PER A UNA POLÍTICA JUVENIL.-

Els moviments polítics juvenils van ésser forts i autèntics en

un moment donat de la transició, exactament en els anys 1.976/1.977; molts d'aquelles joves que s'hi van alinear són els qui patiren les conseqüències d'aquelles primeres ardors i, des d'aleshores, aquells moviments s'han quedat al descobert, perquè els líders s'han cramat.

Per altra banda, també han anat desapareixent els cercles formatius dedicats als joves. El quadre no pot ésser més precari i hom es pregunta sobre quines bases cal fer una reconstrucció d'un model en el qual la joventut pugui trobar alternatives culturals vàlides i adequades.

El que manca al jovent avui, tal com ho hem pogut observar en els nostres materials biogràfics, és pensar per ells mateixos. No han trobat models d'identificació adients, puix que els seus models són el bar, la discoteca, el carrer, el seu cercle d'amics i, per a una minoria molt petita, algun moviment organitzat de joventut.

La creació del moviment juvenil del partit, sigui el que sigui, fa por, perquè el jovent, amb el seu gust per la crítica, pot desestabilitzar la idea del partit; no ha interessat fer pedagogia política juvenil, perquè feia por. I, per tant, això es presenta com a profundament necessari, no solament perquè cal sedimentació, sinó perquè hi ha necessitat d'elements joves en la dinamització de la política.

El que és clar és que, en aquests aspectes formatius, cal procedir a la creació d'espais que no siguin manipulats i que fomentin bàsicament la creativitat: el coneixement del barri, la incidència en el medi de vida propi, la creació de centres naturals de cohesió i associatius i, sobretot, la revisió de l'acció que es pretén portar a terme.

Un exemple d'incidència en la quotidianitat el proporciona, sense cap mena de dubte, l'escoltisme; cal partir del més pròxim i quotidià -per exemple, una comissió de festes- per procedir i

elevar-nos lentament, però progressivament, cap al més enllà. Potser a la manera com ho ha fet ja el senyor Tierno Galván a Madrid, movent-se en uns paràmetres culturals que van des del folclore al que és més profund.

El més lamentable és que, si alguna experiència hi ha de formació de cara al jovent, és amb la finalitat d'aprofitar-se'n. Es tendeix excessivament a la recepta pràctica i tot ha desembocat en l'organització de l'esplai, que acaba evadint moltes forces; se cerquen únicament solucions immediates que responguin adequadament a la programació, hom ja es dóna per ben satisfet; el moviment acaba essent una finalitat en ell mateix. Als monitors, si no se'ls forma amb serietat, s'acaba instrumentalitzant-los al servei de la tasca que se'ls encomana.

Val més consolidar uns monitors que fer grans activitats. Les experiències dels grans fracassos són abundants: la Taula de Joves es va burocratitzar; el Consell Nacional de la Joventut, també; perquè, en definitiva, interessava més la presència i la captació que el contingut i, aleshores, s'acaba sempre amb la manca d'espais de creativitat.

Cal deixar la iniciativa que s'iniciï des de baix i no obsessio-
nar-se ^{en} la constitució d'un gran moviment plantejat tot des de dalt. La formació es fa en cèl·lules, no en grans moviments, ni en col·lectivitats multitudinàries; cal reconèixer que és un treball lent, però que no s'ha de deixar de banda i cal mirar de donar-li un enfocament adequat.

Pensem que totes les àrees de joventut haurien d'anar cap aquí: a la formació de monitors que siguin capaços de portar una tasca que s'iniciï partint del més quotidià.

Un altre element de política juvenil ens sembla que va referit al necessari foment d'una formació cultural àmplia des del punt de vista sexual. Quan diem àmplia no ens referim solament a la seva extensió, sinó en sentit liberal i generós.

No pot ésser que la joventut, encara ara, hagi de fer un encaminament a partir d'unes sotracs, d'unes experiències tentativejants, amb trontolls, amb vacil·lacions, amb un predomini de didactisme.

Hem observat amb un innegable astorament que la por i el tabú sexuals són obertaments separats i rebutjats per part dels mateixos joves i, en canvi, són patrimoni dels adults, dels quals s'han apoderat a l'hora de transmetre aquests coneixements i aquestes vivències. Caldria pensar en la manera de facilitar una progressiva educació sexual que anés encaminada a evitar els possibles traumes que certs errors educatius poden generar.

5.3. OCI I TEMPS LLIURE. LA DROGA.-

5.3.1 EL CONTEXT D'UNA NECESSITAT SENTIDA: L'AMISTAT.-

L'amistat, la colla, el cercle dels amics... sembla que es troba al bell mig de totes les actituds, conductes i pràctiques dels joves pel que es refereix al món del seu esplai. A vegades només simplement enunciada, d'altres àdhuc amb un intent de definició, sempre els joves lliguen l'esplai amb aquesta necessitat sentida de l'amistat.

5.3.1.1 EL PES FEIXUC D'UNA DEPENDÈNCIA FAMILIAR.-

Hi ha elements de rigidesa, almenys sentida pels joves, que determinen un tipus de relacions a casa que condicionen. No són pas poques les qüestions que hi fan referència.

"Els meus pares són molt rígids. Quan vaig a classe no passo gaires hores a casa, però em fan arribar a les nou... Crec que pel fet d'ésser una noia em tenen més lligada i que les obligacions de la casa són diferents per a mi respecte dels altres" (H 2).

"Els meus pares no són autoritaris. Em donen llibertat, però moltes coses, a vegades, no me les deixen fer. Avui mateix, com que ha nevat, no em deixaran anar a Sant Celoni^(?). Si veuen un perill, no em deixen fer les coses. Em limiten l'hora de tornar; més o menys, les dues. Si torno més tard, l'endemà em foten molts crits" (H 6).

Algú àdhuc ha explicat una certa evolució en el tracte, puix que abans de determinades edats aquesta dependència dels pares era molt ostensible.

"Els meus pares abans eren molt autoritaris; ara han canviat. Abans per sortir els diumenges tenia molta feina. Ara no els dic on vaig, ni em limiten l'hora de tornar, però fins a 20 anys vaig estar sota les seves ordres i em limitaven molt l'hora de tornar.

Jo trobo bé que hi hagi una autoritat dels pares, però fins a una certa edat, fins als 15 o 16 anys. Amb mi ho han fet massa temps. M'hauria estimat més que als 15 o 16 anys m'haguessin donat més llibertat. Encara que no tingui experiència, em sembla que els pares donen més llibertat als nois que a les noies..." (H 7).

"Els meus pares són liberals, però per força. Abans eren més autoritaris..." (H 12).

Aquesta dependència familiar es fa ostensible, doncs, a les edats juvenils. Sembla que un determinat desafecte comença a manifestar-se des que s'arriba a l'edat de l'adolescència.

Tal com ho expliquen els joves, aquesta obertura i desafectació sembla que es faci sense massa conflictivitat. És quasi un acord tàcit entre pares i fills: hi ha com una mena d'acceptació de la realitat evolutiva del fill que respon, també, a l'exigència d'aquest, que reclama més liberalitat i autonomia.

5.3.1.2 LA COL·LA I LA SEVA SIGNIFICACIÓ.-

Un element important d'aquesta joventut és la colla. Joga un paper determinant d'alternativa a la família, puix que en aquesta es manifesten uns models d'identificació estructurats, tot acabats, predeterminats i, fins i tot, estereotipats.

La colla, en canvi, és el món dels iguals, els més iguals. És la descoberta i la troballa d'uns models d'identificació buscats per ells mateixos; és, en definitiva, un àmbit de llibertat. Hom se sent en un espai de comprensió i d'espontaneïtat més lliure i més natural, més a prop de la realitat viscuda pel jove en la seva quotidianitat.

"La colla som sempre els mateixos. Ens vam conèixer xerrant. Som nois i noies i no hi ha mai conflictes. A vegades anem a sopar. Per l'aniversari d'algué, es paga el sopar. Jo vaig estar treballant quatre setmanes i vaig poder pagar el sopar a tots. Ens fan un preu

especial perquè hi ha un noi de la colla que n'és fill" (H 1).

"En el seu temps de lleure surt amb la colla que, normalment, solen anar al cinema, a prendre alguna cosa o a casa d'un de la colla. Està bé amb aquesta gent i té unes certes preferències: sempre hi ha algú amb qui t'hi fas més, li tens més confiança. Entre ells no hi ha conflictivitat, se sent ajudada. La majoria dels membres són veïns seus que els coneix des de petits. Un dia van sortir tots junts i, des d'aquell dia, s'han anat trobant: d'això fa dos mesos" (H 2). Abans d'anar amb aquesta colla, anava amb una altra que eren més grans; sortien a la nit i ella no ho podia fer. Va anar perdent el contacte i se'n va sortir.

"Temps lliure?. Vaig a caçar. Hi ha tres coses que fem sempre amb els meus amics: el cinema, anar amb motos, o a la discoteca..

La meua colla som un grup fix. Generalment, som només els nois i, a vegades, vénen les nenes. Sempre planegem què farem" (H 3).

"Jo tinc molts amics: en tinc uns, els de cole, que són amb els qui surto els dissabtes i els diumenges. Tinc altres amics que són els de l'escoltisme i els del grup: en trobo molt bé amb tots" (H 6).

"Fins ara sortia amb una colla de noies, però ara vaig amb un noi. He trobat diferència de sortir amb una colla a fer-ho amb un noi, perquè abans només pensava a ballar: em posava al mig de la pista, i a ballar a tota pastilla! Ara vaig a ballar una mica, però he d'estar més per ell" (H 7).

"Yo tengo mi grupo, no?, nosotros formamos parte de un grupo que, a parte de hacer excursiones con más gente, casi siempre estamos unidos en el mismo grupo, y es bien parfo: cada uno nos contamos nuestros problemas, no?, miramos de ayudarnos en lo que podemos y siempre vamos así. Vamos bastante bien, somos cuatro o cinco...." (H 8).

"A Girona som una colla de quatre: dos nois i dues noies. Érem més i els nois érem d'un equip de competició de futbol, anàvem a la

Ramblla a prendre quelcom, al cinema els diumenges. Tot va començar ... Primer només hi havia una noia i, després, s'hi van ajuntar unes amigues d'ella i unes d'un noi i es va fer una colla gran que es va dividir en tres colles més petites. I una som nosaltres quatre. Si en vol venir un altre, que vingui; però li diem que fa d'espelma després, perquè cinc en un cotxe un queda fotut i, a més, et poden fotre una multa...

Quan anava a fer cros cap als Àngels gastava més, però ara hi anem menys perquè hi ha noies a la colla i no els hi agrada. Des de fa uns set mesos, elles ens han fet canviar i amb el cotxe gastem menys, tot i que anem on volem, fins a un límit" (H 9).

"Bé, jo era d'una mena de grup d'esplai del poble que ens dedicàvem a fer excursions, teatre, etc. Actualment, continuem més o menys organitzant balla, fent teatre, col.laborem en la festa major, en el Carnestoltes i fem una mica de tot; però ja més a nivell d'amics, sense una associació explícita" (H 10).

"Fem patar la xerrada amb la colla, m'agrada molt saber com és la gent..." (H 14).

"En el temps lliure, anem a donar voltes o a jugar. Vaig amb una colla de 7 o 8 nois..." (H 15).

La colla resulta ésser una experiència generalitzada i necessària a les edats juvenils més prematures, encara que s'hi pugui trobar una certa continuïtat. És l'aglutinant d'una amistat que juga un paper importantíssim quan el nen o nena comencen a reclamar certa autonomia. La colla, a més, és l'inici de la relació social de l'adolescent i supleix el lligam familiar, no solament en el seu aspecte afectiu, sinó també en la seva dimensió de protecció. És, en definitiva, un model d'identificació que, sense una consciència deliberada, exerceix un important paper de mimetisme i de models de conducta que el jove adquireix sense adonar-se de la seva transperència comunicativa. Per la seva banda, està profundament convençut que aquesta és una realització i opció voluntà-

ria i personal. La creativitat de les seves pràctiques està plenament garantida.

5.3.1.3 EL MOVIMENT DE JOVENTUT: CANALITZADOR DE VIVÈNCIES.-

Hi ha una minoria de joves que s'ha integrat voluntàriament en moviments educatius des de petits. Aleshores, la força mateixa del moviment, quan ha estat veritablement participat, dona una alternativa i un sentit propi a la mateixa vida del jove.

"Sóc escolta perquè m'agrada. El que m'agrada més és conèixer amb els nans. Estic d'acord amb la ideologia escolta. Vaig començar fent de monitor en el Moviment Parroquial; al cap de dos o tres anys, va començar l'escoltisme. M'agrada fer de monitor, però l'organització no. Em sentia molt desemperat. Ara està més segur... M'agrada trobar-me amb gent de fora. Ésser escolta m'enriqueix com a persona... Em sento lliure, sobretot a l'escoltisme: coneixes amics, pots dir el que penses i tens amics que saben perfectament què és la llibertat..." (H 6).

Aquesta incursió pels moviments, que ha deixat una petja, que ha suposat un important suport a la seva vida juvenil, sol ésser més aviat excepcional. El més corrent és el relat del trànsit pels moviments juvenils, sense una dimensió en profunditat del benefici de la seva estada. O, encara, la manifestació d'un desig de pertinença a un moviment juvenil amb una concreta il·lusió d'esperar-ne molt.

"De grups de formació i esplai he participat en molts; primer era el moviment de la parròquia. Hi feia catequesi per a la comunitat. Vaig ésser escolta: llobató i rànger. Més tard, em vaig integrar a les activitats d'una altra parròquia: colònies, grups d'esplai... Era cap de colònies. Ara estic en un moviment de joves: m'agrada moltíssim" (H 12).

(✓?) (✓?)
"He participat en el Montclar, grup d'excursionisme a Ripoll.

Vam fer un grup de teatre a la classe..." (H 14).

"Estic associat al grup sardanista i sóc del moviment de joves de la parròquia. Ara, quan tinguem 16 anys, ens volem fer escoltes (caps). El moviment m'agrada perquè hi ha intercanvi d'idees i es pot parlar seriosament. L'escoltisme el vull provar. Em sembla que m'agradarà molt" (H 15).

El cert és que la participació en els moviments juvenils, de l'ordre que siguin, ha donat un sentit i una dimensió extraordinària a la vida dels joves; és un espai d'activitat fet pels joves i de cara als joves que, pel que es veu, dóna ales a la vida del jovent. Hagués estat greu no fer-ne esment en aquest capítol, sobretot per la transcendència que posteriorment veurem que té de cara a determinades pràctiques del temps lliure del jovent.

5.3.1.4 HI HA UN VALOR SUPREM: L'AMISTAT.-

En els diversos relats és fàcil llegir-hi una entusiasmada exaltació de la solidaritat i de l'amistat amb els amics. No és, de cap manera, un deliri egocèntric, sinó que inclou la postulació incontestable d'un requeriment que se centra directament en l'amistat generosa i que no s'espera res a canvi.

"Donde he tenido más amigos ha sido en el hogar infantil. Ahora tengo amigos, pero ahora soy más grande. Ya no es como antes que tenía ilusión por las cosas; tienes ilusión por cosas que son de gente ya grande. Cosas pa gente grande, la ilusión de pequeño ya se ha pasado.

Yo muchas veces pensaba ¡vaya!, pienso- no? !Hostia si volviera otra vez los tiempos aquellos cuando estaba allí metido, ¡no? Los mejores años de mi vida los he pasado allí: he tenido gente que no me tocaba na y me han querido como si fueran mis padres y yo, en fin, me lo he pasado muy bien allí, los mejores años de mi vida, ya te digo... estaba mejor allí que en mi casa...

Es bien parido estar en grupos, de siempre me había gustado de formar parte de grupos. Nunca he tenido la oportunidad...

Yo tengo mi grupo, ¿no? Nosotros formamos parte de un grupo que, a parte de hacer excursiones con más gente, casi siempre estamos unidos el mismo grupo y es bien pario, cada uno nos contamos nuestros problemas, ¿no?, miramos de ayudarnos en lo que podemos y siempre vamos así, vamos bastante bien, somos cuatro o cinco..." (H 8).

"El jovent d'avui està molt fotut... També, i per altra banda, quan ens trobem nosaltres, que som part d'aquests joves, estem molt alegres i estem esperant el dissabte i el diumenge per estar amb elles i veure'ns tots i fer el que ens agrada... Els grans no saben el bonic que és estar amb els amics. Estar amb els de casa també és maco, però no es pot comparar" (H 9).

Quan se somnia, es pensa encara en l'amistat. Els desigs utòpics i fantasiosos cal fruir-los i compartir-los amb els amics. Hom associa a allò que més es desitja la participació directa dels seus.

"A mi esto me gusta: no hay otro remedio; hay que seguir este ritmo, si no... A mi me gustaría que llegara el viernes, tuviera cien mil pelas, que me las pudiera gastar así por la cara, que cogiera mi coche, y el viernes por la noche me fuera a Playa de Aro, llegara el sábado por la mañana, con los amigotes, no?....

Para ser feliz necesito amigos; el dinero a parte, el dinero es necesario pa todo. Con dinero y sin amigos no vas a ningún lado y con amigos y sin dinero vas a muchos sitios. En cambio, si tienes dinero y amigos, ya lo tienes todo. A mi me gustaría que me tocara una quiniela de ciento cincuenta millones. Trabajando lo único que voy a conseguir es morirme trabajando" (H 8).

"M'agradaria ésser telonera d'una artista de cabaret, córrer el món de nits només obrint i tancant les cortines. M'agradaria també ésser de saltimbanqui.

El tercer que m'agradaria és ésser filla d'algué que tingues

moltes peles per poder viure a París, alternar amb la jet-society i poder comprar un transatlàntic, carregar-lo de xampany i convidar tots els meus amics a bord fins a la resta dels nostres dies. De veritat m'agradaria fer tot això que he dit. No tinc cap propòsit més formal en la vida.

Contactes amb els companys de cara als estudis tinc els justos. El que sí tinc són molts companys gràcies als estudis...

Ideològicament sóc una persona d'esquerrres que voldria un país independent, ecològic, on els homes i les dones tinguessin una vida tranquil·la i feliç. Avorreixo la industrialització, aquesta cursa boja cap a no sé on, en el dubtós progrés occidental.

Votaria Herri Batasuna si hi fos a Catalunya; com que no hi és, no voto....

Voldria viatjar molt, amb qualsevol amic i amb qualsevol nòvia, i tenir temps, temps, temps i temps... " (H 10).

"Estamos en una sociedad de consumo y lo que necesitas es un trabajo para estar en el entorno... Siempre he soñado en tener un pisito, en donde podrán venir mis amigos, quizás podré estar con un chico, vendrá mi madre, mi hermana... También sueñas con poder ayudar a tus amigos si están en un apuro..." (H 11).

La veritat és que, per a la joventut, l'amistat és un valor suprem, superlatiu, al qual associa tota una simbologia que té una força extraordinària en ella mateixa.

5.3.2 LA DISCOTECA I LES SEVES SIGNIFICACIONS.-

Dintre de les ocupacions del temps lliure avui té un lloc relevant la discoteca. O per acceptar-la o per criticar-la, tots els relats de vida hi fan referència. Val la pena d'aturar-nos-hi per tal d'analitzar-ne la seva profunditat.

5.3.2.1 ELS DINERS COM A CONDICIÓ INDISPENSABLE DE DIVERSIÓ.-

Es precisament parlant de les discoteques que molts dels nostres joves parlen dels diners de què disposen. Precisament perquè la discoteca sol ésser cara. La relació diners-discoteca s'expressa així:

"De les 1.500 pessetes, si emplenes el dipòsit, són 700 peles; dissabte i diumenge a la discoteca: 350 pessetes d'entrada; si prens alguna cosa o un paquet de tabac., se te'n van....

A la taula, vi, i a la discoteca, cervesa. A la discoteca hi vaig amb els amics i la nòvia sempre hi ve...

No m'agrada el cinema; m'agrada més la discoteca: aquí no estàs en un lloc fix i vas d'un cantó a l'altre. No m'agrada ballar. M'agrada escoltar la música..." (H 1).

"... o a la discoteca. Per a les meves despeses necessito almenys 600 pessetes cada setmana" (H 3).

"Em donen diners. 1.000 ptes. a la setmana. La discoteca em costa 400 ptes., el cinema el dissabte 250 ptes., viatges en tren 330, tabac 400 ptes. Els que falten, els trec d'estalvis que faig de treballs a l'estiu, diners que tinc guardats de regals de sants, aniversaris, Nadal, etc." (H 14).

I com i en què distribueix el nostre jovent els diners de què disposa? De quines quantitats disposen i d'on surten aquests diners?

L'escala de despeses per al seu temps lliure va des de les 200 ptes. a les 3.000 ptes. a la setmana. Les diferències són ben prou manifestes. De tota manera, el que és més interessant és veure en realitat la relació diners-despeses tal com ho han verbalitzat ells mateixos.

"En el pla econòmic, rebo 400 ptes. a la setmana, més algun especial per sant... M'ho administro jo sola i m'ho gasto normalment en roba, tabac, tonteries. Els pares ni em pregunten en què me'ls gasto" (H 2).

"Dispongo del dinero del trabajo que realizo durante las vaca-

ciones de verano. Además, me dan 3.000 ptas. a la semana con las que pago el recibo del colegio de enfermeras, tabaco, libros, gasolina del coche. No he de dar cuentas a mis padres de lo que gasto" (H 4).

"El meu treball... em donen ara 4.000 ptes. setmanals. En dono 1.000 a casa, 2.000 es queden al banc per estalviar-les i 1.000 me les quedo per a mi. Dels estalvis, em compro la meva roba i el que m'agrada" (H 6).

"... cobro; lo primero que hago es repartir el dinero: le doy 2.000 pesetas a mi hermana por estar en casa de mi hermana, mil pesetas a mi otra hermana por ir a comer todos los días de la semana, después el resto se lo doy a mi madre y 2.000 pesetas para mi pa salir el domingo..." (H 8).

"Si treballes i a casa te'n donen una mica, va bé; però, si no tens peles ni per a gasolina, berenar, sortir, ja és més fòtut. Crec que, poc o molt, en tenen tots els joves; però n'hi ha que es passen. Jo, normalment, sense comptar la gasolina, un cap de setmana gasto de nou-centes a mil pessetes. Entre setmana, passo amb 200 ptes. I la gasolina, per setmana, ara costa unes 500 pessetes..." (H 9).

"Els meus pares, tèbricament, no em donen diners i jo visc del que faig a l'estiu i del que cau de les àvies; però sóc conscient que moltes vegades els diners de la llibreta no m'arribarien a final de curs si no fos per les 1.000 peles d'un dia i les 3.000 de la setmana que ve. De fet, vaig justeta; però no en necessito més. Faig just per al pis que tenim a Girona amb uns amics, per menjar, per beure i per a algun extra tipus cinema, teatre, festa major" (H 10).

"Lo que pasa es que, sin trabajo, has de pedir y cuesta mucho hacerlo. Has de preparar la cosa durante toda la semana, fregar los platos del domingo... Yo he acabado saliendo dos domingos no y uno sí. Cada tres domingos me dan 400 pelas. Me voy a Girona y

me paso la tarde dando vueltas; así tengo dinero durante la semana para tomarme algo con mis amigas en una cafetería. Ni puedo hacer lo que quiero ni ir donde quisiera. Echan tal película que me chifla; pero no puedes ir a verla" (H 11).

"Yo no tengo problemas proque tengo para mis gastos de lo que hice (trabajando) en la discoteca. Por ahora no tengo problemas" (H 11).

"A mi me cuesta pedirlo, pero a mi hermana aún le cuesta más. Necesitamos 1.000 ptas. cada domingo, aunque las chicas tenemos suerte porque a veces nos invitan; pero esto no sucede muy a menudo" (H 11).

"Jo no dispo de molts calés. El meu pare cada mes em dona 10.000 ptes.: pago les despeses de transport d'anar a Bellaterra, llibres, fotocòpies i algunes altres coses més. En faig prou. A més, a l'estiu dono classes particulars i puc arraconar algun cèntim més" (H 12).

"Jo dispo de diners; els suficients. Em guardo els que em donen els diumenges. Més o menys em donen cada dia unes 200 ptes. i en tinc de sobres" (H 15).

El balanç global no pot ésser més favorable, puix que amb els diners de què es disposa es cobreixen necessitats importants, com són els transports, materials d'estudi o certes quotes d'inscripció i, a més, encara queda un marge per al que ells mateixos en diuen malgastos o tonteries. Hom té la impressió que la previsió domina absolutament totes les especulacions.

5.3.2.2 LA FUGIDA D'UN MÓN ABSURD.-

Un paper transcendental en el món juvenil gironí a hores d'ara el juga la discoteca. És un lloc de trobada, de contactes, àdhuc de plenitud per a alguns.

En la nostra petita exposició, carregada d'importants matisos, haurem d'intentar procedir de manera sistemàtica per tal de fer evident tot el que la discoteca suposa i significa.

Quina activitat duen a terme els nostres joves a la discoteca? És la primera pregunta que condicionarà els altres interrogants que ens anem plantejant.

"No m'agrada el cinema. M'agrada més la discoteca: aquí no estàs en un lloc fix i vas d'un cantó a l'altre. No m'agrada ballar, m'agrada més escoltar la música" (H 1).

"Abans (quan sortia amb una colla) només pensava^a ballar: em posava al mig de la pista i a ballar a tota pastilla! Ara (que surto amb un noi) vaig a ballar una mica, però he d'estar més per ell" (H 7).

"Jo no ballo gaire i els altres tres del cotxe els agrada molt i els he d'acompanyar. Els lents sí que els ballo arrapat a la noia. Hi ha molta gent que va a la discoteca perquè les noies estan disposades a tot. A d'altres els agrada perquè marxen d'un món i van a un altre més content. Però, després, arriba l'hora de marxar i tornes a ésser en aquest món. És una cosa semblant a això: allà un es desfoga, crida, fuma, beu i fa tot el que vol; però, després, és clar, torna a agafar el cotxe i cap a Girona. Ja està tot" (H 9).

"En la discoteca se conoce a la gente. A mí no me gusta nada la rutina, me gusta la gente. Me gustaba mi trabajo en la discoteca por eso, porque trataba con gente continuamente. Allí la gente es más lanzada. Trataba con gente con cantidad de dinero que en otra parte no hubiera tragado; aunque también es verdad que lo único que pretenden es ligarte o pasarse; pero yo lo tengo muy claro. Sólo voy a la discoteca los domingos de 4 a 10" (H 11).

"Cuando decimos: hoy no vamos a la discoteca, y vamos al cine, me aburro" (H 11).

"Els festius anem a la discoteca i el cinema. Això, a l'hivern;

a l'estiu, patinar, muntar a cavall, discoteca, cinema... A la discoteca, perquè la colla hi va a vegades; m'agrada perquè és un món diferent, allà marxés una mica, m'encanta la música forta perquè a casa no es pot sentir" (H 14).

No són pas pocs els elements de resposta que trobem en aquests relats i que configuren les motivacions i activitats que es fan a la discoteca.

Un primer element és clar: hi va el grup i aleshores es participa de la discoteca com d'una activitat més del grup.

Un altre element és el de l'activitat que s'hi porta, referida a les possibilitats que genera la discoteca: no estàs en un lloc fix i vas d'un cantó a l'altre, balles a tota pastilla, escoltes la música -sobretot forta-, coneixes la gent amb qui mai no hauries contactat i no t'avorreixes.

Encara hi descobrim unes situacions de fet que s'hi donen: les noies estan més disposades a tot, els nois van a llogar o a passar-se i, també, pots desfogar-te, cridar, fumar, beure i fer el que vulguis.

Finalment es constata simbòlicament que, com que és un món diferent, marxés una mica; és a dir, marxés d'un món i vas a un altre.

Aquest quadre, tal com ha estat relatat, és el que estructura els elements d'acceptació i el que podríem dir-ne el ganxo de la discoteca.

Però, per la seva banda, hi ha joves que han descobert aspectes negatius en la discoteca. Així, per exemple, el que ha tastat altres coses com són, per exemple, la participació en els moviments de joventut.

"Els dissabtes a la tarda vaig a guitarra, després a l'escoltisme i després ens trobem al bar; al vespre, normalment, a la discoteca, si no marxo d'excursió. El diumenge dormo fins a les 10 o les 11; després vaig al poble amb els amics, dino i a la tarda vaig a

la discoteca.

Aquí hi ha poques coses; al final et canses de fer sempre el mateix i alguns dies anem a Sant Celoni. ^(V?) Espero amb afecció tenir cotxe per poder sortir; em tauré el carnet tan aviat com pugui...

Em sento lliure, sobretot a l'escoltisme... A la discoteca cada vegada és més avorrit; és una monotonia. Vaig a la discoteca amb la noia que surto..." (H 6).

És aquell qui s'ha creat la diversió ell mateix i, des d'aleshores, la discoteca ha esdevingut avorrida i monòtona.

Una dimensió que, insistent en el mateix, va molt més enllà de la buidor de la discoteca. És la següent:

"A mi me gusta mucho bailar, pero la discoteca es siempre lo mismo. La música que ponen es machacona: siempre con el chunga, chungu. Yo paso del: mira el tipito de esta, o del modelito de la otra, o del qué buena estás.

La gente está eufórica. Allí vas con la idea de conectar, de ligar. La gente no es como en la realidad, como la has conocido en la calle. Yo necesito algo puro que exista, necesito algo más auténtico. A mí también me gusta ligar, pero en otro ambiente. También puedes conectar con la gente, o ligar yendo de paseo, o en una biblioteca, o en una sala de exposición". (H 11).

L'essencial de la crítica ara consisteix a posar en dubte la mateixa autenticitat de les relacions i coneixements fets a la discoteca. La puresa d'aquestes relacions és posada en dubte perquè, com es deia més amunt, a la discoteca et trobes en un altre món.

Des d'aleshores, tot lliga: la discoteca fa sortir de la rutina diària, puix que allà es fa el que es vol i això contrasta amb la realitat quotidiana. De fet, és un clima d'eufòria, més alegre.

La discoteca aconsegueix una missió essencial en la joventut: la necessitat de relació. L'únic que passa és que després

"ja torna a ésser d'aquest món. Ja està tot" (H 9).

No es per altra raó que es viu pendent d'aquest moment tot el

tret comú i general.

Quan parlem de joventut marginada, de joventut desviada de la norma, aquesta desviació s'inscriu dintre d'un món juvenil més ample. És a dir, segons com es miri, és tota la joventut, com a col·lectiu, que es troba en aquesta condició. Hi ha una mena de necessitat de fugir de la norma cercant el camí d'una lliberació i d'una manifestació autèntica i real dels propis valors juvenils. És el que ve expressat en la dita, tan sovint repetida, de trencar amb la rutina o fugir de la rutina.

El que varia són únicament el tipus de respostes donades: hi ha qui creu haver trobat la solució en els moviments juvenils, hi ha qui la cerca a la discoteca, hi ha qui seguirà una via titllada socialment de desviació, d'altres seguiran encara orientacions diverses... El valor suprem i comú és ser lliure i autònom. Ansies d'alliberament que, en el fons, s'inscriuen moltes vegades dintre del consum.

5.3.3 LA DROGA: VEHICLE DE COMUNICACIÓ O ELEMENT DE FUGIDA?

Els joves que nosaltres hem contactat han freqüentat en general el món de les drogues, però se'n mantenen a una considerable distància. Els seus judicis són molt externs i superficials.

De tota manera, intentarem treure'n els elements que ens semblin més destacables del fet que, a partir de les seves mateixes explicacions, hom intueix que la droga a Girona, aquí i ara, té una importància transcendental.

El que més ens interessa a nosaltres és arribar a entendre, des de dintre, la profunda significació de la ingerència de drogues, siguin toves o dures, siguin legals o no ho siguin. La nostra voluntat no és pas de fer una teorització sobre la droga, sinó elaborar els elements que sobre aquest fet ens vénen donats per les dades biogràfiques que hem obtingut.

5.3.3.1 ELS JOVES DAVANT LA DROGA.-

Elements de judici entorn de la significació profunda del món de les drogues, els podem llegir tant entre els que es droguen com entre els que no ho fan. És per això que no podem oblidar ni els uns ni els altres perquè, en definitiva, les seves verbalitzacions evocuen i són ressò d'un context juvenil en què la droga juga un important paper.

Comencem per escoltar atentament els qui refusen acostar-se al món de la droga.

"Les drogues són una tonteria. No m'agrada el porro... A la discoteca on vaig jo n'hi ha molta; la porta un tiu ^(? v) de Salt. No sé d'on surt la droga i és fàcil d'obtenir-la. A vegades, te l'ofereixen sense que la demanis. Per fer un porro, 200 pessetes. De l'heroïna, no en sé res... La droga és dolenta, però prefereixo emborratxar-me: no és tan dolent..." (H 1).

"La droga corre molt per les discoteques i l'altre dia, encara, en van enganxar dos. Eren nois molt joves i els van agafar perquè fumaven; però ni l'alcohol ni les drogues no entren dintre el nostre grup d'amics". (H 3).

"Bec alcohol només els dissabtes i els diumenges; gasto la consumició que ens donen amb l'entrada i algo més; però prou. No he provat mai la droga, però em sembla el mateix que l'alcohol. Algun cop m'he emborratxat, però no m'ha agradat i no ho faig sovint... Jo no vull pas provar la droga. No m'ha de donar res que necessiti" (H 6).

"No bec, ni els altres de la colla: només una noia. Hi ha molta gent que es passa en quantitat. L'alcohol és una cosa que fa molt de mal a la joventut. Ells, els dels locals, te'n van donant per vendre i després hi ha cada cachondeo....

No l'he provada, la droga, perquè em fa por. Sé d'amics que en fumen i s'injecten. Creus que són amics i ells et diuen que estàs boig perquè no en fumes; però em fa por. Potser ho deuen fer per

problemes a casa seva o per problemes d'estudis o perquè, si ho proves una vegada, no saps com deixar-te'n. Costa molt deixar-te'n i em fa por" (H 9).

"D'alcohol, em sembla que se'n consumeix més cada dia, i de drogues em sembla que també. Jo veig que el jovent avui dia beu molt.

Jo no bec mai alcohol; quan tinc set, bec una taronjada. Jo en veig que només tenen aquella ceguesa per l'alcohol, però jo no en bec mai.

Veuria molt bé que els països limitessin el consum d'alcohol; prohibir-lo, no; però imposar un cert límit, sí. Jo no m'he emborratxat mai. Em sembla que el problema de l'alcohol és un problema de masses perquè avui dia de cada 100 persones n'hi ha moltes que si no són alcohòliques poc en falta... Jo crec que influeixen molt els amics i tenir cèntims. Les drogues -la veritat és que em fan tanta por veure els que es punxen ...- no me les miro. Comencen per un porro i van pujant. Jo no m'he drogat mai, ni un porro. Considero que tan dolentes són les drogues com l'alcohol.

La joventut és la que pren més droga, perquè els grans tenen altres feines, la família... En canvi, el jovent, sobretot els estudiants, són els que en consumeixen més. Els grans tenen altres responsabilitats; en canvi, el jove està més per ell i, si té diners, ja no té altres problemes.

Aquí la droga cada dia està més generalitzada. Comporta robatoris i atracaments per aconseguir cèntims i poder-la comprar. Es comença amb una colla i per un porro, i es va passant a més" (H 7).

"Paso mucho de drogarme y la gente que se droga están gilipollas, tienen muchos problemas y se los quieren quitar de encima con la droga. Un tío que vive su vida normal y corriente así como te digo yo... currando, divirtiéndose y comiendo, no tiene ningún problema de esa clase, hombre. Ahora el tío que ya le falta el curro, ya no tiene dinero ni para divertirse, ni para comer, entonces ya

que tiene que hacer robar i cuidar de olvidar que ha robado mediante la droga o yo qué sé, las putas, la bebida....

Los alcohólicos son desgraciados toda su vida, ya ves mi padre; un tío que es alcohólico y no se puede quitar del alcohol, ya es un tío desgraciado, un tío que no sirve para na, sólo trabaja pa eso: pa beber si trabaja y, si no, roba pa beber, sino pide pa beber" (H 8).

"No suelo beber alcohol porque no me gusta. Conozco las consecuencias que tiene. Creo que la droga es más fuerte que el alcohol; si es droga dura, perjudica más. Está bien lo de limitar hasta unos determinados grados las bebidas alcohólicas; prohibirlo no se puede: la persona debería tener una limitación de lo que ha de beber. En menores se puede prohibir; los adultos tienen responsabilidad propia. Nunca me he emborrachado; creo que el alcoholismo es un problema social. En casa beben vino en las comidas. La droga es una sustancia que provoca ciertos trastornos en el organismo y comporta a la larga habituación. Conozco las consecuencias. La información la he obtenido de diversos sitios (revistas, en clase). Nunca me he drogado. Creo que no es lo mismo drogas duras que blandas por las consecuencias en el organismo; pero es lo mismo por la habituación. No conozco casos de drogadictos; no sé si la juventud consume más droga o no. Creo que cada vez hay más porque la sociedad ha abierto las puertas a más cosas, no sé. No he tomado ningún medicamento estimulante" (H 4).

"Jo solament m'he emborratxat una vegada a la mili d'una manera conscient i era per Nadal. Les motivacions de veure crec que és l'hàbit" (H 5).

"Jo no bec ni em drogo; la societat de consum és terrible. Em vaig emborratxar una vegada quan tenia deu anys en un casament i m'ho vaig passar molt malament. Considero que l'alcoholisme és un problema social, potenciat en gran mesura per la societat de consum. La droga per a mi és tot allò que aliena d'una manera o

altra. Les conseqüències no les conec directament; però sí que moltes vegades anant a excursions he vist nois i noies amb els braços lligats de tant injectar-se droga: això és molt llastimós i penós.

Jo no em drogo perquè la droga no entra dins del meu esquema de la vida diària; jo quan faig alguna cosa és perquè tinc una raó i no en tinc cap per drogar-me" (H 12).

"No suelo beber alcohol; sólo vino en las comidas. El alcohol es la droga de los pobres y sus consecuencias pueden llegar a ser tan duras como las de la droga. Creo que el alcoholismo es problema de falta de cultura i de falta de información. No se trata de prohibirlo, se trata de que la persona no tenga necesidad de beber. Es un problema social; pero evidentemente la persona tiene un margen de libertad. Dos personas con el mismo problema, una caerá en el alcoholismo y la otra no.

Nunca me he drogado. He conocido casos de cuando estaba en el psiquiátrico. En la actualidad, el 50% de los jóvenes consumen drogas, sobre todo blandas" (H 13).

"No bec ni fumo; l'alcoholisme no el veig un problema gros. Em vaig emborratxar una vegada o dos. Volia trobar-hi alguna cosa, però m'imaginava que era una cosa i n'era una altra. Només s'hauria de prohibir per l'edat i no deixar beure fins als 17 o 18 anys.

Les drogues són calmants per treure els problemes de sobre, passant-ho bé. No m'he drogat ni penso fer-ho perquè no ho necessito" (H 15).

"No bec alcohol. Només de tant en tant... Conec les conseqüències, però per experiència pròpia. Ben trompa no hi he quedat mai, només una mica alegre: és molt divertit.

Crec que hi ha diferència entre l'alcohol i la droga, però no entre un alcohòlic i un drogaaddicte. És més fàcil caure en l'hàbit amb la droga que amb l'alcohol i no és el mateix beure un vas de whisky que injectar-se heroïna. Prohibir-lo no em sembla malament; de tota manera, prohibir-ho totalment serviria de negoci per

a molta gent i de ruïna per a uns altres; a més, no és el mateix prohibir-ho ara que la gent ja està acostumada, que prohibir-ho quan la gent no ho ha tastat mai... Ho provoca la societat... Per què? La majoria dels problemes de la gent els provoca la societat, tant des del punt de vista de la relació entre les persones, com des del punt de vista del sistema social que crea problemes com l'atur, excés de feina, tecnificació...

Les drogues són unes substàncies estimulants que alteren l'organisme. Conec més o menys les conseqüències: el que sé ho sé per gent que ho ha fet: llibres, televisió. No ho he tastat mai. Conec casos; però no de droga dura. Suposo que la joventut consumeix més que la gent gran i em fa l'efecte que cada vegada està més generalitzada. Entre la droga i l'alcohol, considero que el pitjor és ser alcohòlic que fumar un porro de tant en tant. Ara bé, ha de fer més mal la droga dura" (H 16).

Molts són els elements aportats per aquesta llarga transcripció d'aquests relats dels qui no manifesten cap addicció a la droga i l'alcohol i que procuren mantenir-se a una distància ben prudent.

En primer lloc, quelcom que es refereix a la iniciació: es comença en una colla i per un porro. Hi ha el sentiment que es dona tota una gradació en el procés del consum de la droga. S'ha dit també que un dels camins d'arribar-hi és la influència dels amics i disposar d'uns cèntims. És un primer moment de la fenomenologia de l'addicció.

En segon lloc, hi ha una bona quantitat de qualificatius referits a la droga o a l'alcohol que formen un veritable mosaic complex i ric de significacions. Així, per exemple, hi ha epítets que pretenen definir la droga: l'alcohol és la droga dels pobres, és una tonteria, és dolenta, l'alcohol fa molt mal a la joventut, és un problema de masses, els alcohòlics són uns desgraciats, no serveixen per a res i només treballen per obtenir-lo. Hi ha formu-

lacions que evocuen més aviat les conseqüències: el repetit proverbi que la droga em fa por, que la gent que es droga està dilipollas, que si no es participa de la ingerència de la droga s'està boig, etc. Hi ha, així mateix, la decisió ferma de ni provar-ho: perquè no ha de donar res a la persona que hom veritablement necessita o perquè hom prefereix emborratxar-se.

En tercer lloc, hi ha també unes constatacions observades en el medi: hom ha vist persones que només tenen aquella ceguesa per l'alcohol, si ho proves una vegada no saps com deixar-te'n o hi ha gent que es passa en quantitat.

En quart lloc, hi ha encara un esforç d'interpretació del perquè: es tenen molts problemes a casa, amb els estudis, tot és un problema d'hàbit, la societat ha obert les portes i el consum ho potencia, l'alcoholisme és motivat per una manca de cultura i d'informació, els joves en consumeixen perquè no tenen les mateixes responsabilitat que els adults.

En cinquè lloc, s'observa que a Girona la droga està molt a l'abast de tothom. És fàcil obtenir-la, te l'ofereixen sense que la demanis, corre molt per les discoteques, està cada dia més generalitzada. Des d'aleshores, se suposa que cal fer atracaments i robatoris per tal d'obtenir cèntims i s'ha de recórrer a la droga per oblidar que hom ha robat.

Finalment, hi ha la impressió que s'hauria d'actuar sobre aquesta situació-degradant i degradada -imposant un cert límit als adults i prohibint-lo en els menors.

Cal dir, encara, que el consum de l'alcohol es troba directament relacionat amb les discoteques, perquè amb l'entrada donen ja una consumició i te'n van donant per vendre i després és quan arriba el cachondeo.

Aquesta és la panoràmica de la droga oferta pels qui en tenen un punt de vista extern.

Pel que fa als qui han freqüentat més directament el món de la

droga, heus aquí els elements que ens aporten.

"S'ha emborratxat algun cop i s'ho ha passat molt bé. Durant un temps ho feia sovint perquè anava amb una gent que també ho feia; però ho va deixar...

L'alcohol i la droga és el mateix, però creu que l'alcohol té solució, mentre que la droga és més fort...

Pensa que la gent es droga perquè està desesperada, per sortir de la rutina. Ha fumat herba i xocolata. El primer cop va ser per curiositat i les altres, perquè s'ho passava bé. Fumava bastant sovint i creu que, si no ho hagués deixat, hauria arribat potser a drogaaddicta. No pot dir que no ho farà més. En tot cas, que no ho farà sovint. Sempre li han subministrat amics.

Sempre que ha fumat, ho ha fet en grup, perquè s'ho passa bé, es diverteix amb els amics. Si ho fes sola, creu que seria perquè hauria arribat a un extrem desesperat.

La joventut és la major consumidora perquè la majoria té problemes. No té res a fer. Cada cop es consumeix més droga.

El primer porro que va fumar va ser en un bar amb uns amics, els quals li van oferir dient-li que s'ho passaria bé. Diu que no li va fer res. Eren molts a repartir" (H 2).

"Jo consumeixo drogues: no haig pas de negar-ho. Crec que l'alcohol és una droga dura. Crea un hàbit molt fort perquè fa molt de mal.

Jo en consumeixo, d'alcohol, i no haig pas de callar-me que consumeixo haixix, marihuana i tot això. És a dir, tot allò que es pot fumar: userda, col -no seria pas la primera vegada- i fulles de patatera. Però, a part d'això, si l'alcohol és legal, fa més mal que l'haixix i la marihuana. No pot estar legalitzat. Jo personalment consumeixo això.

Comercialització, no. Per anar-me a jugar la pell per les bones, prefereixo pagar 1.000 peles, comprar-me un talego de xocolata i me'l fumo: em poso bé i no tinc per què anar-me a jugar la pell

venent xocolata a la gent.

No sé per què ho faig, una mica per evasió de tot. No s'hauria de fer? Potser no? Potser sí? No ho sé. En comptes de gastar-me els calés ^{en} putes, com fa la gent, me'ls gasto en xocolata.

Bec cervesa, cubata, whisky i conec les conseqüències de la beguda i de la droga. Però n'hi ha tantes, de coses que no s'haurien de fer, que... no ho sé. No sé per què ho faig o ho deixo de fer" (H 5).

"No em drogo perquè no m'agrada, no en sé i perquè les drogues dures em fan por i destrossen les persones. Xocolata n'he fumat moltes vegades, però cada vegada m'agrada menys, em despista i em descontrola els pensaments. No he passat mai de la xocolata; mai de la vida no he pres un trip ni una amfeta.

Bec moltes cerveses des de fa cinc anys. M'empitofo molt sovint i m'agrada fer-ho. No sóc alcohòlica ni penso ésser-ho. L'alcohol m'agrada perquè desinhibeix i et posa content; en canvi, les drogues despisten i fan funcionar el cervell i això em produeix inseguretat i malestar....

No cal prohibir l'alcohol ni les drogues. Cal que la gent no en depengui per viure, que és molt diferent i això no s'aconsegueix prohibint.

He viscut de prop problemes amb drogaaddictes i crec que l'heroïna, per exemple, fa mal, mata i t'absorbeix el cervell. Conec gent que es droga i tothom qui vulgui, actualment a Girona, es pot drogar sense haver de buscar massa.

L'alcohol, si t'enganxa, és una droga més perillosa que algunes de les drogues per excel·lència: em sembla que és molt més nociu que l'haixix, per exemple.

Si no tinc prou diners, no bec i llestos. A vegades, tinc diners i tampoc no bec.

L'alcohol i les drogues són bons si et serveixen a tu; a la que tu els serveixes a ella, són negatius i alienants" (H 10).

"Por lo que cae a la droga, conocemos gente que está metida en ello. Esta es una cuestión que está fatal... Si te fumas un porro que no esté adulterado, te lo pasas bien, el coco no se te come, eres feliz, huyes del problema, aunque el problema existe; me deja igual que antes. He fumado siempre en grupo. Los que se drogan habitualmente pertenecen a un mundillo en que la gente no lo tiene muy claro....

Todo lo que tu eres lo reduces al pitillo. A mí realmente lo que me flipa es la amistad. Con el porro, todo lo que he asumido se reduce... La rutina te hunde. Lo de que un porro te anima, a veces te da por vomitar... Si llegas a casa y se te nota que has bebido o fumado, ¡no veas!" (H 11).

"Con un porro matas el tiempo; no es sólo un problema de alquitrán y humo... El porro te hace ser más tú. Hay cierta situación que te desinhibe... A mí un cubata me anima, me divierte, quedo colocada. Creo que lo hago para probarlo todo, para salir de la rutina... Creo que el peligro está en la cantidad" (H 11).

"La droga corre mucho por la costa... Nos lo hemos montado con mi hermana para que no se note. Cuando voy a la discoteca y me aburro, bebo para pasar un poco más de todo. Todo el mundo lo hace. Esto se agudiza más con la falta de trabajo, para evadirte; aunque los que trabajan también lo hacen" (H 11).

"Alcohol i drogues? Abans sí, ara no. Xocolata, porro: per provar-ho i després m'hi vaig acostumar. En principi, en grup... Sí, m'he emborratat; no m'ha agradat. Ara no ho faig. L'última, el dia dels quintos: l'efecte és horrible. És un problema personal i social" (H 14).

Els elements que aquests relats ens permeten treure són importants, sobretot perquè estan fonamentats en una certa experiència.

En primer lloc, es torna a parlar de la iniciació: s'anava amb una gent que també ho feia, és una constant que sempre es fa en grup o amb els amics (àdhuc hi ha qui diu que, si ho fes sola, és

que hauria arribat a un extrem desesperat) i cal subratllar l'afirmació que diu que els que ho fan habitualment pertanyen a un món en què la gent ho té molt clar. Tots estan d'acord a dir que els inicis solen ser per curiositat, per provar-ho; és més el resultat d'un context que no pas una apetència irresistible.

En segon lloc, hi ha qui intenta explicar-nos les conseqüències d'aquestes pràctiques: les drogues dures fan por perquè destrossen les persones, fan mal, maten i absorbeixen el cervell. Les drogues toves, per la seva banda, despisten, descontrolen, fan funcionar el cervell i produeixen inseguretat i malestar; la borratxera produeix uns efectes que són titllats d'horribles. En la vessant positiva i favorable, resulta que amb la ingerència de drogues t'ho passes bé, passes una mica més de tot, ets feliç, aconseguixes fugir del problema, surts de la rutina, et diverteixes amb els amics, mates el temps, ets més tu, et desinhibeixes, quedes col·locat i assoleixes, en definitiva, una mica d'evasió de tot.

En tercer lloc, veiem que, a l'hora de la interpretació, s'explica el ^{motiu} de la ingerència de la droga perquè molts estan desesperats i la majoria de la joventut té problemes i no té res a fer i hom es desinhibeix i es posa content. Hi ha qui opina que l'alcoholisme s'aguditza amb l'atur, malgrat que després s'observa que els qui no estan aturats també beuen, per acabar afirmant que efectivament ho fa tothom.

En quart lloc, s'observa la facilitat d'obtenció del producte: cada cop se'n consumeix més, tothom es pot drogar sense haver de buscar massa. Està fatal. La droga corre molt per la costa.

Finalment, hem d'al·ludir a uns elements crítics al respecte: tot el que ets ho redueixes al pitillo i tot el que ha estat assumit es redueix.

Aquesta és la panoràmica global del jovent respecte a la droga. Cal dir que entre els molts punts d'acord que hi ha entre els que s'ho miren des de fora i els que s'ho miren des de dintre, tots són

de l'opinió que l'alcohol és més dur que la droga, perquè crea un hàbit fort que fa molt mal i és, per tant, una droga més perillosa que la tova. Quasi cap dels nostres interlocutors no s'ha referit directament, i menys encara des de la seva pròpia experiència, a la droga dura.

5.3.3.2 LA LLIBERTAT I L'AUTONOMIA DAVANT DE LA DEPENDÈNCIA DE LA DROGA.-

Heus aquí un tema de gran transcendència que ha estat subtilment tractat pels nostres interlocutors. Es posa en relleu, en tot el que afecta al món de la droga, un fenomen de massa, de consum i de mimetisme que imposa la discoteca. Ja ho hem dit més amunt, però hi ha qui ho ha expressat clarament.

"En entrar a una discoteca no demanaràs mai aigua, sinó un cuba libre, perquè estàs dintre d'una discoteca i, en aquell moment, queda ridícul demanar Cacaolat" (H 5).

Què cal fer per captenir-se i no ultrapassar uns determinats límits de tolerància? Quina justificació es dona a la ingerència indiscriminada del producte?

Quan el deteriorament de les condicions de vida i del medi ambient és tan evident, hom sembla que ja ha trobat una mena de justificació o de legitimació de la seva pròpia conducta.

"Veig tantes coses que no s'haurien de fer" (H 5).

Es en aquests moments en què l'acusació a aquest deteriorament extern treu valor, dissimula o encobreix el desperfecte personal. És legítima la pràctica personal evocant d'altres pràctiques de fugida que es fan.

"En lloc de gastar-me els calés en putes, com fa la gent, me'ls gasto en xocolata" (H 5).

És que la pràctica a la qual s'ha optat respon a un plaer personal (hi pensem pel paral·lelisme que s'estableix amb la prosti-

tució). De fet, malgrat que pugui haver-hi aquest component hedonista, s'explicita una possibilitat de motivació -enmig de la incertesa- que tot plegat es realitzi una mica com a evasió de tot.

Hi ha el deliberat propòsit de no entrar en l'aspecte moral de la mateixa pràctica.

"No s'hauria de fer? Potser sí? Potser no?" (H 5).

I aleshores la legitimació definitiva de tot és perquè hom s'hi sent bé. És una pràctica que no va pas més enllà del dubte, enmig d'una consciència plena del fet que:

"crea un hàbit molt fort, perquè fa molt de mal" (H 5).

Ens preguntem si aquí no es troba una mena de passar àdhuc d'un mateix.

Admesa la ingerència no raonada de la droga, sigui l'una o l'altra, on se situa el límit de tolerància? Com es legitima?

"Jo crec que la gent és suficientment conscient per saber si pot beure o no beure. El tiu que beu inconscientment hauria d'estar limitat, però un tiu que es fot sis o set cubates i es posa bé, en tot moment sap el que fa, no.

Caldria prohibir-ho als menors, però no crec que calgui limitar-ho en certs locals i a certes hores.

M'he emborratxat, però normalment en certs locals i a certes hores. M'he emborratxat, però normalment em controlo. A vegades, és un accident" (H 5).

Sembla que es doni aquí i ara una contradicció entre la voluntat de regular o de limitar la ingerència de l'alcohol i la seva actitud personal de passar-ne. Més coherent se'ns apareix aquella voluntat de no regular res perquè, en el fons, es té més confiança en la capacitat i la llibertat de l'home.

"No cal prohibir l'alcohol i les drogues. Cal que la gent no en depengui per viure, que és molt diferent, i això no s'aconsegueix prohibint" (H 10).

Ultra aquesta possible incoherència, ens sembla que hem d'anar

més enllà en la interpretació del que ha estat dit. Creiem que hi ha tota una càrrega ideològica en l'expressió "conscientment".

El nivell de consciència per al nostre interlocutor se situa en l'actitud de provar o jugar amb el límit. Aquest límit s'expressa en la frase "si perds consciència, s'ha de prohibir".

Fonamentalment, aquí hi ha una forma d'agressivitat cap a un mateix. Com que tot és insostenible, s'opta per l'agressivitat cap a dintre. Aquesta autoagressivitat és una manera de lluitar contra el món dels adults: "n'hi ha tantes, de coses que no s'haurien de fer".

Hom veu que el món no agrada i no s'ha arribat a una formulació d'aquest desacord. Hom no se sent agafat per aquesta societat dels adults i s'acaba, malgrat la insatisfacció, acceptant les pautes del consum. Aquestes identifications amb aspectes de forma acaben marcant tota una filosofia de la vida, la darrera finalitat de la qual és la provocació.

Molts romanen en aquesta provocació de protesta. Aleshores, ja no es lluita i hom resta en aquest estadi o etapa en què tota la raó d'ésser és la provocació... la continuació i perennitat d'un estadi juvenil que no ha madurat.

Si s'aconsegueix de superar aquesta etapa, aleshores s'assumeix el jo personal fort i es passa, definitivament, a una etapa d'adultesa i de maduresa. Són les dues alternatives que es presenten.

Potser una mica és la justificació del límit, que se'ns deia en un altre cantó.

"L'alcohol i les drogues són bons si et serveixen a tu; a la que tu els serveixes a ells, són negatius i alienants" (H 10).

APÈNDIX. INDAGANT SOBRE LA SIGNIFICACIÓ DE LA DROGA.-

La simbologia i conducta juvenils respecte a la droga ens va dur a una fita carregada d'incertesa: no sabem definir si la dro-

ga adquiriria una entitat pròpia i diferenciada en el món juvenil o si la significació que envolta el món de la droga s'inscriviria en l'èthos juvenil com una manifestació més de resposta normal a un món incomprensible.

És per aquesta raó que, mitjançant d'uns serveis assistencials gironins, vam tenir accés a una conversa lliure i confidencial amb un heroïnòman de les nostres comarques.

No viu precisament a Girona. Té 18 anys i és estudiant. El nostre interès no residia tant a conversar sobre la seva història personal, com en la discussió i matisació de les opinions diverses vessades pels nostres interlocutors. La sinceritat i seguretat de les seves afirmacions són el testimoni de la fidelitat de tot el que ha estat dit i, en molts aspectes, reforcen i ratifiquen el que ja coneixem.

" 1. Pel que fa a la motivació per drogar-se, la raó es troba en el fet d'estar fastiguejat, avorrit, cansat i decebut. De fet, hom s'ha trobat que hi ha il·lusions que van per terra. I es comença precisament en grup perquè el que fa por es fa millor acompanyat.

2. A l'hora de comparar la droga i l'alcohol, cal tenir en compte que tan car és l'alcohol com la droga fluixa. El que passa és que es veu molt la baixesa moral del borratxo. Desgraciat l'alcohòlic? De desgraciat no hi ha ningú i jo, personalment, no m'he sentit mai menyspreat per causa de la droga.

De fet, aquell que diu que prefereix emborratxar-se, acabarà drogant-se, perquè la por es pot perdre.

La droga, ben utilitzada, no és pas dolenta i si en veritat és dolenta només és a causa de la manca d'informació. No es necessita estar gilipollas per drogar-se i potser ho és més aquell que no es droga.

3. A l'alcohol, s'hi arriba per un procés i l'alcohòlic no és

pas cec. Per altra banda, l'atur no té res a veure amb la droga.

Quan arribes a fer-ho sol, és que has arribat a una certa tranquil·litat amb tu mateix. Has acceptat la soledat. Arribar a fer-ho sol és una qüestió de temps i també de tolerància.

4. Els adults ja són grans per saber què és el que han de fer i, si parlem dels menors, on és exactament el límit d'edat? Crec que el fonamental és que prèviament hi hagi una bona informació.

5. Jo no sé si l'alcohol va estretament lligat a la discoteca però el que sí sé és que la discoteca seria molt bona, si fos la gent sana: és un invent genial per treure neures, com a catarsi social.

6. A Girona el porro ^{troba} molt a l'abast. Quan es dona una oferta espontània, ve del camell amb qui tractes. No és veritat que l'ofereixin sense que la demanis. Has de tenir les teves connexions.

Arribar a robatoris i atracaments només és quan es tracta de l'heroïna. El seu preu ara es troba entre les 16 i les 20.000 pesetes. La que es troba al mercat només sol ser un 5% pura i no és veritat que l'adulteració mati, sinó que només produeix efectes secundaris: vòmits, maldecaps, tremolors de cames...

7. Els efectes de la droga dura ajuden també les persones i les alliberen. Les drogues toves més que fer funcionar el cervell el distorsionen perquè distorsionen la realitat. És una alliberació que es converteix en una autoagressivitat.

Amb totes les drogues, vius angixat i amb tensions: no ets més tu. No sempre aconsegueixes evadir-te del tot i només t'alliberes de l'immediat i et despenyes del tren, desconnectes.

Amb les drogues fluïxes t'inhibeixes, sí; però et tanques en tu mateix.

8. Finalment, pel que es refereix a la significació de la droga, crec que és, sobretot, una manera de provocar: transgredeixes la

norma dels pares i de la societat i no està ben vist.

Cal reconèixer que estem en una societat decadent i això respon a la mateixa lògica de la història. Hi ha més gent que recursos i vivim en una constant contradicció.

Personalment, he arribat al punt que sé el que penso; però no sé com penso."

Lluny de les afirmacions del nostre interlocutor, hem d'intentar fer una breu síntesi sobre la problemàtica dels joves davant la droga.

L'adult -això que en diem la societat- explota el món del jove des del treball al temps de lleure, i passant també per la droga, que no deixa d'ésser un engany més i un domini més dels adults (clandestí, il.legal, mafiós), però és certament un artífici manipulador).

Qui es droga, amb el pretext de trobar-hi una alliberació, una tranquil·litat amb un mateix, una desinhibició, acaba vivint amb tensions i angoixat únicament per causa d'això; deixa d'ésser ell mateix. És aquell estar pensant sempre: d'on trauré els diners? I, a més, hi ha encara la por al síndrome d'abstinència... I és que tot va lligat a la por, al respecte que inspira la droga.

Aquesta por és l'única manera de frenar el pas a la droga dura, perquè no és precisament la prohibició legal o governativa la que pot provocar aquest fre. El fonamental, és evident, és donar una informació ben feta, amb tacte i delicadesa, de tal manera que es generi una consciència del risc que comporta la freqüentació de la droga.

Finalment, pel que hem anat veient en el curs de la nostra anàlisi, ni l'alcohol ni la droga, tant la dura com la tova, no són pas uns elements nous en el món del jovent, sinó que s'inscriuen perfectament en les coordenades de la protesta, la provocació i la desaprovació consumista d'un món del qual es fa molt difícil entendre els seus fonaments i les seves coordenades.

5.3.4 CONCLUSIONS.-

A) LA COHERÈNCIA DEL MÓN JUVENIL.-

No es pot compartimentar radicalment la vida juvenil. El temps de lleure cal posar-lo en relació amb tot el que ha estat analitzat precedentment.

En un món que es presenta com absurd, on la pressió social i les alternatives de sortides són tan poques, el temps de lleure i l'oci juvenil són l'expressió pura i simple d'una fugida cap a un món més lliure i autèntic, on l'autonomia i la decisió personal encara siguin possibles.

A la discoteca, per exemple, s'hi creen uns models tots fets: el vestir, la música, les llums, els amics, la beguda... Els que han fet el treball del marketing han pensat en tot per tal de crear un clima de distracció, de passatemps o de fugida.

Observem com es dona un canvi sobtat d'una discoteca a l'altra; de cop i volta, els joves deixen d'anar a una determinada discoteca i se'n van a una altra. Per què?

Generalment, aquestes variacions obeeixen a valors superficials, s'hi endivina una certa voluptuositat; es cerca la novetat per la novetat, sense saber-ne gaire el sentit.

Cal comptar amb els mecanismes publicitaris dels gestors de les discoteques que, per tal d'atraure el jovent, regalen passes, fan innovacions, etc; i aquest trasvassament d'una discoteca a l'altra se sol fer en cadena; és a dir, hi ha un grup que es desplaça i la resta de petites colles es mobilitzaran també per causa del seguiment d'algué, de la recerca d'un nou ambient.

Per altra banda, com que no se'ls admet fins a certa edat, el fet de poder entrar a la discoteca ja els acorda a un cert estatut: la discoteca els fa grans.

La discoteca acaba adquirint una bona quantitat de valors que són explicitats d'una manera franca i oberta.

Les noies i la seva presència marquen la pauta de moltes colles. Hi ha en aquest procés uns elements d'identificació que fan variar fàcilment uns patrons o models de grup: s'està disposat a canviar aquests models quan la presència de les noies imposa d'altres alternatives.

La droga, per la seva banda, es legitima o perquè el grup t'hi porta, o per l'existència de problemes, o perquè no es té res a fer i s'està aturat. La vida tal com és no ofereix estímul al jovent i, per estar bé, cal desinhibir-te. Es començarà per provar a veure què passa, per pura curiositat. El que ve de fora és tan insatisfactori que ja no ve d'un pam ("Todo lo reduces al pitillo").

Es viu l'experiència com un intercanvi d'amistat ("em diverteixo amb els amics"), per seguir les pràctiques del grup, de la colla. Hi ha, en el fons, una manca de seguretat en si mateix i es participa del que sigui com un acte d'afirmació personal, per ser més jo mateix.

Es funciona amb símbols en el món de la droga i es dóna una mena de necessitat de justificació. Per descarregar d'una ansietat, se cerca una solució que encara ajuda a enfonsar. Com més jove un és, més es llença; encara que molts manifesten una certa por. Aquesta ansietat és fruit d'una motivació desproporcionada sobre un objectiu difícil d'atènyer. Hom no ha mesurat exactament les seves forces i acaba sent una forma d'infantilisme.

Hi ha encara en el món de l'oci uns valors superficials que tenen unes arrels. De la moto es passa al cotxe. Ambdós suposen un cert enlluernament propi i de cara a fora: és una característica del consum juvenil que evoca i val dir una altra cosa.

Tant la moto com el cotxe, cadascun amb les seves característiques específiques, s'afegeixen a aquella llibertat i aquella autonomia que vèiem més amunt parlant de la discoteca, però hi ha més que això.

(v?)

"Fa poc que tenim el cotxe de l'amic Lluis i ara anem a llocs molt diferents; però abans sempre fèiem el mateix: els dissabtes

a la Rambla, al cinema o algun dia a la discoteca amb la moto. Amb el cotxe vas més lluny, tens menys fred i el veus més gran i les noies agafen més interès (la major part, perquè n'hi ha molt poques que no hi agafin interès).

Va ser molt difícil tenir moto. Em van dir que, quan treballés i me la guanyés, la tindria comprant-me-la jo mateix. Me la vaig poder comprar jo i no em van poder dir res. El fet de tenir-la permet d'anar a més llocs, però el cotxe va més bé. Fem alguna excursió, però generalment anem a alguna discoteca" (H 9).

"Espero amb afecció tenir cotxe per poder marxar; em trauré el carnet tant aviat com pugui" (H 6).

La fressa de la moto, la ràdio o el cassette amb la música alta de volum, viure el risc de la velocitat... tot plegat és possibilitat de llibertat, construcció d'independència, manifestació de possessió i producció d'endegament o miratge.

La joventut és una edat en què es dona el desig de provar-ho tot, de buscar el límit de les coses, d'experimentar-ho tot. La manera d'aprendre les coses és provant-les. L'aprenentatge es fa en l'experiència. La publicitat, que coneix molt bé aquest costum juvenil, s'orienta sàviament en aquesta línia.

Un exemple clar d'això és l'èxit que té en aquest moment el cross i el trial. És la superació de les constants dificultats que va presentant i hom pot acabar dient amb un justificat orgull que s'ha passat per allà on no ha passat ningú, es fa el que ningú no pot fer i es domina la màquina sense ésser dominat per ella.

També hi ha aquí un altre element que cal tenir en compte: la competitivitat; és a dir, guanyar els altres, voler experimentar la dificultat... És per això que el jovent acostuma a fer precisament el que està prohibit: anar a una velocitat que no s'autoritza, anar dos a la moto quan és permès d'anar-hi un, no fer l'stop prescrit, fer un soroll que cridi l'atenció...

Tot plegat s'inscriu en un context de rebel·lió que ja neix des

de la primera època escolar, perquè, per exemple, no té gràcia mofar-se del professor més babau, sinó del que és més agut, precisament perquè hom ha de desplegar les seves qualitats més hàbils, ja que el risc que t'atrapin és més gran.

A la joventut, a més, s'estructuren unes identifications amb mites, concretats en persones públiques i conegudes i que s'erigeixen en símbols: esportistes, cantants, artistes... Kirk Douglas, jugador del Barcelona, telonera d'artista de cabaret, saltimbanqui, diners molts diners... És la mitologia que intenta acaronar un somni que ja no és d'aquest món.

La rebel·lió juvenil s'expressa i es fa en coses que no són essencials, sinó més aviat en coses secundàries; és la suplència d'uns valors que la simbologia juvenil ha construït a la seva manera.

El temps lliure, l'oci, és un moment de canvi del que s'ha estat fent durant tota la setmana. Com que s'ha patit un bloqueig durant la setmana, els dissabtes i els diumenges t'has de divertir. Hi ha tota una pressió social entorn d'aquesta necessitat de sortida i el temps lliure acaba sent una trampa. Tant la simbologia de la llibertat, com la de l'oci, està completament manipulada, precisament pel divorci existent entre el temps lliure i el treball. La diversió, els estudis, el treball... es viuen dintre d'una competitivitat que ve donada, estimulada poderosament, per la publicitat.

L'esplai és una resposta a un espai de llibertat que ve donat i s'hi cerca una funcionalitat prefabricada, falsa, servil. Treball, diversió, discoteca, droga, diner, amistat... hi ha una coherència total en la vida del jovent. I la suprema contradicció rau precisament en el fet que, tot i volent carregar-se el món dels adults, s'acaba en la realitat d'un consumisme feroç.

El que és important per al jovent és la sensació de recerca d'un espai propi, malgrat que la crítica estructural ens faci veure que

tot plegat és manejat. Hi ha un valor que el jovent cerca en tot això i és la sensació de llibertat, de realització personal. L'aspecte manipulatiu o coaccionador hi és present, però d'una manera molt subtil. El que passa és que els interessos dels adults i, en darrer terme, de la societat dominant, s'inculquen a través de mecanismes impalpables i enginyosos: els còmics, la mateixa música i tota la indústria que s'hi mou a l'entorn, la publicitat, etc.

El resultat final de la tensió manifesta o latent davant l'afrontament amb el món en què el jovent ha de viure, es tradueix en el dilema següent: o es fuig en aquest món de suplències i de valors secundaris manipulats, que és l'actitud més generalitzada en el context juvenil, o s'enfronta la realitat d'uns valors essencials i hom acaba estrellant-se davant la impotència, que és una actitud singular i minoritària; però que també es dona.

Hom té la impressió que la joventut, en general, és una etapa de la vida que es té pressa per superar-la.

8) VIURE LA JOVENTUT.-

La panoràmica juvenil, pel que hem acabat de veure, es troba emmarcada en un context de crítica conscient. Els somnis i la recerca de sortides no impedeixen, de cap manera, veure les coses tal com són.

"Ideal del mundo? Si en el munto todo es igual. Yo miro de divertirme lo máximo, a tope de comer lo que puedo, ¿no?, y de trabajar también lo que puedo, porque no siempre hay trabajo" (H 8).

En un context així, les crisis són quasi necessàries, perquè en tota maduració cal comptar-hi. El jove té una necessitat peremptòria d'afecte, almenys en el terreny del seu subconscient i, quan hom té la impressió que les coses no responen, que al món ja no hi ha ideal, les sortides poden ser extraordinàriament diverses. Des del sentiment de soledat a la fina i indissimulada autoagressió

passant per tota mena de sentiments i de vivències.

Aquesta vivència de la joventut, per la nostra banda, ens ha semblat que la podem reduir a uns tipus prou característics.

1) L'EVASIÓ O FUGIDA VERS EL PROPI MÓN

Una primera tipologia la podria constituir la voluntat indiscriminada d'intentar veure les coses des de fora, tot i participant directament d'aquesta vida juvenil. En aquesta visió de les coses es parla de la droga i l'alcohol com de quelcom que afecta "els altres" amb la intencionalitat d'oposar-lo a la societat sana.

En aquesta mentalitat i forma de viure la joventut es té present les etapes de contrast històric que han tingut els marginats respecte al centre normatiu del sistema: primer foren els transeüents i els mendicants, després els lleprosos, posteriorment els bojos i ara els drogaaddictes.

Hom té la impressió que no es valora el món de la joventut o se'l valora només des de la perspectiva de la norma social imperant. S'està fora del món i, malgrat que la perspectiva provingui dels joves, és una mica la repetició del que hi dirien els adults. Aquesta primera tipologia s'acorda força amb les dites i els relats de les històries 7 i 12.

2) LA RESPONSABILITAT CRÍTICA O LA PRODIGALITAT LLIBERTARIA

Una segona tipologia la constitueix la decisió de construir el propi món en termes de responsabilitat crítica. A la base d'aquesta perspectiva, hi ha la ferma convicció que és entre el jovent que cal fer un nou món basat en la immediatesa de la pròpia experiència i la responsabilitat quotidiana. El context en seria l'atribució de la màxima llibertat i d'una inalienable autodecisió personal.

"L'alternativa que dono jo és que tothom s'ho munti com vulgui" (H 10).

Pensem que es tracta d'una actitud prou representativa d'un món juvenil ben concret, ben real, i que, efectivament, existeix aquí i ara.

Es nogensmenys que l'actitud llibertària que intenta superar la vida quotidiana de l'estructura social que ve donada pel sistema.

No es vol l'autoritarisme ni la democràcia, sinó anar més enllà de tot plegat. El projecte és desembocar en la provisionalitat que, al cap i a la fi, és una postura molt pròpia del jovent.

El que no es pot oblidar és que hi ha darrera de tot una càrrega ideològica molt forta i que és una opció presa en els termes d'una anàlisi social molt coherent.

En aquesta provisionalitat, hi ha quelcom que roman d'una manera força perenne: l'amistat. No és, de cap manera, una opció angelical o de posar el cap sota l'alta; sinó, més aviat, una solució de protecció, de bombolla per tal de surar: s'intenta deliberadament oblidar, o no fer cas de certs elements de l'estructura social vigent.

Com que hi ha una amenaça constant de l'estructura social en què hom es troba immers, es reinventa un altre sistema (l'ecologista, el hippi, la contracultura). S'opta per la voluntat expressa d'una convivència amb tothom, al costat d'una evident exaltació indiscriminada de la relació amical.

Això porta quelcom que va molt més enllà de la protecció o de la bombolla per surar. Es tracta d'una veritable alternativa que, a l'ensem, és de fugida i de solució al viure quotidià. Ens trobem, nogensmenys, en una altra jerarquia de valors.

Aquella bombolla per surar acaba sent alternativa i s'acaba amb una simplificació de les estructures socials existents. Es vol, d'una manera o altra, fer un clar retorn a un primitivisme. Tot plegat, inscrit en un món que sembla fantasia i utòpic.

No a la industrialització, no a la família, preponderància de l'amistat, una colla lligada per llaços entranyables: tot plegat

és una famosa simplificació. La resta és provisional, inconscient i mancat de qualsevulla mena de perennitat.

Es una alternativa plantejada a un món que no valora l'amistat, puix que la competitivitat crea l'evidència que el camí de l'ascensió personal passa pel desig de despuntar. És la solució de certes minories o d'una vertadera elite. Cal reconèixer que es tracta d'una tipologia que pot superar la depressió que ja hem començat a veure en el jovent. Es correspon amb les històries 10, 13 i, sense massa coherència, la 14.

3) ELS PLANTEJAMENTS VITALS O LES GANES DE VIURE INTENSAMENT

Vivint en un món que es troba al bell mig de dos plans totalment diferenciats, es resol la tensió per la voluntat expressa de no caure en trampes fàcils o en estratègies de conveniència.

D'una banda, es viu en la realitat dura, fatigosa, aspra i difícil de la pròpia quotidianitat viscuda des d'una perspectiva possibilista. D'altra banda, es roman en el desig del somni acaronat, en part fantasiós i irreal, fruit evident d'unes carències que es porten d'origen i amb un toc d'infantilisme esperançat.

"La mejor afición es que me gustaría ser jugador del Barcelona -en serio- o una especie de Kirk Douglas; algo grande, ser millonario. A parte si ere Kirk Douglas ya no tienes que preocuparte de la vida" (H 8).

Aquest contrast entre realitat i desig, entre rutina i ficció, malgrat la duresa de la seva descripció, es concreta en l'experiència viscuda que, com que s'ha passat tan malament, s'acaba valorant extraordinàriament el que es té. Es viu a un ritme total, amb fantasies, com un fidel reflex d'una expansió vital. Cal aprofitar el màxim el que hom té entre mans i és una contraposició clara a aquella actitud evasiva.

"La vida es hermosa como las flores; en serio, a pesar de todo.

Siempre hay ratos que se olvida. Hay momentos de la vida, ¿no?, que olvidas lo que te han hecho en el trabajo, olvidas lo que ha pasao con la familia, y todo, que son los momentos en que estás con los amigos, que te estás divirtiendo, o que estás con una tía y no te enteras de na, tío, no? Y entonces tú dices: esto vale la pena, o a veces tú te lo piensas, ¿no? Joder tío, si yo no hubiera sido aquél, que se enganchó al óvulo de tú madre, no veas, tío, ¿dónde estaría yo ahora, no? ¡eh!.

Me gusta vivir, ya ves, tío, de siempre, vaya de siempre: desde que tengo uso de razón, pa mí es lo más bonito que hay..." (H 8).

Hi ha en aquesta tipologia uns elements fortíssims de crítica molt dura de cara als qui no han sabut superar les formes ("la gente que se droga está gilipollas", "todo lo que eres lo reduces al pitillo").

Aquestes ànsies de viure intensament, aquesta necessitat de sentir al màxim el moment present en un context pessimista, evasiu i provocador, com hem vist anteriorment, és evident que suposen alternatives riques de joventut, optimistes en la seva mateixa quotidianitat i en el seu realisme crític.

Per manca de possibilitats i disjuntives en la seva realitat quotidiana, aquests joves han estat molt poc assimilats a la vida competitiva i, en el fons, estan passant l'etapa de la joventut amb plantejaments més vitals.

La competència comporta sempre un fracàs. Sempre n'hi ha un que triomfa i d'altres que no. I el sistema social en què vivim no admet ni consenteix el fracàs i la majoria dels joves han estat assimilats a aquesta competitivitat a la recerca d'un triomf ja des de l'escola: "jo he fet això" o "faig el que els altres no saben fer".

Els qui es troben en aquesta tipologia saben molt bé què és el fracàs, el desengany, la derrota, puix que tota la seva vida ha transcorregut en un context de decepcions i frustracions conti-

conjunció i la coherència del món juvenil.

Ens sembla que és absolutament imprescindible muntar coses des de molt petits i amb la perspectiva que hem apuntat en d'altres moments de la nostra reflexió.

Es veu clar que lluitar contra el món de la discoteca és, avui per avui, pràcticament impossible: és una forma possible de diversió generalitzada.

Cal que, des de petits, el jovent hagi pogut trobar d'altres formes d'associació juvenil, precisament per tal que els posi en l'òrbita d'altres valors i que s'hi trobi veritablement el gust, en aquests altres valors. Necessitem, doncs, alternatives associatives per als joves.

I per això és imprescindible que els polítics ho vegin i que, a més, es pugui proclamar, anunciar i donar a conèixer per tal que sigui de domini públic. De la mateixa manera que s'anuncien les discoteques, que hi hagi també un altre ventall ben divulgat d'aquestes possibilitats diferenciades.

5.4. LA JOVENTUT DAVANT LA GENT GRAN.-

És el darrer moment de la reflexió inductiva entorn dels nostres materials biogràfics. Partiem de la nostra intuïció que ens feia contemplar una certa contradicció, una incompatibilitat, entre el món juvenil i el dels adults. Com és contemplada aquesta contrarietat pels mateixos joves? Sobre quina base? Són només prejudicis o estintoles les seves postures en uns fonaments sòlids? Heus aquí del que voldria donar fe aquest relat que ara ens proposem iniciar.

5.4.1 LES RELACIONS VISCUDES A CASA COM A SUPORT D'UNA DIALECTICA DAVANT LA GENT GRAN.-

Vàiem més amunt que no podem compartimentar absolutament els diversos aspectes o àmbits de la vida dels joves. Creiem ara que l'experiència i el fet viscut de les relacions intrafamiliars pot ésser un bon coixí que disposi a adoptar una opció ben concreta de cares a comprendre les relacions amb el món adult i amb tot el que aquestes pressuposen d'una manera latent o manifesta.

Intentarem ara veure els diversos models o patrons que estructuraren i expliquen aquestes relacions intrafamiliars.

5.4.1.1 EL MODEL D'UNITAT, D'HARMONIA I DE RESPECTE EN EL CONTEXT D'UNA FORTA DEPENDÈNCIA DELS FILLS RESPECTE DELS PARES.-

La idea d'unitat, de confiança, de diàleg és la més present en aquest primer model. No es deixa entendre la més petita ombra de tensió o de conflictivitat en les relacions pares/fills. Adhuc es manifesta una certa assumpció de la problemàtica familiar fent-la pròpia i deixant entendre una forta solidaritat amb tot el que afecta a la família.

Aquest model es correspon sempre amb adolescents que encara, per un motiu o un altre, deixen evident una dependència forta de la seva pròpia família.

"Des que estem aquí, estem més units i ens veiem més. Abans el pare no el vèiem perquè treballava tot el dia... no el vèiem, de vegades ni a la nit. Amb això hem guanyat. L'inconvenient de viure aquí és per la casa; més que res treballem per la casa. La vam arreglar perquè queia a terra i vam dir: saps què?, anem-hi a viure i així farem ús de la casa. I encara menys perquè abans, encara que fos els diumenges a dinar, pujàvem perquè el meu pare feia festa. Després, tornàvem a baixar; només per estar a la casa. Ara ni això....

Ara estan nerviosos a casa amb la feina del càmping. El tenim arrendat i, si hem de canviar, cal replantejar-s'ho tot... Si ho hem de deixar, tenim una altra feina segura... Els sap greu deixar-ho..." (H 1).

"Els pares s'estimen molt i amb els pares personalment tenim molta confiança; tot els ho pregunto i conversem molt... A més, som una família que, com que sempre ens hem espavilat, no hem hagut de recórrer mai a cap ajut extern; ens hem guanyat la vida" (H 3).

"A casa m'hi trobo bé; ens fem molt tot^s. Ara estem junts el dissabte i el diumenge, a l'hora de dinar i de sopar. Per dinar és quan podem parlar més, ja que a l'hora de sopar sempre hi ha la tele. Hi ha confiança. Quan jo tinc un problema no l'explico a ningú. Els meus pares són autoritaris, en part sí, en part no; quan ho han d'ésser, ho són. La relació entre els meus pares la veig molt normal. La meua família va patir molt l'any passat quan es va morir en Martí, el meu cosí de 20 anys: va ésser un desengany, va morir massa jove" (H 15).

Hi ha en aquest primer model l'absència de qualsevulla mena de conflictivitat en les relacions pares/fills. Tot discorre dintre d'una voluntat explícita i concreta d'assumir plenament i generosa

tota la vida familiar en les seves dimensions més concretes i més àmplies.

5.4.1.2 EL MODEL DERIVAT D'UN CLIMA DE LLIBERTAT I DE CONVIVÈNCIA DINTRE D'UNA EVIDENT DISTÀNCIA.-

És la dialèctica que es concreta en haver trobat un sistema de vida que es limita a un cert acomodament a la vida familiar, basat en la llei de la facilitat que ha trobat un agençament de les relacions intrafamiliars formulat en un respecte mutu i en la definició d'uns espais de moviments propis i irreductibles.

"Ara visc amb els meus pares i visc bé. Si m'ho haguessin preguntat dos anys enrera et diria que no, però m'he adonat que com a casa no es viu enlloc. A part de la comoditat, tens el dinar a taula, tot preparat; estimo els meus pares i hi estic bé. M'agradaria viure amb una altra persona si tingués possibilitats econòmiques; amb una noia o amb un grup d'amics; però estic molt bé a casa i també tinc molta llibertat. Jo a casa faig el que vull i faria el mateix si estigués fora de casa. Ha arribat un punt que m'entenen; ells saben que jo haig de portar la meua vida i ells la seva. Si marxés fora de casa per anar a viure amb altra gent, seria un cop fort per a ells; però ho entendrien... El respecte als pares sempre hi serà; però per no: jo li puc dir al meu pare tot..."

Jo penso que tens les mateixes oportunitats de buscar experiències noves vivint a casa que a fora..." (H 5).

"Vivo con mi mujer y mi niña y los suegros. Estoy muy bien, para mí significa mucho; pero, si tuviera medios económicos, me gustaría vivir con mi mujer y mis hijos solos" (H 5).

"Les hores de convivència a casa són a l'hora de dinar, sopar i havent sopat. Mengem sense mirar la tele; però després, tots cap a mirar-la..."

En general, jo tinc confiança amb els meus pares i suposo que

ells també me'n tenen. Va una mica segons els dies, perquè hi ha dies que no es pot dir res, però d'altres vegades, vas xerrant i ho expliques tot. L'avi no interfereix gens l'ambient familiar. Jo l'estimo molt: allò més bo és sempre per a ell.

Jo no diria, de cap manera, que a casa meva és un hotel: jo hi estic molt bé a casa, no em falta res. Quan tinc un problema, l'explico a la meva mare; ella és més jove i m'entén més...

Considero que la convivència familiar és necessària: sempre s'aprenen coses noves, si hi ha més diàleg" (H 7).

"Les relacions amb els pares crec sincerament que, actualment, són molt bones. Hi ha molta confiança, més amb la meva mare que amb el meu pare. Amb aquest tenim uns temes establerts: política, poble, menjar, etc. i no sortim d'aquí. Amb la meva mare hi ha més fluïdesa en les converses, xerrem més. Amb mi, l'autoritat ja s'ha acabat fa molt de temps...

Sóc poc a casa, però, quan hi sóc, normalment hi ha un clima agradable i m'hi trobo bé. Tant el pare com la mare tenen dies insuportables, cridaners i nerviosos; però vaja... El pare, el dia que té mala llet, es torna burro, incivilitzat i gamarús; però no hi pot fer res. Quan recupera un estat digne, és molt bon tiu i fa molt de riure, i té un humor anglès...

A casa meva la televisió ocupa poques hores i hi ha bastant diàleg, sobretot amb la meva mare: els explico els problemes que considero que puc explicar" (H 10).

L'experiència de la vida quotidiana ha acabat articulant unes relacions que s'adapten i s'harmonitzen en una manera de fer i de reaccionar que s'acomodarà plenament a les circumstàncies. Hom no té pas la sensació de conflictivitat, sinó més aviat la descoberta d'una fórmula de convivència que, garantint allò essencial, tota la resta ve de sobrepuig.

5.4.1.3 EL MODEL MARCAT PER LA RUTINA I EL DESINTERÈS DE LA CONVIVÈNCIA.-

L'experiència de la vida familiar ha arribat ara a uns estadis de saturació i de cansament que produeixen alhora un debilitament i un enfortiment de la convivència. Hom aspira a d'altres situacions i somnia en d'altres alternatives perquè es viu un profund desinterès de cares a la relació quotidiana.

"Visc a casa, estic bé; però no m'agrada viure-hi. M'agradaria viure amb més amistats, nois i noies i, si tingués possibilitats econòmiques, a l'edat que tinc, m'agradaria viure fora dels meus pares. És important, també, entendre's amb la gent que vius.

La convivència amb els pares ja no t'emplena i busques alguna cosa nova perquè és una rutina d'anys. Amb la convivència amb nois i noies buscaria coses noves que amb els pares no trobaria, perquè el que han fet ells faràs tu, i a mi, realment, no m'emplena. Potser no serien bones, però jo ho provaria" (H 5).

"De vez en cuando, mi padre pregunta: ¿y ahora qué estudias?. Cuando estudiaba EGB no se interesaba por los estudios y ahora, que ya hace cuatro años que terminé, ahora sí se interesa... ¡Eso de ser mujer lo tenía tan cohibido... ¡Y nada de decirle nada a mi madre, nada! Y es que es una cosa que la tengo y que me ha faltado. En parte puedo decir que me ha faltado cariño, no en ese sentido, sino en el otro, de verme así.... Y es eso: incluso me dolía porque veía a la Beatriz que su madre sí le decía... (H 11).

Es viu a casa, però s'hi viu arrelat. Es viu la relació familiar amb un concret desencantament i amb una deliberada construcció de possibles fugides que, sense tenir una base fonamentada en l'experiència, idealment i utòpicament semblen factibles.

5.4.1.4 EL MODEL CENTRAT EN L'ABSENCIA D'UN DELS CONJUGES, PERÒ PRÀCTICAMENT DE TOTS DOS.-

Aquest model es caracteritza per l'absència pràcticament total d'una vida familiar mínima. La vivència d'aquesta situació socio-familiar és molt interessant, tenint compte que, en el món juvenil, no és pas una circumstància excepcional.

"Mi padre era pintor de brocha gorda, vino aquí hace unos 30 años y se casó aquí en Catalunya...

Mi infancia la he pasado en los albergues: nací allí. Después estuve cuatro años en el hospicio. Estuvimos allí los siete más pequeños, hubo una pelea familiar y nos metieron allí, un mes y medio o dos meses. Después salimos todos otra vez y después entramos los cuatro más pequeños, al medio año o así sacaron a los dos más pequeños y nos quedamos ^(v?) Jesús y yo. Nos ingresaron por las peleas entre mi padre y mi madre.

Salí con doce años y fui a vivir con mi madre. Mi madre se juntó con un tío, que no es tío nuestro, le llamamos así. A veces voy a casa de mi madre; pero... ahora vive sola, con un hijo de mi tío y los tres más pequeños.

El recuerdo de mi padre: era muy buena persona con la gente de la calle, con nosotros también; pero lo que pasaba es que, cuando se emborrachaba, pues ya no tenía familia; empezaban las discusiones, a mi madre le ha pegado más de una puñalá y una vez estuvo a punto de matarla...

Según dice la Policía, él ya había intentado matarse más veces, queriéndose cortar las venas... se acostó en la cama con un cigarro y se le prendió fuego en la cama y lo encontraron en la escalera muerto al cabo de tres días....

Mi madre no nos hablaba mal de mi padre... él era un tío que iba siempre a ganarse el pan, no sé, tenía mucha maña... trabajador lo era a tope... pero lo que pasaba era que el vino... lo ha agotado el vino... Mi madre ha sido la que nos ha sacado adelante, desde que se separó de mi padre. Lleva doce años trabajando. Yo le he pasado dinero y me llevo bien con ella" (H B).

"La meva mare fa de cap de casa des que jo tenia dos anys, quan va morir el meu pare d'accident. D'all quasi no en tinc record...

La meva mare em deixa fer el que vulgui sabent el que faig, sense passar-me. Això no vol pas dir que li expliqui tot!!...

La mort del pare no m'ha influït, però segur que, si hagués estat viu, jo hagués ^{continuat} estudiant. És clar que totes les coses haguessin estat molt diferents i la meva mare no tindria el treball d'ara. Això no m'ha creat cap problema ni l'he trobat a faltar; com que ni el vaig arribar a conèixer. Si no fos per les fotos, no me'n recordaria. I la meva mare ha estat com si fos pare i mare a la vegada. I com tampoc no he estat en una altra casa.." (H 9).

"Vivimos con mi madre separada, mi hermano y mi hermana en las afueras de la ciudad.

Mi madre tiene interés en que estudie, pero sabe que no puede pagarme ciertos estudios; todos son muy caros... Mientras tú continúas estudiando, en casa continúan los mismos problemas y no ves futuro en los estudios porque duran muchos años....

Mi madre es una persona nacida para el trabajo; ¡si es necesario, hace obra en casa y bien!; es muy arriesgada...

Lo que pasa es que, sin trabajo, has de pedir y cuesta mucho pedirlo. Has de preparar la cosa durante toda la semana, fregar los platos el domingo...

Yo me he largado de casa varias veces; incluso estuve en un colegio interna, de la Protección de Menores....

A mi me falta un padre y no puedo pedir tanto dinero a mi madre..." (H 11).

Les relacions viscudes a casa, aquí i ara, han estat marcades per una forta desestructuració. L'absència d'un dels esposos, per defunció o per separació, determina i defineix un tipus de relacions que s'estructuren bàsicament sobre l'espontaneïtat d'una acomodació pràctica a una experiència viscuda que es troba entre

el dèficit i l'error educatiu, sense comptar el pes relatiu que comporta una història familiar que pot insensiblement deixar el seu senyal.

Entre la disciplina i l'arbitrari^{estat}, entre la confiança i els silencis, el jove es troba al bell mig d'una situació que l'incapacita per portar una valoració adequada de les relacions familiars viscudes.

5.4.1.5 EL MODEL MÉS GENERALITZABLE: EL DISTANCIAMENT DELS PARES I, A VEGADES, L'ACCESSIBILITAT MÉS FÀCIL A L'UN QUE A L'ALTRE.-

El més comú és la definició de les relacions a casa sostingudes sota el signe de la distància, de la incomprensió, de l'escriassada o de la manca de diàleg íntim i col·loquial. La conseqüència n'és la tensió, la discussió, la distància. A vegades, la sensació d'haver-se creat un abisme insuperable.

Hi ha qui manté una relació molt desigual amb el pare o amb la mare. Segurament depèn molt més d'una qüestió de caràcter que no pas d'una problemàtica que entri en la mateixa essència de la contradicció entre els pares i els fills.

"Tinc més confiança en els meus germans que en els meus pares... Més confiança en el pare que en la mare. El pare em comprèn més; la mare pràcticament sempre em crida, no sol admetre el diàleg. Al pare, a vegades, li explico algun problema, però gaire bé mai a la mare, perquè no m'entén; és antiquada, em crida... Els meus pares són molt rígids: quan vaig a classe, no passo gaires hores a casa, però em fan arribar a les nou....

En el pla econòmic, rebo 400 ptes. a la setmana, més algun especial, pel sant; m'ho administro jo sola i m'ho gasto normalment en roba, tabac, tonteries. Els pares no pregunten en què me'ls gasto. Pel fet d'ésser una noia, em tenen més lligada; les obliga-

cions de la casa són diferents que per als altres" (H 2).

"Si tengo un problema, no se lo explico a nadie de casa porque mis padres no son capaces de entenderlo....

Considero que mi padre es muy autoritario, aunque depende del momento y de las circunstancias. Mi relación con mis padres es normal, sin conflictos... La relación entre mis padres, la considero normal.

La crisis económica que ha afectado a la empresa de mi padre ha sido un hecho que ha provocado un cambio en su carácter: ahora es más depresivo. Esto ha cambiado la relación afectiva con él, pues necesita más mimos" (H 4).

"Jo visc amb els pares. Això té avantatges i inconvenients. Els avantatges són de tipus físic i els inconvenients, que no et pots desenvolupar com una persona adulta totalment, perquè hi ha una personalitat que és més forta que la teva, que és el pare. Moltes vegades fas coses que no faries si estiguessis vivint fora de la família. El valor de la convivència familiar és que és una estimació prefabricada, que hi és perquè és de naixement: amb els pares, els germans, els avis. Si és una convivència que iniciés fora de casa, has de fer l'esforç de guanyar-te els altres.

Jo estic d'acord a viure fora de la família abans del matrimoni, però hi ha el lligam material. I ara no hi ha feina i després es pot fer servir; que et busquin feina com a element de pressió i quan vulguis marxar de casa et diuen: és que aquesta feina te la vaig buscar jo" (H 5).

"Els meus pares no són autoritaris: em donen llibertat, però moltes coses no me les deixen fer. Avui mateix, com que ha nevad, no em deixaran marxar. Si veuen un perill, no em deixen fer les coses. Em limiten l'hora de tornar, més o menys, les dues. Si torno més tard, l'endemà em foten molts crits.

Hi ha una mica de diferència del tracte de mi i les meves germanes: a elles les lliquen una mica més; potser és perquè són ne-

nes o potser perquè són més petites.

La relació entre els meus pares la veig molt malament. El meu pare no hi és mai, molts dies no ve a dinar. Abans no venia ni a dormir molts dies, ara sí. A vegades es discuteixen, el meu pare hauria d'ésser més a casa. A mi m'agradaria que el meu pare fos més a casa...

Quan tinc un problema dels normals, l'explico al meu pare o a la meva mare; depèn del que està menys empipat" (H 6).

"Les hores de convivència a casa són molt escasses. A l'hora de dinar, quasi sempre hi som tots; però a l'hora de sopar, no; es pot dir que sopem per tornos... La tele interfereix molt el diàleg de la família. Si fos per mi, no l'obriria mai a les hores de menjar.

A casa no hi ha diàleg, però tampoc no ho considero una despesa: és un entremig. M'hi trobo bé, però podria ser millor.

Quan tinc un problema, si és un problema personal, l'explico a algun amic; ara, si és un problema professional o del cotxe, al meu pare o a la meva mare.

Malgrat que a casa hi manca el diàleg, la confiança és bona; en la convivència, ens tenim tots molta confiança... Ara, de confiança personal no n'hi ha massa, pel que fa a establir unes relacions profundes d'amistat. Els meus pares són liberals; però per força; abans eren més autoritaris" (H 12).

"En casa de mis padres no se dedican horas a la convivencia familiar. La tienda está abierta hasta las diez de la noche y, a veces, en verano hasta las doce. Se come y se cena por turnos... Hay poca unión en la familia, cada uno va por su lado. Nunca le he explicado mis problemas a mis padres ni ellos a mi los suyos. En casa hay poca expresión de sentimientos y las muestras emotivas están bajo cero. Desde los 18 años que me fui a vivir sola existe mejor relación con mis padres, pues sólo los veo una vez a la semana y me es más fácil quererlos y soportar que se pueden equivocar, pues ya no se equivocan conmigo. La televisión en casa está

siempre encendida; siempre ha sido la escabullida. A pesar de todo hay diálogo; pero no sobre lo que yo pienso o se me ocurre, sino sobre temas generales...

Si tengo algún problema, se lo explico a una amiga y ahora a mi marido; pero nunca a mis padres...

En casa mi madre no cuenta a la hora de decidir algo. Mi padre es autoritario camuflado; te dice: haz lo que quieras; pero cuidado que hagas lo que no quiere. Intenta ser liberal; pero en el fondo es autoritario....

Creo que en los años en que nosotros éramos pequeños (mis padres) no se han entendido. Sus relaciones han dado poco de sí desde mi punto de vista; les ha faltado compenetración..." (H 13).

"Amb els avis, no hi ha confiança; no ens hem entès mai. En haver-hi tres generacions, a casa no ens hem entès mai. Són molt autoritaris; sobretot la meua àvia. He tingut confiança en la mare, en el pare mai. Ara sí que hi ha diàleg. El pare és un pare de pel·lícula: fa l'ofici de pare d'abans... Amb els pares, hi parlo; però des de fa dos o tres anys, sobretot, amb la meua mare. Amb el pare he començat fa poc a dialogar. No sé com acabarà. El pare és molt autoritari: la mare pregunta al pare i es fa allò que ell diu..."

A casa m'hi trobo bé; però, com que sempre hi ha crits, marxo..." (H 14).

"El pare, com a metge, està bé; però a vegades diu barrabassades (opinions polítiques...)

Les hores de convivència a casa són poques. Amb la mare, sempre fem la xerrada, amb el pare ens veiem les hores dels àpats i no solem xerrar perquè ens empipem. Amb la mare, quan estic a casa, ja hi convisc, tot i que m'agrada estar estones sola. La televisió no interfereix la relació familiar, ja que amb la mare ja hi ha relació i amb el pare tampoc no n'hi hauria. Els meus problemes els explico segons els tipus: alguns a una amiga, altres a la mare o a algún germà. Depèn. Crec que la meua mare és liberal i el meu

pare autoritari; però sense gaire autoritat: més aviat, cridaner" (H 16).

És aquesta, doncs, l'actitud més generalitzada. En aquesta panoràmica cal constatar com els joves, d'una o altra manera, es resisteixen a integrar-se en un sistema de valors familiars i acaben rebutjant determinades normes de convivència com a primer intent d'afirmació de la seva pròpia identitat.

A l'hora de la veritat, al moment que hom s'afronta davant d'una problemàtica personal que requereix l'ajuda de l'adult, ni el pare ni la mare no juguen un paper decisiu; la intervenció d'un dels membres principals de la família nuclear és més aviat excepcional. Els requeriments i les demandes fets a l'amic o l'amiga són excessivament sovintejats per no poder afirmar-ho.

La vida familiar dóna, en general, una imatge dels adults que, posteriorment, es traduirà en una dura crítica a la societat global en què es troba.

Deixant de banda el caràcter autoritari de determinats progenitors que, per altra banda, sembla una constant força evident, cal notar la formidable càrrega simbòlica continguda en l'expressió de la història 5 quan diu:

"No et pots desenvolupar com a persona adulta totalment, perquè hi ha una personalitat més forta que la teva, que és el pare" (H 5).

No és això el mateix que dir que esperes les ordres per superar les teves pròpies inseguretats? És, efectivament, atorgar un poder simbòlic al càrrec o la funció paternal per damunt del valor de la persona que ostenta aquest càrrec o aquesta funció.

Hom descobreix en tot el que ha estat expressat per aquests joves actors un doble camí per aconseguir o atènyer la condició d'adult. El primer camí es concreta, d'una banda, en la voluntat ferma d'ésser protagonista de la convivència en la pròpia vida; és a dir, l'autocreació personal d'aquesta convivència.

D'altra banda, hi ha un segon camí que es defineix en la neces-

sitat de l'alliberació de la convivència familiar per arribar a ésser una persona adulta totalment. Des d'aleshores, mentre es roman en la convivència familiar, hom es troba com coaccionat a romandre en l'etapa juvenil, que no vol dir altra cosa que no tenir una plena autonomia.

5.4.2 JOVENTUT I ADULTS: HARMONIA I CONFLICTIVITAT.

Cinc són les hipòtesis possibles en la confrontació o acarament de la joventut davant del món dels adults. Intentarem ser breus i concisos en el nostre relat.

5.4.2.1 EN UN CONTEXT VERBALITZAT DE MIRADA LLUNYANA DE LA PRÒPIA JOVENTUT, ES MANTE UNA DURA CRÍTICA DAVANT LA GENT GRAN.

Contemplant la joventut com un espectador que s'ho mira des de la barrera, aquesta primera hipòtesi se situa a una determinada distància crítica de la gent gran. Els paràmetres que col·loquen la gent gran o el món dels adults a una considerable separació o allunyament dels joves són quasi imperceptibles a cop d'ull.

Aquests paràmetres queden dibuixats en el context d'una crítica que no perdona i que considera globalment el món dels adults com tractant-se d'un món diferent.

El fet curiós d'aquesta afirmació té la característica singular de desmarcar-se de tal manera de la pròpia joventut, que sembla que no tingui implicacions directes o, almenys, no hi ha indicis d'identificació directa amb el món dels joves.

"El problema de la joventut davant la gent gran és greu; aquesta fa el que vol. Si vas pel carrer i cantes i hi ha gent gran, sempre se senten molestats. La gent gran tampoc no et dirigeix la paraula, ni et parla. Hi ha gent que l'empenya conviure amb els joves.

Els punks són folloners... Els agrada anar vestits de manera estranya; són gent molt lligada a la droga... Tenen reaccions agressives. La gent els té por... No saps pas la seva reacció... Hi ha hagut conflictes. Fa cosa de mig any que la guàrdia urbana els buscava...

Els delinqüents tenen molta mobilitat... Van d'un cantó a l'altre i quasi mai no els trobaràs al mateix lloc...." (H 1).

"Sobre les punks, jo els veig com mariques. Van molt drogats i estan una mica tocats de l'ala. A més, a les discoteques sempre armen follons. Crec que són gent de peles... Els hippies solen ésser gent que s'ha discutit amb els pares; però vaja, tot el que fan indica que són gent de peles...." (H 3).

"El jovent d'avui està molt fotut a causa de la droga, l'alcohol i divertir-se només i es passen molt i no pensen que han fet mal a un altre. Sé d'un noi que, per culpa d'una noia, s'ha fotut a beure com mai; però no pots pas agafar-t'ho així....

Quan estàs amb els amics, als grans ja els poden bombar tots. Sí! Sí! Ni saben acostar-se, ni saben el bonic que és estar amb els amics. Estar amb els de casa també és maco; però no es pot comparar. Generalment, a casa, quan es parla, és quan ve gent de la família o de fora a dinar o a passar la tarda. I després de dinar es foten a xerrar i no paren. És un pal i fins a les vuit estan dinant. Jo ja he paït i bereno. Dino ràpid amb tres quarts o una mica més. No ho suportó; a mi m'agrada anar-me'n" (H 9).

"La joventut està molt destarotada; els seus pensaments són molt diferents de quan jo tenia 14-18 anys. La joventut comença als dotze anys. Jo em sento jove, però tinc les meves idees.

Segons quins aspectes hi ha diferència entre la joventut i els grans i en segons quins aspectes no n'hi ha. Els joves no són tinguts massa en compte en la societat. S'ho fa tot la gent gran. Al poble mateix, el jovent no fa gaire res.

Del moviment hippie, no sé què dir-ne. Per una part, pot ésser

interessant perquè es viu en comunitat i es poden fer moltes vivències (diàleg), però no m'agradaria perquè no treballen. No fan res.

El moviment punk no m'agrada ben gens, quan els veus amb aquella fatxa que fan, no m'agrada gota!...

Els moviments musicals aquests ja estan més bé; si a ells els agrada la música, que facin música... El jovent només pensa a ballar....

El jove subnormal és una desgràcia; n'hi ha que sí que estan molt marginats, però n'hi ha que els cuiden més bé que a un fill normal...." (H 7).

"Veig diferència entre els joves i els grans; ha canviat molt. Abans no es podien fer moltes coses que ara es poden fer: trobo molt bé aquest canvi. Quan els joves i els grans no s'entenen per la manera de pensar, tenen la culpa els grans: ells van viure una altra joventut i han d'entendre que ara és diferent" (H 15).

Aquesta descripció crítica de la distància observada respecte a la gent gran es troba en oberta oposició amb la definició del seu racó juvenil, on l'amistat de la colla adquireix una consistència i dona il·lusió i seguretat personals. Tot i això, hom se sent com obligat a accentuar la pertinença a la joventut, perquè sempre se'n parla des de fora.

"També, i per altra banda, quan ens trobem nosaltres, que som part d'aquests joves, estem molt alegres i estem esperant el dissabte i el diumenge per estar amb elles i veure'ns i fer el que ens agrada" (H 9).

El racó juvenil pren expressions diverses (diàleg, poder fer coses noves...); però sempre delimita l'espai juvenil diferenciat del de la gent gran i sempre ha estat observat a distància i en un context de desmarcar-se'n.

5.4.2.2 INTENT D'INTERPRETACIÓ COMPRENSIVA DE LA JOVENTUT.

La segona hipòtesi és la que, desmarcant-se ostensiblement del món dels adults, es defineix per l'esforç d'interpretar el món dels joves: les seves formes d'expressió i les situacions en què es troben implicats. Es descobreix ara un veritable procés d'identificació amb tot aquest món que pertany-i n'és propi- a l'estil de vida dels joves.

"La societat margina la joventut; són dos mons a part i no se la té en compte. Em sento a part dels grans. No s'hi pot fer res. Sempre diuen el mateix: els joves no serveixen per a res. I no és això, no els donen oportunitats.

Conec el moviment hippy, rockers, punks, etc. Em sento prop d'ells per la manera de pensar i perquè són joves. La música és un mitjà d'expressió" (H 2).

"Creo que los jóvenes sí son tenidos en cuenta. Estoy de acuerdo con la frase: los jóvenes y los adultos forman dos mundos a parte, porque hoy día constituyen dos mentalidades muy diferentes, porque en pocos años ha cambiado mucho la sociedad y comporta barreras entre las generaciones, en hábitos, costumbres, etc.

Los movimientos radicales son grupos de jóvenes de protesta contra la sociedad y creo que su protesta está mal enfocada, pues sólo el cambio de ropa no puede cambiar la sociedad. Son movimientos que son incapaces de integrarse, se reprimen y forman protesta.

No siempre la protesta juvenil se encamina a través de los movimientos musicales; depende, algunos sí, otros no, tendría que saber mejor la motivación de estas personas y, como no me ha interesado, no puedo contestar" (H 4).

"La gent gran no ens ajuda gaire. No ho coneixen bé, sobretot els pares... (està parlant de l'escoltisme).

La joventut és diferent de la gent gran, perquè aquesta ha viscut una altra època. Els joves no són marginats. Els hippies

m'agraden; no estic contra ells. Si hagués tingut un altre ambient, potser ho seria. El moviment punk no el trobo pas bé" (H 6).

"Jo no considero que els grans i els joves formem dos mons a part; tots vivim en el mateix. El que passa és que estem fets i formats per dos mons diferents. Quant als hippies i altres moviments, penso que tothom pot optar pel camí que li sembli: el moment històric hi dóna peu; però em dóna la impressió que són tapaforats. No els considero radicals, perquè jo observo la radicalitat dins del compromís i aquesta gent no es compromet. Jo estic d'acord que la protesta juvenil s'encamini en els moviments musicals" (H 12).

Malgrat l'esforç d'interpretació de les formes d'expressió juvenil, no es pot negar que es descobreix ara una tendència, potser inconscient, a etiquetar. Si s'ha interioritzat la normativa social, és des d'aquesta perspectiva com es concep la no integració al sistema social més ampli. S'acaba considerant que l'actitud juvenil es redueix a la protesta que, com a fruit de l'autorepressió, només té la finalitat de no procedir a una integració total.

És per això que es critica, encertadament i des d'una determinada postura, la superficialitat de la protesta.

"Mal enfocada, car únicament el canvi de roba no pot canviar la societat" (H 4).

Un tret comú d'aquesta hipòtesi és, doncs, la voluntat de comprendre el fenomen juvenil; esforç de comprensió fet paral·lelament a un procés d'identificació amb el col·lectiu global dels joves.

5.4.2.3 LA CRÍTICA DEL MÓN ADULT PER CAUSA DE LA PRESSIÓ SOCIAL QUE GENERA.-

La crítica ara va molt més enllà d'una visió superficial forana o d'un intent de comprensió interpretativa de les tensions i de la problemàtica del jovent davant la gent gran.

L'atenció és portada ara a la pressió social que es pren la llibertat d'interferir-se en allò que el jovent fa o deixa de fer. El més greu és que aquesta superposició dels adults es fonamenta en unes bases d'incomprensió estructurades sobre un distanciament generacional entre els joves i els grans. La crítica exterior provoca un distanciament notable i és

"tota una moguda del poble que ja la coneixem tots com va" (H 5).

Portant l'anàlisi més enllà, hom observa que

"això a una persona sensible li pot fer mal" (H 5).

Heus aquí com ha estat explicitat de diverses maneres:

"La gent xerra per la imatge que dones tu al poble. Jo porto els cabells llargs, vesteixo d'una manera. Sóc diferent. Sóc igual que l'altra gent, però dono una imatge exterior que és diferent a la que dona l'altra gent del poble i per això ja xerren.

Jo em porto bé, no foto cap escàndol, de mi ningú no en pot dir res i no perquè tinc feina, sinó per la imatge que dono...

Jo no provocho la gent, vaig de la manera que sento...

Abans xerraven més de mi, ara que tinc feina no xerren tant. Ara a casa hi estic bé, no és que m'hi hagi entès; però s'han donat compte que sóc el mateix amb la imatge que sense" (H 5).

Hi ha, darrera aquests raonaments, un judici moralista que s'expressa així

"la gent és molt egoista i tots mirem per a nosaltres" (H 5).

Els models d'identificació de la societat dels grans xoquen amb una realitat titllada d'egoista: per a uns això es concretarà en l'empresari amb qui s'ha contactat per motius laborals; per a d'altres, serà el mateix pare amb qui hom ha fet les seves primeres passes a la vida.

L'egoisme de la gent gran és el que ha determinat la situació de dependència amb què la gent gran tradueix el comportament dels joves.

"La gent sempre ha posat entrebancs a la joventut, no pas per-

què els vulgui posar pensant que el jovent sigui més que ells. La gent gran ha posat entrebancs a la joventut perquè les coses canvien i no entenen la joventut actual. Es fixen molt en com ells han viscut i estat joves: jo en el meu temps no tenia cèntims, no sortia, etc... I això no és: si ells ho han passat i ho han passat malament, jo no crec que ho hagin de fer passar malament als fills; però no ho entenen, no els entra en el cap que la gent jove d'ara és diferent de la d'abans" (H 5).

"A mi sempre m'han deixat, sempre que hagi estat a favor seu. La gent gran té una inèrcia del passat i els costa adaptar-se a veure canviar les coses" (H 5).

L'experiència dels grans no serveix com a argumentació per invocar un crít a l'ordre; els temps han canviat i la gent gran viu significativament en una inèrcia del passat. Des d'aleshores, pretenen aplicar models pretèrits a unes realitats i uns moments d'una època que ha variats substancialment.

5.4.2.4 LA TENSIO JOVES/GRANS ESTÀ FORA DE QUESTIÓ. EL QUE INTERESSA ÉS ASSUMIR EL QUE SÓN ELS VALORS FONAMENTALS DE LA VIDA.-

La realitat juvenil no s'ha d'entretenir en una eixorca polèmica o lluita amb el món dels adults. Això està fora de la seva existència quotidiana. El que cal fer és assumir plenament uns valors fonamentals propis i ser conseqüent amb aquesta presa de posició prèvia.

Per damunt de tot, cal tenir un jo fort que sap passar per damunt de les dificultats

"no hay otro remedio" (H 8).
per tal d'afirmar-se en la seva iniciativa personal.

"La juventud somos como dice la gente: los hombres del mañana; estamos hechos polvo la mayoría.

De los punks, como ellos se dicen, son mierda, porque hacen lo

que hacen, porque están locos, tío. ¿Un tío que pa empezar ya... hay punks, ¿no?, ¿que a lo mejor son bien paríos, no?, si los miras son bien paríos, son bien paríos, ¿no?, esos que van con cadenas y to la pesca, pa zurrar a la gente, me cago, a esos yo les daría un buen rapapolvos, tendría que ser gobernador de Gerona, ¡anda que se iba a ver punks por ahí, tú ves un punki, rapao a cero! y con traje todo el día y corbata ¡Te lo pago yo, pero tú con traje y corbata, que se muera mi padre! ¿sí, no?.

Los rockeros son bien paríos. Hay bien paríos, también hay gente revolucionaria, sí, a Che Guevara se parecen todos, el movimiento revolucionario hoy es el movimiento rock, te lo dicen todo pero de aquella manera, cambian cosas, hay censura también para ellos, ¿no?, quieren hacer saltar que hay libertad, hay libertad pero de aquella manera, como se dice, hay libertad de expresión pero no te puedes expresar, porque te dan palo....

Los hippis, esos son ya a parte, porque viven su vida, como les da la gana, viven como quieren y no se meten con nadie, que es lo que interesa: no meterse con nadie. Si tú vives tu vida y no te metes con nadie, siempre serás feliz" (H 8).

És la mostra d'una joventut que vol obstinadament, i malgrat tot, atènyer l'adultesa en el món que li ha tocat viure.

Malgrat les dificultats, malgrat les contrarietats,

"La vida es hermosa como las flores"... "Me gusta vivir"... (H 8).

Aquest és el gran projecte de vida que proposa aquesta quarta hipòtesi.

5.4.2.5 NO ES TRACTA D'UNA GUERRA ENTRE ELS JOVES I ELS GRANS. LA TENSIO S'ORIGINA A PARTIR DE LES CONTRADICCIONS DEL SISTEMA.-

Hi ha, encara, finalment, la hipòtesi crítica que porta l'anàlisi més enllà de la tensió entre els joves i els grans: hi ha un

sistema social que faculta, possibilita i determina la tensió entre aquests dos mons i n'especifica puntualment els paràmetres mateixos de la contradicció.

"Vivim en un societat de grans que accepten un jove si és intel·ligent i serveix. Els joves, actualment, no tenen gaire res a dir, perquè estan patint una gran crisi d'idees i de ganes de fer i de desfer. No crec que siguin dos mons separats: hi ha vells joves i joves vells" (H 10).

Heus aquí plantejada cruament la qüestió. Els adults són interessats en tant que condicionen l'acceptació d'un jove a la seva utilitat pràctica; els joves, per la seva banda, es troben immersos en una gran crisi d'idees.

Tot plegat, cal interpretar-ho en funció del sistema que és, precisament, el que crea els estímuls de la competitivitat. El sistema en què estem immersos no valora altres coses que espiritualment dignifiquen la persona: la solidaritat, l'amistat... No més valora la capacitat de treure una plaça, triomfar... Des d'aleshores, la societat és la que crea la manca d'idees de la joventut, puix que per ser alguna cosa cal entrar dintre d'aquesta roda infernal de la competència.

Des d'aquest moment, doncs, hi ha vells que són joves, ja que mantenen encara aquell sentit de fer i desfer; i, per altra banda, hi ha joves que ja són vells, ja que són adaptats als requeriments del sistema i no tenen idees.

"Els moviments juvenils acaben com el rosari de l'aurora, perquè el problema és massa gros per tal de sortir-nos-en. El problema va començar quan a algun mico, se li va ocórrer fer-se aparells per caçar. La música ha ajudat molt, és una bona cosa" (H 10).

Els moviments juvenils acaben malament, perquè sempre es trobaran amb algú que els ha passat davant. És una lluita desigual en què un té més poder que els altres. El sistema que crea la competència i l'escalada ha passat davant les idees que són genera-

des per la joventut.

"No se tiene en cuenta a los jóvenes en si y lo que se monta en torno a ellos no es más que un negocio. No creo que los jóvenes y los adultos formen dos mundos a parte, pues los adultos han sido jóvenes y los jóvenes serán adultos. Los adultos tienen cosas de jóvenes y los jóvenes tienen cosas que aprender de los adultos, aunque a veces hay una barrera infranqueable.

Los movimientos hippies, punk, etc. son movimientos contraculturales que tienen su efecto en la sociedad. Es normal que los haya. Los movimientos musicales son un modo de protestar; quizá es uno de los pocos caminos que está permitido de expresar una agresividad: la música de la juventud es agresiva" (H 13).

Més enllà de tota contradicció, cal fer una lectura del rerafons ^{es} que troba darrera: és la gran suggerència feta per aquesta darrera hipòtesi.

5.4.3 LA JOVENTUT DAVANT LA DESVIACIÓ JUVENIL.-

Pel que fa a la joventut marginada, descobrim tres postures plenament diferenciades: la que rebutja el desviat, la que intenta comprendre'l i la que va més enllà de l'anècdota de la desviació per acabar derivant en una crítica social pertinent.

A) La que es manté a un nivell de rebuig, és la següent:

"La presó està molt bé, perquè no s'ha de robar persones honrades. El fet és que la necessitat de la presó es justifica quan veus que surten i fan el mateix. Se'ls hauria de matar, no sé com dir-ho. Per exemple, això de la pena de mort, jo ho veig bé per a algú que s'ha portat malament i perjudica persones honrades" (H 3).

"Hi ha joves marginats de moltes maneres. N'hi ha perquè els seus pares no els cuiden o no els tracten bé. La delinqüència

és, per a molts, la falta de calés. N'hi ha que comencen per una petita cosa i després ja maten; si no és per aconseguir calés, aleshores ja és gamberisme.

Als delinqüents se'ls hauria de clavar mà, perquè si els agafen i al cap d'uns dies ja els deixen anar, poca cosa s'hi pot fer. No coneix cap reformatori ni cap presó, no sé què els fan, ni què passa; però és necessari. Si no hi hagués reformatoris, on han d'anar? Ja no valdria la pena que hi hagués policies ni res" (H 7).

Rebutja que es tradueix en una actitud obertament repressiva i que arriba, fins i tot, a justificar la pena de mort.

B) La que intenta comprendre el desviat, s'expressa així:

"El delinqüent és un perill causat per factors socials; sigui per manca de treball, ambient familiar, la manera de viure, la situació en què es troba.

No se'ls ha de tancar a les presons, sinó reformar-los, tractant-los amb afectivitat, perquè si es tanquen encara se senten més discriminats. No hi ha gaires solucions" (H 2).

"El delincuente es, en algunos casos, un peligro social; por ejemplo, los que se dedican a matar gente para robar un banco. En otros, es un desviado; por ejemplo, en casos de marginación social; y el violador es un enfermo mental.

No sé qué se debería hacer: los reformatorios no hacen nada. No sé qué haría porque no hay hoy ninguna institución que pueda hacer algo contra ella.

Los reformatorios o prisiones son nidos de más delincuentes. No son como tendrían que ser... Sí estaría a favor de ellos si intentaran hacer una reeducación, no una reformación" (H 4).

"El delinqüent no hi té cap culpa, pobrot: és culpa de la societat. S'hauria de donar feina i estudis a tothom" (H 6).

"Por lo que hace a los chicos, cuando están en paro de ahí vie-

ne la delincuencia y toda la hostia" (H 11).

"El delinqüent és una mica de tot: és un malalt, és un perill, és un desviat, etc. Em sembla que s'hauria de crear un món social que al fes cada vegada més difícil: tenir un cor molt ample i voler comprendre la gent. No crec en el càstig; s'ha d'ajudar la gent a rectificar la seva conducta. Al delinqüent se l'ha de re-formar i reintegrar a la societat, però no castigar-lo" (H 12).

"El delincuente es un desviado; se deberían crear más alternativas de trabajo, más oportunidades, trabajos más justos. No sé qué se debería hacer; pero la cárcel no es la solución: es una escuela de delincuentes" (H 13).

"El delinqüent moltes vegades està emmarcat en el context social i familiar i és un perill; depèn allà on arribi. Què cal fer amb la delinqüència? Si hi hagués alguna solució, caldria prendre-la" (H 14).

Malgrat l'element de perillositat social que es descobreix en certes interpretacions, sempre hi ha al darrera la idea comuna de mirar de trobar una explicació a la situació. El que és evident per a tothom és que les solucions oficialment i formalment adoptades no són pas del tot vàlides.

C) Anant més enllà de la simple lectura de la desviació, se sobrepassa ara l'estadi de la simple comprensió del problema, hi ha el propòsit d'arribar fins a la situació interior del delinqüent. Les conseqüències socials del delictes són fortament greus de cara al mateix delinqüent. D'una banda, hi ha el problema laboral

"hay que darles trabajo" (H 8).

i, d'altra banda, es tenen uns antecedents penals que etiqueten per sempre més:

"ya no tienes solución, ya no te salvas" (H 8).

Es, en definitiva, la postura que intenta comprendre íntimament la realitat social del delictes amb totes les seves implicacions,

puix que el tractament institucional degrada.

"una vez sale de la cárcel está peor" (H 8).

i s'intenta arribar a les mateixes arrels socials i polítiques de la delinqüència:

"el resultat d'altres delinqüències més institucionalitzades" (H 10).

El conjunt se'ns apareix com una concepció molt més oberta i interpretativa de la realitat de la desviació social.

"Los delincuentes, como te digo, sin trabajo, sin papeo; el único camino: las drogas; si se van a las drogas, ya cuenta que son delincuentes, porque si no tienen trabajo, ya tiene que robar. Joder! son tíos que han vivido la vida mucho más que nosotros, porque un tío que haya estao en la cárcel sabe muchísimo más que tú y más que yo, son diferentes: tienen dos patas, dos manos, dos ojos, la boca... y to; pero son diferentes. Estos tíos ya están a lo que salta, ¿no?. Hay que darles trabajo, tendría que ser yo Don Felipe, no habría ninguno en la cárcel: si hubiera trabajo, no habría delincuencia.

Un delincuente profesional tiene que haber empezao sin trabajo, ¿no?, ni dinero pa comer, pa comer ahora mismo. Ten en cuenta una cosa: un delincuente va a buscar trabajo ahora y, si lo encuentra, será de limpiar wáteros. Yo creo que no le gusta a nadie limpiar la mierda de los otros; ni a tí, ni a mí, ni a nadie. No tiene solución una vez que está metío en esto, ya no tiene solución, ya no te salvas, tío.

Los reformatorios y las cárceles son sitios que tienen que estar por huevos, tienen que estar... No hacen nada, pero tienen que estar. No hacen nada porque un tío que sea delincuente, y que no tenga más remedio que serlo, una vez que sale de la cárcel, está peor: es un tío que es delincuente, ha estao en la cárcel y no tiene trabajo. Na más salir de la cárcel se va a buscar trabajo a algún sitio. Referencia: ¡ah! acabó de salir de la cárcel. Lo siento

mucho, pero ¡no! y que no encuentras trabajo y otra vez...

Los delincuentes de catorce años son porque les falta el papeo en su casa. Hombre, es lógico, si tienen la comida y la cena en casa, eso sí que lo hacen porque les da la gana, a esos sí que les daría yo un buen palo, a esos sí que les daría... Si, tío, te lo juro, pa mi hay cosas que no son... Tú imagínate: un tío que llega a su casa y tiene la comida hecha, que tiene su cama. Me cago en la leche; si lo tiene to, ^{¿pa?} qué se va a poner a robá? A ese le pegas un palo. Si quieren comprarse un buen coche, pues que trabajen, que trabajen tú, que trabajen. Yo te digo la verdad: me sacaré el carnet, tendré un coche, tendré un seiscientos, pero ¿qué? Tendré un seiscientos, te tendrás un ciento treinta y uno. A mi me dará lo mismo, yo iré donde vayas tú, yo iré....llegaré más tarde o lo que sea; pero iré..." (H 8).

El delinqüent és el resultat d'altres delinqüències més institucionalitzades i una predisposició personal. És un problema molt ampli" (H 10).

5.4.4 CONCLUSIÓ.-

Davant l'accessibilitat al món adult i a partir de l'anàlisi que acabem de fer, ens sembla que podem definir clarament dues disposicions, dos gestos significatius perfectament definits i que pressuposen dues simbologies ben delimitades.

La primera és la que havent interioritzat la norma, es troba immersa en la convicció que la regla ho salva tot. Mentre es critica durament una docilitat fàcil i no volguda, es manté obstinadament en la disciplina i la submissió per la raó ben senzilla de la comoditat (tens el plat a taula, tens la vida material resolta, etc.) L'adult es fa aleshores dintre d'un context crític de l'organització en què es troba immers; però a l'interior de les mateixes coordenades del sistema en què viu.

La segona és la que accepta relativament la dura realitat de la

vida quotidiana i que intenta fonamentar la seva existència en l'assumpció d'uns valors propis personalment madurats. L'adult en aquesta simbologia es fa a base d'iniciativa i de definició personal en les petites i grans decisions. S'ha construït un món propi en què tot és coherent i dóna sentit a la pròpia vida.

Són dues maneres o dues possibilitats fàctiques d'accedir al món adult i que es troben plenament identificades en els nostres materials biogràfics.

6. CONCLUSIONS GENERALS.-

A. Hi ha una tendència en els joves a acceptar els models d'identificació dels adults; és a dir, en determinats contextos socials, es dóna una educació en la docilitat.

La societat de producció i consum imposa la urgència d'una feina i, per tant, configura el simbolisme juvenil de cara al món del treball. Aquest, pels joves, permet disposar de diners, fa viure tranquil i feliç, dóna autonomia-llibertat i realització personal, crea el sentiment de sentir-se en el medi, proporciona un ofici i permet d'accedir a una maduresa.

Tant el context de la pressió del poble com la que prové de la societat de producció i consum constitueixen uns de tants elements que generen tensió, i el jove identifica tota pressió social amb el món adult, ho veu tot de la mateixa manera.

B. El jovent atribueix al treball un simbolisme que es fa impossible de posar a la pràctica, perquè manca el que és essencial: el treball.

On cercar aleshores espais d'autonomia? On trobar-los quan la vida i el futur ja no depenen d'un mateix? On trobar horitzons? Com que el treball no és segur, es dóna la recerca desesperada

d'espais d'autonomia on l'emancipació encara és possible. El cabell, el vestit, la moto, el llenguatge, el viure de frases fetes... seran els termes substitutius de l'emancipació buscada.

C. Cal tenir en compte la significació diferenciada del treball segons quina sigui l'edat.

Per ^{als} més joves, el treball és encara independència, perquè permetrà la disposició d'uns diners o la possessió d'una moto.

Per ^{als} més grans, el treball és el que possibilita l'afrontament de la vida futura. Entre aquests, hi ha els que erigeixen el treball com a fonament de totes les coses: aprecien l'immediat (la feina) amb un desig d'atènyer-lo i deixen ostensiblement a un segon terme altres valoracions: els estudis, l'amargor de viure i el ^{fet de} deixar-se atropellar en la realització de la feina.

Hi ha, també, els qui es refugien en el món artesanal com una evasió. No entren en el fons del problema i es posen en l'òrbita d'un altre mode de producció, impermeabilitzant-se a tota mena de comprensió de la realitat. Aquesta pot ésser també una forma de reacció. La càrrega simbòlica és diferent; però el terme final és sempre el mateix.

D. L'atur allarga la infantesa més enllà de l'edat de l'adolescència. L'aturat o es deixarà aclaparar per una realitat contra la qual no es pot fer res, o s'estavellarà contra l'ofegament i l'opressió fins ^a arribar a situacions properes al nihilisme.

Amb tot, ^{i això} l'atur juvenil serà contemplat de manera molt diferent segons el lloc de residència dels joves. On no hi ha molta industrialització per causa de l'aïllament contextual i, en canvi, sí que hi ha molts recursos de la naturalesa per escapar de la situació, els joves cercaran solucions alternatives en la natura i en les pròpies qualitats; altrament, la pressió social els ofegaria.

On no hi ha pas molta industrialització, sense un aïllament contextual i tampoc massa recursos naturals, el jove surt cap a fora per no patir la frustració, la pressió social i la profunda intranquil·litat angoixant per causa de la seva situació d'aturat.

En els contextes urbans on la conscienciació, la picaresca i l'anonimat es donen la mà, el jove està més estructurat per defensar-se i formular una demanda d'ajuda social per part del mateix sistema; encara que aquesta és una reivindicació que no és capaç de formular i viu molt acríticament la situació d'aturat.

La situació d'aturat s'ha de posar en relació immediata amb la pressió social sofrida i és d'aquesta manera que en les petites unitats de vida (barri o poble) l'atmosfera opressiva és patida d'una manera molt més aguda.

Aquesta diversa simbologia de l'atur pot, malgrat tot, desembocar allà mateix: en la recerca desesperada de solucions que es trobin prop de l'economia submergida.

El mateix sistema té potencialitats suficients per assumir i silenciar la protesta nascuda a l'ombra de l'atur juvenil. No és pas fàcil d'imaginar les conseqüències que comportaria per la societat tota aquesta energia contestatària que dimana del drama real de la situació d'aturat.

E. El sistema d'ensenyament és coaccionador i no crea motivació: s'està a classe amb una presència física i ni el sistema ni el programa d'ensenyament no responen a les expectatives.

En la tasca educativa s'han de bandejar tant la sobreprotecció com el rebuig, el que cal és tenir una acceptació responsable: el que interessa és la persona i la necessitat que té d'una guia.

A l'escola hi ha massa instrucció i poca pràctica educativa i un increment progressiu i exagerat d'hores de permanència amb activitats complementàries i extraescolars. Com repercuteix això

en la necessària socialització?

Com que el context familiar ni afavoreix ni estimula l'estudi, hi ha un sentiment d'impotència en el mestre. I, per altra banda, l'escola i el barri han passat al primer pla, puix que la família, de fet, ha perdut molts papers i aquella identificació necessària amb els pares pot quedar arriscadament en mans de l'atzar.

La proliferació d'alternatives institucionals pot ésser una protecció social de cara als infants marginats suplint el dèficit de la família; però, com a llei general, aquesta anul·lació del paper dels pares pot ésser distorsionada.

La revalorització dels estudis de magisteri es fa necessària, puix que en aquests moments ^{considerada com} és massa la carrera de la facilitat i de l'expeditiva sortida professional. La formació de la personalitat del mestre, ultra la preparació en les diverses didàctiques, hauria de consistir en l'armament educacional: la dimensió testimonial (la coherència personal com a model d'identificació), la dimensió provocadora (capaç de generar motivació) i la dimensió funcional (continguts, recursos personals i dinàmica en la transmissió).

La socialització de l'infant s'inscriu en un marc global: escola, família, barri i equipament del barri. En la pràctica, és difícil coordinar-ne la globalitat sense la presència d'uns professionals que s'hi dediquin.

Calen intervencions de tipus estructural (per exemple, reducció d'alumnes per aula) i les que tinguin per objectiu la creació de la consciència en els pares (per exemple d'ordre estructural, facilitant la convivència entre pares i fills, o d'ordre no estructural, promovent xerrades divulgatives creadores de consciència).

F. La crisi del jove no és pas necessàriament negativa; és també una crisi de societat. El que passa és que el jove viu l'eta-

pa juvenil com un malson i refusa tot el que li ve donat; però encara no s'ha afrontat clarament al futur i no ha assumit el fet de ser adult amb unes dimensions internes.

En tot aquest context hi ha el buit dels espais de formació religiosa, ètica, política i sexual; els uns perquè s'han perdut i els altres perquè ~~mai~~ no s'han fet com calien. Hi ha un abisme entre la quotidianitat i la reflexió profunda.

El treballador social, l'educador, el mestre, sobretot quan depenen de l'administració, tenen dificultats d'ésser uns elements de canvi: se'ls obliga a ésser uns tècnics i no uns militants i han de desenvolupar el projecte polític institucional; es troben coartats, limitats i condicionats en la seva mateixa presència social: acaben essent uns instruments més del control social.

G. Hi ha els que viuen satisfactòriament i es troben bé amb el que estan realitzant, puix que creuen rodonament en la lluita per superar-se i s'acomoden als resultats aconseguits amb aquesta lluita. És una mena de cant a la vida, d'alè juvenil en un món carregat de contradiccions (no hi ha res o quasi res del que s'ha rebut que sigui aprofitable), i una exaltació optimista de tot el que s'ha aconseguit.

Però hi ha també els que somnien ^{ven} quelcom diferent perquè se senten profundament insatisfets. Aquests, ni tenen una formació, ni disposen de diners i tots els aturats s'hi inclouen. No coincideixen pas amb una classe social determinada, sinó que el tret comú és que no han vist cobertes les seves necessitats vitals (educatives, afectives, relacionals, etc.). Viuen més directament d'un futur que els genera esperança que d'un present que els provoca angouxa. Estan a l'aguait.

H. No es pot compartimentar radicalment la vida juvenil; hi ha una coherència que és innegable.

Es per aquesta raó que l'oci i el temps de lleure acaben essent l'expressió d'una fugida cap a un món més lliure i autèntic. La discoteca n'és un important exponent on els models que s'hi expressen, la voluptuositat que s'hi genera, la publicitat que l'envolta, l'estatut de gran que atribueix a aquell que hi acut, els processos d'identificació que genera, porten a viure uns valors on el món adult no hi té res a dir.

Per altra banda, la droga desinhibeix d'un món sense estímuls on la realitat aclapara. La curiositat i el grup poden ésser molt bé els iniciadors; però com que el que ve de fora és tan insatisfactori, ja no ve d'un pam i es participa del que sigui com un acte d'afirmació personal. El cert és que no deixa de crear cert por, fruit d'una motivació desproporcionada sobre un objectiu difícil d'atènyer.

Un element subsidiari de la fugida cercada en l'oci és l'enlluernament propi i de cara a fora; és un aspecte més del consum i de la recerca d'aquella llibertat i d'aquella autonomia: de la moto es passarà al cotxe, es traurà el tub de fuga de gasos, es posarà la música alta, es viurà el risc de la velocitat, es trencarà la norma de circulació prescrita...; infantilisme de la construcció d'una autonomia i d'una llibertat en la producció d'una mena d'en-cantament col·lectiu.

A la joventut s'ha de provar tot, s'ha d'afrontar el perill, s'ha de jugar amb el risc, puix que l'aprenentatge es fan en l'experiència. I això s'ha de fer amb competitivitat, guanyant els altres i experimentant la dificultat, identificant-se amb mites que ja no són de la vida quotidiana. És la protesta i la rebel·lió traduïda en fets que no són essencials sinó secundaris, damunt d'uns valors construïts a la seva manera.

Hi ha una necessitat de consum de diversió i el temps lliure acaba essent una trampa perquè és manipulat per la interferència dels adults. D'una banda, aquest temps lliure trenca amb la quoti-

ELEMENTS PER A UNA POLÍTICA D'INFANCIA I JOVENTUT INTEGRADA.-

Tenim entre les mans una anàlisi global de la joventut de les comarques gironines que ens permet veure, sense la pretensió gratuita de somniar o "fer volar coloms", cap on haurien d'anar les coses en la hipòtesi de voler decididament intervenir en una política juvenil global i integrada.

Com hem pogut constatar al llarg d'aquest ampli estudi, la problemàtica específica de la joventut parteix de molt enrera; és a dir malgrat que pugui semblar una perogrullada, s'accedeix a la joventut provenint de la infància i un infant és sempre el resultat d'un procés de socialització en el que intervenen directament els pares, els mestres i el medi social que ha viscut.

Es precisament per tot això que una política de joventut ha de començar molt aviat, si no es vol arribar tard a una tasca tant important; no queden, doncs, al marge les polítiques preventives i educatives que es refereixen als programes de planificació familiar i els que incideixen en l'educació i formació dels mateixos pares i mestres. Amb més coordinació encara, una política juvenil coherent haurà d'atendre coordinadament els programes d'educació precoç de les escoles bressol i, també, els de l'educació primària i bàsica.

Cal referir-nos prèviament encara al fet que no es pot donar una política de joventut autònoma independentment de les altres polítiques sectorials. És a dir, no es pot pensar en una acció política que sigui favorable o no a la joventut, la salut, l'educació, l'economia, etc. De res serviran polítiques sectorials amb planificacions i actuacions més adients i factibles, si no és tota la POLÍTICA la que té la visió d'integració i de globalitat. L'eficiència i validesa de tota actuació ha de tenir aquesta intenció i aquest objectiu.

1. Es fa sentir la necessitat d'una regulació i una reordenació de tots els serveis que interessin el camp del preescolar. Per això fer, necessitem d'un Servei de Protecció de la Infància que doni criteris higiènics, sanitaris, educatius, d'horari i de condicions objectives que permetin i autoritzin l'ajuda econòmica i tècnica als centres que reuneixin les condicions normativitzades.

Aquestes normes haurien d'incidir, per exemple, en la limitació del nombre de places per professional, les condicions higièniques mínimes, l'assistència socio-psico-pedagògica adequada, les atencions pediàtriques indispensables, etc. El jardí d'infància ha d'esdevenir un servei pels nens, no només un recurs per les mares, incoant els processos de socialització dels infants.

Caldrà atendre a la formació específica del personal que ha de treballar en escoles bressol, intentant que sàpiguen ben bé què és un infant, que tinguin mitjans i recursos a l'abast per a saber immediatament on han de recórrer i que es tracti d'un professional que pugui assumir la relació amb els pares per tal d'incidir directament en la vida quotidiana de l'infant (dietètica, jocs, descans, materials a casa, etc). Un bon coneixement del nen (aptituds, capacitats...), nascut a l'ombra d'aquella formació, permetrà al personal fer òptimes programacions i escollir el material adequat a cada nivell de desenvolupament (que no és el mateix i, sovint, no es correspon amb l'edat) i a cada activitat. Tot plegat en funció d'uns objectius ben concrets.

Ens sembla que això és fonamental i que cal fer-ho constar en tota política d'infància i joventut; però el que no podem fer és un disseny concret d'aquest projecte perquè estarà sempre condicionat a les circumstàncies de lloc i de medi de vida d'on provenen els infants.

No cal viure esperant que un bon dia es promulgarà una llei que crearà aquest o d'altres serveis, perquè la veritat és que de res serviran aquestes lleis si, abans de tot, no s'ha format el personal educatiu adient. Això no s'improvitza sobretot en un país en el qual no tenim mestres de mestres.

Mentre no arribi aquesta llei, aquests serveis i aquests mestres, caldrà potenciar, promoure i expandir tots els recursos locals dependents dels municipis. En la hipòtesi que la llei arribi a veure la llum, es trobarà ja un terreny abonat i qui sap si serà només així com es farà prou pressió per tal que brolli l'esmentada llei.

2. El gran fracàs escolar observat desorientant la sortida de la bàsica, ens fa insistir en la necessitat de crear uns hàbits de treball mitjançant l'oferta en totes les escoles d'uns espais laborals per a la iniciació d'aquests hàbits.

El manipulats de la fusta, del fang, de la ceràmica, de la corda, del ferro, del paper, etcètera, necessita d'educadors dedicats, no

solament a l'aprenentatge d'unes tècniques, sinó a l'atenció personalitzada dels infants sabent valorar aquesta relació personal i avaluar-la.

En el període escolar es donen tres components bàsics:

a) El noi posseeix una àmplia capacitat d'assimilar coneixements en tots els ordres. Fins avui s'ha aprofitat aquesta disposició per a impartir-li coneixements preferentment teòrics i sovint massa compartimentats. Malgrat que aquests continguts culturals teòrics tinguin la seva importància, no es pot deixar de banda, com s'ha anat fent, els continguts pràctics. No es tracta de potenciar un esplai més, sinó reconèixer que tan important és aquesta preparació i desenvolupament com l'altra.

b) El noi, al passar per l'etapa del pensament concret, ha de rebre molt més continguts pràctics i, sobretot, que estiguin ben programats. Aquests aprenentatges li seran el suport per a resoldre la majoria d'operacions de tota la seva vida i li permetran d'accedir a l'etapa del pensament lògic abstracte; aquesta és una fita a la qual molta gent no ha pas arribat. D'alguna manera això es pot entendre dient que l'ensinistrament laboral, tant a nivell d'aprenentatges com d'hàbits, ha d'ésser present en tota l'escolaritat: començant per activitats motrius i de coordinació i acabant per experimentar i inventar. Cal iniciar l'individu a la recerca constant, d'acord amb el seu esperit creatiu.

Això comporta una redistribució d'espais físics, d'horaris i de personal docent com també de pressupostos i programacions que demana una revisió del sistema escolar.

c) Com en totes les demás etapes, no es pot oblidar la importància de la bona relació personalitzada entre ensenyant i alumne. Segons es treballi la motivació i el recolzament personals, es superaran les dificultats intel·lectuals, afectives, ambientals.... que sovint poden bloquejar i bloquegen els aprenentatges.

Això suposa un esforç d'imaginació i d'adaptació a cadascuna de les realitats ambientals de l'infant. El més important no és tant "fer coses" com l'aprofitament de tot el que sigui disponible per a donar a cada infant la resposta adient a les seves capacitats: laboratoris, tallers, horts, granges, espais diversos, veure fabricacions, aprendre la circulació, visionar la televisió, llegir el diari, consciència del consum, música, arts, etcètera.

3. La preparació dels mestres, a més de les didàctiques diverses, ha de consistir essencialment en saber tractar i fer una atenció personalitzada a tots i cadascun dels alumnes. Això requereix un estret treball d'equip entre educadors i la capacitat de saber derivar certes problemàtiques inadaptatives cap a una xarxa de recursos que és indispensable crear amb l'orientació de serveis socio-psico-pedagògics perfectament sectoritzats i molt a prop d'allà on neixen les situacions. Ni cal dir com caldria repensar el procés d'accés a la funció pública, puix que l'esperit de servei ha de passar per damunt de l'esperit de cos funcionarial. Es necessita un mestre diferent: més educador que instructor. Això ens porta de la mà a pensar en el paper jugat pel mestre, puix que l'escola no és pas una illa educativa.

4. L'angoixa observada entre els joves al no sentir-se en el medi, a l'entorn i el fet de no trobar espais que justifiquin la pròpia vida, amb la visió de què l'immediat és segur i el futur és incert, ens fa posar l'atenció a l'interval entre els catorze i els setze anys; període en el que, havent abandonat l'escola bàsica, no es té encara l'edat d'accés al treball.

Es precisament en aquesta edat quan cal donar una clara prioritat a un pla de prevenció; és quan més s'aguditza la necessitat d'una connexió entre professionals integrats dintre d'un pla global i de conjunt.

Es tracta de crear espais amb dotació per a prevenir la desescolarització fent un seguiment ordenat dels alumnes que surten de la bàsica; és l'única manera de garantir la igualtat a tot nivell.

Es aleshores que es fa necessari un recolzament puix que l'adolescent es troba completament desemperat sense mitjans ni espais d'actuació. Aquest recolzament l'ha de trobar en el medi de vida (barri o poble) i es tracta de donar una ocupació, ja ara, sense la necessitat d'un lligam estret amb la perspectiva d'un treball futur.

Sobre tres pilars s'hauria d'estintolar aquesta tasca:

- 1) L'educació compensatòria a les escoles d'EGB en règim de tarda o nit i fent un ajustament a espais buits d'ocupació,
- 2) Acomodament a tallers ocupacionals al barri o en el medi més immediat, com una eina per a l'educador,

3) Tot plegat, facilitant l'accés a una formació reglada i establerta; però elàstica i adaptada a aquest baix nivell.

Els objectius d'aquesta preocupació són bàsics: com que es tracta de què arribin a reeixir el primer curs de formació professional, que serà garantia d'estímul i de continuïtat, s'arribarà al futur amb més preparació, amb més formació, garantint l'encaminament cap a la formació reglada o cap el treball.

En primer lloc, es lograrà que s'ocupin immediatament i, en segon terme, s'aconseguirà que els joves participin potenciant la creació d'instruments de col.laboració molt a prop dels interessos immediats nascuts a l'ombra del seu medi de vida.

Tot plegat, no ha pas d'ésser una sobreestructura que s'afegeix a tota la resta en una etapa particularment difícil, sinó, com dèiem més amunt, això ha d'estar integrat en un pla de conjunt. No seran aquestes, de cap manera, unes ensenyances reglades, sinó perfectament connectades amb tot el context, adaptant-se a cada lloc i a cada circumstància.

La desocupació i el fracàs humà generen actituds deteriorades i agressives que poden provocar l'inici d'un camí de marginació.

3. Hi ha d'haver una coordinació de la tasca de les escoles de formació professional, no solament amb les oficines d'atur que haurien de deixar de censar i burocratitzar l'atur per a afavorir una adequada especialització professional en els joves que hi són inscrits, sinó també amb les empreses, de tal manera que les pràctiques de l'escola professional vagin enfocades a la relació directa amb l'empresa tenint compte de les especialitzacions pròpies dels llocs i de les comarques; l'aprenentatge no s'ha de deslligar de la vida real. L'ideal seria la relació permanent amb els gremis a través de convenis adequats i que facilitin la tasca educativa.

Per altra banda, s'ha de fer una reestructuració legal de l'ensenyament professional intentant superar l'abisme existent entre el professorat d'assignatures teòriques i humanístiques i el professorat de taller. S'haurà de qüestionar sobre quin tipus de professional és el més adequat i treure tota deixalla de desnivells que encara hi ha entre uns i altres; una llicenciatura no justifica, de cap manera, aquest desequilibri.

No es tracta tant de donar una especialització professional i funcional a una ocupació laboral més o menys pròxima, com d'un re-

forçament pedagògic de les capacitats internes de la persona i, sobretot, de la confiança de l'adolescent en les seves pròpies possibilitats.

6. Malgrat que pugui semblar excessivament utòpic i idealista, pensem que cal dir que, a partir dels 16 anys, s'hauria de possibilitar l'accés a llocs de treball fent el que calgui per tal d'aconseguir-ho. Sobretot, s'hauria de perdre el prejudici que recau sobre el jove entorn de la seva irresponsabilitat o de la seva manca de serietat. La seguretat ciutadana comença precisament per aquí.

Creiem, per altra banda, que tot el que fan les oficines d'atur pels joves aturats no és prou aprofitat, no solament per la manca de motivació, sinó també per la seva desconexió de la vida real, de la joventut. Per altra banda, els joves no poden assistir-hi fins als 16 anys i, entre els 14 i els 16, perden ja tot interès.

7. A l'hora d'afrontar-nos als moviments juvenils, constatem que es perden esforços iniciats ja a l'escola i que es fa necessari crear espais que permetin la continuïtat; senzillament, no es tracta de fer coses a part, sinó d'evitar ruptures i desconexions.

De la mateixa manera que tenim en el rerafons la preocupació de no trencar la interrelació entre l'escola i el medi natural; ens sembla que s'ha d'aprofitar la colla natural per a derivar cap a cèl.lules petites amb el suport d'un animador.

Aquest enfocament integrat ens fa dir que no es tracta de crear escoles de monitors fent una divulgació per tal que la gent s'hi apunti; és a dir, des de fora, sinó d'aglutinar el monitor o jove que ja hi treballa i que viu la realitat quotidiana del medi de vida.

Es tracta no gensmenys de recomençar a partir de cèl.lules petites i col·lectives de joves inscrites en el seu mateix mitjà de vida que, amb l'ajuda de monitors i educadors expressament dedicats a això, vagin realitzant, articulant i reflexionant les accions petites o grans que es puguin anar fent. Cal pensar en la necessitat de donar protagonisme als joves a partir precisament dels seus interessos més immediats, configurant l'educació sobre la manera d'ésser dels joves.

La seva creativitat i les seves afeccions s'estintolen sobre el que ve donat pel medi de vida i per l'aprofitament dels centres d'in-

teràs i els grups naturals creats ja a l'escola (esport, teatre, excursionisme, etc). Aquesta perspectiva abarca quantitats enormes de possibilitats que serà necessari adaptar a cada circumstància i a cada moment.

Hi ha una clara prioritat a atendre aquesta demanda juvenil; de fet, és la figura educativa al mateix carrer o en el medi ambient en el que es mou el jove.

L'objectiu final de tot l'esforç, desembocarà en la canalització, a partir de les petites cèl.lules abans esmentades, en taules de joves ben àmplies que, sense caure mai en un moviment autosuficient que esdevingui finalitat en ell mateix, incloguin totes les dimensions de la cultura i del coneixement; des de la contrastació oberta i liberal de temes religiosos i polítics, fins a les dimensions més íntimes de la pròpia sexualitat.

Es només així com, partint del concret i en cercles reduïts, es podrà derivar cap a la constitució de veritables moviments de joventut fomentats pels joves i dedicats exclusivament a ells. Per altra banda, l'escola hauria de promoure i potenciar els grups pensant que continuaran i tindran una viabilitat un cop surtin de l'escola.

8. En l'estructura actual gironina s'hi observa la manca d'una escola d'educadors. Avui la figura del mestre no esgota ni pensar-ho totes les vessants professionalitzades de l'educació. Tothom s'atreveix a parlar d'educació; però cal gent entesa perquè, com ja hem vist, l'educació comprèn molts aspectes i, dins de l'educació mateixa, convenen una sèrie d'especialitats.

Es fa necessari anar donant respostes a les necessitats: l'esplai, llars infantils, marginats, amb un sentit integrador i globalitzador.

9. Molts dels problemes que hem constatat en els joves tenen la seva arrel en l'educació que han rebut dels seus pares; acabem pensant que cal donar oportunitats a aquests per a què puguin ampliar els seus coneixements del nen i del jove, insistint en la necessitat de trobar una motivació a aprendre que el seu paper en l'educació dels seus fills té una gran importància.

Aquesta actuació exclouria la temptació constant de buscar cul-

pables entre els agents educadors sense interrogar-se ells mateixos i la seva manera de situar-se davant dels propis fills.

10. Aquesta proposta, adés utòpica, està centrada en la idea de globalitat, de totalitat de tot el cicle educatiu. D'una banda, s'intenta prèviament escoltar el llenguatge juvenil per a intentar respondre positivament i adequada a la seva realitat concreta; de l'altra, hi ha la voluntat de coordinar els quatre elements de la socialització juvenil (família, escola, barri i equipament del barri) confiant-la a la responsabilitat de professionals competents i aptes.